Dinler Tarihi, herhangi bir dinî anlatının doğruluğunu veya herhangi bir dinin tanrısının gerçekten var olup olmadığı konusunu araştırmaz. Her din, o dine inanan insan için kutsaldır. Herhangi bir dine inananların ibadetleri ve bu ibadetlere yükledikleri anlam, başka dinlere inananlara sıra dışı, anlamsız ve hatta gülünç görünebilir. Bir Musevi'nin Ağlama Duvarı'na yönelerek ağlaması, bir Hristiyan'ın haç taşıması veya bir Müslüman'ın Kabe'ye yönelerek namaz kılması ritüellerinin her biri, diğer dinlere inanan insanlar için sıra dışı ve anlamsız görünebilir ancak bu ritüeller o dinlere inanan insanlar için kutsal ve değerlidir.

Elinizdeki kitapta, Semitik dinî metinlerde var olan suç ve ceza olguları tasvir edilerek tasnif edilmiştir. Tipolojik ve morfolojik açıdan incelenerek benzerlikler ve farklılıklara değinilmiştir. Kutsal kitaplarda ismi geçen suç ve ceza tanımlamalarının doğruluğu, uygulanabilirliği konusu veya bu metinlerdeki ifadelerin gerçekliği gibi konular araştırma kapsamı dışında tutulmuştur.

ISBN 978-625-8301-34-2

818

SEMİTİK DİNÎ METİNLERDE (TEVRAT, ZEBUR, İNCİL VE KUR'AN-I KERİM)
SUÇ VE CEZA FENOMENOLOJİSİ
Mustafa TURAL
ilâhiyât

SEMİTİK DİNÎ METİNLERDE
(TEVRAT, ZEBUR,
İNCİL VE KUR'AN-I KERİM)

# SUÇ VE CEZA FENOMENOLOJİSİ

Mustafa TURAL

ilâhiyât

ilâhiyât 818

© MAKGRUP MEDYA PRO. REK. YAY. A.Ş.

*Semitik Dinî Metinlerde (Tevrat, Zebur, İncil ve Kur'an-ı Kerim) Suç ve Ceza Fenomenolojisi*

Mustafa TURAL

ISBN 978-625-8301-34-2

1. Baskı: Ekim 2022

Sertifika No: 44396

Mizanpaj: Tavoos
Sayfa Düzeni: Tavoos
Kapak: MAKGRUP MEDYA PRO. REK. YAY. A.Ş.
Baskı: Vadi Grafik - Sertifika No: 47479

ilâhiyât

Cinnah Cd. Kırkpınar Sk. 5/4 Çankaya / Ankara
Tel: (0312) 439 01 69 Faks: (0312) 439 01 68
ilahiyatyayin@gmail.com
www.instagram.com/ilahiyatyayin

SEMİTİK DİNÎ METİNLERDE
(TEVRAT, ZEBUR, İNCİL VE KUR'AN-I KERİM)

# SUÇ VE CEZA FENOMENOLOJİSİ

Mustafa TURAL

# İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ ..... 11

GİRİŞ ..... 13
1- Semitik Dinî Metinler ..... 13
A- Yahudi Kutsal Metinleri ..... 13
B- Hristiyan Kutsal Metinleri ..... 14
C- Müslümanların Kutsal Metinleri ..... 15
D- Birbirlerine Bakışları Açısından Semitik Dinler ..... 15
2- Kullanılan Kaynak Gösterimi ..... 16
3- Şekiller ..... 17

BİRİNCİ BÖLÜM
'SUÇU İŞLEYEN UNSUR AÇISINDAN
SUÇ CEZA FENOMENOLOJİSİ' ..... 25
1- KAVİM VEYA ŞEHİR AÇISINDAN
SUÇ CEZA TİPOLOJİSİ ..... 25
A- KİTAB-I MUKADDES'TE VE KUR'AN-I KERİM'DE
MÜŞTEREKEN ANLATILAN SUÇLU KAVİMLER VE
ŞEHİRLER ..... 26
1- Nuh Tufanı ..... 26
2- Sodom ve Gomora (Lut Kavmi) ..... 30
3- Firavun ve Mısır Halkı ..... 34
4- Tanrı'yı Sınamak ..... 42

5- İsraillilerin Buzağıya Tapınması ..... 43
6- Mısır'dan Çıktıktan Sonra İsrailliler ..... 46
B- KİTAB-I MUKADDES'TE SUÇLU KAVİMLER VE ŞEHİRLER ..... 47
1- Yahuda Krallığında Puta Tapınanlar ..... 48
2- İsrail Krallığı'nda İşlenen Suçlar ..... 48
3- Kral Yehu'nun Baal Putuna Tapınanları Cezalandırması ..... 49
4- Tanrı'nın Babil Ordusunu İsraillilere Karşı Kışkırtması ..... 49
5- İsa Mesih Döneminde Yahudiler ..... 50
6- Kudüs'e Daha Önce Yapılmamış ve Bir Daha Yapılmayacak Cezalandırma ..... 50
7- Savaştan Kaçan Meroz Şehrinin Lanetlenmesi ..... 52
8- Gilat Halkını Döven Şam Şehri ..... 52
9- İsrail Halkını Sürgüne Gönderen Gazze Şehri ..... 52
10- İsraillilerle Yaptığı Dostluk Antlaşmasına Sadık Kalmayan Sur Şehri ..... 53
11- İsraillileri Kılıçla Kovalayan Edom Şehri ..... 53
12- Gilatlı Gebe Kadınların Karınlarını Yaran Amman Şehri ..... 53
13- İsrailliler'e Lanet Okuması İçin Balam'a Para Ödeyen Moav Şehri ..... 54
14- Hile ve Hırsızlık Yapan Samiriyye Şehri ..... 54
15- Büyücülükle Uğraşan Ninova Şehri ..... 54
C- KUR'AN-I KERİM'DE SUÇLU KAVİMLER VE ŞEHİRLER ..... 55
1- Kibir ve İnkâr Suçunu İşleyen Ad Kavmi ..... 55
2- Mucize Olarak Bir Kayadan Çıkan Deveyi Öldüren Semud Kavmi ..... 55
3- Ad ve Semud ile Birlikte Anılan Ress Kavmi ..... 56
4- Ticari Suçlar İşleyen Medyen Kavmi ..... 56
5- Nankörlük Eden Sebe Kavmi ..... 56
6- Kendilerine Gönderilen Peygamberi Yalanlayan Tubba Kavmi ..... 57
7- Peygamberi Yalanlayan Eyke Kavmi ..... 57
8- Kabe'yi Yıkmak İsteyen Ebrehe'nin Ordusu ..... 57
2- ÖZEL ŞAHISLAR AÇISINDAN SUÇ CEZA TİPOLOJİSİ ..... 57

A- KİTAB-I MUKADDES'TE VE KUR'AN-I KERİM'DE
ÖZEL ŞAHISLAR ..... 58
1- İlk Suç ..... 58
2- Habil'in (Evel) Kabil (Kayin) tarafından Öldürülmesi ..... 62
3- Beor Oğlu Balam ..... 65
4- Kral Saul (Talut) ..... 67
5- Golyat (Calut) ..... 69
B- KİTAB-I MUKADDES'TE ÖZEL ŞAHISLARIN
İŞLEDİKLERİ SUÇLAR VE CEZALARI ..... 70
1- Nuh'un Torunu Kenan ..... 70
2- Kral Avimelek ..... 70
3- Yakup (Yaakov) ile Dayısı Lavan'ın Antlaşma ..... 72
4- Yakup'un (Yaakov) Oğulları ..... 73
5- Azil Yaptığı İçin Tanrı Tarafından Öldürülen
Er ve Onan ..... 74
6- Ahit Sandığı'na Dokunduğu İçin Tanrı Tarafından
Öldürülen Uzza ..... 74
7- Alternatif Mabet ve Bayram İhdas Eden
Kral Yarovam'ın Cezası ..... 75
8- Yizreelli Navot'un Bağına El Koyan Kral Ahav'ın Cezası ..... 75
9- Ekron Tanrısı Baalzevuv'a Danışan
Kral Ahazya'nın Cezası ..... 77
10- Kötülükte Sınır Tanımayan Kral Manaşşe'nin
Babil Sürgünü ..... 78
11- Putlara Tapınan Kral Amon'un Suikasta Uğraması ..... 78
12- Babil Kralına Teslim Olan Kral Yehoyakin ..... 79
13- Peygamber Yeremya'ya büyüklenen Kral Sidkiya ve
Babil Saldırısı ..... 79
14- Sahte Peygamber Hananya'nın Cezası ..... 79
15- Kardeşlerini Öldürten Kral Yehoram'ın
Bağırsak Hastalığı ..... 80
16- Yahuda Kralı Amatsya'nın İsrail Kralı Yehoaş
Tarafından Cezalandırlıması ..... 80
17- Gurura Kapılan Kral Uzziya'nın
Deri Hatalığına Yakalanması ..... 81

18-Oğullarını Ateşte Kurban Eden Kral Ahaz ..... 81
19- Elişa'nın Uşağı Gehazi'nin Açgözlülüğü ve Cezası ..... 81
20- Petrus'a Yalan Söyleyen Hananya ile Karısı Safira ..... 82
21- İsrail'in Tanrı'sını Aşağılayan Asur Kralı Sanherib'in Suikaste Uğraması ..... 83
22- Kocasına Saygısızlık Yapan Kraliçe Vaşti'nin Azledilmesi . 83
23- Yahudi Soykırımı Yapmak İsteyen Haman'ın İdam Edilmesi ..... 84
24- İsa Mesih'e İhanet Eden Yahuda İskariot ..... 85
25- Havarilere Kötü Davranan Kral Hirodes ..... 85
C- KUR'AN-I KERİM'DE ÖZEL ŞAHISLARIN İŞLEDİĞİ SUÇLAR VE CEZALARI ..... 86
1- Zenginliğiyle Böbürlenen Karun'un Yerin Dibine Geçirilmesi ..... 86
2- İsraillilerin Haman'ın Zulmünden Kurtarılması ..... 86
3- Samiri ..... 87
4- Ebu Leheb ..... 88
3- ELÇİLER/PEYGAMBERLER AÇISINDAN SUÇ CEZA TİPOLOJİSİ ..... 88
A- KİTAB-I MUKADDES VE KUR'AN-I KERİM'DE ELÇİLER ..... 89
B- KİTAB-I MUKADDES'TE ELÇİLER ..... 93
1- Tanrı'nın Musa'ya Öfkelenmesi ..... 93
2- Musa'nın ve Harun'un Cezalandırılmaları ..... 93
3- Uriya'yı Öldürten Kral Davut'un Tanrı Tarafından Cezalandırılması ..... 94
4- Savaşçılığı Sebebiyle Kral Davut'un Tapınak İnşasından Men Edilmesi ..... 96
5- Kral Süleyman'ın Suçu ve Cezalandırılması ..... 97
C- KUR'AN-I KERİM'DE ELÇİLER ..... 98
1- Musa Peygamberin Kazayla Mısırlıyı Öldürmesi ..... 98
2- İsa Peygamberin Mahşerde Sorgulanması ..... 99
3- İslam Peygamberine Yapılan İkazlar ..... 99
BİRİNCİ BÖLÜMÜN DEĞERLENDİRMESİ ..... 100

İKİNCİ BÖLÜM
'KENDİSİNE KARŞI SUÇ İŞLENEN UNSUR AÇISINDAN SUÇ CEZA FENOMENOLOJİSİ' ..... 109
1- KUTSAL DEĞERLERE KARŞI İŞLENEN SUÇ CEZA TİPOLOJİSİ ..... 109
A- KİTAB-I MUKADDES VE KUR'AN-I KERİM'DE KUTSAL DEĞERLERE KARŞI İŞLENEN SUÇLAR VE CEZALARI ..... 110
1- Tanrı'ya Karşı İşlenen Suç ve Ceza Tipleri ..... 110
2- Peygamberlere Karşı İşlenen Suç ve Ceza Tipleri ..... 119
3- Kutsal Mekanlar Konusunda İşlenen Suç ve Ceza Tipleri ..... 126
4- Kutsal Zamanlar Konusunda İşlenen Suç ve Ceza Tipleri ..... 131
5- Kutsal Objelere Karşı İşlenen Suç ve Ceza Tipleri ..... 136
6- İbadetle İlgili Konularda İşlenen Suç ve Ceza Tipleri ..... 139
7- Adak ..... 141
8- Kurban ..... 143
9- Yemin ..... 145
10- Kefaret ..... 146
2- İNSANA KARŞI İŞLENEN SUÇ CEZA TİPOLOJİSİ ..... 150
1- KİŞİNİN BEDENİNE YÖNELİK İŞLENEN SUÇ VE CEZA TİPLERİ ..... 151
1- Öldürmek veya Ölüme Sebebiyet Vermek ..... 151
2- Yaralamak ..... 156
3- Adam Kaçırmak veya Sürgün Etmek ..... 158
4- İffet ve Namusa Karşı İşlenen Suç ve Ceza Tipleri ..... 159
5- Kişilik Haklarına Karşı İşlenen Suç ve Ceza Tipleri ..... 162
2. MAL ALEYHİNE İŞLENEN SUÇ VE CEZA TİPLERİ ..... 167
1- Hırsızlık Yapmak ..... 167
2- Ticari Suçlar ve Cezaları ..... 169
3- TOPLUMA KARŞI İŞLENEN SUÇ CEZA TİPOLOJİSİ ..... 172
A- KİTAB-I MUKADDES'TE VE KUR'AN-I KERİM'DE TOPLUMA KARŞI İŞLENEN SUÇLAR ..... 172
1- Büyü ile Uğraşmak ..... 172

2- Rüşvet ..... 174
3- Haksızlık, Zorbalık ..... 175
4- Yetim, Dul ve Fakirlere Kötü Davranmak ..... 176
5- Faiz almak ..... 178
6- Din Adamlarına Saygısızlık ..... 179
7- Fesatçılık, Bölücülük ..... 180
8- Gösteriş ..... 181
9- Öfkelenmek ..... 182
10- Sabırsızlanmak ..... 183
11- Hasetlik Çekemezlik ..... 185
12- Kibirlenmek ..... 185
13- Açgözlülük ..... 187
14- Cimrilik ..... 189
15- Tembellik ..... 190
16- Boş Konuşmak ..... 190
17- Öğüt Dinlememek ..... 191
18- İsraf ..... 192
19- İnsanları Dinden Uzaklaştırmaya Çalışmak ..... 193
20- Anne Babaya Kötü Davranmak ..... 196
21- Savaştan Kaçmak ..... 197
22- Cinsel Suçlar ..... 200
A- Kitab-ı Mukaddes'te Cinsel Konularda İşlenen Suç ve Ceza Tipleri ..... 200
B- Kur'an-ı Kerim'de Cinsel Konularda İşlenen Suç ve Ceza Tipleri ..... 207
İKİNCİ BÖLÜMÜN DEĞERLENDİRİLMESİ ..... 210

SONUÇ ..... 219

KAYNAKÇA ..... 229

# ÖNSÖZ

Suç tanımlaması ve suçun karşılığında bir cezanın olması, sadece hukuk veya din için geçerli değildir. Örf ve adette hatta oyun ve yarışmalarda bile suç ve ceza olgusu bulunmaktadır. Zira suç ve ceza olgusu, hayatın normal bir şekilde devamı için şarttır. Kurallar olmadan hiçbir toplum sağlıklı bir şekilde varlığını sürdüremez. Kanunlar çerçevesinde belirlenen kurallara uymayanlar hâkim tarafından yargılanarak cezalandırılır. Örf adetlere aykırı davrananlar, toplum tarafından kınanır veya dışlanır. Bir spor karşılaşmasında hatta çocuk oyunlarında dahi uyulması gereken kurallar ve uyulmaması halinde uygulanacak yaptırımlar vardır. Kısacası hayatın her alanında suç ve ceza olgusu bulunmaktadır.

Dinler Tarihi, herhangi bir dinî anlatının doğruluğunu veya herhangi bir dinin tanrısının gerçekten var olup olmadığı konusunu araştırmaz. Her din, o dine inanan insan için kutsaldır. Herhangi bir dine inananların ibadetleri ve bu ibadetlere yükledikleri anlam, başka dinlere inananlara sıra dışı, anlamsız ve hatta gülünç görünebilir. Bir Musevi'nin Ağlama Duvarı'na yönelerek ağlaması, bir Hristiyan'ın haç taşıması veya bir Müslüman'ın Kabe'ye yönelerek namaz kılması ritüellerinin her biri, diğer dinlere inanan insanlar için sıra dışı ve

anlamsız görünebilir ancak bu ritüeller o dinlere inanan insanlar için kutsal ve değerlidir.

Bu çalışmada, Semitik dinî metinlerde var olan suç ve ceza olguları tasvir edilerek tasnif edilmiştir. Tipolojik ve morfolojik açıdan incelenerek benzerlikler ve farklılıklara değinilmiştir. Kutsal kitaplarda ismi geçen suç ve ceza tanımlamalarının doğruluğu, uygulanabilirliği konusu veya bu metinlerdeki ifadelerin gerçekliği gibi konular araştırma kapsamı dışında tutulmuştur.

Bu çalışma, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde 2006 yılında tamamlanan "*Kitab-ı Mukaddes ve Kur'an- Kerim'de Suç ve Ceza Fenomeni Üzerine Dinler Tarihi Açısından Karşılaştırmalı Bir Metin İncelemesi*" isimli Yüksek Lisans tez çalışmasının yeniden düzenlenerek kitaplaştırılmış halidir. Bu vesileyle Dinler Tarihi araştırma yöntem ve teknikleri konusunda engin bilgilerinden istifade ettiğim Harun GÜNGÖR, Huzeyfe SAYIM ve Mustafa ÜNAL'a teşekkür ediyorum.

Eylül, 2022
Mustafa TURAL

# GİRİŞ

Tevrat'ın 10. ve 11. bölümlerinde ifade edilen, 'Arami, İbrani ve Arapların Nuh'un oğlu Sam'ın neslinden türediği' bilgisi esas alınarak 'Sam' kelimesinden türetilen 'Semitik' kelimesi, ilk defa 1781 yılında Alman tarihçi A. L. Schlözer (1735-1809) tarafından kullanılmıştır (Dalby, 2006, s. 546). Bu bağlamda Yahudilik, Hristiyanlık ve İslam dinleri için 'Semitik dinler' ifadesi kullanılmaktadır.

Semitik dinî metinler ifadesi Yahudilik, Hristiyanlık ve İslam dini tarafından kutsal olarak kabul edilen dinî metinler külliyatının tamamını ifade etmek için kullanılmaktadır. Bu çalışmada, Tevrat ve Zebur gibi Yahudi kutsal kitapları ile Hristiyanlığın kutsal kitabı olan İncillerde bulunmakta olan 'suç ve ceza' olgusu ile Kur'an-ı Kerim'de yer alan 'suç ve ceza' olgusu arasındaki benzerlikler ve farklılıklar ortaya konulmaya çalışılmıştır. Yahudi ve Hristiyan kutsal kitaplarının tamamı 'Kitab-ı Mukaddes' adı altında bir üst başlık halinde ele alınmıştır. Bununla birlikte alıntının yapıldığı her kitabın ismi belirtilmiştir.

**1- Semitik Dinî Metinler**

**A- Yahudi Kutsal Metinleri**

Yahudiler, birinci yüzyılda Jabneel şehrinde yaptıkları toplantı sonrasında otuz dokuz adet kutsal kitabı yirmi dört adet

olacak şekilde gruplandırarak cem etmişler ve üç külliyat haline getirmişlerdir (bkz. Şekil 1). Torah, Neviim ve Ketuvim ismini verdikleri bu üç külliyatın isimlerinin baş harflerini (*T,N,K*) bir araya getirmek suretiyle de Yahudi kutsal kitaplarının tamamını ifade etmek için 'Tanah' (*Tanach*) ismini kullanmışlardır. Ayrıca Yahudi kutsal kitaplarının tamamı Hristiyanlar için de kutsaldır. Bu sebeple Hristiyanlar Tanrı'nın sözleri olarak kabul ettikleri Tanah'ın otuz dokuz kitabına 'Eski Ahit' anlamına gelen 'Old Testament' ismini vermişler (bkz. Şekil 1) ve bu kitapları İncil ile birlikte okumaya devam etmişlerdir (Nahum, 1987, ss. 878-896); (Charlesworth, 1987, ss. 896-905).

Yahudiler Tanah ile birlikte Talmud'a da değer verirler. Yahudiler tarafından 'Sözlü Tevrat' (*Tora Şebaalpe*) olarak kabul edilen Mişna isimli eser, Yahudi din bilginleri (*Tanaim*) tarafından Yahudi kutsal kitap külliyatı (*Tanah*) ile ilgili yorum ve görüşleri içermektedir. İbrani dilinde 'tekrarlamak' anlamına gelen Mişna (Dosick, 2007, ss. 93-96), ilk klasik tefsir olarak kabul edilmektedir (Jacops, 1968, s. 68). Mişna ve onun şerhi olan Gemara'yı bir bütün olarak ifade etmek için kullanılan Talmud, Yahudiler için bir nevi kanun kitabıdır (Yasdıman, 2002, ss. 58-60). Bu çalışma Yahudilerin toplam otuz dokuz adet kutsal kitabını ifade eden Tanah ile sınırlı olup Talmud'da var olan 'suç ve ceza' olgusu bu çalışmanın kapsamı dışında tutulmuştur.

**B- Hristiyan Kutsal Metinleri**

Hristiyanlar, ikinci yüz yılda İsa Mesih'in sözlerinin ve hayatının yazılı olduğu İncil'ler ile İsa Mesih'in öğrencileri tarafından yazılmış olan mektuplardan (*Epistles*) yirmi yedi adet kitabı kanonik (*sahih*) olarak kabul etmişler ve bu kitapları bir araya topladıkları külliyata 'Yeni Ahit' anlamına gelen 'New Testament' ismini vermişlerdir (bkz. Şekil 2). Ayrıca Hristiyanlar, kutsal kabul ettikleri ve Old Testament adını verdikleri

Yahudilerin kutsal kitaplarının tamamını (*Tanah*) kendi kutsal kitap külliyatları (*New Testament*) ile birleştirmiş ve bu külliyata Holy Bible adını vermişlerdir (Allison, 2005, ss. 905-923). Dolayısıyla Holy Bible külliyatı Yahudilerin kutsal kitaplarını da içeren Hristiyan kutsal kitaplarının tamamı anlamına gelmektedir. Osmanlıca tercümelerde Holy Bible için 'Kitab-ı Mukaddes' ismi kullanılmıştır. Günümüz tercümelerinde ise Holy Bible için 'kutsal Kitap' ismi kullanılmaktadır.

**C- Müslümanların Kutsal Metinleri**

Müslümanlar, Hz. Peygamber'in vefatıyla birlikte vahiy sürecinin sona ermesinin ardından, birinci halife döneminde (MS.632-634) Kur'an-ı Kerim'i cem ederek Mushaf (*iki kapak arasında yazılı sayfalar*) haline getirmişlerdir. Kur'an-ı Kerim, üçüncü halife döneminde (MS.644-656) elle yazılmak suretiyle çoğaltılmış ve diğer bölgelere ulaştırılmıştır (Birışık, 2002: c.26, 383-386).

Allah'ın sözlerinin yazılı olduğu yüz on dört sureden oluşan Kur'an-ı Kerim ile birlikte Hz. Peygamber'in söz ve davranışlarını ifade eden 'hadis külliyatı' da Müslümanlar için kutsaldır. Ayrıca Buhari (MS.810-870) ve Müslim (MS.821-875) tarafından tasnif edilen Hadis kitapları Kur'an-ı Kerim'den sonraki en sahih kaynaklar olarak kabul edilmiştir (Çakan, 1996: 69-70). Bu çalışma Kur'an-ı Kerim'de var olan 'suç ve ceza' olgusunu tespit etme amacında olup Hadis kitaplarında var olan 'suç ve ceza' olgusu bu çalışmanın kapsamı dışındadır.

**D- Birbirlerine Bakışları Açısından Semitik Dinler**

Semitik kutsal kitaplar, kendilerini önceki kutsal kitapların devamı ve tamamlayıcısı olarak takdim ederler (M. Ünal, 2004, ss. 224-225). Yeni Ahit, kendisini Tanah'ın (*Eski Ahit*) devamı olarak takdim eder (Mat.5:17-20; Rom.11:11-32; 1.Pet.2:9-10). Kur'an-ı Kerim de kendisinden önce gönderilmiş olan Suhuflara

(Ala 87/18,19; Necm 53/36; Fâtır 35/25; Müddessir 74/52), Tevrat'a (Âl-i İmrân 3/50; Mâide 5/44-46), Zebur'a (Âl-i İmrân 3/184; Nisâ 4/163; İsrâ 17/55; Enbiyâ 21/105) ve İncil'e (Mâide 5/46,47; A'râf 7/157; Tövbe 9/111; Hadid 57/27) inanılmasını emreder.

Semitik dinler, önceki dinlerin devamı olduklarını söylerler. Ancak bu dinler kendilerinden sonra ortaya çıkan dinleri yok saymaktadırlar. Yahudiler, Hristiyanlık ve İslam'ı gerçek din olarak görmezler. Hristiyanlar, Tanrı ile insan arasında yeni bir antlaşma yapıldığını ve Yahudiliğin yerini Hristiyanlığın aldığını savunurlar. Müslümanlar ise Yahudilik ve Hristiyanlığın zamanla bozulduğunu bu yüzen İslam dininin geldiğini savunurlar. (Firestone, 2004, s. 99). Kur'an-ı Kerim, Ehl-i Kitap dediği Yahudi ve Hristiyanların kitaplarını değiştirdiklerini (Bakara 2/79; Âl-i İmrân 3/78), kitaplarında var olan bazı bilgileri gizlediklerini (Bakara 2/174) ve bazı bilgileri de unuttuklarını (Mâide 5/13) ifade etmektedir.

**2- Kullanılan Kaynak Gösterimi**

Bu çalışmada, Semitik kutsal kitaplar arasında karşılaştırma yapılırken mukayeseyi kolaylaştırmak adına ikili gruplama yapılmıştır. Böylece Yahudi ve Hristiyan kutsal kitaplarının tamamını ifade etmek için Hristiyanların Holy Bible olarak isimlendirdikleri külliyatın Türkçe karşılığı olan 'Kitab-ı Mukaddes' ismi kullanılmıştır. Böylece üst isim olarak kullanılan Kitab-ı Mukaddes ile Kur'an-ı Kerim arasında karşılaştırma yapılmıştır. Alıntının yapıldığı kitap ayrıca belirtilmiştir.

Yahudi ve Hristiyan kutsal kitaplarının isimlerinin uzun olmasından dolayı bu kitaplarla ilgili atıflarda kısaltma yapılmıştır. Yahudiler ve Hristiyanlar tarafından bu kitaplara verilen isimler ve kitapların isimlerinin kısaltmaları, tablolar halinde sunulmuştur (bkz. Şekil 1 ve Şekil 2). Kur'an-ı Kerim surelerinin isimleri, sayfa numaraları ve ayet sayıları gibi bil-

giler verilmiş olup (bkz. Şekil 3) surelerin isimlerinde herhangi bir kısaltma yapılmamıştır.

Kaynak gösterilirken önce bap numarası sonra da ayet numarası verilmiştir. Yahudi kutsal kitap külliyatı olan Tanah'tan kaynak gösterilirken; örneğin (Yar.9:20-27) dipnotu, Tanah külliyatının Yahudilere göre 'Bereshit', Hristiyanlara göre 'Genesis', Türkçe karşılığı 'Yaratılış' olan kitabının dokuzuncu bölümünün yirmi ila yirmi yedinci ayetlerini (*Pasuk*) ifade etmektedir (bkz. Şekil 1).

Hristiyanların kutsal kitap külliyatı olan Yeni Ahit'ten kaynak gösterilirken; örneğin (1.Se2:15-17) dipnotu, 'Selanikliler'e Birinci Mektup' kitabının ikinci babının on beş ila on yedinci ayetlerini ifade etmektedir (bkz. Şekil 2).

Kur'an-ı Kerim'den kaynak gösterilirken; örneğin (Nuh 71/26-28) dipnotu, Kur'an-ı Kerim'in yetmiş birinci suresi olan 'Nuh' suresinin yirmi altı ila yirmi sekizinci ayetlerini göstermektedir.

### 3- Şekiller

| ŞEKİL 1 | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| YAHUDİ KUTSAL KİTAPLARI (TANAH) | | | | | | |
| TANAH (TEVRAT, NEVİİM VE KETUVİM KELİMELERİNİN İLK HARFLERİ BİR ARAYA GETİRİLEREK OLUŞTURULMUŞTUR VE KİTAPLARIN BÜTÜNÜNÜ İFADE EDER) | GRUP DAĞILIMI (TORA NEVİİM KEUVİM) | | KİTAPLARIN ORİJİNAL TANAH İSİMLERİ (İBRANCASI) | HRİSTİYANLAR TARAFINDAN VERİLEN (*OLD TESTAMENT*) KİTAP İSİMLERİ | KİTAP İSİMLERİNİN TÜRKÇE KARŞILIKLARI | KISALTMA OLARAK İFADE EDİLİŞLERİ |
| | TORA (TEVRAT) | 1 | Bereşit (Bereshit) | Genesis | Yaratılış | Yar. |
| | | 2 | Şemot (Shemot) | Exodus | Mısır'dan Çıkış | Çık. |
| | | 3 | Vayikra | Leviticus | Levililer | Lev. |
| | | 4 | Bamidbar | Leviticus | Çölde Sayım | Say. |
| | | 5 | Devarim | Deuteronomy | Yasa'nın Tekrarı | Yas. |

| | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| TANAH (TEVRAT, NEVİİM VE KETUVİM KELİMELERİNİN İLK HARFLERİ BİR ARAYA GETİRİLEREK OLUŞTURULMUŞTUR VE KİTAPLARIN BÜTÜNÜNÜ İFADE EDER) | NEVİİM (PEYGAMBERLER) | 6 | Yeoşua (Yehoshua) | | Joshua | Yeşu | Yeş. |
| | | 7 | Şofetim | | Judges | Hâkimler | Hak. |
| | | 8 | I Şemuel | | 1 Kings (1 Samuel) | Birinci Samuel | 1.Sa. |
| | | 9 | II Şemuel | | 2 Kings (2 Samuel) | İkinci Samuel | 2.Sa. |
| | | 10 | I Melahim | | 3 Kings (1 Kings) | Birinci Krallar | 1.Kr. |
| | | 11 | II Melahim | | 4 Kings (2 Kings) | İkinci Krallar | 2.Kr. |
| | | 12 | Yeşayau | | Isaiah | Yeşaya | Yşy. |
| | | 13 | Yirmeyau | | Jeremiah | Yeremya | Yer. |
| | | 14 | Yehezkel | | Ezekiel | Hezekiel | Hez. |
| | | 15- ONİKİ PEYGAMBER | **1 (15)** | Hoşea | Hosea | Hoşea | Hoş. |
| | | | **2 (16)** | Yoel | Joel | Yoel | Yl. |
| | | | **3 (17)** | Amos | Amos | Amos | As. |
| | | | **4 (18)** | Ovadya | Obadiah | Ovadya | Ovd. |
| | | | **5 (19)** | Yona | Jonah | Yunus | Yun. |
| | | | **6 (20)** | Miha | Micah | Mika | Mik. |
| | | | **7 (21)** | Nahum | Nahum | Nahum | Nah. |
| | | | **8 (22)** | Habakkuk | Habakkuk | Habakuk | Hab. |
| | | | **9 (23)** | Tsefanya | Zephaniah | Sefenya | Sef. |
| | | | **10 (24)** | Hagay | Haggai | Hagay | Hag. |
| | | | **11 (25)** | Zeharya | Zechariah | Zekeriya | Zek. |
| | | | **12 (26)** | Malahi | Malachi | Malaki | Mal. |
| TANAH (TEVRAT, NEVİİM VE KETUVİM KELİMELERİNİN İLK HARFLERİ BİR ARAYA GETİRİLEREK OLUŞTURULMUŞTUR VE KİTAPLARIN BÜTÜNÜNÜ İFADE EDER) | KETUVİM (MUKADDES YAZILAR) | 16 | **(27)** Teilim | | Psalms | Zebur | Zeb. |
| | | 17 | **(28)** Mişle | | Proverbs | Süleyman'ın Özdeyişleri | Özd. |
| | | 18 | **(29)** Iyov | | Job | Eyüp | Ep. |
| | | 19- BEŞ MEGİLA | **(30)** Şir Aşirim | | Canticles | Ezgiler Ezgisi | Ezg. |
| | | | **(31)** Ruth | | Ruth | Rut | Rut |
| | | | **(32)** Eha | | Lamentations | Ağıtlar | Ağt. |
| | | | **(33)** Koelet | | Ecclesiastes | Vaiz | Vz. |
| | | | **(34)** Ester | | Esther | Ester | Est. |
| | | 20 | **(35)** Daniel | | Daniel | Danyal | Dan. |
| | | 21 | **(36)** Ezra | | Ezra | Ezra | Ez. |
| | | 22 | **(37)** Nehemya | | Nehemiah | Nehemya | Neh. |
| | | 23 | **(38)** I Divre Ayamim | | 1 Chronicles | Birinci Tarihler | 1.Ta. |
| | | 24 | **(39)** II Divre Ayamim | | 2 Chronicles | İkinci Tarihler | 2.Ta. |

| ŞEKİL 2 | | | | |
|---|---|---|---|---|
| YENİ AHİT (NEW TWESTAMENT) KİTAP İSİMLERİ VE KISALTMALARI | | | | |
| | | KİTAPLARIN ORİJİNAL NEW TESTAMENT İSİMLERİ | KİTAPLARIN İSİMLERİNİN TÜRKÇE KARŞILIKLARI | KISALTMA OLARAK İFADE EDİLİŞLERİ |
| 1 | İNCİLLER | Matthew | Matta | Mat. |
| 2 | | Mark | Markos | Mar. |
| 3 | | Luke | Luka | Luk. |
| 4 | | John | Yuhanna | Yuh. |
| 5 | MEKTUPLAR (EPİSTLES) | Acts | Elçilerin İşleri | Elç. |
| 6 | | Romans | Pavlus'tan Romalılar'a Mektup | Rom. |
| 7 | | 1 Corinthians | Pavlus'tan Korintliler'e Birinci Mektup | 1.Ko. |
| 8 | | 2 Corinthians | Pavlus'tan Korintliler'e İkinci Mektup | 2.Ko. |
| 9 | | Galatians | Pavlus'tan Galatyalılar'a Mektup | Gal. |
| 10 | | Ephesians | Pavlus'tan Efesliler'e Mektup | Ef. |
| 11 | | Philippians | Pavlus'tan Filipililer'e Mektup | Flp. |
| 12 | | Colossians | Pavlus'tan Koloseliler'e Mektup | Kol. |
| 13 | | 1 Thessalonians | Pavlus'tan Selanikliler'e Birinci Mektup | 1.Se. |
| 14 | | 2 Thessalonians | Pavlus'tan Selanikliler'e İkinci Mektup | 2.Se. |
| 15 | | 1 Timothy | Pavlus'tan Timoteos'a Birinci Mektup | 1.Ti. |
| 16 | | 2 Timothy | Pavlus'tan Timoteos'a İkinci Mektup | 2.Ti. |
| 17 | | Titus | Pavlus'tan Titus'a Mektup | Tit. |
| 18 | | Philemon | Pavlus'tan Filimon'a Mektup | Flm. |
| 19 | | Hebrews | İbraniler'e Mektup | İbr. |
| 20 | | James | Yakup'un Mektubu | Yak. |
| 21 | | 1 Peter | Petrus'un Birinci Mektubu | 1.Pe. |
| 22 | | 2 Peter | Petrus'un İkinci Mektubu | 2.Pe. |
| 23 | | 1 John | Yuhanna'nın Birinci Mektubu | 1.Yu. |
| 24 | | 2 John | Yuhanna'nın İkinci Mektubu | 2.Yu. |
| 25 | | 3 John | Yuhanna'nın İkinci Mektubu | 3.Yu. |
| 26 | | Jude | Yahuda'nın Mektubu | Yah. |
| 27 | | Revelation | Vahiy | Vah. |

| ŞEKİL 3 | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **KUR'AN-I KERİM SURELERİ** (*Kuran Sureleri*, 2020) | | | | | | |
| **Sure No** | **Sûre İsimleri** | **Surenin Sayfası** | **Cüzü** | **Sure İsminin Anlamı** | **İniş Sırası** | **Âyet Sayısı** |
| **1** | Fatiha | 0 | 1 | Açılış, başlangıç, açan, özetleyen | 5 | 7 |
| **2** | Bakara | 1 | 1 | Sığır (En uzun sure) | 87 | 286 |
| **3** | Âl-i İmrân | 49 | 3 | İmrân ailesi | 89 | 200 |
| **4** | Nisa | 76 | 4 | Kadınlar | 92 | 176 |
| **5** | Maide | 105 | 6 | Sofra | 112 | 120 |
| **6** | En'âm | 127 | 7 | Ehli hayvanlar | 55 | 165 |
| **7** | A'raf | 150 | 8 | Yüksek yerler, yüksek mevkiler | 39 | 206 |
| **8** | Enfâl | 176 | 9 | Savaş ganimetleri | 88 | 75 |
| **9** | Tevbe | 186 | 10 | Tövbe | 113 | 129 |
| **10** | Yunus | 207 | 11 | Hz. Yunus | 51 | 109 |
| **11** | Hud | 220 | 11 | Hz. Hud | 52 | 123 |
| **12** | Yusuf | 234 | 12 | Hz. Yusuf | 53 | 111 |
| **13** | Ra'd | 248 | 13 | Gök gürültüsü | 96 | 43 |
| **14** | İbrahim | 254 | 13 | Hz. İbrahim | 72 | 52 |
| **15** | Hicr | 261 | 14 | Medine'nin kuzeyinde bir yerin adıdır. | 54 | 99 |
| **16** | Nahl | 266 | 14 | Bal arısı | 70 | 128 |
| **17** | İsra | 281 | 15 | Geceleyin yürütmek | 50 | 111 |
| **18** | Kehf | 292 | 15 | Mağara | 69 | 110 |
| **19** | Meryem | 304 | 16 | Meryem | 44 | 98 |
| **20** | Ta-Ha | 311 | 16 | Ta-Ha | 45 | 135 |
| **21** | Enbiya | 321 | 17 | Peygamberler | 73 | 112 |
| **22** | Hac | 331 | 17 | Hac | 103 | 78 |
| **23** | Mü'minun | 341 | 18 | Mü'minler | 74 | 118 |
| **24** | Nur | 349 | 18 | Işık | 102 | 64 |
| **25** | Furkan | 358 | 18 | Hak ile batılı birbirinden ayıran | 42 | 77 |
| **26** | Şu'ara | 366 | 19 | Şairler | 47 | 227 |
| **27** | Neml | 376 | 19 | Karınca | 48 | 93 |

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **28** | Kasas | 384 | 20 | Kıssalar | 49 | 88 |
| **29** | Ankebut | 395 | 20 | Örümcek | 85 | 69 |
| **30** | Rum | 403 | 21 | Romalılar | 84 | 60 |
| **31** | Lokman | 410 | 21 | Hz. Lokman | 57 | 34 |
| **32** | Secde | 414 | 21 | Secde | 75 | 30 |
| **33** | Ahzab | 417 | 21 | Gruplar | 90 | 73 |
| **34** | Sebe' | 427 | 22 | Yemen'de bulunan bir bölgenin adı | 58 | 54 |
| **35** | Fatır | 433 | 22 | Yaratan, yoktan var eden | 43 | 45 |
| **36** | Yasin | 439 | 22 | Yasin | 41 | 83 |
| **37** | Saffat | 445 | 23 | Sıra sıra dizilenler, saf saf duranlar | 56 | 182 |
| **38** | Sad | 452 | 23 | Sad | 38 | 88 |
| **39** | Zümer | 457 | 23 | Zümreler, gruplar | 59 | 75 |
| **40** | Mü'min | 466 | 24 | İnanan kimse | 60 | 85 |
| **41** | Fussilet | 476 | 24 | Genişçe açıklandı | 61 | 54 |
| **42** | Şura | 482 | 25 | Danışma | 62 | 53 |
| **43** | Zuhruf | 488 | 25 | Yaldız, mücevher, geçici menfaat | 63 | 89 |
| **44** | Duhan | 495 | 25 | Duman | 64 | 59 |
| **45** | Casiye | 498 | 25 | Diz üstü çöken | 65 | 37 |
| **46** | Ahkaf | 501 | 26 | Yemen'de bir bölgenin adı | 66 | 35 |
| **47** | Muhammed | 506 | 26 | Hz. Muhammed | 95 | 38 |
| **48** | Fetih | 510 | 26 | Fetih | 111 | 29 |
| **49** | Hucurat | 514 | 26 | Odalar | 106 | 18 |
| **50** | Kaf | 517 | 26 | Kaf | 34 | 45 |
| **51** | Zariyat | 519 | 26 | Esip savuran rüzgârlar | 67 | 60 |
| **52** | Tur | 522 | 27 | Hz. Musa'ya ilk vahyin geldiği dağ | 76 | 49 |
| **53** | Necm | 525 | 27 | Yıldız | 23 | 62 |
| **54** | Kamer | 527 | 27 | Ay | 37 | 55 |
| **55** | Rahman | 530 | 27 | Allah'ın sıfatlarından biri | 97 | 78 |
| **56** | Vakı'a | 533 | 27 | Kıyamet | 46 | 96 |

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **57** | Hadid | 536 | 27 | Demir | 94 | 29 |
| **58** | Mücadele | 541 | 28 | Münakaşa etmek, tartışmak | 105 | 22 |
| **59** | Haşr | 544 | 28 | Toplanmak | 101 | 24 |
| **60** | Mümtehine | 548 | 28 | İmtihan eden | 91 | 13 |
| **61** | Saf | 550 | 28 | Sıra, dizi | 109 | 14 |
| **62** | Cum'a | 552 | 28 | Cuma günü | 110 | 11 |
| **63** | Münafikun | 553 | 28 | Münafıklar | 104 | 11 |
| **64** | Teğabun | 555 | 28 | Aldanma | 108 | 18 |
| **65** | Talak | 557 | 28 | Boşamak | 99 | 12 |
| **66** | Tahrim | 559 | 28 | Haram kılmak | 107 | 12 |
| **67** | Mülk | 561 | 29 | Mülk | 77 | 30 |
| **68** | Kalem | 563 | 29 | Kalem | 2 | 52 |
| **69** | Hakka | 565 | 29 | Mutlaka gerçekleşecek olan kıyamet | 78 | 52 |
| **70** | Me'aric | 567 | 29 | Yükselme yolları | 79 | 44 |
| **71** | Nuh | 569 | 29 | Hz. Nuh | 71 | 28 |
| **72** | Cin | 571 | 29 | Cin | 40 | 28 |
| **73** | Müzzemmil | 573 | 29 | Örtünüp bürünen | 3 | 20 |
| **74** | Müddesir | 574 | 29 | Örtünüp bürünen | 4 | 56 |
| **75** | Kıyamet | 576 | 29 | Kıyamet | 31 | 40 |
| **76** | İnsan | 577 | 29 | İnsan | 98 | 31 |
| **77** | Mürselat | 579 | 29 | Gönderilenler | 33 | 50 |
| **78** | Nebe' | 581 | 30 | Haber | 80 | 40 |
| **79** | Nazi'at | 582 | 30 | Ruhları çekip alan melekler | 81 | 46 |
| **80** | Abese | 584 | 30 | Yüzünü ekşitti | 24 | 42 |
| **81** | Tekvir | 585 | 30 | Dürmek | 7 | 29 |
| **82** | İnfitar | 586 | 30 | Yarılmak | 82 | 19 |
| **83** | Mutaffifin | 587 | 30 | Ölçüde ve tartıda hile yapan | 86 | 36 |
| **84** | İnşikak | 588 | 30 | Yarılmak | 83 | 25 |
| **85** | Büruc | 589 | 30 | Burçlar | 27 | 22 |
| **86** | Tarık | 590 | 30 | Şiddetle çarpan, vuran, gece gelen şey | 36 | 17 |
| **87** | A'la | 591 | 30 | En yüce | 8 | 19 |

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **88** | Gaşiye | 591 | 30 | Kaplayıp büyüyen | 68 | 26 |
| **89** | Fecr | 592 | 30 | Tan yerinin ağarması (imsak) | 10 | 30 |
| **90** | Beled | 593 | 30 | Şehir, belde | 35 | 20 |
| **91** | Şems | 594 | 30 | Güneş | 26 | 15 |
| **92** | Leyl | 595 | 30 | Gece | 9 | 21 |
| **93** | Duha | 595 | 30 | Kuşluk vakti | 11 | 11 |
| **94** | İnşirah | 596 | 30 | Açılmak, genişlemek | 12 | 8 |
| **95** | Tin | 596 | 30 | İncir | 28 | 8 |
| **96** | Âlak | 597 | 30 | Kan pıhtısı | 1 | 19 |
| **97** | Kadir | 598 | 30 | Kadr, azamet ve şeref demektir. | 25 | 5 |
| **98** | Beyyine | 598 | 30 | Apaçık delil | 100 | 8 |
| **99** | Zilzal | 599 | 30 | Sarsıntı, deprem | 93 | 8 |
| **100** | Adiyat | 599 | 30 | Hızlı koşan atlar | 14 | 11 |
| **101** | Kari'a | 600 | 30 | Vuran, çarpan, kapıyı çalan | 30 | 11 |
| **102** | Tekasür | 600 | 30 | Çoklukla övünmek | 16 | 8 |
| **103** | Asr | 601 | 30 | Çağ, ikindi vakti, uzun zaman | 13 | 3 |
| **104** | Hümeze | 601 | 30 | İnsanları arkadan çekiştiren | 32 | 9 |
| **105** | Fil | 601 | 30 | Fil | 19 | 5 |
| **106** | Kureyş | 602 | 30 | Hz. Muhammed'in kabilesinin adı | 29 | 4 |
| **107** | Ma'un | 602 | 30 | Yardım ve zekât | 17 | 7 |
| **108** | Kevser | 602 | 30 | Çok hayır, bereket (En kısa sure) | 15 | 3 |
| **109** | Kâfirun | 603 | 30 | İnkârcılar | 18 | 6 |
| **110** | Nasr | 603 | 30 | Yardım | 114 | 3 |
| **111** | Tebbet | 603 | 30 | Kurusun, kahrolsun | 6 | 5 |
| **112** | İhlas | 604 | 30 | Samimi olmak, içtenlikle bağlanmak | 22 | 4 |
| **113** | Felak | 604 | 30 | Sabah aydınlığı | 20 | 5 |
| **114** | Nas | 604 | 30 | İnsanlar | 21 | 6 |

# BİRİNCİ BÖLÜM
# 'SUÇU İŞLEYEN UNSUR AÇISINDAN SUÇ CEZA FENOMENOLOJİSİ'

Semitik metinlerde suçu işleyene göre suç ve ceza fenomeni bölümünde, 'İlk Suç' örneğinde olduğu gibi suçun tekrar işlenebilme özelliğini yitirmiş olması, 'Kabil'in Habil'i öldürmesi suçunda olduğu gibi suçlunun isminin belirtilmiş olması, peygamberlerin veya kralların işledikleri suçlarda görüldüğü üzere suçlunun özel konumundan dolayı farklı bir cezalandırmanın uygulanmış olması veya suçlunun bir kavim veya bütün bir şehir halkı olması gibi sebeplerden dolayı birinci bölümde 'suçu işleyen unsurlar' merkeze alınarak bir tipoloji yapılmaya çalışılmıştır.

## 1- KAVİM VEYA ŞEHİR AÇISINDAN SUÇ CEZA TİPOLOJİSİ

Bu başlık altında, Kitab-ı Mukaddes ve Kur'an-ı Kerim'de ismen zikredilmiş suçlu kavimler veya şehirler, işledikleri suçlar ve cezaları incelenmiştir. Kitab-ı Mukaddes ve Kur'an-ı Kerim'de; değişik şehirlerde yaşayan kavimlerin veya farklı kavimlerin bir arada yaşamakta oldukları şehirlerin, işlemiş oldukları suçlar sebebiyle Tanrı tarafından cezalandırıldığı belirtilmektedir. Semitik metinlerde ismi geçen kavimler

veya şehirler aynı başlık altında, kitaplardan sadece birinde ismi geçen kavim veya şehirler geçtiği kitabın başlığı altında sunulmuştur. Kitab-ı Mukaddes, cezalandırılan şehirlerdeki peygamberlerin sorumsuz ve güvenilmez olduğunu, Kâhinlerin kutsal olanı kirlettiklerini, yöneticilerin aç gözlü ve zorba olduğunu söylenmekte, cezalandırılan şehir halkının ise isyankâr ve gaddar olduğunu, söz dinlemediğini ve Tanrı'ya güvenmediğini bildirmektedir (Hez.22:25-31); (Sef.2:13-3:4). Kur'an-ı Kerim ise yıkıma uğratılan şehirlerde yaşayan insanların; zalim, şımarık ve azgın olduğunu bildirmektedir (Kasas.28/58).

## A- KİTAB-I MUKADDES'TE VE KUR'AN-I KERİM'DE MÜŞTEREKEN ANLATILAN SUÇLU KAVİMLER VE ŞEHİRLER

### 1- Nuh Tufanı

Nuh Tufanı hakkında Semitik metinlerde benzer bilgiler verilmektedir. Tufan cezasının verilmesinin sebebi, insanların kötülükleri ve Tanrı'ya olan bağlılığın yitirilmesidir. Tufan sonunda sadece gemiye binenlerin kurtulduğu anlatılmaktadır. Farklı olarak; Kitab-ı Mukaddes, Tanrı'nın insanı yaratmış olmaktan dolayı pişman olduğunu bu sebeple insanla birlikte toprakta yaşayan diğer canlıları da cezalandırdığını ancak Tufan'dan sonra insanın işlemiş olduğu suçlar sebebiyle yeryüzünün bir daha cezalandırılmayacağını haber vermektedir. Kur'an-ı Kerim ise Nuh'un ailesinden gemiye binmeyi hak etmeyenlerin olduğunu haber vermektedir.

#### a- Kitab-ı Mukaddes'te Nuh Tufanı

Kitab-ı Mukaddes'e göre; Nuh Kavminin cezalandırılması ve Tufan (*Mabul*), insanoğlunun kötülüklerinin artmasından dolayı gerçekleşmiştir. Tanrı, insanoğlunu yarattıktan sonra

pişman olmuş ve yaratmış olduğu insanları, hayvanları, sürüngenleri, kuşları yeryüzünden silip atmaya karar vermiştir (Yar.6:5-7). Nuh Tufanı ile Tanrı'ya inanmayanların tamamı ve bütün yeryüzü cezalandırılmıştır. Tanrı, Nuh Tufanı ile eski dünyayı tamamen yok ederken insanlar arasından sadece Nuh Peygamber ve yedi kişiyi kurtarmıştır (2.Pe.2:5). Kurtulanlar sadece Nuh'a inananlar ve gemiye alınan canlılardır, geriye kalan bütün insanlar ve yeryüzünde yaşayan bütün canlılar ölmüştür (Yar.6:17-20). Âdem ve Havva'nın işlediği İlk Suç'tan dolayı yeryüzünü lanetleyen Tanrı (Yar.3:17), Nuh Tufanı ile yeryüzünü ikinci defa lanetlemiş ve suçlu olan insan türüyle birlikte bütün yeryüzünü cezalandırmıştır. Kitab-ı Mukaddes'te Tanrı, "*insanlar yüzünden yeryüzünü bir daha lanetlemeyeceğim. Çünkü insanın yüreğindeki eğilimler çocukluğundan beri kötüdür. Şimdi yaptığım gibi bütün canlıları bir daha yok etmeyeceğim*" (Yar.8:21) diyerek, Nuh Tufanından sonra, bir daha yeryüzünü lanetlemeyeceğini ve cezalandırmayacağını haber vermektedir.

Kitab-ı Mukaddes'e göre bir daha Tufan olmayacaktır. Tevrat'ta, "*…sizinle antlaşmamı sürdüreceğim, Bir daha tufanla bütün canlılar yok olmayacak. Yeryüzünü yok eden tufan bir daha olmayacak*" (Yar.9:11) denilerek, insanoğlunun işlemiş olduğu suçlardan dolayı ne insanların ne de yeryüzünün Tufan ile bir kez daha cezalandırılmayacağı haber verilmiştir.

Kitab-ı Mukaddes'in vermiş olduğu bilgilere dayanılarak Nuh Tufan'ı sonrasında, İran eteklerinden Sina bölgesine ve Suriye'nin kuzeyine kadar uzanan saha ile Arap Yarımadası ve Habeşistan'da yaşamakta olan halklar için 'Sami Kavimler' adlandırmasının yapıldığı ifade edilmiştir (Günaltay, 1987, ss. 282-289).

**b- Kur'an-ı Kerim'de Nuh Tufanı**

Kur'an-ı Kerim'de; Allah'a ve Nuh peygambere inanmamaları sebebiyle Nuh Kavminin Tufan ile cezalandırıldığı bildirilir (Araf 7/59-64; İbrahim 14/9). Kur'an-ı Kerim'e göre Nuh kavminin tek suçu inkârcılık değildir; Nuh kavmi aynı zamanda fasıklık (Zariyat 51/46; Enbiya 21/76,77), zalimlik ve azgınlık (Necm 53/52), diğer insanların Allah'ı inkâr etmesi için çalışmak (Nuh 71 /23,24) gibi suçları da işlemiş olup Nuh peygamberi yalancılıkla suçlamışlardır (Şuara 26/105).

Kavmi tarafından yalancılıkla suçlanan Nuh peygamber, Allah'tan yardım istemiş (Mü'minûn 23/26), Allah da "*O'na yardım edip öcünü aldık*" (Enbiya 21/76,77 ayetinde ifade edildiği üzere Peygamberinin intikamını almıştır. Nuh peygamberi yalanlayan ve ayetleri inkâr edenler boğulmuşlardır (Yunus 10/71,73; Nuh 71//25). Kitab-ı Mukaddes gibi, Kur'an-ı Kerim de sadece Nuh peygambere inananların ve gemiye alınan canlıların kurtulduğunu haber vermektedir (Hud 11/41).

Kur'an-ı Kerim, Kitab-ı Mukaddes'ten farklı olarak Nuh'un oğlu ve karısının da Tufan'da cezalandırılanlar arasında olduğunu bildirmektedir. Nuh Peygamber, oğlunun gemiye binmesi için ısrar eder ama oğlu yükselen sulardan dağa çıkarak kurtulacağını söyleyerek babasının sözünü dinlemez ve boğularak ölür. Oğlu için Nuh peygamberin Allah'a yalvarması da netice vermez. Nuh peygamberin "*şüphesiz oğlum da ailemdendir. Senin vâdin ise elbette haktır"* sözlerinden anlaşıldığı kadarıyla Allah tarafından, Nuh Peygambere; ailesinin kurtarılacağına dair verilmiş bir söz vardır. Ancak "*ey Nuh! O asla senin ailenden değildir zira onun yaptığı kötü bir iştir"* sözlerinden inkâr suçunun hiçbir suretle affedilmeyeceği anlaşılmaktadır. Zaten Nuh da bu sözlerden sonra oğlunun Tufan'dan kurtarılması talebinden vazgeçerek, "*ben senden hakkında bilgim olmayan bir şeyi istemekten sana sığınırım. Eğer*

*beni bağışlamaz ve esirgemezsen, ben ziyana uğrayanlardan olurum"* (Hud 11/43-47) demiştir.

Nuh Peygamberin oğlu gibi karısı da cezalandırılanlar arasındadır. Kur'an-ı Kerim'de Nuh ve Lut'un karıları inkâr edenlere örnek gösterilir: "*Allah, inkâr edenlere, Nuh'un eşini ve Lut'un eşini örnek verdi"* (Tahrim 66/10) denilerek, peygamber eşi bile olsa inkâr suçu işleyenlerin, Allah tarafından asla affedilmeyeceği bildirilir.

Kur'an-ı Kerim'e göre Nuh kavmi; inkâr, peygamberi yalancılıkla itham etmek, diğer insanların da Allah'ı inkâr etmesi için çalışmak, fasıklık yapmak, zalimlik ve azgınlık yapmak, suçlarını işlemiş olup Tufan cezası ile suda boğulmak suretiyle cezalandırılmıştır. Ancak Kur'an-ı Kerim, Kitab-ı Mukaddes'ten farklı olarak Nuh kavminin cezasının sadece tufan olmadığını belirtmektedir. Kur'an-ı Kerim, Allah ve Peygamber tarafından lanet edilen (Hud 11/44; Nuh 71/26-28) Nuh Kavminin, uhrevi bir ceza olarak ateşe atılmak suretiyle de cezalandırılacağını (Nuh 71/25) haber vermektedir. Kur'an-ı Kerim'e göre Nuh Kavmi, Tufan'da boğulmak suretiyle dünyevi bir ceza tipiyle, lanetlenmekle ve ateşe atılma tehdidi ile de psikolojik bir ceza tipiyle cezalandırılmış olmaktadır.

Kur'an-ı Kerim'de yeryüzünün veya toprağın lanetlenmesi ile ilgili herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Yeryüzünde tufan cezasının bir daha yaşanıp yaşanmayacağı konusuyla ilgili olarak Kur'an-ı Kerim, Mısırlılara da tufan cezasının verildiğini haber vermektedir (Araf 7/133). Ayrıca Kur'an-ı Kerim'de, Nuh kavminden sonra başka kavimlerin de cezalandırılacağı bildirilerek, "*Ey Nuh! kendilerini dünyada faydalandıracağımız, sonra da bizden kendilerine elem verici bir azabın dokunacağı ümmetler de olacaktır*" (Hud 11/48; İsra 17/17) denilmektedir. Kitab-ı Mukaddes'te ise Nuh Tufanının ardından bir daha insanlardan suç işleyen kavimler

veya şehirler için Tufan cezasının uygulanmayacağı haber verilmektedir (Yar.9:11).

**2- Sodom ve Gomora (Lut Kavmi)**

Kitab-ı Mukaddes'te cezalandırılan şehirlerin ismi geçerken Kur'an-ı Kerim'de, kendilerine gönderilen peygambere nispet edilerek kavim ismi geçmektedir. Her iki kitap da cezayı gerektiren suçun eşcinsellik olduğunu belirtmektedir ancak Kur'an-ı Kerim, kavmin suçları arasında inançsızlığı ve gaspçılığı da zikretmektedir.

Semitik metinlerin verdiği ortak bilgilere göre; Lut kavmine ceza uygulanmadan önce, cezayı uygulamaya gelen melekler tarafından İbrahim Peygambere 'bir oğlunun olacağı' müjdesi verilmiş, Halkın tamamının cezalandırılacağı bilgisi verilen İbrahim Peygamber tarafından cezanın uygulanmaması talep edilmiş, kavim tarafından melekler taciz edilmek istenmiş, Lut Peygamber ve maiyetindekiler şehirden uzaklaşırken dönüp arkalarına bakmaları yasaklanmıştır. Ayrıca Lut Peygamberin karısı her iki kitapta da cezalandırılanlar arasında yer almaktadır. Ancak Kur'an-ı Kerim'e göre Lut peygamberin karısı inançsızlığı sebebiyle cezalandırılmıştır. Kitab-ı Mukaddes'e göre ise şehirden çıkarken dönüp arkasına baktığı için cezalandırılmıştır. Kükürtlü-yanmış taşlarla şehrin cezalandırıldığı ve öte dünyada ayrıca bir cezalandırmanın daha yapılacağı haber verilmektedir.

**a- Kitab-ı Mukaddes'te Sodom ve Gomora Şehirleri**

Kitab-ı Mukaddes'e göre; Sodom ve Gomora şehirlerini, işlemiş oldukları eşcinsellik suçu sebebiyle cezalandırmaya gelen Melekler, önce İbrahim (*Avraam*) Peygamberi ziyaret ederler ve ona bir oğul müjdelerler. İbrahim peygamber kendisine misafir olarak gelen meleklere ikramda bulunur. Melekler

kalkmak üzere iken Rab, "*Sodom ve Gomora büyük suçlama altında, suçlamalar doğru mu göreceğim, anlayacağım*" (Yar.18:1-20) diyerek, İbrahim peygambere bu şehirlerde yaşayan insanların tamamının cezalandırılacağını haber verir.

İbrahim Peygamber, bu şehirlerde yaşayan insanlar için Rabden bağışlanma diler. İbrahim'in "*eğer orada elli doğru kişi varsa yine de şehri yok mu edeceksin?*" sorusuna Tanrı, "*eğer orada elli doğru kişi bulursam onlar için bütün şehri bağışlayacağım*" cevabını verir. Bu diyalog, on kişi için yapılıncaya kadar devam eder ve sonunda Tanrı'nın, "*bu şehirlerde sadece on doğru adam bulursam on kişi için bütün şehri affedeceğim"* (Yar.18:24-33) demesiyle son bulur. Tanrı ile İbrahim peygamber arasında geçen konuşma; Kitab-ı Mukaddes'te 'şefaat' mefhumunun olduğunu ve suçlu olanların, başkaları hürmetine affedilebileceğini göstermektedir. Bu konuşmalardan anlaşıldığı kadarıyla Sodom ve Gomora şehirlerinde suçsuz olan insan sayısı on kişiden azdır zira ceza uygulanmıştır.

Kitab-ı Mukaddes'e göre Lut (*Lot*) iki meleği görünce onları misafir olarak ağırlamak ister ancak melekler geceyi kent meydanında geçireceklerini söylerler. Ancak Lut'un ısrarları sonunda O'nun evinde misafir olarak kalmaya razı olurlar. Şehirdeki bütün erkekler Lut'un evinin etrafını sarar ve misafirleri, kendileri için isterler. Lut, şehir halkıyla mücadele ederken; melekler, Lut'un kolundan tutup, O'nu içeriye çekerek dışarıdaki şehir halkının tamamını kör eder ve şehir halkından hiç kimse Lut'un evine yaklaşamaz (Yar.19:1-11). Melekler, şehrin yok edileceğini bildirdikten sonra, O'nun ve maiyetindekilerin şehri terk etmesini ister. Lut, iki kızını, karısını ve damat adaylarını alarak şehri terk etmek ister ancak damat adayları Lut'un şaka yaptığını zanneder ve inanmazlar. Lut'un ağır davrandığını gören Tanrı, Lut'a acır. Melekler, Lut ve yanındakileri ellerinden tutarak oradan uzaklaştırır ve

dağa kaçmasını söyler ancak Lut, dağda öleceğini söyleyerek küçük bir kasabaya sığınmak ister ve Soar Kasbası'na sığınır. Böylece bu kasaba, Lut sayesinde felaketten kurtulmuş olur. Geriye kalan halkın tamamı, üzerlerine gökten yağan ateşli kükürt ile cezalandırılır (Yar.19:12-29). Lut'un karısı da geriye dönüp baktığı için cezalandırılanlar arasındadır (Yar.19:26).

Kitab-ı Mukaddes'in, Yahudiler ve Hristiyanlar için kutsal olan Eski Ahit kısmında Sodom ve Gomora Şehirlerinin uhrevi cezalarından bahsedilmez. Ancak Yahudilerin tanımadığı sadece Hristiyanlar tarafından kutsal kabul edilen Yeni Ahit'te, Yahuda'nın Mektubu Kitabında "*sonsuza dek ateşte yanma cezasını çeken bu kentler ders alınacak birer örnektir*" (Yah.1:7-13) denilerek, Sodom ve Gomora şehirlerinin uhrevi olarak da cezalandırılacağı haber verilmektedir.

**b- Kur'an-ı Kerim'de Lut Kavmi**

Kur'an-ı Kerim, Lut kavminin cezalandırılması olayını anlatırken, Kitab-ı Mukaddes'te olduğu gibi Meleklerin ilk önce İbrahim Peygamberin evine uğradığını, İbrahim Peygambere oğlunun olacağını söyleyip kavminin cezalandırılacağını haber verdiğini (Hud 11/69,70) anlatmaktadır. Kur'an-ı Kerim'de de İbrahim peygamberin, Lut Kavminin cezalandırılmaması için Allah'tan bağışlanma dilediği anlatılmaktadır (Hud 11/74-76). Yine Kur'an-ı Kerim'de de Lut kavminin suçu eşcinselliktir (Şuara 26/175; Neml 27/54-56; Araf 7/80-82) ancak Kur'an-ı Kerim, Kitab-ı Mukaddes'ten farklı olarak, kavmin tek suçunun eşcinsellik olmadığını, yol kesip gasp suçunu da işlediklerini haber vermektedir (Ankebut 29/29).

Kitab-ı Mukaddes'te geçtiği gibi Kur'an-ı Kerim'de de "*sizden hiç kimse, sakın dönüp de ardına bakmasın, istenen yere gidin*" (Hicr 15/65) denildiğini anlatmaktadır. Lut ailesinin şehirden uzaklaşırken dönüp geriye bakmaları yasaklanmıştır. An-

cak Kur'an-ı Kerim'e göre; Lut Peygamberin karısı, Kitab-ı Mukaddes'te geçtiği gibi dönüp arkasına bakmak suçundan (Yr.19:26) dolayı değil inkârcılık suçundan dolayı, "*karısı müstesna; biz onun geri kalanlardan olmasını takdir ettik*" (Hicr 15/60; Saffat 37/133-138) ilâhi emri gereği cezalandırılmıştır. Lut Peygamberin karısı, "*sen gecenin bir kısmında ailenle yürü. Karından başka sizden hiçbiri geride kalmasın. Çünkü onlara gelecek olan azap şüphesiz ona da isabet edecektir*" (Araf 7/83; Hud 11/81, Hicr 15/60) ayetinde bildirildiğine göre yola hiç çıkmamış ve şehirden ayrılmamıştır.

Kur'an-ı Kerim, "*Allah, inkâr edenlere, Nuh'un karısı ile Lut'un karısını misal verdi. Bu ikisi, kullarımızdan iki salih kişinin nikahları altında iken onlara hainlik ettiler. Kocaları Allah'tan gelen hiçbir şeyi onlardan savamadı. Onlara: 'Haydi, ateşe girenlerle beraber siz de girin!' denildi*" (Tahrim 66/10) ifadeleriyle Lut ve Nuh Peygamberin eşlerinin işlemiş oldukları suç ve karşılığında görmüş oldukları cezanın inkâr edenlere ibret olmasını istemektedir:

Kur'an-ı Kerim, şehir halkının önce korkunç bir ses duyduğunu ardından şehrin altının üstüne getirildiğini ve şehrin üzerine pişirilmiş taşlar atıldığını bildirmektedir (Hicr 15/73-77; Hud 11/82,83). Ayrıca Kur'an-ı Kerim, "*nitekim, onlardan her birini günahı sebebiyle cezalandırdık. Kiminin üzerine taşlar savuran rüzgarlar gönderdik, kimini korkunç bir ses yakaladı, kimini yerin dibine geçirdik, kimini de suda boğduk. Allah onlara zulmetmiyor, asıl onlar kendilerine zulmediyorlardı*" (Ankebut 29/40) diyerek, suçları sebebiyle cezalandırılan her halkın farklı bir ceza tipiyle cezalandırıldığını haber vermektedir.

Kur'an-ı Kerim, "*andolsun ki, biz aklını kullanan bir kavim için orada apaçık bir ayet bırakmışızdır*" (Ankebut 29/134,135; Saffat 37/133-138) diyerek, suçlu olan şehir halkının cezasının insanlar için bir ibret olduğunu haber vermektedir. Kur'an-ı Kerim,

Lut peygamberin ve yanındakilerin şehirden uzaklaştıktan sonraki hayatı hakkında ayrıntılı bilgi vermemekte, sadece verimli topraklara ulaştırıldığını anlatmaktadır (Enbiya 21/71).

**3- Firavun ve Mısır Halkı**

Kitab-ı Mukaddes; İsraillilere önceleri kucak açan ve yerleşmeleri için toprak veren Mısır halkının, zamanla İsrailllilerin nüfusunun ve nüfuzunun artmasıyla endişeye kapıldığını, daha da güçlenmelerini önlemek için İsrailllileri ağır işlerde çalıştırdığını, erkek çocukları öldürerek İsrail nüfusunu kontrol altında tutmak istediğini (Çık.1:8-14) anlatmaktadır. Ancak Mısır'ın başına gelen ve ikaz amacı taşıyan 'on felaket' bu suçların cezası olmaktan ziyade İsrailllilerin serbest bırakılmamış olmasından dolayıdır.

Kitab-ı Mukaddes'te Tanrı, Musa'ya "*sana verdiğim güçle bütün şaşılası işleri firavunun önünde yapmaya bak ama ben onu inatçı yapacağım. Halkı salıvermeyecek*" (Çık.4:21; 7:13) demektedir. Nitekim Firavun da gördüğü mucizeler karşısında etkilenmeyip Tanrı'nın söylediği gibi inat etmiştir. Kitab-ı Mukaddes'e göre Tanrı'nın, Firavun'un kalbini katılaştırmasının sebebi, Firavun ve adamlarının işlediği suçları cezalandırmaktan ziyade Tanrı'nın mucizelerinin ortaya çıkması içindir. Tanrı, Musa'ya "*Firavunun yanına git, belirtilerimi aralarında göstermek için firavunla görevlilerini inatçı yaptım. Mısır'la nasıl alay ettiğimi, aralarında gösterdiğim belirtileri sen de çocuklarına, torunlarına anlat ki, benim Rab olduğumu bilesiniz"* (Çık.10:1-2) demektedir. Kur'an-ı Kerim'de ise Allah'ın, Musa ve Harun'u Firavun'a göndermesinin sebebi Firavun'un işlediği suçlar ve haddi aşması (Bakara 2/49; Araf 7/127; Taha 20/43; Kasas 28/4-6; Mümin 40/25) olarak açıklanmaktadır. Kur'an-ı Kerim'de Allah, Musa ve Harun'dan Firavun'un yanına gittikleri zaman Ona karşı yumuşak bir dil kullanmalarını isteyerek "*Ona yumuşak*

*söz söyleyin. Belki o, aklını başına alır veya korkar*" (Taha 20/44) demektedir. Böylece Firavun'un işlemekte olduğu suçlardan vazgeçmesi amaçlanmaktadır.

Kitab-ı Mukaddes'e göre Firavun'un tek suçu İsrailliler serbest bırakmamak değildir. Hezekiel'in belirttiğine göre Firavun, kibirlenerek; "*Nil benimdir onu ben yaptım*" demiştir. Bu söze öfkelenen Tanrı, Firavun'un kibirlenmesinin cezası olarak; Mısır'ı Migdol'dan Asvan'a, Kûş sınırına dek kimsesiz bırakarak, viraneye çevireceğini, Mısır'dan insan ayağı da, hayvan ayağı da geçmeyeceğini, kırk yıl Mısır'da kimsenin yaşamayacağını, Mısır'ı ıssız bırakacağını, Mısırlılar'ı uluslar arasına gönderip ülkelere dağıtacağını, kırk yıl sonra onları dağılmış oldukları uluslardan toplayacağını, sonra yurtlarına döndürerek Orada güçsüz bir krallık oluşturacaklarını ancak bir daha diğer ulusların üzerinde egemenlik süremeyeceklerini (Hezekiel 29:2-16) belirtmektedir.

Firavun'un bozgunculuk çıkardığını belirten Kur'an-ı Kerim, Kitab-ı Mukaddes'te de geçtiği gibi Mısırlıların, İsrailli-lerin erkek çocuklarını öldürüp kadınlarını sağ bıraktıklarını (Bakara 2/49) haber vermektedir. Ayrıca Mısırlıların ayetleri yalanladıklarını, zulmettiklerini (Enfal 8/24) ve kibirlendiklerini (Yunus 10/75) bildirmektedir. Kur'an-ı Kerim, Musa peygamberin Firavun'a gönderilme sebebini, Kitab-ı Mukaddes'ten farklı olarak açıklar. Kitab-ı Mukaddes'in bildirdiğine göre; Musa Peygamber, Mısır'a Firavun'dan İsraillileri serbest bırakmasını istemek için gönderilmiştir. Kur'an-ı Kerim'e göre ise Musa Peygamber, Firavun'dan iman edip insanlara zulmetmekten vazgeçmesini ve İsraillileri serbest bırakmasını istemek için gönderilmiştir (Taha 20/47).

Bir diğer farklılık da mucizeler gerçekleşirken değneği (asa) kimin kullandığı noktasındadır. Kitab-ı Mukaddes'e göre ırmakların kana dönmesi, kurbağa istilası ve sivrisinek

istilasında Tanrı'nın emri ile değneği Harun peygamber kullanmıştır. Çıban salgınını başlatırken ikisi birden ocak kurumunu göğe serpmiştir. Dolu, çekirge ve karanlık cezalarında ise değneği göğe doğrultan kişi Musa peygamberdir. Kur'an-ı Kerim'de ise değneği sadece Musa peygamber kullanmış olup Harun peygamberin değneği kullandığına dair bir bilgi bulunmamaktadır.

**a- Kitab-ı Mukaddes'te Firavun ve Mısır Halkı**

İsraillilerin Mısır'a yerleşmeleri Yusuf Peygamber zamanına rastlamaktadır (Yar.46:5-26). Mısırlılar, önceleri iyi davrandıkları İsraillilere Yusuf Peygamberi tanımayan bir kralın tahta çıkmasıyla birlikte kötü davranmaya başlamışlardır. Bu dönemde hangi Firavunun tahtta oturduğuna dair çelişkili bilgilerin olduğu ifade edilmekle (Bucaille, 1984, ss. 350-362) birlikte, Tevrat yorumcuları metinde geçen 'yeni kral' ifadesiyle, IV. Thutmose'nin (M.Ö. 1411-1397) kastedilmiş olabileceğini ve bu dönemde 'yeni bir yönetimin' veya 'eski yönetimde yeni bir anlayışın' gerçekleşmiş olabileceğini ifade etmektedirler (Y. Haleva vd., 2002b, ss. 4-5).

Mısırlıların savaşa çıkılması halinde İsraillilerin düşman safında yer alacaklarından endişe ettikleri (Çıkış 1:8-14) bilgisinden hareketle, İsraillilerin Mısırlılar tarafından ekonomik olmaktan ziyade demografik açıdan bir tehdit olarak algılandığı (Johnson, 2001, s. 33) ve Mısırlıların İsraillilerin sayısını kontrol altında tutmayı amaçladıkları iddia edilmiştir (Bucaille vd., 2002, ss. 259-263).

Kitab-ı Mukaddes'in "*halkım İsrail'i Mısır'dan çıkarmak için seni Firavuna göndereyim*" (Çık.3:10) ifadelerine göre, Tanrı'nın halkı olan İsraillileri kurtarmak için Musa, 'kurtarıcı peygamber' olarak görevlendirilmiştir. Firavun'un yanına İsraillileri kurtarmak için gönderilen Musa ve Harun kardeşler Firavun'u

uyarır ancak bir tehdit olarak görülen aynı zamanda iş gücünden yararlanılan İsrailliler serbest bırakılmayacak kadar değerlidir.

**a.1- Mısır'da Irmakların Kana Dönmesi**

Musa ve Harun Peygamberler, Firavun'dan İsraillileri serbest bırakmasını ister. Firavun'un, İsraillileri serbest bırakmaması halinde Mısır'ın bütün ırmaklarının kana döneceğini, ırmaktaki balıkların öleceğini ve suyun kötü kokusundan dolayı kullanılmaz hale geleceğini söyler ancak Firavun ve Mısır halkı aldırış etmez. Harun Peygamber, Firavun'un ve Mısırlıların gözü önünde değneğini kaldırıp ırmağın sularına vurarak suyu kana dönüştürür. Mısırdaki bütün ırmakların suyu kana döner, balıklar ölür ve suyun kötü kokusu yüzünden Mısırlılar ırmak suyu kullanamazlar, içme suyu elde edebilmek için toprağı kazarlar (Çık.7:16-24). Bu afetler Mısırlılar içindir. İsraillilerin içtiği suyu Mısırlılar içerken kan haline dönüşmektedir (Sayı, 1992, s. 157).

**a.2- Mısır'ı Kurbağaların İstilası**

Ülkedeki ırmakların kana dönmesinin ardından yedi gün geçer ve Firavun tekrar uyarılır. Eğer İsraillileri bırakmazsa Mısır'ın tamamını kurbağalar istila edecektir. Firavun yine aldırış etmez. Tanrı'nın emri üzerine Harun peygamber elindeki değneği ırmakların, kanalların, havuzların üzerine vurarak bütün kurbağaları ortaya çıkarır ve Mısır'ın tamamını kurbağalar istila eder. Evler, saray, ekmek tekneleri kurbağa ile dolar (Çık.8:2-6).

**a.3- Mısır'ı Sivrisineklerin İstilası**

Mısır'ı kurbağalar istila edince Firavun, İsrailoğullarını serbest bırakacağını söyler. Musa dua eder ve kurbağalar sulara

döner, evlerdeki kurbağalar da ölür. Kurbağalar kalktıktan sonra Firavun, ülkesinin rahata kavuştuğunu görür ve sözünü tutmaz. Tanrı'nın emri ile Harun peygamber elindeki değneği yerdeki tozların üzerine vurur ve tozlar sivrisineğe dönüşür (Çık.8:8-17).

**a.4- Mısır'ı Atsineklerinin İstilası**

Sivrisineklerin ardından Mısır'ı atsinekleri de istila eder. İsraillilerin yaşadığı Goşen bölgesi dışında bütün Mısır halkı atsinekleriyle boğuşurken Firavun, Musa ve Harun'u çağırır ve "*ülkeden ayrılmadan Tanrı'nıza kurban kesin"* der. Ancak Musa Peygamber, kurban ibadeti için çöle gitmeleri gerektiğini söyler. Firavun da uzaklaşmamaları kaydıyla üç gün kurban ibadeti için şehirden çıkmalarına izin verir. Musa dua eder ve atsinekleri Mısır'dan uzaklaşır (Çık.8:24-30).

**a.5- Mısırlıların Hayvanlarının Ölmesi**

Atsineği istilasından kurtulma karşılığında İsrail oğullarını üç gün boyunca kurban ibadetini yerine getirmek üzere serbest bırakacağına söz vermesine rağmen Firavun yine sözünde durmaz. Bu kez Firavun, Mısır'daki bütün hayvanların ölümü ile tehdit edilir ve kendisine bir gün süre verilir. Ancak Firavun İsraillileri serbest bırakmaz ve Mısırlıların bütün hayvanları ölür (Çık.9:1-7).

**a.6- Mısır'da İrinli Çıban Salgını**

Firavun, İsraillileri serbest bırakmamakta ısrar eder. Tanrı, Musa ve Harun'a iki avuç ocak kurumunu göğe savurmalarını emreder. Musa ve Harun Peygamber ocak kurumunu göğe savurunca Mısır'ın üzerini ince bir toz kaplar. Böylece Mısırlıların ve hayvanlarının üzerlerinden irinli çıbanlar çıkmaya başlar (Çık.9:8-10).

**a.7- Mısır'da Dolu Yağması**

Tanrı, Musa'ya değneğini göğe doğru uzatmasını emreder ve Musa Peygamber değneği göğe doğru uzatınca Mısır'da gök gürlemeleri olur ve yıldırımlar eşliğinde dolu yağmaya başlar. Tanrı, Mısır'ı çıbanın ardından dolu ile cezalandırır ve dolu, şehrin dışında açık arazide kırlarda yaşayan insanlar, hayvanlar ve bitkilerin tamamını mahveder (Çık.9:23-25).

**a.8- Mısır'ı Çekirgelerin İstilası**

Musa Peygamber, Tanrı'nın emriyle değneğini Mısır'ın üzerine uzatır ve sabaha kadar doğu rüzgârı eser. Rüzgâr, çekirgeleri getirir ve Mısır'ı çekirgeler istila eder. Kitab-ı Mukaddes'e göre bu çekirge istilası o kadar dehşetlidir ki böyle bir istila daha önce görülmemiş ve bir daha da görülmeyecektir (Çık.10:13,14).

**a.9- Mısır'ın Karanlığa Gömülmesi**

Firavun'un İsrailoğullarını serbest bırakmaması üzerine Musa Peygamber, elini göğe doğru uzatır ve Mısır üç gün üç gece karanlık olur. Kimse kimseyi göremez ancak İsraillilerin yaşadığı yer aydınlıktır (Çık.10:22,23).

**a.10- Mısır'da İlk Doğanların Ölmesi**

Üç günlük karanlığın ardından bir gece yarısı Mısırlıların ilk doğan çocukları ve hayvanlarından ilk doğanlar ölür. Kitab-ı Mukaddes'te bildirildiğine göre ölenler arasında Firavun'un ilk çocuğu da vardır (Çık.12:29).

**a.11- Firavun ve Ordusunun Kızıl Deniz'de Boğulması**

Firavun'un serbest bırakmadığı İsrailliler kaçar. Onları takip eden Firavun Kızıldeniz'in kıyısında sıkıştırır. Musa Peygamberin değneğini Kızıldeniz'e uzatmasıyla beraber deniz

ikiye ayrılır ve İsrailliler toprağın üzerinden yürüyerek karşı kıyıya geçer. Mısır ordusu İsraillileri takip ederken sular tekrar birleşir ve boğularak ölürler. (Çık.14:5-28).

**b- Kur'an-ı Kerim'de Firavun ve Mısır Halkı**

Kitab-ı Mukaddes gibi Kur'an-ı Kerim de "*size işkence eden, kadınlarınızı sağ bırakıp oğullarınızı boğazlayan Firavun ailesinden sizi kurtarmıştık*" (Bakara 2/49; Araf 7/127; Kasas 28/4-6; Mümin 40/25) mealindeki pek çok ayette, Firavun'un İsraillilere yaptığı zulmü ve Allah'ın, İsraillileri Firavun'un zulmünden kurtarışını anlatmaktadır. Ayrıca Kur'an-ı Kerim, İsraillilere zulmedenler arasında Firavun ile birlikte Mısır halkının ileri gelenlerinin (Araf 7/127) ve Haman'ın da (Kasas 28/6-38; Ankebut 29/39; Mü'min 40:23-36) bulunduğunu bildirmektedir.

Firavun'un askerleri dışında Haman'ın da kendine ait askerleri olduğunu ve Kitab-ı Mukaddes'te (Yar.1:8-14) ifade edildiği gibi Mısırlıların, İsraillilerden çekindiklerini belirtir. Ayrıca Kur'an-ı Kerim'de "*Biz, memlekette güçsüz sayılanlara iyilikte bulunmak, onları önderler kılmak, onları varis yapmak, memlekete yerleştirmek; Firavun, Haman ve her ikisinin askerlerine, çekinmekte oldukları şeyleri göstermek istiyorduk*" (Kasas 28/5,6) denilerek, onların çekinmekte oldukları şeylerin gerçekleşmesinin ilahi kudret tarafından arzu edildiğini belirtmektedir.

**b.1- Musa'nın Mısırlılara Bedduası**

Kur'an-ı Kerim, Musa Peygamberin servet ve kudretleri sebebiyle Mısırlıların iman etmediği düşüncesiyle "*ey Rabbimiz! Onların mallarını yok et, kalplerine sıkıntı ver ki iman etsinler*" (Yunus 10/87-89) diyerek Mısırlılara beddua ettiğini söyler.

**b.2- Mısır'da Kıtlık**

Kur'an-ı Kerim, "*Firavun'a uyanları, ders alsınlar diye yıllarca*

*kuraklık ve mahsul kıtlığı ile cezalandırdık*" (Araf 7/130) diyerek, Mısırlıların uzun yıllar kuraklıkla cezalandırıldığını bildirmektedir. Cezalandırmadaki maksadın Musa peygamberin bedduasında da (Yunus 10/87-89) görüldüğü gibi Mısırlıların ders almasını sağlamak ve böylece iman edip kötülükten vazgeçmelerini sağlamak olduğu anlaşılmaktadır.

**b.3- Mısır'da Tufan, Çekirge, Haşere, Kurbağa ve Kan Görülmesi**

Kur'an-ı Kerim, Kitab-ı Mukaddes kadar ayrıntılara girmeden sadece tek bir ayette 'Tufan', 'Çekirge', 'Haşere', 'Kurbağa' ve 'Kan' cezalarının uygulandığını haber vermekte ve Mısırlıların her cezanın ardından "*eğer bizden bu azabı kaldırırsan, mutlaka sana inanacağız ve muhakkak İsrailoğullarını bırakacağız*" dediklerini ancak yine de büyüklük tasladıklarını, sözlerini tutmadıklarını ve günahtan vazgeçmediklerini bildirmektedir (Araf 7/133,134).

**b.4- Mısırlıların Denizde Boğulması**

İman etmeyen ve İsraillileri bırakmamakta ısrar eden Firavun, kaçan İsraillileri deniz'e kadar takip eder ve ordusunu soktuğu deniz'in açılan sularının İsraillilerin geçmesinin ardından tekrar kapanmasıyla birlikte Firavun ve ordusu suda boğulur (Enfal 8/54; Taha 20/78; Şuara 26/66; Kasas 28/40; Zuhruf 43/55; Zariyat 51/40). Kur'an-ı Kerim, Firavun'un ölürken "*İsraillilerin inandığı ilahtan başka ilah olmadığına inandım*" dediğini ancak ölüm anında yapılan iman ve tövbenin geçerli olmadığını ve Firavun'un bedeninin sonraki nesillere ibret olması için korunacağı bildirir (Yunus 10/90-92). Kitab-ı Mukaddes'te de Firavun'un Nil'e atılacağı daha sonra balıklarla birlikte çıkarılacağı ve böylece Mısır'da yaşayan herkesin İsraillilerin

Tanrı'sının gerçek olduğunu anlayacakları ifade edilmektedir (Hez.29:4,5).

**b.5- Firavun ve Adamlarının Uhrevi Cezası**

Kur'an-ı Kerim, Kitab-ı Mukaddes'ten farklı olarak Firavun ve adamlarının ahirette de cezalandıracağını haber vermektedir. Kur'an-ı Kerim, kıyamet günü Firavun'un Mısırlıların önlerinde yürüyeceğini ve halkını ateşe götüreceğini, Mısırlıların hem dünyada hem de ahirette lanete uğrayacağını (Hud 11/98,99; Naziat 79/25), kıyamet günü Firavun ve adamlarının azabın en şiddetlisi ile cezalandırılacağını bildirmektedir (Müminun 23/46).

**4- Tanrı'yı Sınamak**

**a. Kitab-ı Mukaddes'te İsraillilerin Tanrı'yı Sınaması**

Kitab-ı Mukaddes'te, Tanrı'nın yüceliğini, Mısır'da ve çölde gösterdiği mucizeleri görüp de on kez Tanrı'yı sınayan, sözünü dinlemeyen İsraillilerden hiçbirinin vaat edilen ülkeyi göremeyecekleri belirtilerek, Kenan ülkesiyle savaşmaktan çekinen İsraillilerin cezalandırılacağı bildirilmektedir. Cezadan muaf tutulan Yefunne oğlu Kalev ile Nun oğlu Yeşu'dur çünkü onlar, araştırmak için gönderildikleri Kenan ülkesinin, Tanrı'nın yardımıyla elde edileceğini söylemişlerdir (Say.14:18-30).

Kitab-ı Mukaddes, Mısır'dan çıkan İsraillilerin Tanrı'nın sözünü dinlemedikleri için savaşacak yaşta olanların tümü ölünceye kadar çölde kırk yıl dolaştığını söyler (Yeş.5:6). Söz dinlememeye devam edenlerin lanetleneceğini, üzerlerine yıkımın geleceğini, yok olacaklarını, mülk edinmek için gidecekleri ülkede salgın hastalıkla, veremle, sıtmayla, iltihapla, yakıcı sıcaklıkla, kuraklıkla, samyeliyle ve küfle cezalandırılacaklarını bildirmektedir (Yas.28:15-68).

Kitab-ı Mukaddes'te, düşmandan çekindikleri için Tanrı'nın

girmelerini emrettiği Kudüs'e giremeyen ve Mısır'da alıştıkları hayatı sürekli özlemle dile getiren İsraillilere öfkelenen Tanrı'nın, İsraillilere ceza olarak onları çölde dolaştıracağı, cesetlerini çöle sereceği, Tanrı'ya söylenen yirmi ve daha yukarı yaşta olan herkesin çölde öleceği, vaat edilen topraklara Yefunne oğlu Kalev ile Nun oğlu Yeşu'dan başkasının giremeyeceği anlatılmaktadır (Say.14:30-37; 32:9-13).

**b. Kur'an-ı Kerim'de İsraillilerin Tanrı'yı Sınaması**

Kitab-ı Mukaddes gibi Kur'an-ı Kerim de aynı konuda bilgi vermektedir. Musa Peygamberin İsraillilere, "*ey kavmim! Allah'ın size yazdığı mukaddes toprağa girin ve arkanıza dönmeyin, yoksa kaybederek dönmüş olursunuz"* dediği, İsraillilerin "*Ey Musa! Orada zorba bir toplum var; onlar oradan çıkmadıkça biz oraya asla girmeyeceğiz. Eğer oradan çıkarlarsa biz de hemen gireriz"* dedikleri anlatılmaktadır. Ayrıca Kur'an-ı Kerim, Allah'ın kendilerine lütufta bulunduğu iki kişinin "*onların üzerine kapıdan girin; oraya bir girdiniz mi artık siz zaferi kazanmışsınızdır. Eğer müminler iseniz ancak Allah'a güvenin*" dediğini anlatmaktadır. Ancak İsraillilerin son sözü, "*onlar orada bulundukları müddetçe biz oraya asla girmeyiz; şu hâlde, sen ve Rabbin gidin savaşın; biz burada oturacağız"* şeklinde olmuştur. Bunun üzerine Musa Peygamber "*Rabbim! Ben kendimden ve kardeşimden başkasına hâkim olamıyorum; bizimle, bu yoldan çıkmış toplumun arasını ayır"* diyerek, İsraillileri Rabbine şikâyet etmiş ve İsrailliler de ceza olarak, kırk yıl çölde dolaşmıştır (Maide 5/21-26).

**5- İsraillilerin Buzağıya Tapınması**

**a. Kitab-ı Mukaddes'te İsraillilerin Buzağıya Tapınması**

Kitab-ı Mukaddes'e göre Musa Peygamber, Tanrı'nın emirlerini içeren iki levhayı almak için dağa çıkıp kırk gün kalınca İsrailliler, kendilerine altından bir buzağı yaparak tapınmaya

başlarlar. Dağdan indiğinde İsraillileri buzağıya tapıyor halde gören Musa, sinirlenerek Tanrı'dan almış olduğu iki levhayı fırlatıp atar ve İsraillilerin gözü önünde parçalar. Ardından bir şey yemeden, içmeden kırk gün kırk gece yere kapanıp kalır. Çünkü İsrailliler suç işlemiş, Rabbin gözünde kötü olanı yaparak O'nu öfkelendirmiştir. Rabbin kızgın öfkesi karşısında korkan Musa, İsraillilere Tanrı'nın öfkesinin onları yok edecek kadar alevlenmiş olduğunu ama Tanrı'nın, Musa'nın yakarışlarını duyduğunu söyler. Ayrıca Rab, Harun'a da onu yok edecek kadar öfkelenmiştir ve Musa, Harun için de yakarmıştır (Yas.9:16-20).

Kitab-ı Mukaddes'in Yeni Ahit kısmında bildirildiğine göre İsrailliler, Musa'nın gecikmesinden dolayı boşluğa düşmüş ve buzağı biçiminde bir put yapıp ona kurban sunmuşlardır. Kendi elleriyle yaptıkları bu put için bir de şenlik düzenlemişlerdir. Bu yüzden Tanrı, onlardan yüz çevirip onları göksel cisimlere kulluk etmeye terk etmiş ve Babil'in ötesine sürmüştür (Elç.7:39-43).

**b. Kur'an-ı Kerim'de İsraillilerin Buzağıya Tapınması**

Kur'an-ı Kerim, Kitab-ı Mukaddes'te geçtiği gibi Allah'ın Musa Peygamber ile kırk gece için sözleşmiş olduğunu ve bu sürede yalnız kalan İsraillilerin buzağıya tapındıklarını haber vermektedir (Bakara 2/51,92). Kur'an-ı Kerim, Kitab-ı Mukaddes'ten farklı olarak buzağı heykelini Harun'un değil Samiri'nin yaptığını belirtmektedir. Kur'an-ı Kerim, Samiri'nin cezası olarak Musa peygamberin "*artık hayatın boyunca sen: 'Bana dokunmayın!' diyeceksin. Ayrıca senin için, kurtulamayacağın bir ceza günü var. Tapmakta olduğun tanrına da bak! Yemin ederim, biz onu yakacağız; sonra da onu parça parça edip denize savuracağız!*" dediğini haber vermektedir (Taha 20/97).

Kur'an-ı Kerim'de, tevhid merkezli bir tarih anlayışının ser-

gilendiği, Kitab-ı Mukaddes'te ise 'Tanrı'nın kavmi olan' İsrailllilerin hâkim tema olduğu bir tarih anlayışının sergilendiği iddia edilmiştir. Ayrıca Musa peygambere ihanet anlamına gelen buzağıya tapınmanın aslında Mısır'a dönüş arzusunu yansıttığı ifade edilmiştir (Albayrak, 2004, ss. 91-103). Uzun yıllar Mısırlıların boyunduruğu altında yaşayan İsrailliler öz benliklerinden uzaklaşmış ve yabancılaşmanın doğurduğu pasif dindarlıkla baş etmek zorunda kalmıştır (Akkaya, 2018, ss. 600-601).

Kur'an-ı Kerim, İsraillilerin üstüne Tur dağı konularak söz alındığını, ancak daha sonra "*işittik ve baş kaldırdık"* dediklerini, inkârcılıkları yüzünden de buzağı tutkusunun kalplerine sindirildiğini belirtmektedir (Bakara 2/93). Ayrıca İsrailllilerin Musa peygambere "*Bize Allah'ı açıkça göster"* dedikleri, bu yüzden onları yıldırım çarptığı, pek çok mucize görmüş olmalarına rağmen buzağıyı ilah edindikleri ancak yine de bağışlandıkları anlatılmaktadır (Nisa 4/153).

Kitab-ı Mukaddes'in Yeni Ahit kısmında, buzağıya tapınan İsraillilerin Tanrı tarafından terk edildiği ve Babil'in ötesine sürüldüğü söylenmektedir (Elç.7:42,43). Kur'an-ı Kerim'de ise İsraillilerin affedildiği ancak buzağıya taparak şirk koştukları için zalim oldukları söylenmektedir (Araf 7/148). Ayrıca buzağıyı tanrı edinenlerin gazaba uğrayacağı ve zelil olacağı ifade edilmektedir (Araf 7/152). Kitab-ı Mukaddes'ten farklı olarak Kur'an-ı Kerim, Harun Peygamberin buzağıya tapınma olayında bir suçunun olmadığını bilakis İsraillileri "*ey kavmim, gerçekten siz bununla fitneye düşürüldünüz denendiniz. Sizin asıl Rabbiniz Rahman'dır; şu hâlde bana uyun ve emrime itaat edin"* diyerek uyardığını ancak İsrailllilerin, "*Musa bize geri gelinceye kadar ona (buzağıya) karşı bel büküp önünde eğilmekten kesinlikle ayrılmayacağız*" dediklerini haber vermektedir (Taha 20/90,91).

**6- Mısır'dan Çıktıktan Sonra İsrailliler**

**a. Kitab-ı Mukaddes'te Mısır'dan Çıktıktan Sonra İsrailliler**

Mısır'dan çıkıp çölde dolaşan İsrailliler, Mısır'da sahip oldukları imkanları bulamazlar, hürriyeti de bir nimet olarak görmezler (Çelebi, 1978, s. 48) Firavun'un zulmünden kurtulan İsrailliler çölde acıkınca Musa ve Harun'a yakınmaya başlar. "*Keşke Rab, bizi Mısır'dayken öldürseydi. Hiç değilse orada et kazanlarının başına oturur, doyasıya yerdik. Ama siz bütün topluluğu açlıktan öldürmek için bizi bu çöle getirdiniz"* diyerek şikâyetlenirler. Tanrı, İsraillere gökten hazır yiyecek vereceğini herkesin sadece ihtiyacı kadar toplaması gerektiğini ve bunun bir imtihan olduğunu söyler. Halk her gün gidip günlük ekmeğini toplayacak, eksik ya da fazla toplamayacaktır. Böylece Tanrı onları sınayacak, Tanrı'nın yasasına göre yaşayıp yaşamadıklarını görecektir. İsraillilerden bazıları açgözlülük yapıp ihtiyacından fazla toplar bazıları da az toplar ancak eve götürdükleri kaplarda sadece ihtiyaçları kadarının olduğunu görürler. Omerle (2,2 litre) ölçtüklerinde, çok toplayanın fazlası, az toplayanın da eksiği yoktur. Tanrı, İsraillilere topladıklarını yiyip bitirmelerini, saklamamalarını emreder. Tanrı'nın emrini dinlemeyerek yiyecek saklayanlar, yiyeceklerin kurtlanıp koktuğunu görürler. Musa, onlara, "*kimse sabaha bir parça bile bırakmasın"* der. Arıca Şabat (*Cumartesi*) günü dinlenme günü olduğu için Cuma günü iki kat toplamaları emredilmiştir. İsraillilerden bazıları bu kurallara uymaz. Musa'nın sözünü dinlemeyenler yedinci gün ekmek toplamak için dışarı çıkar ama hiçbir şey bulamaz. Sonunda Tanrı, "*ne zamana dek buyruklarıma ve yasalarıma uymayı reddedeceksiniz?"* diyerek, İsraillileri azarlar (Çık.16:2-28).

**b- Kur'an-ı Kerim'de Mısır'dan Çıktıktan Sonra İsrailliler**

Kur'an-ı Kerim'e göre, Mısır'dan çıkan İsrailliler Musa peygamberin Asa'sını vurduğu taştan çıkan suyu içmekte

ve kendilerine sunulan yiyeceklerden yemektedirler. Ancak farklı yiyecekler talep eden İsrailliler gazaba uğramış, zillet ve meskenet ile cezalandırılmışlardır (Bakara 2/60-61). Ayrıca İsraillilerin kendilerine takdir edilen mukaddes topraklara girmeleri emredildiğinde orada yaşayan halktan çekindikleri için emri yerine getirmemişler ve Musa peygambere "*Sen ve Rabbin gidin savaşın. Biz burada oturacağız*" demişlerdir. Bu yüzden cezalandırılan İsrailliler kırk yıl boyunca şaşkın bir vaziyette dolaşırlar (Maide 5/20-26).

**B- KİTAB-I MUKADDES'TE SUÇLU KAVİMLER VE ŞEHİRLER**

Kitab-ı Mukaddes'in İkinci Samuel kitabında, Tanrı'nın İsrail halkına öfkelendiği, İsraillileri cezalandırmak için Davut'u kışkırttığı, "*git, İsrail ve Yahuda halkını say*" dediği, daha sonra da nüfus sayımı yapıldığı için halkı cezalandırdığı yazılmaktadır (2.Sa.24:1). Aynı konunun anlatıldığı Birinci Tarihler kitabında ise Davut'u kışkırtanın Şeytan olduğu anlatılmaktadır (1.Ta.21:1).

Davut, ordu komutanı olan Yoav'dan, krallık topraklarındaki İsrail oymaklarına gidip nüfus sayımı yapmasını ister. Komutan Yoav, nüfus sayımı yapılmaması için uğraşır ancak emri yerine getirir. Davut, sayım yapıldıktan sonra kendisini suçlu hisseder ve Rabbe, "*bunu yapmakla büyük günah işledim!*" der. Akılsızca davrandığını düşünür ve suçunun bağışlanması için Tanrı'ya yalvarır. Ertesi sabah Tanrı, Davut'un bilicisi (*Tanrı'dan haber getiren*) Peygamber Gad'a, Davut'un önüne üç seçenek koyduğunu ve Davut'un seçeceği cezayı uygulayacağını söyler. Üç cezadan ilki, ülkede yedi yıl kıtlık olmasıdır. İkincisi, İsraillilerin kendilerini kovalayan düşmanlarının önünden üç ay kaçmalarıdır. Üçüncüsü ise ülkede üç gün salgın hastalık olmasıdır. Davut, seçenekleri düşünür ve "*insan*

*eline düşmektense, Rabbin eline düşelim. Çünkü O'nun acıması büyüktür"* diyerek salgın hastalıkla cezalandırılmayı tercih eder. Bunun üzerine Tanrı, o günün sabahından itibaren üç gün İsrail ülkesine salgın hastalık gönderir. İsrail halkından yetmiş bin kişi ölür. Melek, Yeruşalim'i yok etmek için elini uzatır ancak Tanrı, göndereceği yıkımdan vazgeçip halkı yok eden meleğe, "*yeter artık! elini çek"* der. Davut, "*günah işleyen benim... beni ve babamın soyunu cezalandır"* diyerek dua eder. Peygamber Gad, Kral Davut'a gidip O'na, Yevus'lu Aravna'nın harman yerinde bir sunak kurmasını söyler. Davut, söyleneni yapar ve salgın hastalık biter (2.Sa.24:1-25).

**1- Yahuda Krallığında Puta Tapınanlar**

Yahuda oymağı ayrı bir krallık olup, diğer on bir oymak birleşerek İsrail Krallığını kurduktan (1.Kr.12:1-20) sonra Kitab-ı Mukaddes'te Yahudalılar'ın günah üstüne günah işledikleri, Tanrı'nın kurallarına uymadıkları, yabancı putlara taptıkları anlatılmaktadır. Bu suçlar yüzünden Tanrı'nın Yahuda Krallığı'na ateş yağdıracağı ve saraylarını yakıp yok edeceği ifade edilmektedir (Amos 2:4,5).

**2- İsrail Krallığı'nda İşlenen Suçlar**

Kitab-ı Mukaddes'te İsrail krallığındaki halkın günah üstüne günah işledikleri, doğruyu para için sattıkları, yoksulu bir çift çarık için sattıkları, yoksulun başını toz toprak içinde çiğnedikleri, mazlumun hakkını çiğnedikleri, baba oğul aynı kızla yatarak Tanrı'nın Kutsal adını kirlettikleri, her sunağın yanına, rehin alınan giysilerin üzerine uzandıkları, Tanrılarının Tapınağı'nda ceza karşılığı alınan şarabı içtikleri anlatılmaktadır. Bu suçlar sebebiyle Tanrı'nın, tahıl yüklü arabanın toprağı ezmesi gibi İsraillileri ezeceği, kimsenin kaçıp kurtulamayacağı, İsraillilerin işlemiş oldukları suçların karşılıksız bırakılmayacağı yazılmaktadır (Amos 2:6-16; 3:1,2). Ayrıca İsrail

krallığında yaşayanların, oğullarını ve kızlarını ateşte kurban ettikleri, falcılık, büyücülük yaptıkları ve kendilerini kötülüğe adayarak Tanrı'yı öfkelendirdikleri için çapulcuların eline teslim edildiği anlatılmaktadır (2.Kr.17:17-20).

**3- Kral Yehu'nun Baal Putuna Tapınanları Cezalandırması**

Kral Yehu, halkı toplar ve Baal putuna kendinden önceki kraldan (*Ahav*) daha çok bağlanacağını söyler. Baal putunun kâhinlerini ve ona tapınan herkesi çağırır. Büyük bir kurban sunacağını katılmayanı öldüreceğini söyler. Aslında yeni kral Yehu, Baal'a tapanları yok etmek için bir düzen kurmaktadır ve gelen herkes öldürülecektir. Baal'a tapanların hepsi gelir tapınak dolar. Yehu, içeri girer ve "*aranızda sadece Baal'a tapınanlar olsun"* der. Ardından Yehu, tapınağın çevresine seksen kişi yerleştirir ve onlara, "*elinize teslim ettiğim bu adamlardan biri kaçarsa, bunu canınızla ödersiniz!*" der. Muhafızlar, Baal'a tapınanların hepsini kılıçtan geçirir. Ardından Baal'ın tapınağındaki dikili taşları çıkarıp yakarlar ve orayı helaya çevirirler. Böylece Yehu, İsrail'de Baal'a tapmaya son verir (2.Kr.10:18-28).

**4- Tanrı'nın Babil Ordusunu İsraillilere Karşı Kışkırtması**

İsrail krallarından Hizkiya hastalanır. Hizkiya'nın hastalandığını duyan Babil Kralı Merodak-Baladan, Hizkiya'ya mektuplarla birlikte bir armağan gönderir. Hizkiya, kabul ettiği elçilere bütün değerli eşyaları, silah deposunu ve hazine odasını gösterir. Sarayında da krallığında da elçilere göstermediği hiçbir şey kalmaz. Bunun üzerine Peygamber Yeşaya, Kral Hizkiya'ya, "*bu adamlar sarayında ne gördüler?"* diye sorar. Hizkiya da "*sarayımdaki her şeyi gördüler*" der. Bunun üzerine peygamber Yeşaya, "*gün gelecek, sarayındaki her şey, atalarının bugüne kadar bütün biriktirdikleri Babil'e taşınacak. Hiçbir şey kalmayacak. Soyundan gelen bazı çocuklar alınıp götürülecek, Babil Kralı'nın sarayında hadım edilecek"* der. Sarayını Babil elçi-

lerine açtığı için suçlu olan Hizkiya, bunları dinledikten sonra *"Rab'den ilettiğin bu söz iyi. Çünkü, nasıl olsa yaşadığım sürece barış ve güvenlik olacak"* der (2.Kr.20:1-19).

**5- İsa Mesih Döneminde Yahudiler**

Kitab-ı Mukaddes'in Yeni Ahit kısmında, İsa Peygamber ve Havariler dönemi Yahudilerinin suçları ve cezaları anlatılır. Havarilere karşı düşmanca bir tutum takınan Yahudiler, Havarilerin etrafındaki kalabalığı görünce büyük bir kıskançlık içinde, küfürlerle Pavlus'un söylediklerine karşı çıkarlar. Pavlus'la Barnaba ise karşılık olarak, *"Tanrı'nın sözünü ilk önce size bildirmemiz gerekiyordu. Siz onu reddettiğinize ve kendinizi sonsuz yaşama layık görmediğinize göre, biz şimdi öteki uluslara gidiyoruz"* derler. Elçilerin İşleri Kitabının belirttiğine göre, Havarilere karşı çıkan Yahudiler, sonsuz yaşamdan mahrum kalmış ve uhrevi bir cezaya çarptırılmış olmaktadırlar (Elç. 13:45-51; 18:6-7).

Romalılara Mektup Kitabında ise İsraillilerin suçu yüzünden öteki uluslara kurtuluş verildiği, böylece İsraillilerin diğer uluslara imrenmesinin amaçlandığı anlatılmaktadır (Rom.11:11,30). Dolayısıyla diğer uluslara kurtuluş verilmesi, onlar buna layık olduğu için değil de Yahudiler kıskansın diye gerçekleşmiştir. Psikolojik bir ceza tipi diğer uluslar için ödül olmuştur. Selaniklilere Birinci Mektup Kitabında ise Yahudilerin, İsa Peygamberi ve diğer peygamberleri öldürdükleri, Havarilere zulmettikleri ve böylece durmadan günahlarına günah kattıkları, sonunda da Tanrı'nın gazabına uğradıkları yazılmaktadır (Sel.2:15,16).

**6- Kudüs'e Daha Önce Yapılmamış ve Bir Daha Yapılmayacak Cezalandırma**

Kitab-ı Mukaddes'e göre Kudüs halkı, çevresindeki bütün uluslardan daha çok kötülük yapmıştır. Tanrı'nın kurallarını çiğnemiş, azgın ve kural tanımaz bir hayat yaşamıştır. Tanrı, bu yüzden Kudüs halkını diğer ulusların gözü önünde cezalandı-

racaktır. Suçları sebebiyle Kudüs halkına önceden yapmadığı ve bir daha da yapmayacağı bir ceza vereceğini söyleyen Tanrı, babaların çocuklarının etini, çocukların da babalarının etini yiyeceklerini söyler. Sağ kalanlar ise yeryüzüne dağıtılacaktır. Ayrıca Kudüs halkının, Kutsal Tapınağı putlarla kirlettiği, bu yüzden Tanrı'nın Kudüs halkını esirgemeyeceği ve artık kayırmayacağı söylenmektedir. Kentte yaşayanların üçte birinin salgın hastalık ya da kıtlık yüzünden, üçte birinin kılıçtan geçirilerek öleceği, kalan üçte birinin de her yana dağıtılacağı anlatılmaktadır. İsraillilerin çevrelerindeki uluslar arasında alay konusu olacağı, aşağılanacakları, üzerlerine Tanrı'nın kıtlık oklarının salınacağı ve her tür yiyecekten mahrum kalacakları anlatılarak ancak bunlar gerçekleştikten sonra Tanrı'nın öfkesinin yatışacağı bildirilmektedir (Hez.5:6-17; 14:13-20).

Kitab-ı Mukaddes'e göre Kudüs, Tanrı'yı terk etmekle en büyük ve affedilmez suçu işlemiştir. Bu yüzden Kudüs halkı hastalıklardan ölecek ancak yas tutamayacak, ölüsünü gömemeyecek, cesetler toprağın üzerinde gübre gibi kalacaktır. Kılıçla, kıtlıkla yok olacaklar, cesetleri yabani hayvanlara yem olacaktır. (Yer.16:2-13).

Kitab-ı Mukaddes'te Kudüs halkının cezası zikredilirken aynı zamanda Kudüs'e saldıranların cezaları da belirtilmektedir. Kitab-ı Mukaddes'e göre Kudüs'e karşı savaşan; daha sağken bedenleri, gözleri, dilleri çürüyecek, herkes yanındakinin elini yakalayacak, birbirlerine saldıracaktır. Kudüs'e saldıran uluslardan sağ kalanların ise Tanrı'ya tapınmak için her yıl Kudüs'e gidecek, gitmeyenlerin ise ülkesine yağmur yağmayacaktır (Zek.14:12-21).

Kitab-ı Mukaddes'in Yeni Ahit kısmında ise Kudüs halkının Peygamberlerini öldürdükleri, kendilerine gönderilen peygamberleri taşladıkları anlatılarak, *"yargı günü o kentin hali Sodom'la Gomora bölgesinin halinden beter olacaktır"* denilerek, uhrevi bir cezalandırmanın da olacağı belirtilmektedir (Mat.10:14-23; 23:33-38).

**7- Savaştan Kaçan Meroz Şehrinin Lanetlenmesi**

Kitab-ı Mukaddes, Sisera'ya karşı yapılan savaş esnasında Ruben oymağının bölüklerinin kararsızlık içinde olduğunu, Gilatlılar'ın Şeria Irmağı'nın ötesinde kaldığını, Dan oymağının gemilerde oyalandığını, Aşer oymağının deniz kıyısında dinlendiğini, Zevulun ve Naftali halklarının savaş alanında canlarını tehlikeye attıklarını ve Taanak'ta ile Megiddo sularının kıyısında kralların savaştığı anlattıktan sonra bir meleğin, *"Meroz kentini lanetleyin. Halkına lanetler yağdırın. Çünkü zorbalara karşı Rabbin yardımına koşmadılar"* diyerek, savaştan kaçan Meroz halkının lanetlendiğini anlatmaktadır (Hak.5:15-24).

**8- Gilat Halkını Döven Şam Şehri**

Kitab-ı Mukaddes'te Tanrı, Şamlılar'ın cezasını kaldırmayacağını, çünkü günah üstüne günah işlediklerini, demir düvenlerle Gilat halkını dövdüklerini, bu yüzden Hazael'in evine ateş yağdıracağını, Ben-Hadat'ın saraylarını yakıp yok edeceğini. Şam'ın kapı sürgüsünü kırıp Aven Vadisi'nde oturanları söküp atacağını, Aram halkının Kîr'e sürgün edileceğini söylemektedir (As.1:3-5).

**9- İsrail Halkını Sürgüne Gönderen Gazze Şehri**

Kitab-ı Mukaddes'te Tanrı, İsraillilere kötü davranan Şamlılar gibi Gazzeliler'in de cezasını kaldırmayacağını çünkü Şamlılar gibi günah üstüne günah işlediklerini, Edomlular'a teslim etmek için bütün İsrail halkını sürgün ettiklerini, bu yüzden Gazze surlarına ateş yağdıracağını, saraylarını yakıp yok edeceğini, Filistinliler'in yok edileceğini, orada melez bir halkın oturacağını, böylelikle onların gururunun kırılacağını söylemektedir (As.1:6-8; Zek.9:5,6).

**10- İsraillilerle Yaptığı Dostluk Antlaşmasına Sadık Kalmayan Sur Şehri**

Kitab-ı Mukaddes'te, İsraillilerle dostluk antlaşması yapıp ancak antlaşmaya sadık kalmayan Surlular'ın cezasının kaldırılmayacağı, çünkü günah üstüne günah işledikleri, Gazzzeliler gibi Surlular'ın da İsrail halkını Edomlular'a teslim edip sürdükleri, işlemiş oldukları bu suçlar sebebiyle de Tanrı'nın, Sur Kenti'nin surlarına ateş yağdıracağı, saraylarını yakıp yok edeceği, Surlular'ın kendilerine biriktirdikleri toprak kadar gümüş ve sokaktaki çamur kadar altını ve onların mal varlığını alıp götüreceği, denizdeki gücünü yok edeceği ve kenti ateşin yiyip bitireceği yazılmaktadır (As.1:9-10; Zek.9:3,4).

**11- İsraillileri Kılıçla Kovalayan Edom Şehri**

Kitab-ı Mukaddes'te, İsraillileri kılıçla kovalayan, acıma nedir bilmeyen, yırtıcı, öfkeli olan Edomlular'a ceza olarak Tanrı'nın üzerlerine ateş yağdıracağı, Bosra saraylarını yakıp yok edeceği, Edomlular'ın, yıkıntıları yeniden kuracakları ancak onlar kurdukça Tanrı'nın yıkacağı, ülkelerinin kötülük ülkesi, kendilerinin her zaman Tanrı'nın lanetlediği halk olarak tanınacakları yazılmaktadır (Mal.1:4; As.1:11,12).

**12- Gilatlı Gebe Kadınların Karınlarını Yaran Amman Şehri**

Kitab-ı Mukaddes'te Ammonlular'ın sınırlarını genişletmek için Gilatlı gebe kadınların karınlarını yardıkları, bu yüzden surlarının tutuşturulacağı, saraylarının kasırgayla yok edileceği ve krallarıyla görevlilerin hepsinin sürgüne gönderileceği yazılmaktadır (As.1:13-15). Ayrıca Ammonlular'ın, İsrail halkına ekmek ve su vermeyip, İsrailliler'e lanet okuması için Balam'a para vermiş olmaları sebebiyle sonsuza dek Tanrı'nın topluluğuna giremeyecekleri bildirilmektedir (Neh.13:1-3).

**13- İsrailliler'e Lanet Okuması İçin Balam'a Para Ödeyen Moav Şehri**

Kitab-ı Mukaddes'te, Moavlılar'ın İsrail halkına ekmek ve su vermedikleri, İsrailliler'e lanet okuması için Balam'a para ödedikleri (Neh.13:1-3), İsraillileri aşağılayarak topraklarını tehdit ettikleri bildirilmekte ve Moavlılar'ın sonunun Sodom gibi olacağı, ülkelerinin otlarla ve tuz çukurlarıyla dolacağı, sonsuza dek virane kalacağı, mallarının ve topraklarının İsraillilere miras kalacağı anlatılmaktadır (Sef.2:8-11). Ayrıca Edom kralının kemiklerini yaktıkları için Moavlıların üzerine ateş yağdırılacağı, saraylarının yok edileceği, savaş naraları arasında Moav halkının öleceği, yöneticilerinin ise Tanrı tarafından öldürüleceği yazılmaktadır (As.2:1-3).

**14- Hile ve Hırsızlık Yapan Samiriyye Şehri**

Kitab-ı Mukaddes'te, Samiriyye halkının; hile ve hırsızlık yaptığı, Samiriyye'de haydut çeteleri tarafından soygun yapıldığı, halkın yapmakta olduğu kötülükler sebebiyle krallarının sevindiği, halkın zinaya düşkün ve öfkeli olduğu, Tanrı'ya iftira ettikleri, dua ederken samimi olmadıkları, tahıl ve yeni şarap için kendilerini yaraladıkları, Tanrı'nın yasasına karşı geldikleri, halkın önde gelenlerinin sahip oldukları altın ve gümüşlerle put yaptırdıkları haber verilmekte ve Kitab-ı Mukaddes'e göre bu suçların cezası olarak Tanrı'nın Samiriyye'yi kırdaki taş yığınına çevireceği anlatılmaktadır (Hoş.7:1-16; 8:1-6; Mik.1:5-7).

**15- Büyücülükle Uğraşan Ninova Şehri**

Kitab-ı Mukaddes'e göre, Ninova'da putlar yapılmakta ve Tanrı'ya şirk koşulmaktadır. Ayrıca Ninova halkının yalanla iş yaptığı ve büyücülükle uğraştığı anlatılmaktadır. Bu suçların cezası olarak Tanrı'nın Ninova'yı harabeye döndüreceği ve uluslar arasında Ninova'nın değerini düşüreceği yazılmaktadır (Nah.1:14; 3:1-7).

## C- KUR'AN-I KERİM'DE SUÇLU KAVİMLER VE ŞEHİRLER

### 1- Kibir ve İnkâr Suçunu İşleyen Ad Kavmi

Kur'an-ı Kerim, Ad kavminin yeryüzünde haksız yere büyüklük tasladığını ve "*kuvvetçe bizden daha güçlü kimmiş*" diyerek kibirlendiklerini haber vermektedir (Fussilet 41/15). Ad kavminin, fizikî yapıları hakkında, boy itibariyle çok uzun oldukları yönünde rivayetler vardır (Zebîdî, 1975, c. 9, s. 94) Kur'an-ı Kerim, Ad kavminin Allah'ın ayetlerini bilerek inkâr ettiklerini, peygamberleri olan Hud'a isyan ettiklerini, zorba liderlerin emrine uyarak kötülük yaptıklarını bu yüzden Allah tarafından cezalandırıldıklarını, kıyamet gününde de lanetlenerek uhrevi olarak cezalandırılacaklarını bildirmektedir (Hûd 11/59-60). Kur'an-ı Kerim, Ad kavminin cezalandırılış şekliyle ilgili olarak bir bulut görüp sevindiklerini (Ahkâf 46/24-28) ancak gürültülü bir fırtına ile cezalandırıldıklarını (Kamer 54/18-20), Hud'un ve iman edenlerin Allah'ın rahmeti sayesinde kurtulduklarını bildirmektedir (Araf, 7/22).

### 2- Mucize Olarak Bir Kayadan Çıkan Deveyi Öldüren Semud Kavmi

Semud kavmi, Allah'a isyan ederek putlar edinmişlerdir. Onları uyarmak için Salih Peygamber görevlendirilir. Az bir topluluk iman eder ancak Semud kavminin ileri gelenleri inanmazlar ve "*bize davanı ispatlayacak bir şey göster. Şu kayadan bir deve çıkar. Eğer bunu yaparsan seni doğrulayacağız*" derler. Bunun üzerine kaya yarılır ve içinden bir deve çıkar. Salih Peygamber "*İşte, Allah'ın şu dişi devesi size bir mucizedir. Bırakın onu Allah'ın arzında otlasın. Ona bir kötülük yapmayın. Sonra can yakıcı bir azaba uğrarsınız*" diyerek Semudlular'ı uyarır (Araf 7/73-76) ve kuyudan çıkan suyun mucize deve ile diğer develer arasında nöbetleşe kullanılacağını söyler (Kamer 54/28; Şu-

ara 26/155). Semud kavminin düşmanlık ve kinleri artar, deveyi öldürmeyi planlar. Sonunda dokuz kişilik bir grup deveyi keser ve Salih Peygamber'i öldürmek ister (Neml 27/48). Allah, inananları kurtarır (Neml 27/49-83) ve Salih Peygamber'i öldürmek isteyenlerin yurtlarını yerle bir eder (Şems 91/14).

**3- Ad ve Semud ile Birlikte Anılan Ress Kavmi**

Kur'an-ı Kerim'de Ress kavminin ismi, Ad ve Semud kavimleriyle birlikte anılmaktadır. Ancak işledikleri suçlar hakkında bilgi verilmeden sadece cezalandırıldıkları anlatılmaktadır (Furkan 25/38; Kaf 50/12). Müfessirler, Ress kelimesinin 'bir çeşit kuyu' anlamına geldiğini fakat bu halkın kimler olduğunun bilinmediğini söylemektedir (İbn Kesîr, 1993, c. 11, ss. 6008-6010).

**4- Ticari Suçlar İşleyen Medyen Kavmi**

Şuayb peygamber, Medyenliler'i Allah'a kulluk etmeleri, ahirete inanmaları, bozgunculuk yapmamaları, ölçüye-tartıya dikkat etmeleri, inananları yoldan çıkarmamaları ve helal kazançla yetinmeleri konusunda uyarır. Medyenliler, malları konusunda diledikleri gibi tasarrufta bulunacaklarını söyleyip Şuayb peygamberi tehdit ederler. Ardından korkunç bir ses ve sarsıntı ile Medyenliler cezalandırılır (Araf 7/85-93; Hud 11/84-95; Ankebut 29/36-40).

**5- Nankörlük Eden Sebe Kavmi**

Kur'an-ı Kerim'de, Sebe kavminin oturduğu yerde büyük bir ibretin bulunduğu söylenir. İki bahçeleri olan Sebe kavmine "*Rabbinizin rızkından yiyin ve O'na şükredin*" denildiği ancak onların nankörlük ederek yüz çevirdiği ve bu yüzden üzerlerine Arim selinin gönderildiği anlatılır (Sebe 34/15-21).

**6- Kendilerine Gönderilen Peygamberi Yalanlayan Tubba Kavmi**

Kur'an-ı Kerim'de, kendilerine hangi peygamberin gönderildiği belirtilmeyen Tubba kavminin suçlu ve günahkâr oldukları için yıkıma uğratıldığı (Duhan 44/37), Tubba kavminin, kendilerine gönderilen peygamberi yalanladıkları ve böylece Allah'ın onlara olan tehdidinin gerçekleştiği bildirilmektedir (Kaf 50/14).

**7- Peygamberi Yalanlayan Eyke Kavmi**

Kur'an-ı Kerim'de, Eyke halkının kendilerine gönderilen peygamberi yalanladıkları (Şuara 26/176; Kaf 50/14) ve yeryüzünde zulüm yaptıkları anlatılarak, bu suçlar sebebiyle Allah'ın onları cezalandırdığı bildirilmektedir (Hicr 15/78).

**8- Kabe'yi Yıkmak İsteyen Ebrehe'nin Ordusu**

Kur'an-ı Kerim'de Fil Sahipleri olarak; Habeşistan'ın Yemen valisi Ebrehe ve ordusundan bahsedilir. Ebrehe, Sana'da büyük bir tapınak yaptırır. Gayesi, Kâbe hacılarını Sana'ya çekmektir. Fakat umduğunu bulamayan Ebrehe, büyük bir ordu hazırlar. Bu muazzam ordu, büyük fillerle desteklenmektedir. Bu yüzden de Ebrehe'nin ordusuna Ashâbu'l-Fil (fil sahipleri) denmiştir (İbn Kesîr, 1993, c. 15, s. 8657-8681). Ordu tam Kâbe'ye saldıracağı esnada Allah, Ebâbil kuşlarını ordunun üzerine gönderir. Kuşlar, ağızlarında ve ayaklarında taşıdıkları taşları askerlerin üzerine atarak bu orduyu yok eder (Fil 105/1-5).

**2- ÖZEL ŞAHISLAR AÇISINDAN SUÇ CEZA TİPOLOJİSİ**

'Özel şahıs suç ceza' tipolojisinde, suçlunun ismi belirtilerek işlediği suç ve gördüğü ceza anlatılmaktadır. Diğer insanların da bu suçları işlemesi mümkün olmakla birlikte bu kişilerin işledikleri suçları farklı kılan unsur, bu suçları işleyen şahısların

isimlerinin Semitik metinlerde anlatılıyor olmasıdır. 'İlk Suç' konusunun 'elçinin işlediği suç ceza' tipolojisi yerine bu başlık altında incelenmiş olması, henüz dünyaya gelmeden önce işlenen bu suçun faili olan Âdem'in suçun işlendiği tarihte henüz peygamberlik görevine başlamamış olmasından dolayıdır.

## A- KİTAB-I MUKADDES'TE VE KUR'AN-I KERİM'DE ÖZEL ŞAHISLAR

### 1- İlk Suç

Kitab-ı Mukaddes ve Kur'an-ı Kerim, Âdem ve Havva tarafından işlenen İlk Suç'u, bazı farklılıklar dışında birbirine benzer bilgilerle anlatır. Kitab-ı Mukaddes'te 'yasak ağaçtan yerseniz ölürsünüz' (Yar.2:17; 3:3) denilirken, Kur'an-ı Kerim'de, 'zalim olursunuz' (Bakara 2/35; Araf 7/19) ifadesi geçmektedir. Her iki kitap da Yasak Ağaç'ın mahiyeti hakkında bilgi vermemektedir ancak Yasak Ağaç için incir, asma, buğday, kavun veya üzüm şarabı olabileceği yorumları yapılmıştır (Sayım, 1993, s. 40). Kitab-ı Mukaddes'te insanı kandıran 'yılan'dır, Kur'an-ı Kerim'de ise 'şeytan'dır. Kitab-ı Mukaddes'te Âdem suçu kadına, kadın da yılana atar. Kur'an-ı Kerim'de ise Âdem ve Havva suçlarını itiraf eder ve 'biz nefsimize zulmettik' diyerek tövbe eder. Ayrıca Kur'an-ı Kerim'in bildirdiğine göre Allah, Âdem ve Havva'ya bazı dualar öğretmiş ve bu sözlerle yapılan tövbeyi kabul etmiştir (Araf 7/23). Kitab-ı Mukaddes'te Âdem, kadın, yılan ve toprak cezalandırılırken Kur'an-ı Kerim'de sadece insanoğlu Dünya'ya gönderilmekle cezalandırılmıştır. Kitab-ı Mukaddes'te İnsan ile yılan birbirine düşman olarak Cennet'ten çıkarılmıştır. Kur'an-ı Kerim'de ise insan kendi türüne düşman olarak inmiştir yeryüzüne. Kur'an-ı Kerim'de Cennet'ten çıkarılan insan, geri dönebilecektir girmeyi hak etmesi halinde, Kitab-ı Mukaddes'te ise Cennet gizlice girilmemesi için ateşten kılıçlarla korunmuştur.

Her iki kitapta da ilk insanın yaratılışı sırasında insanın özüne özel bir saygınlık katıldığı belirtmektedir (Milne, 1995, s. 87). Kitab-ı Mukaddes'te, insanın Tanrı'nın suretinde yaratıldığı (Yar.1:27; Zeb.8:5), insana yücelik verildiği ve yaratılışının yedinci gününde insanın kutsandığı (Yar.2:3) anlatılmaktadır. Kur'an-ı Kerim'de ise Allah'ın insana kendi ruhundan üflediği (Secde 32/9), insana bazı özel kelimeler öğrettiği anlatılarak, ilk insanla meleklerin yarıştığı ve meleklere insana secde etmelerinin emredildiği bildirilmektedir (Hicr 15/26-34; Bakara 2/30-35).

**a- Kitab-ı Mukaddes'te İlk Suç**

Eski Ahit'in (*Tanah*) Yaratılış (*Bereşit*) Kitabının üçüncü bölümüne göre Tanrı, Âdem ve Havva'ya bahçedeki ağaçların meyvelerinden yiyebileceklerini söyler ancak bahçenin ortasındaki ağacın meyveleri yasaktır. Yenmesi bir yana dokunulması bile suçtur ve cezası ölümdür. Kitab-ı Mukaddes'e göre yabanî hayvanların en kurnazı olan yılan, kadına yaklaşarak "*eğer o ağaçtan yerseniz kesinlikle ölmezsiniz, bilakis gözleriniz açılıp iyi ile kötüyü bilmekle Tanrı gibi olacaksınız*" der. Önce kadın yasak ağacın meyvesinden koparıp yer ardından kocasına verir, Âdem de yer ve gözleri açılar, çıplak olduklarını anlarlar. İncir yapraklarıyla üzerlerini örterler. Bahçede dolaşan Tanrı'nın sesini duyarlar ve ağacın arkasına saklanırlar. Tanrı, Âdem'e "*neredesin*" diye seslenir. Âdem "*çıplak olduğum için korkup saklandım*" der. Tanrı, "*çıplak olduğunu nasıl anladın, yasak ağaçtan mı yedin*" der. Âdem, "*yanıma koyduğun kadın verdi ben de yedim*" der. Tanrı, kadına sorunca kadın da "*yılan beni kandırdı o yüzden yedim*" diyerek karşılık verir. Bütün bu konuşmaların ardından Tanrı; yılana, "*lanetlisin, yaşamın boyunca sürünecek, toprak yiyeceksin ve soyun insan soyuyla hasım olacak sen insanın topuğuna saldıracaksın, insan da senin başını ezecek*"

der. Ardından Tanrı, kadına "*kocana istek duyacaksın seni o yönetecek ve zahmetle çocuk doğuracaksın*" der. Son olarak Âdem'e "*karının sözünü dinlediğin ve meyveden yediğin için toprak lanetlendi artık ondan zahmetle ekmek yiyeceksin*" der. Bu olaylar yaşandıktan sonra Âdem, kadına 'Havva' ismini takar. Önceki ayetlerde 'kadın' (*İşa*) kelimesi geçmektedir. Tanrı, yaşanan bu olayların ardından "*Âdem iyi ve kötüyü bilmekle biz gibi oldu, yaşam ağacından yemesine izin verilmemeli*" der ve Âdem'i Aden bahçesinden çıkarır ve Bahçenin doğu tarafına insanların girmesini engellemekle görevli ateşten kılıç taşıyan melekler yerleştirir (Yar.3:1-24).

Kitab-ı Mukaddes'te İlk Suç'la birlikte cezalandırılanlar Sadece Âdem, Havva ve insanoğlu değildir. Onları kandırdığı ifade edilen yılan da cezalandırılmıştır. Kitab-ı Mukaddes'te geçen 'yılan'ın gerçekten yılan hayvanı olduğu konusunda yorumcular hem fikirdir (Y. Haleva vd., 2002a, s. 21). Ayrıca işlenen bu suçtan dolayı toprak da lanetlenerek cezalandırılmıştır zira Âdem topraktan yaratılmıştır.

Kitab-ı Mukaddes'in Yeni Ahit kısmında belirtildiğine göre İlk Suç sebebiyle her insan günahkârdır ve Tanrı'nın yüceliğinden yoksun bırakılmıştır. Yeni Ahit'e göre günah, bir insan aracılığıyla ölüm de günah aracılığıyla ortaya çıkmıştır. Böylece ölüm bütün insanlar arasında yayılmıştır çünkü insanların hepsi günahkârdır (Rom.3:21-26; 5:12; 5:19). Dolayısıyla insanlar ancak İsa Mesih'in İlk Suç'a kefaret olmak üzere kurban edildiğine inanmakla aklanarak kurtuluşa ererler. Ayrıca Yeni Ahit, İlk Suç'la ilgili olarak; "*kadın, sükûnet ve tam bir uysallık içinde öğrensin. Kadının öğretmesine, erkeğe egemen olmasına izin vermiyorum; sakin olsun. Çünkü önce Âdem, sonra Havva yaratıldı; aldatılan da Âdem değildi, kadın aldatılıp suç işledi. Ama doğum yapıp kurtulacaktır; yeter ki, sağduyuyla iman, sevgi ve kutsallıkta yaşasın*" sözleriyle İlk Suç'tan dolayı kadının suçlu olduğunu

ve çocuk doğurmak suretiyle cezasını çekeceğini belirtmektedir (1.Ti.2:11-15).

Kitab-ı Mukaddes'te İlk Suç sebebiyle lanetlenen Yılan, yeryüzünde insanın düşmanı olarak yaşamak ve yaşamı boyunca sürünmek ve toprak yemek zorunda kalmıştır (Yar.3: 14). Kadın ise Aden bahçesinden çıkarıldıktan sonra acı çekerek doğum yapmakla ve kocası tarafından yönetilmekle cezalandırılmıştır (Yar.3:16-23). İşlediği ilk suçtan dolayı Aden bahçesinden çıkarılan Âdem de yiyeceğini topraktan çalışarak elde etmekle cezalandırılmıştır (Yar.3:19-23). Suç işleyen insandan dolayı toprağın lanetlenmesi İlk Suç ile başlamış ve Nuh Tufanı'ndan sonra "*İnsanlar yüzünden yeryüzünü bir daha lanetlemeyeceğim. Çünkü insan yüreğindeki eğilimler çocukluğundan beri kötüdür. Şimdi yaptığım gibi bütün canlıları bir daha yok etmeyeceğim*" (Yar.8: 21) denilerek sona ermiştir.

**b- Kur'an-ı Kerim'de İlk Suç**

Kur'an-ı Kerim'de Allah, Âdem'e ruh üflediği zaman, meleklerine ve huzurunda bulunan diğer yaratıklara secde etmelerini emreder. Bütün melekler secde ederler ancak şeytan kendisinin ateşten, Âdem'in ise topraktan yaratıldığını dolayısıyla kendisinin Âdem'den daha üstün olduğunu söyler. Kibirlenerek Âdem'e secde etmez ve Allah'ın huzurundan kovulur. Kıyamete kadar Allah'tan süre isteyen şeytan, başına gelenlerden dolayı suçladığı Âdem'den intikam alacağına dair yemin ederek uzaklaşır. Allah, Âdem'i uyarır ve "*şeytan senin apaçık bir düşmanındır*" diyerek uyardığı Âdem'i eşiyle birlikte Cennet'e yerleştirir.

Kur'an-ı Kerim'e göre, Âdem ve Havva'ya yaklaşan şeytan, gizli bırakılmış, çirkin yerlerini kendilerine açıklayıp göstermek için ikisine de vesvese verir. Kur'an-ı Kerim, 'gizli bırakılmış çirkin yerlerini, kendilerine açıklayıp göstermek' tabiri ile,

Kitab-ı Mukaddes'teki, 'iyi ve kötüyü bilmek, çıplak olduğunu anlamak' ifadesine benzer bir ifade kullanmaktadır. Kitab-ı Mukaddes'te yılan, Âdem ve Havva'yı, 'Tanrı gibi olacaksınız' sözü ile kandırırken, Kur'an-ı Kerim'de şeytan, 'iki melek olacaksınız yahut ölümden kurtulup ebedi olarak Cennet'te kalacaksınız' sözüyle kandırmaktadır. Ayrıca şeytan, sözlerine inandırıcılık kazandırmak için Allah adına, yalan yere yemin etmiştir. Âdem ve Havva, Ağacın meyvesini tattıkları anda çirkin yerleri kendilerine açılıverir ve üzerlerine Cennet yaprağından üst üste yamayıp örtmeye başlarlar. Rableri de "*Ben size bu ağacı yasak etmedim mi? Şeytan size apaçık bir düşmandır, demedim mi?*" diyerek onları azarlar. Daha sonra onlara bazı kelimeler öğretir ve "*ey Rabbimiz kendimize yazık ettik. Eğer bizi bağışlamaz ve bizi esirgemezsen herhalde en büyük zarara uğrayanlardan olacağız*" diyerek Allah'a yalvarırlar. Anlaşıldığı üzere Âdem ve Havva kendilerinin kandırıldığını ve mağdur olduklarını söylemeyip kendilerinin hatalı olduğunu ve bağışlanma taleplerini ifade emişlerdir (Araf, 7/11-23). Böylece Allah, tövbelerini kabul etmiş, doğru yolu göstermiş ve onları seçkin kılmıştır (Tâha, 20/122-123).

Kur'an-ı Kerim'de ve Kitab-ı Mukaddes'te Yasak Ağaç'tan yiyen Âdem ile Havva çıplak kalır ve ayıp yerleri ortaya çıkar. Ayıp yerlerini Cennet yapraklarıyla örtmeye çalışırlar. Kur'an-ı Kerim'de işlenen bu suçun cezası olarak insanoğlu Cennet'ten çıkarılır ve birbirine düşman olarak yeryüzüne indirilir. Âdem, Havva ve bütün insanoğlu yeryüzünde yaşamakla ve tekrar diriltilecekleri güne kadar birbirlerine düşman olarak kalmakla cezalandırılırlar (Bakara 2/36,38; Araf 7/24,25).

**2- Habil'in (Evel) Kabil (Kayin) tarafından Öldürülmesi**

Kabil'in Habil'i öldürmesinin nedeni her iki kitap da kıskançlıktır. Yeryüzünde işlenen bu ilk cinayet suçunun cezası

konusunda Kabil'e kısas, idam, hapis veya benzeri bir bedensel ceza verilmediği konusu her iki kitapta da anlatılmaktadır. Kur'an-ı Kerim'e göre verilen ceza psikolojik ve uhrevi bir cezadır. Kabil'in derin bir pişmanlık duyarak hüsrana uğraması psikolojik, kardeşinin günahlarının da ona yazılması ve bütün insanlığı öldürmüş gibi kabul edilmesi de uhrevi bir ceza tipidir. Kitab-ı Mukaddes'te ise lanetlenmesi psikolojik, dışlanması sosyolojik ve açlıkla cezalandırılması da biyolojik ceza tipolojisindedir.

**a- Kitab-ı Mukaddes'te Evel'in (*Habil*) Öldürülmesi**

Kitab-ı Mukaddes'te ilk cinayetin sebebi kıskançlıktır. Kayin (*Kabil*) kendi sunusunun reddedilmesine ve Evel'in (*Habil*) sunusunun kabul edilmesine tahammül edemez ve kardeşini öldürür. Bu durum Kitab-ı Mukaddes'te şu şekilde anlatılır; Âdem, karısı ile yatar ve Havva, hamile kalır ve "*Rabbin yardımıyla bir oğul doğurdum*" der. Oğlanın adı, Kayin olur. Ardından Havva, bir oğul daha doğurur ve adı Evel olur. Evel çoban olur, Kayin çiftçi olur. Çocuklar büyüdükten sonra Kayin, Tanrı'ya toprak mahsullerinden bir sunu getirir. Evel de ilk doğan hayvanlardan ve özellikle yağlarından oluşan bir sunu getirir. Tanrı, Evel'in sunusunu kabul eder, Kayin'in sunusunu ise reddeder. Kayin, çok öfkelenir ve suratını asar Rab, Kayin'e, "*Niçin öfkelendin? Doğru olanı yapsan, seni kabul etmez miyim? Ancak doğru olanı yapmazsan, günah kapıda pusuya yatmış, seni bekliyor. Ona egemen olmalısın*" der. Kardeşini öldürmeyi kafasına koymuş olan Kayin kardeşi Evel'e, "*haydi, tarlaya gidelim*" der. Tarlada birlikteyken kardeşine saldırıp onu öldürür. Tanrı, Kayin'e, "*kardeşin Evel nerede?*" diye sorar. Kayin, "*bilmiyorum, kardeşimin bekçisi miyim ben?*" der. Tanrı, "*ne yaptın? Kardeşinin kanı topraktan bana sesleniyor*" der ve kardeşini öldürdüğü için Tanrı tarafından lanetlenir. Çiftçi olan

Kayin, üzerinde yaşadığı topraklardan kovulur ve toprak ona mahsul vermez. Ona, "*yeryüzünde aylak aylak dolaşacaksın*" denilir. Kayin, "*cezam kaldıramayacağım kadar ağır. Bugün beni bu topraklardan kovdun. Artık huzurundan uzak kalacak, yeryüzünde aylak aylak dolaşacağım. Kim bulsa öldürecek beni*" der. Bunun üzerine Tanrı, "*seni kim öldürürse, ondan yedi kat öç alınacaktır*" diyerek Kayin'i teselli eder. Kimse bulup öldürmesin diye Kayin'in üzerine bir işaret koyar ve Kayin, Aden bahçesinin doğusunda, Nod topraklarına yerleşir (Yar.4:1-16) Nod ülkesi; Âdem ve Havva'nın Aden bahçesinden çıktıktan sonra gittikleri yerdir ve daha sonraları kaza ile adam öldürenlerin sığınmak için gidecekleri şehirler belirlenirken hep doğudaki şehirler seçilmiştir (Yas.4:41); (Y. Haleva vd., 2002a, s. 28). Sonuç olarak Kitab-ı Mukaddes'e göre Kayin; lanetlenmiş, Nod diyarına yerleşmek zorunda kalmış ve toprağın ürününden mahrum bırakılmıştır (Yar.4:11-16).

**b. Kur'an-ı Kerim'de Habil'in (*Evel*) Öldürülmesi**

Kur'an-ı Kerim'de Habil'in öldürülmesi olayında cinayet sebebi Kitab-ı Mukaddes'te de geçtiği gibi; Allah'ın, Habil'in yapmış olduğu kurbanı kabul edip Kabil'in kurbanını kabul etmemesi üzerine Kabil'in hissettiği kıskançlık duygusu ve öfkedir (Maide 5/27). Rivayetlere göre Havva, her doğumda biri erkek biri kız olmak üzere ikiz doğurmakta ve birinci batında doğanlar bir sonraki batında doğanlarla evlenmektedir. Ancak Kabil ile doğan kız çok güzel olduğu için Kabil ikizinin Habil ile evlenmesine razı olmamış, "*biz Cennet çocuklarıyız siz ise dünya çocuklarısınız, sonra benim kız kardeşim senin kız kardeşinden çok daha güzeldir. Dolayısıyla ben, onunla evlenmeye senden daha layığım*" demiştir. Bunun üzerine babaları, Allah'a birer kurban takdim etmelerini söylemiştir. Çiftçi olan Kabil, sararmış bir demet başak sunmuş hatta başaklar arasında dolgunu-

na rastlayınca dayanamayıp kendisi yemiştir. Habil ise, hayvan sahibi olduğu için kurban olarak en güzel devesini takdim etmiştir. Böylece Habil'in sunusu kabul edilmiş Kabil'in sunusu kabul edilmemiştir. Buna öfkelenen Kabil de kardeşini öldürmüştür (İbnü'l Esir, 1991, c. 1, ss. 37-43).

Kur'an-ı Kerim'e göre Kabil, kardeşini öldürmekle onun günahlarını da yüklenmiş olup ateşe atılacaktır. Zira Habil, "*şüphesiz senin kendi günahını ve benim günahımı yüklenmeni ve böylelikle ateşin halkından olmanı isterim. Zulmedenlerin cezası budur*" (Maide 5/29) demiştir. Kur'an-ı Kerim'de nakledilen Habil'in sözlerine göre yeryüzünde yaşayan ilk neslin, daha önce işlenmemiş bir suç olan 'cinayet' suçunun cezası dünyevi değil uhrevidir. Görgü şahidi olmamasından veya cezalandırma mekanizmasının bulunmayışından dolayı katilin, öldürdüğü kişinin günahlarını da yüklendiği bir cezalandırma şekli olarak uhrevi cezalandırma uygulanmıştır.

Kur'an-ı Kerim'e göre Kabil, işlediği suçtan dolayı pişmanlık duymuş ve hüsrana uğramıştır. Allah, kardeşinin cesedini nasıl gömeceğini ona göstermek için yeri eşeleyen bir karga göndermiş, Kabil de kendi kendine, "*yazıklar olsun bana! Şu karga kadar da olamadım mı*" demiştir. Yeryüzünde işlenen ilk cinayet bütün insanlığın öldürülmesi kadar büyük bir suç olarak kabul edilmiştir. Kur'an-ı Kerim, bu cinayetle ilgili olarak, "*İsrailoğullarına şöyle yazmıştık: kim, bir cana veya yeryüzünde bozgunculuk çıkarmaya karşılık olmaksızın (haksız yere) bir cana kıyarsa bütün insanları öldürmüş gibi olur. Her kim bir canı kurtarırsa bütün insanları kurtarmış gibi olur*" (Maide 5/30-32) açıklamasını yapmaktadır.

**3- Beor Oğlu Balam**

Kitab-ı Mukaddes'te Tanrı katında değerli olduğu ifade edilen Beor oğlu Balam isimli şahsın İsraillilere beddua ettiği

ancak karşılık bulamadığı anlatılır. Kur'an-ı Kerim'de ise ismi belirtilmeden kendisine ayetler verildiği halde dünyalığı tercih eden ve sonunda doğru yoldan sapan birinden bahsedilir.

**a- Kitab-ı Mukaddes'te Beor Oğlu Balam**

Kitab-ı Mukaddes'te, İsrail'e karşı savaşmaya hazırlanan Moav Kralı Sippor oğlu Balak'ın, Beor oğlu Balam'dan İsrailllilere lanet okumasını istediği, Balam'ın bunu yaptığı ancak lanetinin karşılık bulmadığı (Yeş.24:9-10), Balam'ın bu yüzden azarlandığı, insan gibi konuşan bir eşek tarafından engellendiği (2.Pe.2:16-17) ve İsrailliler tarafından öldürüldüğü bildirilmektedir (Yeş.13:22).

**b- Kur'an-ı Kerim'de Bel'am B. Bâûrâ**

Kuranı Kerim'de, bu konuyla ilgili olarak müfessirlerin, Araf suresi 175. ve 176. ayetleriyle ilişkilendirdiği, kendisine vahiy gelen fakat onlardan sıyrılıp çıkan, o yüzden de şeytanın takibine uğrayan ve sonunda azgınlardan olan bir kimse hakkında isim zikredilmeksizin bilgi verilmekte ve bu şahsın dünyalık sevdası ile nefsine uyup, doğru yoldan uzaklaştığı bildirilmektedir. Müfessirlerin belirttiğine göre bu şahıs, Musa peygamber zamanında yaşamış ve sonradan irtidat etmiş olan bir din adamıdır. A'raf suresinin 175. ve 176. ayetleri münasebetiyle ismi çeşitli tefsir ve tarih kitaplarına girmiş olan Bel'am İbn Bâura veya Bel'am İbn Eber, Allah'ın dinini öğrenmiş, ilim ve irfan sahibi olmuş, duası kabul görmüş, yanında Allah'ın ismi a'zamı olan fakat sonradan inkârı seçmiş bir kimsedir (Taberi, 2013, c. 4, ss. 149-153); (Râzi, 1988, c. 11, ss. 146-152). Bel'am'la ilgili olarak İslami kaynaklarda, Musa peygamber'in, o dönemde Kenanlıların elinde olan Şam'a girdiği, Kenanlıların da Bel'am'a, "*Ey Bel'am! Musa, İsrailllilerin başında olduğu halde bizi yurdumuzdan sürmek ve öldürmek*

*üzere geldi. Bizim ülkemize İsraillileri yerleştirecek. Senin kavmin olan bizlerin ise yerleşecek bir yerimiz yok. Sen duası kabul edilen bir kimsesin. Onları defetmesi için Allah'a dua et*" dedikleri, Bel'am'ın önce kabul etmediği ama sonunda Musa ve İsrailliler aleyhine beddua ettiği ancak beddua ederken dilinin ağzından çıkarak göğsüne sarktığı ve kavmine, "*dünya ve ahiret benim elimden gitti*" dediği rivayet edilmektedir (İbn Kesîr, 1995, c. 1, ss. 487-492); (İbnü'l Esir, 1991, c. 1, ss. 191-194).

Her ne kadar ayetlerin nüzul sebebi olarak Bel'am'ın ismi üzerinde durulmuşsa da, söz konusu ayetlerle anlatılmak istenenin Ümeyye İbn Ebi's-Salt, er-Râhib Ebu Amr, İsraillilerden duası makbul bir kişi, Yahudiler, Hristiyanlar veya Hanifler-den olup da doğru yoldan ayrılanların kastedilmiş olabileceğine dair rivayetler de vardır (Taberi, 2013, c. 4, ss. 149-153); (İbn Kesîr, 1995, c. 1, ss. 487-492).

**4- Kral Saul (Talut)**

Kitab-ı Mukaddes'te anlatılan kral Saul'un hikayesi ile Kur'an-ı Kerim'de anlatılan kral Talut'un hikayesi büyük oranda benzerlik göstermektedir. İsraillilerin krallıkla yönetilmek istemesi, isteklerinin kabul edilmesi, kendileri için takdir edilen kralı beğenmemeleri ve kral Saul'un (*Talut*), Golyat'a (*Calut*) karşı mücadelesi gibi benzeşen noktaların dışında en önemli farklılık kralın akıbeti hakkındadır.

**a- Kitab-ı Mukaddes'te Saul (Talut)**

Kitab-ı Mukaddes'e göre kral Saul, peygamber Samaul'in kendisine bildirdiği kurala uymadığı için cezalandırılmıştır. Kral Saul, Samuel tarafından belirlenen süreye uyar ve yedi gün bekler ancak Samuel gelmeyince halk dağılmaya başlar. Saul, halkın dağılmasını önlemek için yakmalık sunuyu Samuel'i beklemeden sunar. Saul, yakmalık sununun sunulmasını bitirir

bitirmez Samuel gelir ve "*akılsızca davrandın, Tanrın Rabbin sana verdiği buyruğa uymadın; yoksa Rab, İsrail üzerinde senin krallığının sonsuza dek sürmesini sağlayacaktı ama artık krallığın sürmeyecek. Rab kendi gönlüne uygun birini arayıp onu kendi halkına önder olarak atamaya kararlı çünkü sen Rabbin buyruğunu tutmadın*" diyerek Saul'un sabırsızlığının cezası olarak tahtını yitireceğini söyler (1.Sa.13:6-14). Bu Saul'un ilk suçudur.

Kitab-ı Mukaddes'e göre Tanrı, ele geçirilen Amalekliler'in şehrindeki bütün canlıların öldürülmesini emreder. İsrail ordusu insanları öldürür ancak hayvanlardan sadece değersiz ve zayıf olanları öldürüp en iyilerini kurban etmek için sağ bırakır. Samuel, "*Neden Rabbin sözüne kulak asmadın? Neden yağmalanan mallara saldırarak Rabbin gözünde kötü olanı yaptın?*" diyerek Saul'u azarlar. Saul, "*Ben Rabbin sözüne kulak verdim. Rabbin beni gönderdiği yere gittim. Amalekliler'i tümüyle yok ettim… askerler, Gilgal'da Rabbe kurban sunmak üzere yağmalanmış bazı malları, yok edilmeye adanmış en iyi davarlarla sığırları aldılar*' diyerek kendini savunur. Samuel, Saul'e karşılık olarak "*Rab kendi sözünün dinlenmesinden hoşlandığı kadar Yakmalık sunulardan, kurbanlardan hoşlanır mı? İşte söz dinlemek kurbandan, sözü önemsemek de koçların yağlarından daha iyidir*" der ve krallığının elinden alınacağını söyler. Saul suçunu kabul eder ve Rabbe tapınmak ister ancak Samuel, "*bugün Rab İsrail Krallığı'nı elinden aldı ve senden daha iyi birine verdi seni de İsrail halkını da Filistliler'in eline teslim edecek*" der ve uzaklaşır. Ertesi gün savaş meydanında Saul'la birlikte üç oğlu da ölür (1.Sa.15:9-35; 18:12; 28:18-20; 31:8-9).

**b- Kur'an-ı Kerim'de Talut (Saul)**

Kur'an-ı Kerim'de Talut isimli bir kraldan bahsedilir. Allah tarafından İsraillilere Talut'un melik olarak seçildiği, İsrailliler in bu durumdan hoşnut olmadığı, "*biz hükümdarlığa ona göre daha çok hak sahibiyken ve ona bir mal bolluğu verilmemişken nasıl*

*bizi yönetmek üzere hükümdarlık onun olabilir?*" dedikleri, ancak Allah tarafından seçilen Talut'un bilgisel ve bedensel gücünün arttırıldığı, Onun hükümdarlığının kanıtının Tabut (*Ahit Sandığı*) olduğu anlatılmakla birlikte Talut'un işlediği herhangi bir suçtan bahsedilmez (Bakara 2/247,251).

**5- Golyat (Calut)**

Kitab-ı Mukaddes'e göre devasa bir cüsseye sahip olan Golyat, Tanrı'nın ordusuna, dolayısıyla da Tanrı'ya meydan okumuştur. Böylece Tanrı'nın yardımı sayesinde kendisinden çok daha ufak olan biri tarafından öldürülmüştür. Hem Kitab-ı Mukaddes'te hem de Kur'an-ı Kerim'de Golyat (Calut) karakterinin Davud peygamber tarafından öldürüldüğü anlatılmakla birlikte Kur'an-ı Kerim'de Calut'un işlediği suç hakkında herhangi bir bilgi verilmemiştir.

**a- Kitab-ı Mukaddes'te Golyat (Calut)**

Kitab-ı Mukaddes'e göre Saul'ün komutasındaki İsrailliler, Ela Vadisi'nde ordugâh kurup Filistinliler'e karşı savaş düzeni alırlar. Filistin ordusundan Golyat adında usta bir dövüşçü ortaya çıkar ve İsrail ordusuna, "*Aranızdan karşıma çıkacak birini seçin. Dövüşte beni yenip öldürebilirse, biz sizin köleniz oluruz. Ama ben üstün gelirsem, siz bizim kölemiz olursunuz*" diyerek meydan okur. Karşısına çıkan genç Davut attığı sapan taşıyla Golyat'ı öldürür, Filistinli askerler de kaçar. (1.Sa.17:1-51).

**b- Kur'an-ı Kerim'de Golyat (Calut)**

Kur'an-ı Kerim'e göre Calut, İsraillilerin düşmanı olan Filistin ordusunun komutanıdır. Kur'an-ı Kerim, Kitab-ı Mukaddes'in de belirttiği gibi kendilerini bir kralın yönetmesini isteyen İsraillilere kral olarak tayin edilen Talut (Saul) ve ordusunun düşmana karşı savaştığını ve Davut'un Calut'u

öldürdüğünü haber vermektedir (Bakara 2/251). Kitab-ı Mukaddes'e göre Golyat'ın (Calut) suçu, Tanrı'nın ordusuna meydan okumuş olmasıdır (1:Sa.17:26). Kur'an-ı Kerim ise sadece Calut'un, İsraillilere karşı savaştığından bahsetmektedir.

## B- KİTAB-I MUKADDES'TE ÖZEL ŞAHISLARIN İŞLEDİKLERİ SUÇLAR VE CEZALARI

### 1- Nuh'un Torunu Kenan

Kitab-ı Mukaddes'te Nuh'un çiftçi olduğu, yeryüzünde ilk bağı Onun diktiği, şarap yapıp içtiği ve sarhoş olduğu, sarhoşluğun etkisiyle çadırın içinde çırılçıplak uyuyakaldığı, çadıra giren Kenan'ın babası Ham'ın, Nuh'u çıplak görerek bunu kardeşleri Sam ile Yafet'e anlattığı, Sam ile Yafet'in omuzlarına bir şal alıp geri geri içeri girip babalarının üzerini örttükleri ve babalarını o vaziyette görmemek için başlarını öbür tarafa çevirdikleri anlatılmaktadır. Nuh'un, ayılınca küçük oğlunun ne yaptığını anlayarak, '*Kenan'a lanet olsun, Köleler kölesi olsun kardeşlerine. Övgüler olsun Sam'ın Tanrı'sı Rab'e, Kenan Sam'a kul olsun. Tanrı Yafet'e bolluk versin, Sam'ın çadırlarında yaşasın, Kenan Yafet'e kul olsun*" dediği anlatılmaktadır (Yar.9:20-27). Nuh, kendisini çıplak gören Ham'ı değil de Ham'ın oğlu Kenan'ı lanetlemiştir. Suçlu Ham iken Kenan'ın lanetlenmiş olmasının sebebi hakkında iki yorum yapılmıştır. İlki, Nuh diğer oğullarını mübarek kılmıştır, tebrikin olduğu yerde lanet tutmaz dolayısıyla Ham'a lanet işlemeyeceği için oğlu Ham'a değil de Ham'ın oğlu Kenan'a lanet etmiştir. İkinci yoruma göre de Kenan'ın soyunun kötü olacağını bildiği için Nuh Kenan'a lanet etmiştir (Y. Haleva vd., 2002a, s. 56).

### 2- Kral Avimelek

Kitab-ı Mukaddes'e göre İbrahim (*Avraam*), Mamre'den Negev'e göçerek Kadeş ve Sur kentlerinin arasına yerleşir.

Sonra geçici bir süre Gerar'da kalır. Karısı Sara güzel bir kadın olduğu için Gerarlılar'ın kendisini öldürüp karısı Sara'yı almaya kalkışmalarından endişe ederek karısı Sara'yı kız kardeşi olarak tanıtır. Gerar Kralı Avimelek, adam gönderip Sara'yı getirtir. Tanrı, gece düşünde Avimelek'e görünerek, "*bu kadını aldığın için öleceksin çünkü o evli bir kadındır*" der. Avimelek, henüz Sara'ya dokunmamıştır. Üstelik Sara'nın evli olduğunu da bilmemektedir ve Tanrı'ya; "*Ey Rab suçsuz bir ulusu mu yok edeceksin? İbrahim'in kendisi bana, 'Bu kadın kızkardeşimdir' dedi. Kadın da İbrahim için, 'O kardeşimdir' dedi. Ben temiz vicdanla, suçsuz ellerimle yaptım bunu*" der. Tanrı da O'na, "*bunu temiz vicdanla yaptığını biliyorum. Ben de seni bu yüzden bana karşı günah işlemekten alıkoydum, kadına dokunmana izin vermedim. Şimdi kadını kocasına geri ver. Çünkü o bir peygamberdir. Senin için dua eder, ölmezsin. Ama kadını geri vermezsen, sen de sana ait olan herkes de ölecek, bilesin*" diyerek karşılık verir. Avimelek, sabah erkenden kalkıp, bütün adamlarını çağırarak olup biteni anlatır. Adamlar dehşete düşer. Avimelek, İbrahim'i çağırtarak, "*ne yaptın bize? Sana ne haksızlık ettim ki, beni ve krallığımı bu büyük günaha sürükledin? Bana bu yaptığın yapılacak iş değil. Amacın neydi, niçin yaptın bunu?*" diye sorar. İbrahim, "*bunu yaptım çünkü burada hiç Tanrı korkusu yok. Karım yüzünden beni öldürebilirler diye düşündüm. Üstelik, Sara gerçekten kızkardeşimdir. Babamız bir, annemiz ayrıdır. Onunla evlendim. Tanrı beni babamın evinden gurbete gönderdiği zaman da karıma, 'bana sevgini şöyle göstereceksin; gideceğimiz her yerde kardeşin olduğumu söyleyeceksin' dedim*" diyerek karşılık verir. Avimelek, İbrahim'e karısı Sara'yı geri verir ve bununla yetinmez İbrahim'e ayrıca davar, sığır, köleler ve cariyeler de verir. Ülkede istediği yere yerleşebileceğini söyler (Yar.20:1-15).

Gerar; Kudüs'ün güneybatı sınırında, Filistin hakimiyetinde olan ve kanunlara Mısır'dan daha fazla dikkat edildi-

ği rivayet edilen bir yerdir. Gerar kralı Avimelek putperest bir kraldır. Tanrı'nın Avimelek'i Sara'yı rahatsız etmemesi yönünde uyarması ilginçtir zira Avimelek, peygamberlere özgü ilahi bir tecrübe yaşamıştır. Kitab-ı Mukaddes'te anlatılan konuşmanın içeriği ve Avimelek'in Tanrı'nın hitabına şaşırmamış olması da ayrıca ilginçtir zira Avimelek'in Tanrı ile konuşmasından putperest olduğu ifade edilen Gerar şehrinde, evli kadınla ilişkinin suç olması ve Avimelek'in bu konuda Tanrı'ya hesap vermesi ile ilgili olarak Tevrat yorumcuları, Tanrı'nın sadık kullarının onurunu korumak için belirli bir statüde olmaları kaydıyla, putperestlerle iletişim kurmasının mümkün olduğunu ifade etmektedirler (Y. Haleva vd., 2002a, s. 132).

**3- Yakup (Yaakov) ile Dayısı Lavan'ın Antlaşma**

Tanah'ın anlattığına göre Yaakov (*Yakup peygamber*), kardeşi Esav'dan, hem ilk oğulluk hakkını almış (Yar.25:30-34), hem de annesi Rebeka'nın (*Rivka*) da yardımıyla hileli bir şekilde gözleri iyi görmeyen babası İshak'ın (*Yitshak*), Esav'ın yerine kendisini kutsamasını sağlamıştır. Ardından kendisini öldürmek isteyen kardeşi Esav'dan kurtulmak için annesi Rebeka'nın telkiniyle Harran'a dayısı Lavan'ın yanına kaçmıştır (Yar.27:1-46). Dayısı Lavan'ın iki kızı ile evlenmiş (Yar.29:30-15), dayısı ve kayınpederi olan Lavan'ın teklifiyle Harran'da kalarak sürülerine bakmak üzere Lavan ile bir antlaşma yapmıştır.

Yakup, dayısı ve aynı zamanda kayınpederi olan Lavan'ın sürülerine bakması karşılığında sürüdeki noktalı veya benekli hayvanları alacak diğer hayvalar Lavan'a kalacaktır. Yeni doğan kuzulardan kendi hakkını ayırdıkça Yakup'un sürüleri çoğalır ve Yakup zenginleşir. Çok sayıda sürü, erkek ve kadın köle, deve, eşek sahibi olur. Yakup'un dayısı ve kayınpederi olan Lavan, Yakup'un zenginleştiğini gördükçe, anlaşmayı sü-

rekli değiştirir. Sürüdeki noktalı veya benekli hayvanları kendisi alıp diğerlerini Yakup'un almasına karar verir. Bu sefer de doğan kuzular arasında noktalı veya benekli kuzu çıkmaz. Tanrı, anlaşmayı sürekli değiştiren Lavan'ı cezalandırır ve bütün sürüyü Yakup'a verir. Kayınpederi ile eşleri yani Lavan'ın kızları arasında kalan Yakup, "*var gücümle babanıza hizmet ettiğimi bilirsiniz. Ne yazık ki, babanız beni aldattı, ondan alacağımı on kez değiştirdi. Ama Tanrı bana kötülük etmesine izin vermedi. Lavan, 'Ücret olarak noktalı hayvanları al' deyince, bütün sürü noktalı doğurdu. 'Ücret olarak çizgili olanları al' deyince de bütün sürü çizgili doğurdu. Tanrı, babanızın hayvanlarını aldı, bana verdi*" diyerek eşlerine durumu açıklar (Yar.30:31-31:12).

**4- Yakup'un (Yaakov) Oğulları**

Tanah'ın anlattığına göre Yakup (*Yaakov*), ölüm döşeğinde oğullarını çağırarak onlara son sözlerini söyler. Ruben'e, "*sen benim ilk oğlumsun, saygı bakımından üstünsün ama su gibi oynaksın, üstün olmayacaksın artık. Çünkü babanın yatağına çıkıp onu kirlettin. Döşeğimi rezil ettin*" der ilk oğul (*Behor*) olmasından dolayı kazandığı üstünlüğü yitirdiğini söyler (Yar.49:1-4). Tevrat yorumcuları, Ruben'in doğrudan bir suç işleme amacı taşımadığını, dolayısıyla da sadece miras paylaşımında 'behor' (ilk doğan oğlan çocuğu) olarak mirastan iki kat pay alma hakkını kaybettiğini söylerler (Y. Haleva vd., 2002a, ss. 398-400).

Yakup, diğer oğullarından Levi ve Şimon'un kılıçlarının şiddet kustuğunu, iki çocuğunun gizli tasarıları olduğunu, öfkelenince adam öldürdüklerini ve canları istedikçe sığırları sakatladıklarını söyleyerek, Levi ve Şimon'un öfkelerini lanetler (Yar.49:5-7). Tevrat yorumcuları bu lanetin şahsa değil de öfkeye yönelik olmasının, kötü huyun terkini temenni anlamına geldiğini söylerler (Y. Haleva vd., 2002a, s. 401) Ancak "*onları Yakup'ta bölecek ve İsrail'de dağıtacağım*" sözleri, Levi ve

Şimon'dan dolayı boylarının da fiilen cezalandırılacağı anlamını taşımaktadır.

**5- Azil Yaptığı İçin Tanrı Tarafından Öldürülen Er ve Onan**

Tanah'ta bildirildiğine göre Yakup'un torunu Er, Tanrı tarafından öldürür ancak Er'in suçu hakkında net bir bilgi verilmez. Tevrat yorumcuları Er'in suçunun Onan'la aynı olduğunu söyler (Y. Haleva vd., 2002a, s. 307). Onan'ın suçu; Tanrı tarafından öldürülen kardeşi Er'in dul kalan eşiyle evlenip kardeşinin soyunu sürdürmektir. Ancak doğacak çocukların kendi soyu olmayacağını düşünen Onan azil yapmıştır. Er için böyle bir sorun olmadığı halde azil yapmış olduğunu varsaymak pek mümkün gözükmemektedir. Zaten ilgili kısımda Onan'ın suçu, sadece Onan için zikredilmekte, 'Onan da Er'in suçundan işledi' denilmemektedir (Yar.38:1-10).

**6- Ahit Sandığı'na Dokunduğu İçin Tanrı Tarafından Öldürülen Uzza**

Tanah'ta anlatıldığına göre Ahit Sandığı'nın (*Aron Aberit*) intikali esnasında, Nakon'un harman yerine varıldığında, Sandığı taşıyan öküzler tökezler. Sandığın düşmesine mâni olmak için Uzza elini uzatıp Sandığı tutar. Tanrı, saygısızca davranan Uzza'ya öfkelener ve yere çalar. Uzza, Sandığın yanında ölür. Davut, Rabbin Uzza'yı cezalandırmasından dolayı öfkelenir (1.Ta.13:9-11; 2.Sa.6:5-9). Kral Davut, Sandığı Davut Kenti'ne götürmekten çekinir, bunun yerine sandığı Gat'lı Ovet-Edom'un evine götürür. Sandık, Gat'lı Ovet-Edom'un evinde üç ay kalır. Tanrı, Ovet-Edom'u ve bütün ailesini kutsar. Böylece Kral Davut, Sandığı Davut Kenti'ne getirmeye karar verir. Sandığı taşıyanlar altı adım atınca, Davut bir boğa ile besili bir dana kurban eder. Sandık getirilir ve çadırın içindeki yerine konulur (2.Sa.6:10-17).

**7- Alternatif Mabet ve Bayram İhdas Eden Kral Yarovam'ın Cezası**

Kral Süleyman'ın oğlu Rehavam'ın halka kötü davranması neticesinde krallık 'Yahuda Krallığı' ve 'İsrail Krallığı' olarak ikiye bölünür. On İki İsrail kabilesinden Yahuda oymağı, kral Süleyman'ın oğlu Rehavam'ın yönetimine girerken, kalan on bir İsrail oymağı, Yarovam'ı kral seçer. Bu bölünme, Tanah'a göre Tanrı'nın isteği ile gerçekleşmiştir. Krallığın yine Davut soyuna geçme ihtimali olduğunu düşünen Yarovam halkın Tapınak'ta kurban sunmak için Kudüs'e (*Yeruşalim*) gitmesini engellemek için iki altın buzağı yaptırır ve halka, "*tapınmak için artık Yeruşalim'e gitmenize gerek yok. Ey İsrail halkı, işte sizi Mısır'dan çıkaran ilahlarınız!*" der. Altın buzağılardan birini Beytel kentine, diğerini de Dan kentine yerleştirir. Yarovam, bunların dışında da tapınaklar yaptırır ve Levililer'in dışında kâhinler atar. Yarovam, 'sekizinci ayın on beşinci gününü' de Yahuda Krallığı'ndaki bayrama benzer bir bayram olarak ilan eder. Ceza olarak Tanrı, Yarovam'ın ailesini sıkıntıya sokup soyundan gelen bütün erkekleri öldüreceğini, Yarovam'ın ailesini kökünden kurutacağını, Yarovam'ın ailesinden kentte ölenleri köpeklerin, kırda ölenleri yırtıcı kuşların yiyeceğini, Yarovam'ın şehre girmesiyle birlikte çocuğunun öleceğini ve Tanrı'nın İsrail Krallığına yeni bir kral atayacağını söyler. (1.Kr.12:25-32; 14:8-16).

**8- Yizreelli Navot'un Bağına El Koyan Kral Ahav'ın Cezası**

Kral Ahav'ın somurttuğunu gören karısı sebebini sorar. Ahav, "*Yizreelli Navot'a, 'Sen bağını gümüş karşılığında bana sat, istersen ben de onun yerine sana başka bir bağ vereyim' dedim. Ama o, 'Hayır, bağımı sana vermem' dedi*" der. Karısı İzebel, "*Sen İsrail'e böyle mi krallık yapıyorsun? Kalk, yemeğini ye, keyfini bozma. Yizreelli Navot'un bağını sana ben vereceğim*" der. İzebel, Ahav'ın

mührünü kullanarak onun adına mektup yazıp Navot'un yaşadığı kentteki soylulara gönderir. Mektupta, "*Oruç (Konuşmama Orucu) ilan edip Navot'u halkın önüne oturtun. Karşısına da 'Navot Tanrı'ya ve krala sövdü' diyen iki yalancı şahit koyun. Sonra da onu taşlayarak öldürün*" yazmaktadır. Navot'un yaşadığı kentin soyluları söyleneni yaparlar. İzebel, Navot'un taşlanıp öldürüldüğünü duyar duymaz, kocası Ahav'a, "*Navot'un bağını sahiplen çünkü o öldü*" der. Kral Ahav, Yizreelli Navot'un bağını almaya gider. Tanrı, Tişbeli İlyas'a "*İsrail Kralı Ahav'ı karşılamaya git. Ona 'Hem adamı öldürdün hem de bağını aldın, değil mi? Navot'un kanını köpekler nerede yaladıysa, senin kanını da orada yalayacaklar' diyerek Ona suçunun cezasını haber ver*" der. Kral Ahav, İlyas'ı görünce, "*Ey düşmanım, beni buldun, değil mi?*" der. İlyas, "*Evet, buldum. Çünkü sen Rabbin gözünde kötü olanı yaparak kendini sattın. Rab, 'Seni sıkıntılara sokacak ve yok edecek*" der. Bu sözleri duyan kral Ahav, üstünü başını yırtar, çul giyer ve oruç tutar. Ahav'ın bu halini gören Tanrı, Tişbeli İlyas'a, "*Ahav'ın önümde ne denli alçakgönüllü davrandığını gördün mü? Bu alçakgönüllülüğünden ötürü yaşamı boyunca ben de onu sıkıntıya sokmayacağım. Ama oğlunun zamanında ailesine sıkıntı vereceğim*" der (1:Kr.21:6-29). Bu sözlerden anlaşıldığı kadarıyla tövbe ve affetme uygulaması Tanah'ta bulunmaktadır. Ancak Samuel'in, Amalekler'in hayvanlarını öldürmeyerek suç işleyen Saul'e "*İsrail'in yüce Tanrı'sı yalan söylemez, düşüncesini de değiştirmez. Çünkü O insan değil ki, düşüncesini değiştirsin"* demesi ve Samuel'in, Saul'un tövbe için kendisiyle birlikte dönmesi teklifini reddetmesi (1.Sa.15:19-29) ile Tanrı'nın, Ahav'ın tövbesini kabul edip bağışlaması durumu çelişmektedir. Ayrıca Ahav'ın bağışlanmış olmasına rağmen Tanrı'nın, Ahav'ın oğlu zamanın da sıkıntı vereceğini söylemesi de Ahav cezalandırılmıyor olmasa bile işlediği suçun cezasız bırakılmadığını göstermektedir. Dolayısıyla suçlu af-

fedilebilmekte ancak suç affedilmemekte gerekirse suçlunun çocukları cezalandırılmakta ama mutlaka suçun karşılığında bir cezalandırma yapılmaktadır. Ayrıca "*Tanrı, tez öfkelenmez, sevgisi engindir, suçu ve isyanı bağışlar. Ancak suçluyu cezasız bırakmaz; babaların işlediği suçun hesabını üçüncü, dördüncü kuşak çocuklarından sorar*" (Say.14: 18) şeklindeki ayet de asıl affedilenin 'suç' mu yoksa 'suçlu' mu olduğu konusuna net bir açıklama getirmemektedir. Dolayısıyla, ebeveynin veya diğer ataların işlediği suçlarda çocuğun sorumluluğu konusunda bir belirsizlik olduğu ifade edilmektedir (İpek, 2021b, s. 272).

**9- Ekron Tanrısı Baalzevuv'a Danışan Kral Ahazya'nın Cezası**

Ahav ölünce oğlu Ahazya İsrail Kralı olur ve iki yıl krallık yapar. Bu dönemde Baal putuna tapan ve İsrail'in Tanrı'sını öfkelendiren kral Ahazya, Samiriye kentindeki sarayının üst katından düşüp yaralanır. Askerlerine, Baalzevuv putuna danışmalarını emreder. Tanrı, Tişbeli İlyas'a görünerek, "*kalk, Samiriye Kralı'nın habercilerini karşıla ve 'İsrail'de Tanrı yok mu ki Ekron ilahı Baalzevuv'a danışmaya gidiyorsunuz? kral, yattığı yataktan kalkamayacak, kesinlikle ölecek' diyerek haber ver*" der. Tişbeli İlyas söyleneni yapar ve kralın adamlarına bu sözleri aktarır ve oradan ayrılır. Sonra Kral Ahazya, bir komutanla birlikte elli adamını İlyas'a gönderir. Komutan tepenin üstünde oturan İlyas'ın yanına çıkıp ona, "*Ey Tanrı adamı, kral aşağı inmeni istiyor*" der. İlyas, "*Eğer ben Tanrı adamıysam, şimdi gökten ateş yağacak ve seninle birlikte elli adamın yok olacak*" der. O anda gökten ateş yağar, komutanla birlikte elli adamı ölür. Bunun üzerine kral, İlyas'a başka bir komutanla birlikte elli adam daha gönderir. Onlar da ölür. Kral üçüncü kez bir komutanla elli adam gönderir. Üçüncü komutan çıkıp İlyas'ın önünde diz çöker ve ona yalvarır. Rabbin meleği, İlyas'a, "*Onunla birlikte aşağı in, korkma*" der. İlyas, kalkıp komutanla birlikte kralın ya-

nına gider ve ona, "*Rab diyor ki, 'İsrail'de danışacak Tanrı yok mu ki Ekron ilahı Baalzevuv'a danışmak için haberciler gönderdin? Bu yüzden yattığın yataktan kalkamayacak, kesinlikle öleceksin!*" der. Ardından İlyas aracılığıyla Tanrı'nın söylediği söz uyarınca Kral Ahazya ölür (1.Kr.22:51-53; 2.Kr.1:2-17).

**10- Kötülükte Sınır Tanımayan Kral Manaşşe'nin Babil Sürgünü**

Kral Manaşşe, diğer ulusların törelerine uyar. Babası Hizkiya'nın yok ettiği puthaneleri yeniden yaptırır. Baal putu için sunaklar kurar, yaptırdığı putu Süleyman Tapınağı'na yerleştirir. Tapınağın iki avlusunda gök cisimlerine tapmak için sunaklar yaptırır. Oğlunu ateşte kurban eder. Falcılık ve büyücülük yapar. Medyumlara, ruhçulara danışır. Halkını yoldan çıkaran Manaşşe, Tanah'ın tabiriyle diğer uluslardan bile daha çok kötülük yapar. Tanrı, peygamberleri aracılığıyla, "Başına öyle bir felaket getireceğim ki duyanların hepsi şaşkına dönecek" diyerek Kral Manaşşe'yi ve halkı uyarır. Manaşşe değişmez hatta daha çok suçsuz kanı döker. Tanrı, Asur Kralı'nın ordu komutanlarını üzerine gönderir. Asur askerleri, Manaşşe'yi tutsak alıp burnuna çengel takarlar ve tunç zincirlerle bağladıkları Manaşşe'yi Babil'e götürürler (2.Kr.21:1-17; 23:25-37; 2.Ta.33:1-11).

**11- Putlara Tapınan Kral Amon'un Suikasta Uğraması**

Tanah'a göre Amon da babası Manaşşe gibidir. Babasının yürüdüğü yollarda yürür, aynı putlara taparak hizmet eder. Atalarının Tanrısını terk eder, O'nun yolunda yürümez. Tanrı'ya şirk koşmak suçunu işleyen Amon'a ceza olarak, Tanrı'nın isteği doğrultusunda, sarayda görevli olanlar tarafından, düzen kurularak Amon, sarayında öldürülmek suretiyle cezalandırılır (2.Kr.21:20-23).

**12- Babil Kralına Teslim Olan Kral Yehoyakin**

Yehoyakin on sekiz yaşında kral olur ve Yeruşalim'de üç ay krallık yapar. O sırada Babil Kralı Nebukadnessar'ın askerleri Yeruşalim'in üzerine yürüyüp kenti kuşatırlar. Yahuda Kralı Yehoyakin, Nebukadnessar'a teslim olur. Nebukadnessar, Tapınak ve saraydaki bütün hazineleri alır. Süleyman tarafından yaptırılan altın eşyaları parçalar. Asker, zanaatkâr ve demircilerden oluşan on bin kişiyi sürgün eder. Sadece halkın en yoksul kesimi geride bırakılır. Babil Kralı Nebukadnessar, Yehoyakin'in yerine amcası Mattanya'yı kral yapar ve adını Sidkiya olarak değiştir (2.Kr.24:8-17).

**13- Peygamber Yeremya'ya büyüklenen Kral Sidkiya ve Babil Saldırısı**

Sidkiya da Yehoyakim gibi Tanrı'nın hoşlanmadığı işler yapmaktadır. Peygamber Yeremya'ya büyüklenen Sidkiya, Kral Nebukadnessar'a bağlı kalacağına dair Tanrı adına ant içmiştir ancak ayaklanır. Kâhinler ve halkın önderleri de öteki ulusların ritüellerini yapmaya başlarlar ve Tapınağı kirletirler. Tanrı, peygamberleri aracılığıyla pek çok kere uyarır ama onlar alay ederek peygamberleri aşağılarlar. Sonunda öfkesi alevlenen Tanrı, Kildan Kralı'nı üzerlerine salar. Kildani ordusu İsrail gençlerini kılıçtan geçirir. Kildan Kralı, tapınaktaki büyük küçük bütün eşyaları, Yahuda Kralı'nın ve önderlerinin hazinelerini Babil'e taşır. Tanrı'nın Tapınağı'nı ateşe verir, Yeruşalim surlarını yıkıp bütün sarayları yakar ve değerli olan her şeyi yok eder (2.Kr.24:19; 2.Ta.36:12-19).

**14- Sahte Peygamber Hananya'nın Cezası**

Yahuda Kralı Sidkiya'nın krallığı döneminde Givonlu Azzur oğlu Hananya, halka "*Tanrı, İsraillileri Babil Kralı Nebukadnessar'dan kurtaracağını söylüyor*" der. Bunun üzerine Ye-

remya, Hananya'ya "*Seni Rab göndermedi ama sen bu ulusu yalana inandırdın. Bu yüzden bu yıl öleceksin*" der ve sahte Peygamber Hananya o yılın yedinci ayında ölür (Yer.28:1-17; 29:8-23).

**15- Kardeşlerini Öldürten Kral Yehoram'ın Bağırsak Hastalığı**

Kral Yehoram, Peygamber İlyas'tan bir mektup alır. Mektupta, "*Yahuda Kralı Asa'nın yollarını izlemedin. İsrail krallarının yolunu izledin. Ahav'ın ailesinin yaptığı gibi Yahuda ve Yeruşalim halkının putlara bağlanmasına önayak oldun. Üstelik kendi ailenden, senden daha iyi olan kardeşlerini öldürttün. Bu yüzden Rab halkını, oğullarını, karılarını ve senin olan her şeyi büyük bir yıkımla vuracak. Sen de korkunç bir bağırsak hastalığına yakalanacaksın. Bu hastalık yüzünden bağırsakların dışarı dökülene dek günlerce süreneceksin*" yazılıdır. Mektubun ardından Tanrı, Filistinliler'i ve Araplar'ı Yehoram'a karşı kışkırtır. Saldırıp Yahuda'ya girerler. Sarayda bulunan her şeyi, kralın oğullarıyla karılarını alıp götürürler. Kralın en küçük oğlu Yehoahaz'dan başka oğlu kalmaz. Yehoram da bir bağırsak hastalığıyla cezalandırılır. Hastalığın ikinci yılının sonunda bağırsakları dışarı dökülen Yehoram, acı çekerek ölür (2.Ta.21:12-19).

**16- Yahuda Kralı Amatsya'nın İsrail Kralı Yehoaş Tarafından Cezalandırlıması**

Kral Amatsya, Edomlular'ı bozguna uğratır, dönüşte Seir halkının putlarını da yanında getirir ve putlara tapınır. Tanrı, bir peygamber gönderir ama Amatsya dinlemek istemez zira böyle olması Tanrı'nın isteğidir. Edom'un putlarına taptıkları için Tanrı, onları düşmanın eline teslim etmeye karar vermiştir. İsrail Kralı Yehoaş, Yahuda Kralı Amatsya'nın üzerine yürür. İsrailliler tarafından bozguna uğratılan Yahudalılar kaçar. İsrail Kralı Yehoaş, Yahuda Kralı Amatsya'yı Beytşemeş'te yakalayıp Yeruşalim'e götürür (2.Ta.25:14-23).

**17- Gurura Kapılan Kral Uzziya'nın Deri Hatalığına Yakalanması**

Kral Uzziya, Yeruşalim'de okları, büyük taşları fırlatan aletler yaptırır ve bunları kulelere yerleştirir. Uzziya'nın ünü uzaklara kadar yayılır. Kral Uzziya, güçlenince kendisini yıkıma sürükleyecek bir gurura kapılır. Sadece Harun soyundan kutsanmış kâhinlerin yakmasına izin verilen buhuru yakmak isteyen Uzziya'nın alnında deri hastalığı belirir. Başkâhin Azarya ile öbür kâhinler ona bakınca alnında deri hastalığı belirdiğini görürler. Onu oradan çıkarırlar. Kitab-ı Mukaddes'e göre, Uzziya da çıkmaya isteklidir çünkü Rab onu cezalandırmıştır. Kral Uzziya ölünceye kadar deri hastalığından kurtulamaz. Bu yüzden ayrı bir evde yaşar ve Tapınağa sokulmaz. Sarayı ve ülke halkını oğlu Yotam yönetir (2.Ta.26:15-21).

**18-Oğullarını Ateşte Kurban Eden Kral Ahaz**

Kitab-ı Mukaddes'e göre Ahaz, önceki İsrail krallarının yolunu izler. Baal'a tapınmak için dökme putlar yaptırır. Ben-Hinnom Vadisi'nde buhur yaktırır. Tanrı'nın, İsrail halkının önünden kovduğu ulusların törelerine uyarak oğullarını ateşte kurban eder. Puta tapılan yerlerde, tepelerde, bol yapraklı her ağacın altında kurban kesip buhur yakar. Sonunda Tanrı'nın gönderdiği Aramlılar tarafından kendisi ve halkının çoğu esir alınıp Şam'a götürülür (2.Ta.27:8,9; 28:1-5; 28:21-25).

**19- Elişa'nın Uşağı Gehazi'nin Açgözlülüğü ve Cezası**

Tanah'a göre Aram kralının ordu komutanı Naaman efendisinin gözünde saygın, değerli bir adamdır. Naaman, bir deri hastalığına yakalanır. Aramlılar, düzenledikleri akınlar sırasında İsrail'den tutsak aldıkları küçük bir kız, Naaman'a Peygamber Elişa'nın, onu deri hastalığından kurtarabileceğini söyler. Naaman, Elişa'nın yanına giderek kapısının önünde bekler.

Elişa ona, "*Şeria Irmağı'nda yedi kez yıkansın. Teni eski halini alacak, tertemiz olacak*" diyerek haber gönderir. Bunun üzerine Naaman, gidip Şeria Irmağı'nda yedi kez suya dalar. Derisi eski haline döner. Naaman adamlarıyla birlikte Elişa'nın yanına döner. Ona hediye vermek ister. Elişa, hiçbir şey alamayacağını söyler. Naaman biraz uzaklaşınca, Elişa'nın uşağı Gehazi, Naaman'ın peşine düşer. Naaman ardından birinin koştuğunu görünce, arabasından inip onu karşılar. Gehazi, "*Efendimin bir ricası var. Biraz önce Efrayim'in dağlık bölgesinden iki genç peygamber geldi. Efendim onlara bir talant (Yaklaşık 34.5 kg.) gümüşle iki takım giysi vermen için beni gönderdi*" der. Naaman, iki kat fazlasıyla verir. Gehazi dönünce Elişa, "*O adam arabasından inip seni karşılarken ruhum seninle değil miydi? Bu yüzden Naaman'ın deri hastalığı sonsuza dek senin ve soyunun üzerinde kalacak*" diyerek uşağını azarlar. Gehazi henüz Elişa'nın huzurundan ayrılmadan kar gibi bembeyaz bir deri hastalığına yakalanır (2.Kr.5:1-27). Burada cezalandırılan sadece Gehazi değildir. Gehazi'nin nesli de deri hastalığıyla cezalandırılmıştır.

**20- Petrus'a Yalan Söyleyen Hananya ile Karısı Safira**

Yeni Ahit'e göre Hananya adında bir adam ve karısı Safira bir mülk satarlar paranın bir kısmını kendilerine saklayıp gerisini elçilere verirler. Petrus, "*Hananya, nasıl oldu da şeytan'a uydun. Tarlanın parasının bir kısmını kendine sakladın? Sen insanlara değil, Tanrı'ya yalan söylemiş oldun*' der. Hananya, bu sözleri işitince yere yıkılıp can verir. Gençler kalkıp Hananya'nın ölüsünü kefenler ve dışarı taşıyıp gömerler. Ardından Hananya'nın karısı, olanlardan habersiz olarak içeri girer. Petrus, "*Tarlayı bu fiyata mı sattınız?*" diye sorar. Safira, "*Evet*"der. Petrus, "*Rabbin Ruhu'nu sınamak için nasıl oldu da sözbirliği ettiniz? İşte, kocanı gömenlerin ayak sesleri kapıda, seni de dışarı taşıyacaklar"* der. Safira, bir anda Petrus'un ayakları

dibine yıkılıp can verir. İçeri giren gençler onu da dışarı taşıyıp gömerler (Elç.5:1-10).

**21- İsrail'in Tanrı'sını Aşağılayan Asur Kralı Sanherib'in Suikaste Uğraması**

Asur Kralı Sanherib'in, İsrail'in Tanrı'sını aşağılamak için yazdığı mektupta, "*Öteki ulusların tanrıları halklarını elimden kurtaramadıkları gibi, Hizkiya'nın Tanrısı da halkını elimden kurtaramayacak*" yazılıdır. Bunun üzerine Kral Hizkiya ile Amots oğlu Peygamber Yeşaya dua edip Tanrı'ya yalvarırlar. Rab, bir melek göndererek Asur Kralı'nın ordugahındaki bütün yiğit savaşçıları, önderleri, komutanları yok eder. Asur Kralı utanç içinde ülkesine döner. Kendi ilahının tapınağına girdiğinde de oğullarından bazıları tarafından kılıçla öldürülür (2.Ta.32:16-21).

**22- Kocasına Saygısızlık Yapan Kraliçe Vaşti'nin Azledilmesi**

Tanah'a göre, Pers ve Med kralı Ahaşveroş, kraliçe Vaşti'nin ne kadar güzel olduğunu misafirlerine göstermek ister ve başında tacıyla kraliçenin huzuruna getirilmesini emreder. Buyruğu reddeden kraliçe Vaşti kralın yanına gitmez. Bu duruma öfkelenen kral, yasaya göre ne yapılması gerektiğini bilgelere danışır. Bilgeler, kraliçe Vaşti'nin yalnız krala karşı değil, bütün önderlere ve halka karşı suç işlediğini zira bunu duyan diğer kadınların da kocalarını küçümseyeceğini söyler. Krala, Persler'le Medler'in değişmeyecek yasalarına eklenecek bir fermanla bütün kadınların kocalarına saygı göstermesinin sağlanması ve Kral Ahaşveroş'un yeni bir kraliçe seçmesini tavsiye ederler. Bu sözler kralın ve önderlerinin hoşuna gider. Kral, yayınladığı fermanla 'her erkeğin kendi evinin egemeni olduğu' vurgusunu her dilde ilan ettirir. Kral için genç, güzel, bakire kızlar aranır ve İsrailli Ester, Kraliçe olarak seçilir (Est.1:10-21; 2:1,2). Bir İsrailli olmadığı halde Kraliçe Vaşti'nin, kocasına saygısızlık ettiği için

cezalandırıldığının anlatılmış olması ve bu yolla İsrailli kadınlara göz dağı verilmesi ile Ester kitabında tanrısal bir planın anlatılıyor olmasına rağmen Tanrı'nın adının geçmeyişinin ilginç olduğu ifade edilmiştir (Schultz, 2002, s. 119).

**23- Yahudi Soykırımı Yapmak İsteyen Haman'ın İdam Edilmesi**

Tanah'a göre Pers-Med Krallığında saygın bir yeri olan Haman, Mordekay isimli bir İsraillinin kendisini gördüğü halde eğilip saygı göstermediğini fark edince öfkelenir. Mordekay'la birlikte bütün İsraillileri de ortadan kaldırmaya karar verir. Haman, Kral Ahaşveroş'a diğer halklardan farklı olan İsraillilerin yok edilmesi için bir ferman verilmesi karşılığında hazineye on bin talant (y*aklaşık 345 ton*) gümüş vermeyi teklif eder. Bunun üzerine kral mühür yüzüğünü çıkartıp Haman'a verir. Para da istemez. Mordekay olup bitenleri öğrenince giysilerini yırtıp, çula sarınıp başından aşağı kül döker, yüksek sesle ve acıyla feryat ederek kent merkezine gelir. Ester, kralın kendi hizmetine atadığı haremağalarından, Mordekay'a ne olduğunu öğrenmelerini ister. Mordekay, durumu anlatır. Ester Mordekay'a "*Bütün Yahudiler'i topla; benim için oruç tutun ve üç gün üç gece hiçbir şey yemeyin içmeyin. Hizmetçilerimle ben de sizin gibi oruç tutacağız. Ardından, kurala aykırı olduğu halde kralın huzuruna çıkacağım; ölürsem ölürüm*" der ve kralın huzuruna çıkar. Kral ona, "*Ne istiyorsun Kraliçe Ester, dileğin ne? Krallığın yarısını bile istesen sana verilecektir"* der. Ester, "*Kral uygun görüyorsa, bugün kendisi için vereceğim şölene Haman'la birlikte gelsin*" diye karşılık verir. Kral, Haman'ı çağırtır ve Ester'in verdiği şölene birlikte giderler. Şarap içerlerken kral yine sorar, "*isteğin nedir, Kraliçe Ester? Ne istersen verilecek. Krallığın yarısını bile istesen sana bağışlanacak*" der. Kraliçe Ester, "*Ey kralım, eğer benden hoşnutsan ve uygun görüyorsan, isteğim canımı bağışlaman, dileğim de halkımı esirgemendir. Çünkü ben ve halkım*

*öldürülüp yok edilmek, yeryüzünden silinmek üzere satıldık*" der. Kral Ahaşveroş, Kraliçe Ester'e, "*böyle bir şeyi yapmaya cüret eden kim, nerede bu adam?' diye sorar. Ester, 'düşmanımız, hasmımız, işte bu kötü Haman'dır*" der. Kral öfkeyle içki masasından kalkıp sarayın bahçesine çıkar. Haman ise Kraliçe Ester'den canını bağışlamasını istemek için içeride kalır. Kral sarayın bahçesinden şölen salonuna dönünce, Haman'ı Ester'in uzandığı sedire kapanmış olarak görür ve "*bu adam sarayda, gözümün önünde kraliçeye bile el uzatmaya mı kalkıyor?*" diye bağırır. Böylece Haman, Mordekay için hazırlattığı darağacına asılır. Kral Ahaşveroş, Yahudi düşmanı Haman'ın malını mülkünü Kraliçe Ester'e verir. Ester de Mordekay'ı Haman'ın malının mülkünün yöneticisi atar (Est.3:5-8:11).

**24- İsa Mesih'e İhanet Eden Yahuda İskariot**

Kitab-ı Mukaddes'e göre İsa Mesih, "*Bana ihanet edecek olan elindeki ekmeği benimle birlikte sahana batırandır. İnsanoğlu, kendisi için yazılmış olduğu gibi gidiyor, ama İnsanoğlu'na ihanet edenin vay haline! O adam hiç doğmamış olsaydı, kendisi için daha iyi olurdu*" der. Yahuda, "*Yoksa beni mi demek istedin?' diye sorar. İsa ona, 'söylediğin gibidir*" diyerek karşılık verir (Mat.26:23-25). İsa Mesih, Romalılar tarafından aranırken Yahuda İskariot, başkâhinlere giderek, "*O'nu ele verirsem bana ne verirsiniz?*" der. Başkâhinler otuz gümüş tartıp ona verirler. Yahuda, İsa Mesih'in yerini söyler (Yuh.11:45-53; Mar.14:10-11; Luk.22:3-6). Ancak daha sonra yaptığına pişman olur. Otuz gümüşü baş kâhinlere geri götürür. Paraları fırlatarak oradan ayrılır ve gidip kendini asar (Mat.27:3-5; Elç.1:18,19).

**25- Havarilere Kötü Davranan Kral Hirodes**

Yeni Ahit'e göre İsa Peygamberin havarilerine kötü davranan Kral Hirodes, krallık giysilerini giyer ve tahtına oturarak

halka bir konuşma yapar. Halk, "*bu bir insanın sesi değil, bir ilahın sesidir!*" diye bağrışır. O anda Rabbin bir meleği Hirodes'i öldürür. Yeni Ahit'in ifadesiyle Hirodes, 'Tanrı'ya ait olan yüceliği kendine mal etmiştir.' Ayrıca Yeni Ahit, Hirodes'in içini kurtların kemirdiğini ve Hirodes'in bu şekilde can verdiğini söyler (Elç.12:18-23).

## C- KUR'AN-I KERİM'DE ÖZEL ŞAHISLARIN İŞLEDİĞİ SUÇLAR VE CEZALARI

### 1- Zenginliğiyle Böbürlenen Karun'un Yerin Dibine Geçirilmesi

Kur'an-ı Kerim, Karun'un Musa peygamberin kavminden olduğunu, kendisine zenginlik verildiğini fakat azgınlaşıp kibre kapıldığını belirterek sonunda Karun'un da servetinin de yerin dibine geçirildiğini haber vermektedir (Kasas 28/76-83; Mümin 40/24; Ankebut 29/39). Tanah'ta da Korah adındaki bir şahsın Musa peygamber ile güç mücadelesine giriştiği, Korah'ın ve yanındaki iki yüz elli kişinin canlı olarak yerin dibine, ölüler diyarına (*Geinom*) girdikleri anlatılmaktadır (Say.16:1-35); (Y. Haleva vd., 2010, s. 335)

### 2- İsraillilerin Haman'ın Zulmünden Kurtarılması

Kur'an-ı Kerim, Mısırdaki İsraillileri Firavun, Haman ve askerlerinin ellerinden kurtarmaktan bahsederken (Kasas 28/6) Haman'a bağlı askerlerin olduğunu haber vermektedir. Bu yüzden, Haman'ın Firavun'un vezirlerinden biri olduğu kanaati oluşmuştur. Zira Kur'an-ı Kerim'de, Firavun'un, "*Ey Haman, çamurun üstünde bir ateş yak da bana yüksekçe bir kule inşa et, belki Musa'nın ilahına çıkarım çünkü gerçekten ben onu yalancılardan sanıyorum*" dediği haber verilmektedir (Kasas 28/38, Mümin 40/36). Kur'an-ı Kerim, Haman'ın, Musa Peygamber'e "*Yalan söyleyen bir büyücü*" dediği (Mümin 40/23,24) ve yeryü-

zünde büyüklendiği için cezalandırıldığını haber vermektedir (Ankebut 29/39). Tanah'ın Ester Kitabı'nın üçüncü babından itibaren, İran'daki İsraillilerin gördüğü zulüm anlatılmakta ve Haman adlı zengin bir şahsın buna neden olduğu söylenmektedir. Her iki kitapta da İsraillilere zulmeden Haman isimli bir şahıstan bahsedilmektedir ancak anlatılan hadislerin yaşandığı zaman ve mekân farklıdır.

**3- Samiri**

Kur'an-ı Kerim'de, Musa'nın yokluğunda İsraillilerin denemeden geçirildiği, Samiri'nin onları şaşırtıp saptırdığı, bunun üzerine Musa'nın kavmine öfkelendiği, Musa'nın, Harun'u; "*Onların saptıklarını gördüğün zaman seni alıkoyan neydi? Niye bana uymadın, emrime baş mı kaldırdın?*" diyerek azarladığı, Harun'un da "*Ey annemin oğlu sakalımı ve başımı tutup yolma. Ben senin, 'İsrailoğulları arasında ayrılık çıkardın sözümü önemsemedin' demenden endişe edip korktum*" diyerek cevap verdiği, Musa'nın, "*Ya senin amacın nedir ey Samiri?' diyerek sorduğu, Samiri'nin, 'ben onların görmediklerini gördüm. Böylece elçinin izinden bir avuç alıp atıverdim; böylelikle nefsim, bunu bana hoş olarak gösterdi*" dediği ve Musa'nın da ceza olarak Samiri'ye, "*Haydi çekip git artık senin hayatta cezan, 'bana dokunulmasın' deyip yerinmendir. Şüphesiz senin için kendisinden asla kaçınamayacağın bir buluşma zamanı vardır. Üstüne kapanıp bel bükerek önünde eğildiğin ilahına bir bak; biz onu mutlaka yakacağız, sonra darmadağın edip denizde savuracağız*" dediği anlatılmaktadır (Taha 20/85-97).

Kur'an-ı Kerim'in anlattıklarına göre Samiri sırf nefsine hoş göründüğü için, bir buzağı putu yapmış, İsrail halkı da böylelikle denenmiştir. Harun'un azarlanması, kendisine emanet bırakılan İsraillilere sahip çıkmaması sebebiyledir. Kitab-ı Mukaddes'te Samiri'nin adı geçmemekte, Samiri'nin işlediği suç Harun'a atfedilmektedir (Albayrak, 2004, ss. 95-

97). Kur'an-ı Kerim'in verdiği bilgilere göre Samiri; hayatı boyunca, 'bana dokunulmasın' diyerek yaşamak zorunda kalmakla, dünyevi ve bedensel bir ceza tipiyle, 'buluşma zamanı' cezalandırılacağı bildirilerek uhrevi bir ceza tipiyle ve yapmış olduğu putun yakılıp yok edileceğinin söylenmesiyle de psikolojik bir ceza tipiyle cezalandırılmış olmaktadır.

**4- Ebu Leheb**

Kur'an-ı Kerim'de, Hz. Peygambere eziyet ettiği ifade edilen (İbn Kesîr, 1995, c. 3, ss. 57-67) Ebu Leheb'e "*iki eli kurusun*" denilerek lanet edildiği ve malının ona hiçbir yarar sağlamadığı belirtilmektedir. Ebu Leheb'in, ahirette alevli bir ateşe gireceği ve eşinin de odun hamalı olarak boynuna bükülmüş bir ip bağlanmış olarak kocasının ateşine odun taşıyacağı bildirilerek, Ebu Leheb için uhrevi bir cezalandırmanın olacağı haber verilmektedir (Tebbet Suresi 111/1-5).

## 3- ELÇİLER/PEYGAMBERLER AÇISINDAN SUÇ CEZA TİPOLOJİSİ

Tanah'ta Tanrı, Peygamber Hezekiel'e peygamberlik görevini şu sözlerle anlatmaktadır: "*Kötü kişiye, 'Kesinlikle öleceksin dediğim zaman onu uyarmaz, yaşamını kurtarmak amacıyla onu kötü yolundan döndürmek için konuşmazsan, o kişi günahı içinde ölecek; ama onun kanından seni sorumlu tutacağım. Ancak kötü kişiyi uyardığın halde kötülüğünden ve kötü yolundan dönmezse, o günahı içinde ölecek. Ama sen canını kurtarmış olacaksın. Doğru kişi doğruluğundan döner de kötülük yaparsa, onu yıkıma uğratacağım, o da ölecek. Onu uyarmadığın için günahı içinde ölecek, yaptığı doğru işler anılmayacak. Ancak onun kanından seni sorumlu tutacağım. Ama doğru kişiyi günah işlemesin diye uyarırsan, o da günah işlemezse, kesinlikle yaşayacak. Çünkü o uyarılara kulak vermiştir; sen de canını kurtarmış olacaksın*" (Hez.3:18-21)

Tanah'a göre Peygamber, insanlardan iyi ya da kötü ayırt etmeksizin herkesi uyarmak zorunda, uyarmadığı takdirde suç işlemiş olmaktadırlar. Bir diğer ayette ise; Halkın başına gelenlerin kâhinlerin de başına geleceği, tuttukları yol yüzünden kâhinlerin de cezalandırılacağı bildirilmektedir (Hoş.4:9,10).

Kur'an-ı Kerim'de ise "*kim hidayet yolunu seçerse, bunu ancak kendi iyiliği için seçmiş olur; kim de doğruluktan saparsa, kendi zararına sapmış olur. Hiçbir günahkâr, başkasının günah yükünü çekmez. Biz, bir peygamber göndermedikçe azap edecek değiliz*" (İsra 17/15; Şuara 26/208,209; Kasas 28/59) denilmek suretiyle kendilerine bir peygamber gelerek uyarılmadıkları takdirde, Allah'ın hiç kimseyi işlemiş olduğu suçlar sebebiyle cezalandırmayacağı, ancak her millete mutlaka bir peygamber gönderildiği bildirilmektedir.

## A- KİTAB-I MUKADDES VE KUR'AN-I KERİM'DE ELÇİLER

Kitab-ı Mukaddes ve Kur'an-ı Kerim'de müştereken anlatılan Yunus peygamberinin hikayesinde her iki kitapta da insanların genellikle elçilerin uyarılarını dinlemedikleri ancak yine de elçilerin asli görevleri olan uyarıda bulunma vazifesini yerine getirmek zorunda oldukları anlatılmaktadır.

### a- Kitab-ı Mukaddes'te Yunus

Tanrı, Amittay oğlu Yunus'a, "*Kalk, Ninova'ya, o büyük kente git ve halkı uyar. Çünkü kötülükleri önüme kadar yükseldi*" der. Ne var ki Yunus, Tarşiş'e kaçmaya kalkışır. Yafa'ya inip Tarşiş'e giden bir gemi bulur. Ücretini ödeyip gemiye biner, Yolda şiddetli bir rüzgâr çıkar. Gemiciler korkuya kapılır, her biri kendi ilahına yalvarmaya başlar. Gemiyi hafifletmek için yükleri denize atarlar. Yunus ise teknenin ambarına inmiş, yatıp derin bir uykuya dalmıştır. Gemi kaptanı Yunus'un yanına gidip,

"*Kalk, Tanrı'na yalvar, belki halimizi görür de yok olmayız*" der. Sonra denizciler birbirlerine, "*Gelin, kura çekelim. Bakalım, bu bela kimin yüzünden başımıza geldi*" derler. Kura çekerler, kura Yunus'a çıkar. Bunun üzerine Yunus'a, "*Söyle bize, bu bela kimin yüzünden başımıza geldi. Ne iş yapıyorsun sen, nereden geliyorsun, nerelisin, hangi halka mensupsun?*" diyerek sorarlar. Yunus, "*İbrani'yim, denizi ve karayı yaratan Göklerin Tanrı'sı Rabbe taparım*" der. Denizciler, Yunus'a, denizin dinmesi için ne yapmaları gerektiğini sorarlar. Yunus, "*Beni kaldırıp denize atın. O zaman sular durulur. Çünkü biliyorum, bu şiddetli fırtınaya benim yüzümden yakalandınız*" der. Denizciler karaya dönmek için küreklere asılır ama başaramazlar. Çünkü deniz gittikçe kabarmaktadır. Sonra Yunus'u kaldırıp denize atarlar, kuduran deniz sakinleşir. Tanrı, Yunus'u yutacak büyük bir balık gönderir. Yunus, üç gün üç gece bu balığın karnında kalır (Yun.1:17).

Yunus, balığın karnında, "*Ey Rab, sıkıntı içinde sana yakardım, yanıtladın beni. Yardım istedim ölüler diyarının bağrından, kulak verdin sesime. Beni engine, denizin ta dibine fırlattın. Sular sardı çevremi. Azgın dalgalar geçti üzerimden. Huzurundan kovuldum. Bir daha kutsal tapınağını nasıl göreceğim. Sular boğacak kadar kuşattı beni, çevremi enginler sardı, yosunlar dolaştı başıma. Dağların köklerine kadar battım, dünya sonsuza dek sürgülendi arkamdan; ama ya Rab, Tanrım, canımı sen kurtardın çukurdan. Soluğum tükenince seni andım, ya Rab, duam sana, kutsal tapınağına erişti. Değersiz putlara tapanlar, vefasızlık etmiş olurlar. Ama şükranla kurban sunacağım sana, adağımı yerine getireceğim. Kurtuluş senden gelir, ya Rab*" diye dua eder ve Tanrı, balığa Yunus'u karaya kusmasını söyler (Yun.1:3-16; 2:1-10).

Böylece Yunus, görevini terk etmek suçunun cezasını çekmiş olur. Tanrı, Yunus'a "*Kalk, Ninova'ya, o büyük kente git ve sana söyleyeceklerimi halka bildir*" der. Yunus, Ninova'ya gider,

kente girip dolaşmaya başlar. Ertesi gün, "*Kırk gün sonra Ninova yıkılacak!*" diye ilan eder. Ninova halkı, Tanrı'ya inanır. Oruç ilan ederek büyüğünden küçüğüne hepsi çula sarınır. Ninova Kralı, olanları duyunca, tahtından kalkıp kaftanını çıkarır, çula sarınarak küle oturur. Ardından Kral, Ninova'da şu buyruğu yayımlar: "*Kral ve soyluların buyruğudur; hiçbir insan ya da hayvan ağzına bir şey koymayacak, otlamayacak, içmeyecek. Bütün insanlar ve hayvanlar çula sarınsın. Herkes var gücüyle Tanrı'ya yakararak kötü yoldan, zorbalıktan vazgeçsin. Belki o zaman Tanrı fikrini değiştirip bize acır, kızgın öfkesinden döner de yok olmayız.*" Tanrı, Ninovalılar'ın yaptıklarını, kötü yoldan döndüklerini görünce, onlara acır, yapacağını söylediği kötülükten vazgeçer. Ancak Yunus, buna çok gücenip öfkelenir ve "*Ah, ya Rab, ben daha ülkemdeyken böyle olacağını söylemedim mi? Bu yüzden Tarşiş'e kaçmaya kalkıştım. Biliyordum, sen lütfeden, acıyan, tez öfkelenmeyen, sevgisi engin, yapacağı kötülükten vazgeçen bir Tanrı'sın. Lütfen şimdi canımı al. Çünkü benim için ölmek yaşamaktan iyidir*" der. Tanrı, "*Ne hakla öfkeleniyorsun?*" diye karşılık verir. Yunus, kentten çıkar, kentin doğusundaki bir yerde durup. Kendisine bir çardak yapar, gölgesinde oturup kentin başına neler geleceğini görmek için beklemeye başlar. Tanrı, Yunus'un üzerine gölge salacak, sıkıntısını giderecek bir keneotu yaratır. Yunus buna çok sevinir. Ama ertesi gün şafak sökerken, Tanrı'nın gönderdiği bir bitki kurdu keneotunu kemirip kurutur. Güneş doğunca Tanrı, yakıcı bir doğu rüzgârı estirir. Yunus başına vuran güneşten bayılmak üzeredir. Ölümü dileyerek, "*benim için ölmek yaşamaktan iyidir*" der. Ama Tanrı, "*Keneotu yüzünden öfkelenmeye hakkın var mı?*" der. Yunus, "*Elbette hakkım var, ölesiye öfkeliyim*" diye karşılık verir. Tanrı, "*Keneotu bir gecede çıktı ve bir gecede yok oldu. Sen emek vermediğin, büyütmediğin bir keneotuna acıyorsun da ben Ninova'ya, o koca kente acımayayım mı? O kentte sağını*

*solundan ayırt edemeyen yüz yirmi bini aşkın insan, çok sayıda hayvan var*" (Yun.3:1-10; 4:1-11) diyerek kentin cezalandırılması talebine olumsuz yanıt verir.

**b- Kur'an-ı Kerim'de Yunus**

Kur'an-ı Kerim'de suçları sebebiyle cezalandırılacağı esnada iman edip de imanı kendisine yarar sağlamış Yunus kavminin dışında bir ülke olmadığı anlatılmaktadır. Ninova Halkı, iman ettikleri zaman dünya hayatında onlardan aşağılatıcı bir azabın kaldırıldığı ve onların belli bir zamana kadar yeryüzünde yararlandırıldıkları belirtilmekte ve başka hiçbir kavme suçları sebebiyle ceza takdir edildikten sonra cezanın kaldırılmadığı bildirilmektedir (Yunus 10/98).

Kur'an-ı Kerim'de de, Kitab-ı Mukaddes'te geçtiği gibi, Yunus'un Allah tarafından gönderilmiş bir elçi olduğu, bir gemiyle kaçtığı, böylece kuraya katılarak kurayı kaybettiği, ardından balık tarafından yutulduğu, eğer Allah'ı çokça tespih edenlerden olmasaydı ceza olarak balığın karnında insanların dirilip kaldırılacakları güne kadar kalacağı, hasta bir durumdayken balık tarafından çıplak bir sahile atıldığı, üzerine sık, geniş yapraklı kabak türünden bir ağaç bitirildiği, sayısı yüz bin veya daha da artan bir topluluğa peygamber olarak gönderildiği sonunda halkın Ona iman ettiği, Allah'ın da onları cezalandırmayıp yeryüzünde bir süreye kadar yararlandırdığı bildirilmektedir (Saffât 37/139-148).

Ayrıca Kur'an-ı Kerim'de de Yunus'un öfkelenmiş bir vaziyette gitmiş olduğu, bundan dolayı da kendisinin sıkıntıya düşürüleceğini sandığı, karanlıklar içinde; "*Senden başka ilah yoktur, sen yücesin, gerçekten ben zulmedenlerden oldum*" diyerek çağrıda bulunduğu, bunun üzerine duasına icabet edilerek Yunus'un üzüntüden kurtarıldığı bildirilmektedir (Enbiya 21/87,88).

**B- KİTAB-I MUKADDES'TE ELÇİLER**

Kitab-ı Mukaddes'te, elçilerin işledikleri suçlar Musa ve Harun Peygamberlerde olduğu gibi ısrar veya ihmal gibi basit suçlar olmakla birlikte kral Davut ve Süleyman'da olduğu gibi şirk, zina veya kasten ölüme sebebiyet vermek gibi ağır suçları da ihtiva etmektedir. Ancak belirtmek gerekir ki Kitab-ı Mukaddes, Musa ve Harun'u Peygamber olarak tavsif ederken, Davut ve Süleyman'ı, vahiy aldıklarını ima etmekle beraber bir kral olarak tavsif etmektedir. Ayrıca Kitab-ı Mukaddes'te, bazı elçilerin suçlarının şirk, zina, ölüme kasten sebebiyet vermek gibi ağır suçlar olduğu da bildirilmekle birlikte Kitab-ı Mukaddes'te hiçbir elçiye ağır bir cezanın verilmediği görülmektedir.

**1- Tanrı'nın Musa'ya Öfkelenmesi**

Tanrı, Musa'yı peygamber olarak Firavun'a gönderdiği zaman, Musa, konuşmasının düzgün olmadığını belirterek, Tanrı'dan bu görevi bir başkasına vermesini ister. Tanrı, bu talepten dolayı öfkelenir ve Musa'yı kardeşi Harun'la birlikte gönderir (Çık.4:10-14) Tevrat yorumcularının ifadesine göre, Tanrı'nın bu olaydaki öfkesinin neticesinde Musa, kendisine ait olması gereken 'Koen Gadol' rütbesini yani Kutsal Mabet'teki en üst makamı kaybetmiştir. Bu rütbe, babadan oğula geçtiği için de Kutsal Mabet'in hizmetkârları Harun oğulları olmuştur (Y. Haleva vd., 2002b, s. 33).

**2- Musa'nın ve Harun'un Cezalandırılmaları**

Tanrı, Musa'ya "*Haavarim dağlık bölgesine, Eriha karşısında Moav ülkesindeki Nevo Dağı'na çık. Mülk olarak İsrailliler'e vereceğim Kenan ülkesine bak. Ağabeyin Harun, Hor Dağı'nda ölüp atalarına kavuştuğu gibi, sen de çıkacağın dağda ölüp atalarına kavuşacaksın. Çünkü ikiniz de Zin Çölü'nde, Meriva-Kadeş sularında,*

*İsrailliler'in önünde bana ihanet ettiniz, kutsallığımı önemsemediniz. Bu nedenle ülkeyi ancak uzaktan göreceksin. Ama oraya, İsrail halkına vereceğim ülkeye girmeyeceksin. İbrahim'e, İshak'a, Yakup'a, 'Senin soyuna vereceğim' diye ant içtiğim ülke budur. Ülkeyi sana gösterdim ama oraya gitmeyeceksin*" (Yas.32:48-51; 34:4) der. Kitab-ı Mukaddes'e göre Musa Peygamber ve kardeşi Harun Peygamber, Zin çölünde Tanrı'nın kutsallığını önemsemek suçunu işlemişler ve ceza olarak da İsraillilere vaat edilen topraklarda yaşamaktan mahrum bırakılmışlardır.

**3- Uriya'yı Öldürten Kral Davut'un Tanrı Tarafından Cezalandırılması**

İlkbaharda, kralların savaşa gittiği dönemde Kral Davut, ordu komutanı Yoav'ı ve bütün İsrail ordusunu savaşa gönderir, kendisi Yeruşalim'de kalmaktadır. Kral Davut, ordusuyla birlikte düşmana karşı savaşması gerekirken cinsel bir arzuyla ayartılmaktadır (Pytches, 1996, s. 180). Bir akşamüstü Davut, sarayın damına çıkıp gezinmeye başlar ve yıkanan güzel bir kadın (*Eliam'ın kızı Hititli Uriya'nın karısı Bat-Şeva*) görür. Davut, kadını getirtir ve kadınla ilişkiye girer sonra kadın evine döner. Kadın, Davut'a 'Gebe kaldım' diye haber gönderir. Bunun üzerine Davut, Komutan Yoav'a bir mektup yazıp kadının kocası Uriya'yı savaşın en şiddetli olduğu cepheye yerleştirmesini emreder. Yoav, emri yerine getirir ve ön safta savaşan Hititli Uriya, düşman tarafından öldürülür. Uriya'nın karısı, kocasının öldüğünü duyunca, onun için yas tutar. Yas süresi bitince Davut, onu sarayına getirtir. Kadın, Davut'un karısı olur ve ona bir oğul doğurur. Ancak, Davut'un bu yaptığı Tanrı'nın hoşuna gitmemiştir. Peygamber Natan'ı Davut'a gönderir. Natan, Davut'un yanına gelince ona, "*Bir kentte biri zengin, öbürü yoksul iki adam vardı. Zengin adamın birçok koyunu, sığırı vardı ama yoksul adamın satın alıp beslediği küçük bir*

*dişi kuzudan başka bir hayvanı yoktu. Kuzu adamın yanında, çocuklarıyla birlikte büyüdü. Adamın yemeğinden yer, tasından içer, koynunda uyurdu. Yoksulun kızı gibiydi. Derken, zengin adama bir yolcu uğradı. Adam gelen konuğa yemek hazırlamak için kendi koyunlarından, sığırlarından birini almaya kıyamadığından yoksulun kuzusunu alıp yolcuya yemek hazırladı*" der. Zengin adama çok öfkelenen Davut, Natan'a, "*Yaşayan Rabbin adıyla derim ki, bunu yapan ölümü hak etmiştir. Bunu yaptığı ve acımadığı için kuzuya karşılık dört katını ödemeli*" der. Bunun üzerine Natan, Davut'a, "*O adam sensin. İsrail'in Tanrı'sı Rab diyor ki, 'Ben, seni İsrail'e kral olarak seçtim ve Saul'un elinden kurtardım. Sana efendinin evini verdim, karılarını da koynuna verdim. İsrail ve Yahuda halkını da sana verdim. Bu az geldiyse, sana daha neler neler verirdim. Öyleyse neden Rabbin gözünde kötü olanı yaparak, onun sözünü küçümsedin? Hititli Uriya'yı kılıçla öldürdün, Ammonlular'ın kılıcıyla canına kıydın. Karısını da kendine eş olarak aldın. Bundan böyle, kılıç senin soyundan sonsuza dek eksik olmayacak. Çünkü beni küçümsedin ve Hititli Uriya'nın karısını kendine eş olarak aldın. Sana kendi soyundan kötülük getireceğim. Senin gözünün önünde karılarını alıp bir yakınına vereceğim; güpegündüz karılarının koynuna girecek. Evet, sen o işi gizlice yaptın, ama ben bunu bütün İsrail halkının gözü önünde güpegündüz yapacağım' diyor*." diyerek Tanrı'nın sözlerini anlatır. Natan, "*Rab, günahını bağışladı, ölmeyeceksin ama sen bunu yapmakla, Rabbin düşmanlarının O'nu küçümsemesine neden oldun. Bu yüzden doğan çocuğun kesinlikle ölecek*" der ve Natan, evine döner. Rab, Uriya'nın karısının Davut'tan doğan çocuğunun hastalanmasına neden olur. Davut, çocuk için Tanrı'ya yalvarıp oruç tutar; evine gidip gecelerini yerde yatarak geçirir. Sarayın ileri gelenleri onu yerden kaldırmaya gelirler. Davut kalkmak istemez, onlarla yemek de yemez. Yedinci gün çocuk ölür ve Kitab-ı Mukaddes'e göre Davut'un

işlemiş olduğu suçun cezasının ilk kısmı gerçekleşir (2.Sa.11:1-27; 12:1-25).

Ardından Davut'un oğlu Amnon, baba bir anne ayrı kız kardeşi Tamar'a tecavüz edip onu evinden atar. Tamar'ın anne baba bir erkek kardeşi Avşalom ise Amnon'a iyi kötü hiçbir şey söylemez ancak kız kardeşi Tamar'a tecavüz ettiği için Amnon'dan nefret etmeye başlar. İki yıl sonra Avşalom, kralın bütün oğullarını kendi koyun kırkıcılarının bulunduğu Efrayim Kenti yakınındaki Baal-Hasor'a çağırır. Avşalom hizmetkârlarına, Amnon'un şaraptan iyice keyiflendiği anı beklemelerini, sonra da öldürmelerini söyler. Hizmetkârlar, Avşalom'un buyruğuna uyarak Amnon'u öldürürler. Kral Davut'un öbür oğulları katırlarına atlayıp kaçarlar. Onlar yoldayken, Avşalom'un, Kral Davut'un bütün oğullarını öldürdüğü, hiçbirinin sağ kalmadığı haberi Davut'a ulaşır (2.Sa.13:4-30).

Davut ile karşı karşıya gelen oğlu Avşalom, sarayı ele geçirir. Avşalom, halkın kendine bağlılığını temin için ne yapmak gerektiği konusunda Ahitofel'e danışır, Ahitofel, Avşalom'a babası Davut'un sarayındaki cariyeleriyle yatmasını, böylece Avşalom'u destekleyenlerin kendilerini daha da güçlenmiş bulacaklarını söyler. Sarayın damında Avşalom için bir çadır kurulur. Avşalom bütün İsrailliler'in gözü önünde babasının cariyelerinin yanına girer (2.Sa.16:20-22). Böylece Peygamber Natan'ın Davut'a bildirdiği cezaların hepsi gerçekleşmiş olur.

**4- Savaşçılığı Sebebiyle Kral Davut'un Tapınak İnşasından Men Edilmesi**

Davut, oğlu Süleyman'ı yanına çağırır. Süleyman'ı, Tanrı'ya bir tapınak kurmakla görevlendirir. Sonra Süleyman'a "*Oğlum, Tanrım adına bir tapınak kurmak istedim. Ama Rab bana, 'Sen çok kan döktün, büyük savaşlara katıldın. Benim adıma tapınak kurma-*

*yacaksın. Çünkü yeryüzünde gözümün önünde çok kan döktün. Ama barışsever bir oğlun olacak. Onu her yandan kuşatan düşmanlarından kurtarıp rahata kavuşturacağım. Adı Süleyman olacak. Onun döneminde İsrail'in barış ve güvenlik içinde yaşamasını sağlayacağım' dedi*" (1.Ta.22:6-9) der. Ayrıca Kral Davut, halkına da Antlaşma Sandığı, için kalıcı bir yer yapmak istediğini, konutun yapımı için hazırlık yaptığını fakat Tanrı'nın, kral Davut'un savaşçı olması ve savaşlarda çok kan dökmüş olması sebebiyle buna müsaade etmediğini söyler (1.Ta.28:2,3).

**5- Kral Süleyman'ın Suçu ve Cezalandırılması**

Tanah'a göre Kral Süleyman, Firavun'un kızının yanı sıra Moavlı, Ammonlu, Edomlu, Saydalı ve Hititli birçok yabancı kadın sever. Bu kadınlar Tanrı'nın, İsrail halkına, "*Ne siz onların arasına girin ne de onlar sizin aranıza girsinler; çünkü onlar, kendi ilahlarının ardınca sizleri de yürütmek üzere saptıracaklardır*" dediği uluslardandır. Buna karşın, Süleyman, onlara sevgiyle bağlanır. Tanah'ın belirttiğine göre, Süleyman'ın kral kızlarından yedi yüz karısı ve üç yüz cariyesi vardır ve Süleyman'ın karıları, onu Tanrı'nın yolundan saptırmışlardır. Böylece Süleyman, bütün yüreğini Tanrı'sı Rabbe adayan babası Davut gibi yaşamaz. Saydalılar'ın tanrıçası Aştoret'e ve Ammonlular'ın ilahı Molek'e tapar. Böylece Rabbin gözünde kötü olanı yapar. Yeruşalim'in doğusundaki tepede Moavlılar'ın ilahı Kemoş'a ve Ammonlular'ın ilahı Molek'e tapmak için bir yer yaptırır. İlahlarına buhur yakıp kurban kesen bütün yabancı karıları için de aynı şeyleri yapar. İsrail Tanrı'sı, Süleyman'a iki kez görünüp, 'başka ilahlara tapma' demesine karşın, Süleyman, Rabbin yolundan sapar ve O'nun buyruğuna uymaz. Bu yüzden Rab, Süleyman'a öfkelenerek, "*Seninle yaptığım antlaşmaya ve kurallarıma bilerek uymadığın için krallığı elinden alacağım ve görevlilerinden birine vereceğim. Ancak baban Davut'un hatırı*

*için, bunu senin yaşadığın sürede değil, oğlun kral olduktan sonra yapacağım. Ama oğlunun elinden bütün krallığı almayacağım. Kulum Davut'un ve kendi seçtiğim Yeruşalim'in hatırı için oğluna bir oymak bırakacağım*" der. Tanrı, kral soyundan gelen bir düşmanı, Edomlu Hadat'ı Süleyman'a karşı ayaklandırır. Süleyman ölene kadar Hadat ve Yarovam ile uğraşmak zorunda kalır (1.Kr.11:1-40).

Kur'an-ı Kerim, Tanah'ın aksine Süleyman peygamberin kafir olmadığı mesajını verir. Süleyman'ın hükümranlığı hakkında İsraillilerin, şeytanların uydurup söylediklerine tâbi oldukları. Süleyman'ın büyü yapıp kafir olmadığı fakat şeytanların kafir oldukları belirtilmektedir (Bakara 2/102).

**C- KUR'AN-I KERİM'DE ELÇİLER**

Kur'an-ı Kerim'de, peygamberlerin işledikleri herhangi bir ağır suçun bulunmadığı ancak işledikleri bazı küçük hataların anlatıldığı ve bu hatalar sebebiyle de bir ceza verilmeyip sadece ilgili elçinin ikaz edildiği görülmektedir.

**1- Musa Peygamberin Kazayla Mısırlıyı Öldürmesi**

Kur'an-ı Kerim'e göre Musa peygamber ahalisinin habersiz olduğu bir sırada şehre girer. Orada, biri kendi tarafından, diğeri düşman tarafından olan iki adamın birbiriyle kavga ettiğini görür. Kendi tarafından olanı, düşmana karşı Musa'dan yardım diler. Musa peygamber ötekine bir yumruk vurup ölümüne sebep olur. Bunun üzerine Musa peygamberin "*Bu şeytan işidir. O, gerçekten saptırıcı, apaçık bir düşmandır*" (Kasas 28/15) dediği anlatılır. Ardından şehirden kaçan Musa peygamber tebliğ için tekrar Mısır'a gittiğinde Firavun, "*Biz seni çocukken himayemize alıp büyütmedik mi, hayatının birçok yıllarını aramızda geçirmedin mi, sonunda o kötü işi de yaptın. Sen nankörün birisin*" diyerek Musa Peygamber'in kazaen sebebiyet verdiği

cinayet suçuna işaret ettiği zaman Musa peygamber "*Ben, o işi o anda sonunun ne olacağını bilmeyerek yaptım*" diyerek cinayeti kasten işlemediğini belirtir (Şuara 26/18-20). Ayrıca bu suç sebebiyle Kur'an-ı Kerim'de Musa Peygamber'in herhangi bir ceza aldığına dair bir bilgi bulunmamaktadır.

**2- İsa Peygamberin Mahşerde Sorgulanması**

Kur'an-ı Kerim'de, Allah'ın Mahşer gününde İsa Peygamber'e, "*Ey Meryem oğlu İsa, 'insanlara, beni ve anneni Allah'ı bırakarak iki ilah edinin, diye sen mi söyledin?*" diye soracağı, İsa Peygamber'in de "*Seni tenzih ederim, hakkım olmayan bir sözü söylemek bana yakışmaz. Eğer bunu söyledimse mutlaka sen onu bilmişsindir. Sen bende olanı bilirsin, ama ben Sen'de olanı bilmem. Gerçekten, görünmeyenleri bilen Sen'sin. Ben onlara bana emrettiklerinin dışında hiçbir şeyi söylemedim. Onlara, 'Benim de Rabbim, sizin de Rabbiniz olan Allah'a kulluk edin.' dedim. Onların içinde kaldığım sürece, ben onların üzerinde bir şahidim. Benim dünya hayatıma son verdiğinde, üzerlerindeki gözetleyici Sen'din. Sen her şeyin üzerine şahit olansın. Eğer onları azaplandırırsan, şüphesiz onlar Senin kullarındır, eğer onları bağışlarsan, şüphesiz aziz olan, hakim olan Sen'sin*" diyerek cevap vereceği (Maide 5/109-118) anlatılarak mahşer günü, Hıristiyanların İsa Peygamber'i Rab edinmiş olmalarından dolayı İsa Peygamber'in Allah tarafından sorguya çekileceği bildirilmektedir.

**3- İslam Peygamberine Yapılan İkazlar**

Kur'an-ı Kerim, bir suç olmamakla birlikte, Hz. Peygamber'in, müşriklerin ileri gelenlerinden bazılarını dine davet ederken kendisine gelen kör bir adamla ilgilenmediği için ikaz edildiğini haber vermektedir. Kur'an-ı Kerim'de, Hz. Peygamber'in, kör adamın gelmesinden ötürü yüzünü ekşittiği, kör adamın temizlenmek istediği ancak Peygamber'in öğüt

almak istemeyenlere yöneldiği anlatılarak Hz. Peygamberin uyarıldığı haber verilmektedir (Abese 80/1-11).

Kur'an-ı Kerim'de "*Ey Peygamber! Eşlerinin rızasını gözeterek Allah'ın sana helâl kıldığı şeyi niçin kendine haram ediyorsun?*" (Tahrim 66/1) denilerek Hz. Peygamber uyarılır. Rivayetlere göre Hz. Peygamber, bir hanımının odasında fazla kalır. Bunu kıskanan diğer hanımları, bir hileye başvurarak bunun önüne geçmek isterler. Bunun üzerine Hz. Peygamber, kıskanılan hanımının ikrâm ettiği baldan helâl olduğu halde içmeyeceğini söyleyerek, o balı kendisine yasaklar. Allah'ın helal kıldığı bir şeyi kendisine yasakladığı için de Allah tarafından uyarılır (İbn Kesîr, 1993, c. 14, ss. 7956-7965); (Zebîdî, 1975, c. 11, ss. 210,362-363).

Müslümanlar, sıkıntılı olacağı düşünülen Tebük savaşı için hazırlık yapmakta ve herkes elinde avucunda ne varsa sefere çıkacak ordu için bağışlamaktadır (Bıyıklı, 2022, s. 187). Ancak Müslümanlardan bazıları hiçbir özürleri olmadığı halde Tebük seferine katılmamak için Hz. Peygamber'den izin ister ve bu kişilere izin verilir (İbn Hişam, 2006, c. 4, ss. 263-265). Ancak bu şahısların beyan ettikleri mazeretlerin doğruluğu yeterince araştırılmadan izin verilmiş olmasından dolayı Hz. Peygamber, "*Allah seni affetti. Fakat doğru söyleyenler sana iyice belli olup, sen yalancıları bilinceye kadar onlara niçin izin verdin?*" (Tövbe, 9/43) ayetine muhatap olur.

**BİRİNCİ BÖLÜMÜN DEĞERLENDİRMESİ**

Kitab-ı Mukaddes ve Kur'an-ı Kerim'de kavimlerin veya şehirlerin işledikleri suç tipleri ve karşılığında gördükleri ceza şekilleri benzeşmektedir. Nuh Tufanı, her iki kitabın da ufak ayrıntılar dışında, benzer şekillerde anlattığı, dünyadaki ilk kitlesel cezalandırmadır. Her iki kitap da Nuh Kavminin cezalandırılmasına sebep olarak, yapmış oldukları kötülük-

leri gösterir fakat Kur'an-ı Kerim, kavmin inkârcılığını, yapmış oldukları kötülüklerden daha önde tutar. Suç tipinde benzerlik görülen Nuh Tufanı için Kur'an-ı Kerim'de, Kitab-ı Mukaddes'ten farklı olarak; Nuh Tufanı sonrasında, Nuh Kavminin, dünyevi bir ceza tipi olan boğulma cezasının ardından, tekrar diriltilip cezalandırıldığı uhrevi bir ceza tipi olan cehennem ateşine atılma cezasıyla da cezalandırılacağı bilgisi verilmektedir.

Lut Kavmi'nin (Sodom ve Gomora) işlediği suç tipi için, eşcinsellik suçu bilgisini kitaplar müştereken verirler. Kitab-ı Mukaddes'te uhrevi ceza tipi, ilk olarak Sodom ve Gomora şehirlerinin cezalandırılmasında ortaya çıkar. Yahuda'nın Mektubu Kitabında "*Sonsuza dek ateşte yanma cezasını çeken bu kentler ders alınacak birer örnektir*" denilir (Yah.1:7-13).

Firavun ve Mısır halkının işlediği suç konusunda; Kur'an-ı Kerim, inkârcılığı ve zorbalığı zikrederken, Kitab-ı Mukaddes, Firavun ve Mısır halkının işlediği suçu, İsrail halkının Tanrı'ya ibadet etmeleri için serbest bırakılmaması olarak zikreder. Suç noktasında farklılık olmakla birlikte her iki kitapta da Firavun ve Mısır halkına verilen ceza tipi aynıdır. Kitab-ı Mukaddes'te cezaların nasıl uygulandığı detaylı şekilde anlatılırken, Kur'an-ı Kerim'de ise sadece ceza tipleri, (*Tufan, Çekirge, Haşere, Kurbağa ve Kan cezaları gibi*) ismen belirtilmektedir. Her iki kitap da cezalandırmanın, Nuh Tufanı ve Lut Kavminde olduğu gibi birdenbire olmadığını, Firavun ve Mısırlıların, belki ders alırlar ve düzelirler diye peyderpey cezalandırıldığını bildirmektedir. Bu, uyarı amaçlı ve ölümcül olmayan ceza tipi, her iki kitapta da ilk defa Mısır'ın cezalandırılmasında görülmektedir.

Her iki kitabın da müştereken bilgi verdiği dört şehir-kavim vardır. Bunlar: Nuh kavmi, Lut kavmi (Sodom ve Gomora şehirleri), Mısır halkı ve İsrail halkıdır. Her iki kitapta da

Tanrı'nın, İsrail halkını Mısır'dan, kendisine kulluk etmeleri için çıkardığı vurgulanmakta ve her iki kitapta da Mısır'dan çıkan İsrail halkının, Tanrı'nın amacına uygun davranış sergilemediği için cezalandırıldığı anlatılmaktadır. İsrail halkının, Mısır'dan çıktıktan sonra, kendilerine vaat edilen topraklara girmekten çekinmeleri, Tanrı ile konuşmaya giden Musa'nın yokluğunda bir buzağı putu yapıp Tanrı'ya şirk koşmaları ve Tanrı tarafından kendilerine verilen yiyecekleri beğenmemeleri gibi suçlar ve karşılığında başlarına gelen ceza tipleri, her iki kitapta da benzer şekillerde anlatılmaktadır. Kur'an-ı Kerim'de İsrail halkının işlediği suçların anlatıldığı zaman diliminin büyük kısmını da bu dönem oluşturmaktadır. Kur'an-ı Kerim, Musa peygamber sonrası hakkında ayrıntılı bilgi vermez. Kitab-ı Mukaddes, ise bir tarih kitabı gibi ayrıntılara varıncaya kadar bilgi verir.

Kitab-ı Mukaddes'te Davut dönemi, İsrail halkı için bir dönüm noktasıdır. Davut'a verdiği söz sebebiyle Tanrı, önceden yaptığı gibi katı bir şekilde İsrail halkını cezalandırmaz hatta affetmeyeceğini belirttiği şirk suçunu işledikleri halde çoğu zaman İsraillileri affeder. Davut sonrası dönemde Tanrı, Davut'a verdiği söze öylesine sadık kalır ki krallığın ikiye ayrıldığı dönemde bile, sadece Davut'un oymağı olan Yahuda krallığını affetmekle kalmaz aynı zamanda diğer on bir oymağın krallığı olan İsrail krallığını da koruyup gözetir ve suçlarını affeder.

Kitab-ı Mukaddes'te Tanrı tarafından cezalandırıldığı bildirilen Kudüs şehri, şirk suçu işlediği için, Samiriyye şehri, toplumsal konularda suç işledikleri için, Meroz şehri, savaştan kaçtığı için cezalandırılırken, Edom, Şam, Sur ve Gazze gibi şehirler İsraillilere kötü davrandıkları için cezalandırılmıştır. Bu şehirlerin cezalarının tamamı tehdit etmek ve lanetlemek şeklinde uygulanan, psikolojik ve uhrevi ceza tipleridir.

Kur'an-ı Kerim'de, Hud peygamberin gönderildiği Ad kav-

mi, zorbalık ve kibir, Salih peygamberin gönderildiği Semud kavmi, inançsızlık ve Allah'ın mucizesi olan devenin öldürülmesi suçlarını işledikleri için, Şuayb peygamberin gönderildiği Medyen halkı, ticari suç tiplerini işlemiş olmaları sebebiyle, Sebe halkı, nankörlüğü sebebiyle, Ashab-ı Fil ise Allah'ın evine saldırmaya teşebbüs etmesi sebebiyle cezalandırılmıştır. Kur'an-ı Kerim'de bu kavimlere verilen ceza tipleri; kuş saldırısı, fırtına veya sarsıntı gibi doğa olaylarıdır. Ayrıca Kur'an-ı Kerim'de anlatılan bu kavimlerin büyük çoğunluğu Arap Yarımadasında yaşamıştır.

Kitab-ı Mukaddes ve Kur'an-ı Kerim'de, suç işlediklerine dair kendileri hakkında, isim zikredilerek ve müştereken bilgi verilen şahıslar; Âdem ve Havva, Kabil, Saul-Talut ve Golyat-Calut'tur. Beor oğlu Balam hakkında Kitab-ı Mukaddes'te teferruatlı bilgi bulunurken, Kur'an-ı Kerim'in Araf suresi 175 ve 176. ayetlerini yorumlayan bazı müfessirler, isim geçmemesine rağmen vasıf olarak benzediği için, ayette zikredilen şahsın, Kitab-ı Mukaddes'teki Beor oğlu Balam ile aynı insan olduğu yorumunu yapmışlardır. Yine Firavun her iki kitabın müştereken bilgi verdiği bir karakterdir.

Dünyada ilk insan hayatının başlaması, her iki kitaba göre de işlenen ilk suçtan dolayıdır. Her iki kitap da insan hayatının dünya dışında başladığını belirterek, ilk insanın, Tanrı'nın emrine aykırı davranıp Yasak Ağaç'tan yemek suçunu işlemesi sebebiyle, ilk vatanı olan Cennet'ten kovularak dünyaya geldiğini söylemektedir. İlk suçtan dolayı dünyaya gelen insanın, Tanrı'nın isteğine uygun bir hayat yaşadığı takdirde tekrar Cennet'e gireceği bilgisi Kitab-ı Mukaddes'in ilk dönem kitaplarında geçmez. Kitab-ı Mukaddes'in Yeni Ahit kitaplarında, 'Tanrı'nın istediği gibi bir hayatı yaşayanların Cennet'e gireceği' müjdesi ve İsa peygamberin İlk Suç'a kefaret olmak üzere öldürüldüğü anlayışı vurgulanır. Kitab-ı Mukaddes'e göre Âdem ve

Havva'nın işlediği suç tipi münferit bir suç olmayıp bütün insanlık suçlu kılınmış ve İsa peygamberin kanı sayesinde, kefaret ödeme tipindeki cezalandırılma neticesinde insanlar, inanmak kaydıyla aklanmıştır. Kur'an-ı Kerim'de İlk Suç'un ardından insanların Cennet'ten kovulduğu, geçici bir süre için Dünya'da sınavdan geçirildiği belirterek, bu sınavı kazananların tekrar Cennet'e gireceği kazanamayanların ise cehenneme girecekleri ve bu hayatın sonsuz olacağı ifade edimektedir.

Kitab-ı Mukaddes ve Kur'an-ı Kerim'de, insanoğlunun Cennet hayatı, kutsala karşı işlenen bir suç tipi olan, Tanrı'nın emrine itaatsizlik suçu ile biterken, insanoğlunun dünyadaki hayatı da insana karşı işlenen suç tiplerinden biri olan cinayet suçu, yani Kabil'in Habil'i öldürme suçu ile başlar. Yeryüzünde işlenen bu ilk cinayet suçunda uygulanan ceza tipi konusunda, her iki kitap da Kabil'e kısas, idam gibi dünyevi ve bedensel bir ceza tipi uygulanmadığını belirtmektedir. Kabil'e verilen ceza tipi, Kur'an-ı Kerim'e göre, psikolojik ve uhrevi bir cezadır; Kabil'in derin bir pişmanlık duyarak hüsrana uğraması psikolojik, kardeşinin günahlarının da ona yazılması ve bütün insanlığı öldürmüş gibi kabul edilmesi suretiyle cehenneme atılacak olması da uhrevi bir cezadır. Kitab-ı Mukaddes'te ise Kabil'in, lanetlenmiş olması psikolojik, kovulması sosyolojik ve topraktan mahsul elde edemez hale gelmesi de biyolojik sayılabilecek bir ceza tipini oluşturmaktadır.

Kitab-ı Mukaddes'te, İbrahim'in eşi Sara'yı, evli olduğunu bilmediği için kendine eş olarak almak isteyen Avimelek'in, Tanrı tarafından uyarılarak hemen cezalandırılmamış olması fakat Ahit Sandığı'nı taşıyan öküzler tökezlediğinde sandığı tutan Uzza'ya, Tanrı'nın öfkelenerek onu hemen orada yere çalarak öldürmesi (1.Ta.13:9-11; 2.Sa.6:5-9), istemeyerek veya bilmeyerek işlenen suç tiplerinde verilen cezalarda bir standardın olmadığını göstermektedir.

Kitab-ı Mukaddes'te Davut sonrası dönemde krallık yapanların çoğu Tanrı'ya şirk koşmuştur. Hatta kral Manaşşe için, İsrail'de, düşman uluslardan daha fazla yıkım yaptı denilmektedir. (2.Kr.21:1-17; 23:25-37; 2.Ta.33:1-11). Krallar döneminde işlenen suç tipleri ve karşılığında Tanrı'nın uyguladığı ceza tipleri birbirine benzemektedir. Kitab-ı Mukaddes'te Tanrı, suçlu şahısları cezalandırırken; kötüyü kötüye kırdırma ceza tipini sıklıkla uygular. Tanrı'ya şirk koşan Amon'u kendi adamlarına öldürtür. Babil Kralı Nebukadnessar'ı, şirk suçunu işleyen kral Yehoyakin'in üzerine salar. Tanrı'ya dönmemek için direnen Sidkiya'yı, Kildan Kralı'nın eline teslim eder, İsrail kralı Yehoaş'ı kışkırtarak şirk suçu işlemiş olan Yahuda kralı Amatsya'nın üzerine salar. Putlara tapınan kral Ahaz'ı, Aramlılar'a teslim eder. Tanrı'yı küçümseyen Asur kralı Sanherip'i oğullarına öldürtür.

Kitab-ı Mukaddes'te Tanrı'nın sıklıkla uyguladığı bir diğer ceza tipi de suçluyu hastalıklarla cezalandırmaktır. Kitab-ı Mukaddes'e göre güçlenince gurura kapılan Kral Uzziya, sadece Harun soyundan kutsanmış kâhinlerin girebildiği Tapınağa girer ve buhur yakmaya kalkışır. Kutsal mekâna saygısızlık suçu işleyen kral Uzziya'yı Tanrı, deri hastalığı ile cezalandırır. Peygamber Elişa'nın uşağı Gehazi de açgözlülük suçunu işlediği için deri hastalığı ile cezalandırılır. Tanrı, putperestlik suçu işleyen kral Yehoram'ı iyileşmez bir bağırsak hastalığıyla cezalandırır.

Kur'an-ı Kerim'de, işlediği suç sebebiyle cezalandırıldığı belirtilenler sadece İsrail halkına zulmeden Firavun, veziri Haman, kibir suçunu işleyen Karun ve lanetlenen ebu Leheb'dir. Kur'an-ı Kerim, suçundan bahsetmeksizin, ebu Leheb'i lanetlemekte ve sadece uhrevi cezasından bahsetmektedir.

Kitab-ı Mukaddes'te, bazı elçilerin suçları, şirk, zina, ölüme kasten sebebiyet vermek gibi ağır suçlar olduğu bildirilmek-

le birlikte, Kitab-ı Mukaddes'te hiçbir elçiye ağır bir cezanın verilmediği görülmektedir. Kur'an-ı Kerim ise elçilerden hiç birinin ağır bir suç işlemediğini ancak bazı küçük hataların olduğunu ve bu hatalar sebebiyle de bir ceza verilmeyip sadece ilgili elçinin ikaz edildiğini bildirmektedir.

Kitab-ı Mukaddes'e göre şirk suçu işleyen ve putlar için sunaklar yaptıran Süleyman'a öfkelenen Tanrı, babası Davut'un hatırı için ceza vermez ama nesli kısmen cezalandırılır (1.Kr.11:1-40). Kitab-ı Mukaddes'e göre Süleyman'ın suçu, Davut hatırına ertelenmiş, ufak cezalar verilmiş fakat asıl cezayı Süleyman yerine oğlu çekmiştir. Aslında aynı üslup Uriyya'nın ölümüne sebebiyet veren Davut'a da uygulanmıştır. Tanrı, Davut'u cezalandırmak için Davut'un çocuklarını birbirine düşürür hatta oğullarından Avşalom, Davut'u öldürmeye teşebbüs eder ve Tanrı, Davut'un, Uriyya'nın karısından doğan çocuğunu öldürerek Davut'u cezalandırır.

Kitab-ı Mukaddes'te, Tanrı tarafından sıkça uygulanan bir ceza tipi olan; suçlunun akrabalarını cezalandırarak suçu cezalandırma yöntemi, Musa peygambere de uygulanmıştır. Firavun'a gönderildiğinde Musa'nın bir başkasının Firavun'a gönderilmesini istemesinden dolayı elinden alındığı ifade edilen 'Koen Gadol' makamı Musa'dan alınırken aynı zamanda Musa'nın neslinden de alınmıştır (Y. Haleva vd., 2002b, s. 33).

Kitab-ı Mukaddes'te sıklıkla uygulanan, psikolojik bir ceza tipi olan vaat edilen topraklardan mahrum bırakılma cezası Musa ve Harun'a da uygulanmıştır. Ayrıntılarına inilmeden anlatılan olayda, Musa ve Harun'un, Zin Çölü'nde, İsrailllilerin gözü önünde, Tanrı'nın kutsallığını önemsemedikleri için vaat edilen ülkeyi ancak uzaktan görecekleri anlatılmaktadır (Yas.32:48-51; 34:4).

Kitab-ı Mukaddes ve Kur'an-ı Kerim'de, hakkında müştereken bilgi verilen Yunus peygamberin, görevden kaçın-

ma suçunu işlemesi ve cezalandırılması olayında, Kur'an-ı Kerim'de, Ninova'nın suçları sebebiyle cezalandırılacağı esnada, iman edip de imanı kendisine yarar sağlamış ve cezadan kurtulmuş tek ülke olduğu bildirilirken (Yunus10/98), Kitab-ı Mukaddes'te Yunus'un, Tanrı tarafından Ninova'nın cezalandırılmamış olmasından dolayı öfkelendiği belirtilmektedir.

Kur'an-ı Kerim, elçilerden hiçbirinin ağır bir suç işlemediğini ancak elçiler tarafından işlenen küçük hataların olduğunu ve bu hatalar sebebiyle de ikaz edildiklerini bildirmektedir (Serdar ve Işık, 2018, s. 27-28). İsa peygamberin mahşerde sorgulanacağının anlatılması da muhtemelen İsa peygamberin inananlarına bir mesaj niteliğindedir.

## İKİNCİ BÖLÜM

# 'KENDİSİNE KARŞI SUÇ İŞLENEN UNSUR AÇISINDAN SUÇ CEZA FENOMENOLOJİSİ'

Bu bölümde Kitab-ı Mukaddes ve Kur'an-ı Kerim'de kutsal değerlere karşı işlenen suç ve ceza tipleri, insana karşı işlenen suç ve ceza tipleri, toplumsal düzen konularında işlenen suç ve ceza tipleri incelenecektir. Bu başlık altında incelecek olan suç ve ceza tipleri her kim tarafından işlenirse işlensin suçlunun aynı ceza ile cezalandırıldığı suç ve ceza tiplerini oluşturmaktadır. Örneğin şirk suçunun cezası, Kitab-ı Mukaddes'e göre suçlunun taşlanarak öldürülmesidir. Fakat birinci bölümde aynı suçu işleyen kral Süleyman'a bu ceza uygulanmamıştır. Aynı şekilde her iki kitapta da kasten adam öldürme suçunun cezası öldürülmek iken, Habil'i öldüren Kabil'e kısas uygulanmamıştır.

### 1- KUTSAL DEĞERLERE KARŞI İŞLENEN SUÇ CEZA TİPOLOJİSİ

Kitab-ı Mukaddes ve Kur'an-ı Kerim'de; en büyük ve affedilmeyen ve cezası en ağır olan suç tipleri, kutsal değerlere karşı işlenen suç tipleridir. Kutsal değerlerin başında Tanrı gelir. Tanrı'ya şirk koşmak, Onu sevmemek, Onu sınamak, Onun

adını boş yere anmak gibi Tanrı'yı öfkelendirecek her tür suçla birlikte, Tanrı'nın gönderdiği peygamberleri öldürmek, onlara inanmamak, onlarla alay etmek gibi peygamberlere karşı işlenen suçlar, meleklere saygısızlık veya Tanrı tarafından kutsal olarak bildirilen mekanlara veya nesnelere veya kutsal gün ve bayramlara saygısızlık gibi suçlar ve cezaları bu başlık altında incelenmiştir. Ayrıca ibadetlerle ilgili konularda işlenen suç ve ceza tipleri de bu başlık altında incelenmiştir.

## A- KİTAB-I MUKADDES VE KUR'AN-I KERİM'DE KUTSAL DEĞERLERE KARŞI İŞLENEN SUÇLAR VE CEZALARI

### 1- Tanrı'ya Karşı İşlenen Suç ve Ceza Tipleri

Her iki kitapta da Tanrı'ya karşı işlenen suçların başında, şirk koşmak yani Tanrı'ya inanmamak veya Tanrı'ya inanmakla birlikte başka ilahlara da inanmak suçu gelir. Şirk suçundan sonra, Tanrı'yı her şeyden daha çok sevmemek, Tanrı'ya güvenmemek, Tanrı'yı unutmak gibi suçlar gelmektedir.

#### a- Kitab-ı Mukaddes'te Tanrı'ya karşı işlenen Suç ve Ceza Tipleri

Kitab-ı Mukaddes'te Tanrı, inanmayanları yok edeceğini, ülkelerini dehşet ve alay konusu yaparak bir viraneye çevireceğini, ülkede sevinç ve neşe sesinin duyulmayacağını belirtir (Yer.25:6-11). Ayrıca böyle davrananların uhrevi olarak da cezalandırılacağı bildirilir (Gal.5:19-21).

#### a.1- Tanrı'ya Şirk Koşmak, Tanrı'yı Terk Etmek

Kitab-ı Mukaddes'te Tanrı, kendisinin kıskanç bir Tanrı olduğunu, öfkelendiği takdirde şirk koşanları yok edeceğini (Yas.6:14-16; 30:17,18), put yapanlardan tiksindiğini ve lanetlediğini (Yas.27:15) bildirmektedir. Her kim şirk koşarsa, bu su-

çun yıkım getireceği, cezanın umumi olacağı, Tanrı'nın öfkesi ve kıskançlığının alevleneceği, lanetlerin yaşanacağı, ülkenin yanacağı, tuz ve kükürtle örtüleceği, tohum ekilmeyeceği ve ülkede ot bitmeyeceği bildirilmektedir (Yas.29:14-28).

Kitab-ı Mukaddes'te, şirk koşan kimsenin kesinlikle öldürüleceği, infazın ülke halkı tarafından taşlanarak gerçekleştirileceği, ülke halkının şirk suçunu görmezden gelmesi halinde Tanrı'nın öfkeyle bakacağı hem suçluyu hem de cezayı tatbik etmeyeni halkın arasından atacağı bildirilmektedir (Lev.20:2-5). Ayrıca Tanrı, diğer ulusların ilahları önünde eğilmeyip, törelerini izlemeyip, onların ilahlarını yok edip, dikili taşlarını parçaladıkları ve Tanrı'ya taptıkları takdirde halkın ekmeğini, suyunu bereketli kılacağını, ülkede kısır ve çocuk düşüren kadın kalmayacağını ve halka uzun ömür vereceğini vaat etmektedir (Çık.23:24-28).

Kitab-ı Mukaddes, yabancı unsurların da Yahudi topraklarında şirk koştukları için cezalandırıldıklarını bildirmektedir. Bu durum; Asur Kralı'nın İsrailliler'in yerine Babil, Kuta, Avva, Hama ve Sefarvayim'den insanlar getirtip Samiriye kentlerine yerleştirmesi ve Oraya yerleşen yabancıların Tanrı'ya tapınmamaları sebebiyle Tanrı'nın aslanlar gönderip bazılarını öldürtmesi şeklinde olmuştur (2.Kr.17:22-34).

**a.2- Tanrı'ya Sövmek**

Kitab-ı Mukaddes, İsrailliler arasında yaşayan, annesi İsrailli babası Mısırlı olan bir adamın kavga esnasında Tanrı'ya sövdüğünü, halkın adamı Musa'ya getirdiğini, göz altına alınan adam için Tanrı'nın karar verdiğini ve adamın topluluk tarafından taşlandığını anlatmakta ve yerli yabancı Tanrı'ya söven herkes için bu cezanın uygulanacağını bildirmektedir (Lev.24:10-16).

**a.3- Tanrı'yı Her Şeyden Çok Sevmemek**

Kitab-ı Mukaddes'te, Tanrı "*Annesini ya da babasını beni sevdiğinden çok seven bana layık değildir. Oğlunu ya da kızını beni sevdiğinden çok seven bana layık değildir*" diyerek psikolojik bir ceza vermektedir (Mat.10:37-39). Ayrıca Pavlus'un diliyle, Tanrı'yı sevmeyene lanet edilmekte (1.Ko.16: 21,22), inananlar, dünyayı ve dünyaya ait şeyleri sevmekten sakındırılmakta, dünyayı sevenlerin kalbinde Tanrı sevgisi olmadığı belirtilmektedir (1.Yu.2:15).

**a.4- Tanrı'nın Adını Boş Yere Ağzına Almak**

Kitab-ı Mukaddes'te, "*Rabbin adını boş yere ağzına almayacaksın. Çünkü Rab, adını boş yere ağzına alanları cezasız bırakmayacaktır*" (Yas.5:11) denilmekte, Rabbin adını boş yere telaffuzun mutlaka cezalandırılacak bir suç olduğu belirtilmekte, ancak cezanın mahiyeti hakkında bilgi verilmemektedir.

**a.5- Tanrı'ya Güvenmemek**

Kitab-ı Mukaddes'e göre İnsana güvenen, İnsanın gücüne dayanan, yüreği Rab'den uzaklaşan kişi lanetlidir (Yer.17:5). Ayrıca Yahuda Kralı Asa'nın Rabbe güveneceğine Aram Kralı'na güvenmiş olması sebebiyle savaşta başarısız olduğu (2.Ta.16:7-9) bildirilmekte, Tanrı'ya inanların 'ne yiyeceğiz ne içeceğiz veya ne giyeceğiz' diyerek kaygılanmaması gerektiği ifade edilmektedir (Mat.6:31).

**a.6- Tanrı'yı Sınamak**

Kitab-ı Mukaddes'te, daha önce yaşamış olan nesillerin Tanrı'yı sınadığı ve Tanrı'nın öfkesine maruz kaldıkları hatırlatılarak, Tanrı'yı sınayanlara uhrevi bir ceza olmak üzere, Huzur Diyarı'na asla girmeyecekleri belirtilmektedir (İbr.3:9-11). Ayrıca Kitab-ı Mukaddes'te, Tanrı'nın mucizelerini görmelerine karşın İsraillilerin Tanrı'yı sınayıp denedikleri, ceza

olarak da Tanrı'nın kırk yıl boyunca o kuşaktan hep iğrendiği belirtilmektedir (Zeb.95:10-11).

**a.7- Tanrı'dan Ümit Kesmek**

Kitab-ı Mukaddes'te Tanrı, İsraillilerin "*Tanrı'ya kulluk etmek yararsızdır. Her Şeye Egemen Rabbin isteklerini yerine getirmek, O'nun önünde yas tutar gibi davranmak bize ne kazanç sağlıyor? Şimdi kendini beğenmişler mutlu. Kötülük edenler başarılı*" diyerek Tanrı'dan ümit kestiklerini belirterek, hesap gününün yaklaştığını, O zaman doğru kişiyle kötü kişinin, Tanrı'ya kulluk edenle etmeyenin arasındaki ayrımın görüleceğini, o günün fırın gibi yandığını, kendini beğenmişlerle kötülük yapanların hepsinin yakılacağını ancak Tanrı'nın adına saygı gösterenler için şifa getiren doğruluk güneşinin doğacağını, iyilerin kötüleri ezeceğini belirterek (Mal.3:13-18; 4:1-5), Tanrı'dan ümit kesenler uyarılmakta ve cezanın acilen verilmemesinin suçun cezasız kalacağı anlamına gelmediği hatırlatılarak, suçun cezasının daha sonra verildiği uhrevi ceza tipine işaret edilmektedir.

**a.8- Tanrı'dan Nefret Edenleri Sevmek**

Kitab-ı Mukaddes'te, İsrail Kralı Ahav ile birlikte Ramot-Gilat'a karşı savaşmaya çıkan Yahuda Kralı Yehoşafat'ın, Yeruşalim'deki sarayına güvenlik içinde dönmesinin ardından, Bilici (Peygamber) Hanani oğlu Yehu tarafından, "*Kötülere yardım edip Rab'den nefret edenleri mi sevmen gerekir? Bunun için Rabbin öfkesi senin üstünde olacak*" denilerek uyarıldığı belirtilmekte (2.Ta.19:1,2), kötülere yardım etmek ve Tanrı'dan nefret edenleri sevmek suçunun cezasının Tanrı'nın öfkesine maruz kalmak olduğu bildirilmektedir.

**a.9- Tanrı'yı Kıskandırmak**

Kitab-ı Mukaddes'te, İsraillilerin Tanrı'yı yabancı ilahlar-

la kıskandırıp öfkelendirdikleri, Tanrı olmayan cinlere, Tanımadıkları ilahlara, son zamanlarda ortaya çıkan yeni ilahlara kurban kestikleri, Tanrı'yı unuttukları, bu sebeple de Tanrı'yı kıskandırdıkları ve öfkelendirdikleri, ceza olarak da Tanrı'nın onları halk olmayan bir halkla kıskandıracağı, anlayışsız bir ulusla onları öfkelendireceği, üzerlerine kötülükler yığacağı, oklarını onlara karşı kullanacağı, kavurucu kıtlık, tüketici hastalık, öldürücü salgınla onları vuracağı, göndereceği canavarların dişleriyle onlara saldıracakları, toprakta sürünen zehirli yılanların onları ısıracakları, evlerinde dehşetin egemen olacağı, halkın delikanlısının, genç kızının, emzikteki çocuğunun ve ak saçlısının öleceği bildirilmektedir (Yas.32:16-25).

İsrail Tanrısının, başka tanrıları kıskanması konusu, İsrail dininin monoteist olmadığı yorumlarına yol açmıştır zira, İsrail Tanrısı dışındaki bütün tanrıların varlığının reddedilmesine ancak Kitab-ı Mukaddes'in son peygamberlerden bahseden kitaplarında rastlandığı ifade edilmektedir (Shahak, 2016, ss. 67-68).

**a.10- Tanrı'yı Unutmak**

Kitab-ı Mukaddes'te Tanrı, "*Yiyip doyduğunuzda, güzel evler yapıp yerleştiğinizde, sığırlarınız, davarlarınız çoğaldığında, altınınız, gümüşünüz ve her şeyiniz arttığında, böbürlenmemeye ve sizi Mısır'dan, köle olduğunuz ülkeden çıkaran Tanrınız Rabbi unutmamaya dikkat edin*" diyerek uyardığı İsraillilere vermiş olduğu nimetleri saydıktan sonra "*Tanrınız Rabbi unutur, başka ilahların ardınca giderseniz, onlara tapar, önlerinde yere kapanırsanız, bugün size açıkça belirtirim ki, tamamen yok olacaksınız*" diyerek Tanrı'yı unutma suçunun cezasını bildirmektedir (Yas.8:11-19).

**a.11- İrtidat, Dinden Dönmek**

Kitab-ı Mukaddes'e göre bir kez aydınlatılmış, göksel ar-

mağanı tatmış ve Kutsal Ruh'a ortak edilmiş, Tanrı sözünün iyiliğini ve gelecek çağın güçlerini tatmış oldukları halde yoldan sapanları yeniden tövbe edecek duruma getirmeye olanak yoktur (İbr.6:4-6). Ayrıca gerçeği öğrenip benimsedikten sonra, bile bile günah işlemeye devam edenlerin günahları için artık kefaret kurbanı olmayıp, geriye sadece yargının dehşetli beklenişi ve kızgın ateş kalmıştır (İbr.10:26,27).

Kitab-ı Mukaddes'te dinden dönenler için hüküm olarak; "*Tanrı'nın size vereceği kentlerin birinde aranızdan O'nun antlaşmasını çiğneyip gözünde kötü olanı yapan bir erkek ya da kadın çıkar ve başka ilahlara tapar, onların, güneşin, ayın ya da gök cisimlerinin önünde eğilirse ve bu olay size bildirilirse, duyduklarınızı iyice araştırın. Duyduklarınız doğruysa ve bu iğrenç olayın İsrail'de yapıldığı kanıtlanırsa, bu kötülüğü yapan erkeği ya da kadını kentinizin kapısına çıkarın ve taşa tutarak öldürün. Ölmesi gereken, iki ya da üç kişinin tanıklığıyla öldürülecek; bir kişinin tanıklığıyla öldürülmeyecek. O kişiyi önce tanıklar, sonra bütün halk taşa tutsun. Aranızdaki kötülüğü ortadan kaldırmalısınız*" (Yas.17:2-7) denilerek dinden dönmek suçunu işleyenlerin taşlanarak öldürülmek suretiyle cezalandırılacakları bildirilmektedir.

**a.12- Tanrı'dan Başka İlahlardan Korkmak**

Kitab-ı Mukaddes'te, Asur Kralı'nın, İsrail topraklarına saldırdığı bilgisi verildikten sonra bütün bunların İsraillilerin, kendilerini Mısır Firavununun boyunduruğundan kurtarıp Mısır'dan çıkaran Tanrı'ya karşı suç işlemiş olmaları sebebiyle başlarına geldiğini ve suçlarının da başka ilahlardan korkmaları, başka ilahlara tapmaları, Tanrı'nın kovmuş olduğu ulusların törelerine ve İsrail krallarının koyduğu kurallara göre yaşamaları, Tanrı'nın onaylamadığı bu işleri gizlilik içinde yaparak, gözcü kulelerinden surlu kentlere kadar her yerde tapınma yerleri kurmaları, her yüksek tepenin üzerine, bol

yapraklı her ağacın altına dikili taşlar, putlar dikmeleri olarak belirtilmektedir (2.Kr.17:5-10).

**a.13- Tanrı'ya İnanmadığı Halde İnanıyor Görünmek**

Kitab-ı Mukaddes'te, Tanrı'ya gerçekten inanmayan İsrailliilerin, günah işlemeye devam ettikleri, Tanrı'nın harikalarına inanmadıkları, bu sebeple de günlerini boşluk, yıllarını dehşet içinde bitirdikleri, Tanrı'ya dilleriyle 'inandık' dediklerini ancak O'na yürekten bağlı olmadıklarını, yine de Tanrı'nın suçlarını bağışlayıp, onları yok etmediği, öfkesini tuttuğu, bütün gazabını göstermediği bildirilmektedir (Zeb.78:32-39). İnanmadıkları halde kendilerini bilge, kâhin veya peygamber gibi göstererek menfaat elde etmek isteyen kimselere ceza olarak, Tanrı'nın bu kişilerin karılarını, tarlalarını başka kişilere vereceği belirtilmektedir (Yer.8:8-12).

Halkın, Peygamber'in yanına gelip, sözlerini dinlediği ama Peygamber'in dediklerini yapmadığı, ağızlarıyla istekli olduklarını açıkladıkları ama yüreklerinin haksız kazanç peşinde olduğu belirtildikten sonra bu insanların aralarında bir peygamber bulunduğunu anlayacakları (Hez.33:31-33), yalnız bedence sünnetli olanların cezalandırılacağı günlerin yaklaştığı haber verilmektedir (Yer.9:25).

**b- Kur'an-ı Kerim'de Tanrı'ya karşı işlenen Suç ve Ceza Tipleri**

Kur'an-ı Kerim de Kitab-ı Mukaddes gibi en affedilmez suç olarak kutsal değerlere karşı işlenen suçları göstermekte ve en ağır cezaların bu suçları işleyenlere verileceğini bildirmektedir. Kur'an-ı Kerim'de, karşılık vermeleri sebebiyle Allah'ın uluhiyetine saygısızlık edilir düşüncesiyle, başka ulusların taptıkları putlara Müslümanların sövmesi yasaklanmaktadır (Enam 6/108).

**b.1- Allah'a Şirk Koşmak, Tanrı'yı Terk Etmek**

Allah'a şirk koşmak O'nun ilahlık sıfatını kabul etmeyerek başka bir varlığı ilah edinmek ya da Allah ile birlikte başka bir varlığı da ilah olarak kabullenmek, yani Allah'a zatında sıfatlarında ve fiillerinde eş, benzer, zıt ya da ortak koşulması demektir (Serdar ve Işık, 2018, s. 125). Kur'an-ı Kerim'de şirk koşanların, Allah'ın bağışlamayacağı bir suçu işledikleri (Nisa 4/116), manevi olarak temiz sayılmadıkları için Mescid-i Harama girmelerinin yasak olduğu (Tövbe 9/28,29), müşrik kadınlar ve müşrik erkeklerle Müslümanların evlenemeyecekleri (Bakara 2/221), Allah'a ortak koşanların, müminlerin babaları veya kardeşleri bile olsa dost edinilmeyeceği, onları dost edinenlerin, Allah katında zalim sayılacağı (Tövbe 9/23), Allah'a ortak koşanlara ne malları ne de evlatlarının bir fayda sağlayamayacağı (Al-i İmran 3/10) cehennemlik oldukları ve orada ebedî kalarak cezalarını çekecekleri bildirilmektedir (Al-i İmran 3/116).

**b.2- Allah'ı Her Şeyden Çok Sevmemek**

Kur'an-ı Kerim'de, insanlardan bazılarının, Allah'tan başka şeyleri Allah'ı sever gibi sevdikleri, iman edenlerin ise Allah'a olan sevgilerinin çok daha güçlü olduğu ve Allah'tan başka şeyleri Allah'tan daha çok sevenlere Allah'ın vereceği azabın şiddetli olduğu belirtilmekte (Bakara 2/165), Allah'a inanan kimselerin; babaları, oğulları, kardeşleri, eşleri, hısım akrabaları, kazandıkları mallar, zarara uğramasından korktukları ticaret veya hoşlandıkları evleri Allah'tan daha çok sevmeleri halinde, Allah katında fâsık sayılacakları ve bu kimselerin Allah tarafından hidayete erdirilmeyerek cezalandırılacağı bildirilmektedir (Tövbe 9/24).

**b.3- Allah'a Güvenmemek**

Kur'an-ı Kerim'e göre müminler, yalnızca Allah'a güven-

melidir (Al-i İmran 3/122). Bu konuda Kur'an-ı Kerim, Musa peygamberin İsraillilere 'Allah'tan başkasına güvenmeyin' diyerek gönderildiğini bildirmektedir (İsra 17/2). Kur'an-ı Kerim, İslam dinine giren ilk topluluğun savaşta kendi sayılarının çokluğuna güvenerek, başarının Allah'tan geldiğini unutmaları sebebiyle neredeyse hezimete uğrayacaklarını ve bütün genişliğine rağmen yeryüzünün onlara dar geldiğini, sonunda gerisin geriye döndükleri anda Allah'ın yardımı sayesinde, üzerlerine 'güven duygusu ve huzur' indirildiğini, göremedikleri ordularla, hezimete uğramaktan kurtarıldıklarını haber vermektedir (Tövbe 9/25,26).

**b.4- Allah'tan Ümit Kesmek**

Kur'an-ı Kerim'de, ne kadar suçlu olunsa da Allah'ın rahmetinden ümit kesilmemesini emredilmekte, Allah'ın bütün günahları bağışlayacağı haber verilmektedir (Zümer 39/53). Kur'an-ı Kerim'e göre insan; yapısı gereği, kendisine bir nimet verildiğinde sırt çeviren, başına bir bela geldiğinde ümidini yitiren bir karaktere sahiptir (İsra 17/83; Rum 30/36). Ayrıca Kur'an-ı Kerim, Yakup peygamberin, Mısır'a giden oğullarına "*Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyin. Çünkü ancak kafirler Allah'ın rahmetinden ümit keserler*" (Yusuf 12/87) sözü ile İbrahim peygamberin "*Allah'ın rahmetinden ancak sapıklar ümit keser*" sözünü naklederek onaylamakta (Hicr 15/56) ve Müslümanlar uyarılarak Allah'ın rahmetinden ümit kesmenin, hidayetten uzaklaşmak anlamına geldiği ifade edilmektedir.

**b.5- İrtidat, Dinden Dönmek**

Kur'an-ı Kerim, iman ettikten sonra dinden dönenlerin zalim olduklarını, Allah'ın onlara hidayet vermeyeceğini ve doğru yola ulaştırmayacağını haber vermektedir. Kur'an-ı Kerim'de, dinden dönenenlerin cezası; Allah'ın, meleklerin ve

insanlığın lanetine uğramak, azaplarının hiç hafifletilmemesi ve yüzlerine bakılmaması olarak zikredilmektedir. Dininden dönenlerin, tövbe edip tekrar iman etmeleri halinde affedilecekleri zira Allah'ın çok bağışlayıcı ve merhametli olduğu belirtilerek, inandıktan sonra kafirliğe sapıp sonra inkârcılıkta aşırı gidenlerin tövbelerinin ise asla kabul edilmeyeceği bildirilmektedir (Al-i İmran 3/86-90; Nisa 4/137). Kur'an-ı Kerim, iman ettikten sonra kalbi iman ile dolu olduğu halde inkâra zorlandığı ve tehdit edildiği için inkâr ettiğini söyleyenlerin suçsuz sayıldıklarını belirtmekte ancak gerçekten Allah'ı inkâr edenlerin gazaba uğrayacaklarını, böylesi insanlar için büyük bir azap hazırlandığını haber vermektedir (Nahl 16/106).

**b.6- Tanrı'ya İnanmadığı Halde İnanıyor Görünmek**

Kur'an-ı Kerim, insanlardan bazılarının inanmadıkları halde 'biz Allah'a ve ahiret gününe inandık' dediklerini ama gerçekten inanmadıklarını, kalplerinde hastalık olduğunu ve yalan söylemekte olduklarını, bundan dolayı onlara acı bir azap ile ceza verileceğini ancak taşkınlıkları içinde şaşkınca dolaşmaları için onlara süre verildiğini ve sonunda zarara uğrayacaklarını haber vermektedir (Bakara 2/8-20). Allah'a ve ahiret gününe inanmadığı halde malını gösteriş için harcayanların kazandıklarından hiçbir şeye sahip olamayacakları, Allah'ın onları doğru yola iletmeyeceği (Bakara 2/264), inanmadıkları halde inanıyor görünen kimseler için gerçekten acıklı bir azabın olduğu ve cehennem ateşinin en alt tabakasında cezalarını çekecekleri, Allah tarafından lanetlendikleri (Tövbe 9/68) bildirilerek, Peygamber'den, münafıklara karşı sert ve caydırıcı bir tavır sergilemesi istenmektedir (Tövbe 9/73).

**2- Peygamberlere Karşı İşlenen Suç ve Ceza Tipleri**

Her iki kitap da peygamberlere karşı işlenen suçları,

Tanrı'ya karşı işlenen suçlardan sonra en ağır suçlar arasında belirtmektedir. Hatta Kur'an-ı Kerim, peygambere itaati, Allah'a itaatle birlikte zikretmekte ve peygambere itaatsizliği Allah'a itaatsizlik suçuyla eş tutmaktadır.

**a- Kitab-ı Mukaddes'te Peygamberlere Karşı İşlenen Suç ve Ceza Tipleri**

Kitab-ı Mukaddes'te, "*adıma konuşan peygamberin iletti̇ği sözleri dinlemeyeni ben cezalandıracağım*" denilerek, peygamberleri dinlememenin cezasının bizzat Tanrı tarafından verileceği bildirilmekte, "*kendisine buyurmadığım bir sözü benim adıma söylemeye kalkışan veya başka ilahlar adına konuşan peygamber öldürülecektir*" denilerek de sahte peygamberlere göz dağı verilmektedir. Bir şahsın gerçekten peygamber olup olmadığının anlaşılması için şahsın konuştuğu sözün gerçekleşip gerçekleşmediğine bakılması istenmektedir (Yas.18:19-22). Ayrıca Peygamberlere kötülük edenlerin ülkelerine kıtlık gönderildiği, yiyeceklerinin yok edildiği (Zeb.105:15-16) ve lanetlendikleri bildirilmektedir (Yer.26:5,6).

**a.1- Peygamber Yerine Kral Tarafından Yönetilmeyi İstemek**

Kitab-ı Mukaddes'e göre peygamber Samuel yaşlanınca oğullarını İsrail'e önder olarak atar ama oğulları onun yolunda yürümez, haksız kazanca yönelip rüşvet alır ve yargıda taraf tutar. Bu yüzden İsrail'in ileri gelenleri toplanıp Samuel'e, "*Sen yaşlandın oğulların da senin yolunda yürümüyor. Öteki uluslarda olduğu gibi, bizi yönetecek bir kral ata*" derler. Bu sözler Samuel'in hoşuna gitmez. Tanrı, Samuel'e "*Halkın sana bütün söylediklerini dinle. Çünkü reddettikleri sen değilsin; kralları olarak beni reddettiler. Onları Mısır'dan çıkardığım günden bu yana bütün yaptıklarının aynısını sana da yapıyorlar. Beni bırakıp başka ilahlara kulluk ettiler. Şimdi onları dinle. Ancak onları açıkça uyar ve*

*kendilerine krallık yapacak kişinin onları nasıl yöneteceğini söyle*" der. Samuel, kral tarafından yönetilmek isteyen halka, kendilerine krallık yapacak kişinin yönetimini açıklar. Tanrı'nın atadığı kral, İsraillilerin oğullarını alıp savaş arabalarında ve atlı birliklerinde görevlendirecek. Bazılarını biner, bazılarını ellişer kişilik birliklere komutan atayacak. Bazılarını, toprağı sürüp ekini biçmek, bazılarını da silahların ve savaş arabalarının donatımını yapmak için görevlendirecektir. İsraillilerin kızlarını ıtriyatçı, aşçı, fırıncı olmak üzere alacak. İsraillilerin tarlalarını, bağlarını, zeytinliklerini alıp kendi hizmetkârlarına verecektir. Tahıllarının, üzümlerinin ondalığını alıp saray görevlileriyle diğer hizmetkârlarına dağıtacak. İsraillilerin kadın ve erkek kölelerini, seçkin boğalarını, eşeklerini alıp kendi işinde çalıştıracak, sürülerin de ondalığını alacaktır. İsrailliler ise yeni kralın köleleri olacaktır. Samuel, yeni kralın yönetimini açıkladıktan sonra "*bunlar gerçekleştiğinde, seçtiğiniz kral yüzünden feryat edeceksiniz. Ama Rab o gün size karşılık vermeyecek*" der. Ancak halk Samuel'in sözünü dinlemek istemez ve kendilerini bir peygamberin yerine bir kralın yönetmesinde ısrar ederler. Samuel, Saul'u görünce Tanrı, Samuel'e "*işte sana sözünü ettiğim adam. Halkıma o önderlik edecek. Eğer Rab'den korkar, O'na kulluk ederseniz, O'nun sözünü dinleyip buyruklarına karşı gelmezseniz hem siz hem de önderiniz olacak kral, Tanrınız Rabbin ardınca giderseniz ne iyi ama Rabbin sözünü dinlemez, buyruklarına karşı gelirseniz; Rab, kralınızı cezalandırdığı gibi sizi de cezalandıracaktır*"der ve Tanrı, Saul'u İsraillilerin başına kral olarak tayin eder (1.Sa.8:1-22; 9:1-17; 12:13-25).

**a.2- İbrahim Peygamberi Lanetlemek**

Kitab-ı Mukaddes'te Tanrı, İbrahim'e peygamberlik görevini verirken İbrahim'e "*Seni kutsayanları kutsayacak, seni lanet-*

*leyeni lanetleyeceğim*" diyerek İbrahim'i kendi himayesi altına almıştır (Yar.12:1-3; Elç.7:2-3).

**a.3- Musa ve Harun Peygamberlere İsyan**

Kitab-ı Mukaddes'e göre Korah, tanınmış iki yüz elli İsrailli önderle birlikte Musa'ya başkaldırır. Musa ve Harun'a "*çok ileri gittiniz! bütün topluluk, topluluğun her bireyi kutsaldır ve Rab onların arasındadır. Öyleyse neden kendinizi Rabbin topluluğundan üstün görüyorsunuz?*" diyerek çıkışırlar. Bunu duyan Musa yüzüstü yere kapanır ve Tanrı'ya "*onların sunularını önemseme. Onlardan bir eşek bile almadım, üstelik hiçbirine de haksızlık etmedim*" diyerek dua eder. Sonra Korah'a, "*yarın sen ve bütün yandaşların Rabbin önünde bulunmak için gelin. Herkes kendi buhurdanını alıp içine buhur koysun. İki yüz elli kişi birer buhurdan alıp Rabbin önüne getirsin*" der. Korah, bütün topluluğu Musa'yla Harun'un karşısında Buluşma Çadırı'nın giriş bölümünde toplayınca, Tanrı'nın görkemi bütün topluluğa görünür. Tanrı, Musa'yla Harun'a uzaklaşmasını söyler zira topluluğu yok edecektir. Musa, "*bütün bunları yapmam için Rabbin beni gönderdiğini, kendiliğimden bir şey yapmadığımı şuradan anlayacaksınız: Eğer bu adamlar herkes gibi doğal bir ölümle ölür, herkesin başına gelen bir olayla karşılaşırlarsa, bilin ki beni Rab göndermemiştir. Ama Rab yepyeni bir olay yaratırsa, yer yarılıp onları ve onlara ait olan her şeyi yutarsa, ölüler diyarına diri diri inerlerse, bu adamların Rabbe saygısızlık ettiklerini anlayacaksınız*" der. Musa, konuşmasını bitirir bitirmez Korah, Datan ve Aviram'ın altındaki yer yarılır. Onları, ailelerini, Korah'ın adamlarıyla mallarını yutar. Sahip oldukları her şeyle birlikte diri diri ölüler diyarına inerler. Ertesi gün bütün İsrail topluluğu Musa'yla "*Rabbin halkını siz öldürdünüz*" derler. Ansızın ortalığı bir bulut kaplar ve Tanrı öldürücü hastalık başlatır. Harun, buhur sunarak topluluğun günahını bağışlatır ve öldürücü hastalık da diner.

Öldürücü hastalıktan dolayı on dört bin yedi yüz kişinin öldüğü belirtilmektedir (Say.16:1-49).

**a.4- Yeşu'nun Sözünü Dinlememek**

Yeşu, İsraillilere "*Tanrı'nız Rab, bu ülkeyi size verip sizi rahata erdirecek*" der. Bu söze karşılık İsrailli önderler, Yeşu'ya, "*bize ne buyurduysan yapacağız. Bizi nereye gönderirsen gideceğiz. Her durumda Musa'nın sözünü dinlediğimiz gibi, senin sözünü de dinleyeceğiz. Yeter ki, Musa'yla birlikte olmuş olan Tanrın Rab, seninle de birlikte olsun. Sözünü dinlemeyen, buyruklarına karşı gelip başkaldıran ölümle cezalandırılacaktır*" diyerek karşılık veririler (Yeş.1:13-18). Kitab-ı Mukaddes, Yeşu'ya bağlılıklarını sunan İsrailli önderlerin ifadesiyle, peygambere itaatsizlik suçunu işlemenin cezasının 'ölüm' olduğunu haber vermektedir.

**a.5- Kral Davut'u Küçümsemek**

İsraillilerin Filistinlilerle savaşında Filistinlilerin eline geçen Ahit Sandığı uzun süre unutulmuştur. Davut tahta çıkınca Ahit Sandığı'nı Kudüs'e getirmek ister (Adam, 1997, s. 81). Filistinlilerden geri getirilen Ahit Sandığı, Davut Kenti'ne varınca, Saul'un kızı Mikal pencereden bakar. Rabbin önünde oynayıp zıplayan Kral Davut'u görünce, onu küçümser. Davut, ailesini kutsamak için eve döndüğünde, Saul'un kızı Mikal, onu karşılamaya çıkar ve Davut'a, "*İsrail Kralı bugün ne güzel bir ün kazandırdı kendine!*" der. Davut da "*baban ve bütün soyu yerine beni seçen ve halkı İsrail'e önder atayan Rabbin önünde oynadım!*" diyerek karşılık verir. Davut eşine bir ceza vermez ama Tanrı, Mikal'e öfkelenir ve Davut'u küçümsediği için Saul'un kızı Mikal'i çocuk sahibi olamamakla cezalandırır (2.Sa.6:16-23).

**a.6- Kral Davut'a Düşmanlık Etmek**

Tanah külliyatının Mezmurlar (*Zebur*) Kitabında, Davut'un

"*Bütün düşmanlarım utanacak, hepsini dehşet saracak, ansızın geri dönecekler utanç içinde… Tanrı, beni zorlu düşmanımdan, benden nefret edenlerden kurtardı, çünkü onlar benden güçlüydü. Felaket günümde karşıma dikildiler ama Rab bana destek oldu. Beni huzura kavuşturdu, kurtardı, çünkü benden hoşnut kaldı*" diyerek düşmanlarının cezalandırıldığını bildirmektedir (Zeb.6:8-10; 7:1-10; 18;4-19).

**a.7- Peygamber Yeremya'ya Tuzak Kuranların Lanetlenmesi**

Kitab-ı Mukaddes'e göre, Yeremya'nın İsraillileri uyarmasının ardından İsrailliler, "*Haydi, Yeremya'ya karşı bir düzen kuralım! çünkü yasayı öğretecek kâhin, öğüt verecek bilge, Tanrı sözünü bildirecek peygamber hiç eksik olmayacak. Gelin, ona sözle saldıralım, söylediklerini de dinlemeyelim*" derler. Yeremya, İsraillilerin bu davranışlarının ardından Tanrı'ya dua ederek İsraillilerin çocuklarına kıtlık vermesini, Karılarını çocuksuz ve dul bırakmasını, erkeklerini öldürmesini, gençlerini düşmana teslim etmesini, üzerlerine akıncılar göndermesini, evlerinden çığlıklar duyulmasını ister ve "*beni yakalamak için çukur kazdılar, ayaklarıma gizli tuzak kurdular. Beni öldürmek için kurdukları düzenlerin hepsini biliyorsun, ya Rab. Bağışlama suçlarını, günahlarını silme. Yığılıp kalsınlar senin önünde. Öfkeliyken uğraş onlarla*" diyerek kendine tuzak kuran İsraillilere beddua eder (Yer.18:18-23).

**a.8- Yahya Peygamberin Öldürülmesi**

Hirodes, kardeşi Filipus'un karısı Hirodiya yüzünden Yahya'yı tutuklatmıştır. Kendisine "*o kadınla evlenmen Kutsal Yasa'ya aykırıdır*" diyen Yahya'yı öldürtmek istemekte fakat halktan çekinmektedir. Hirodes'in doğum günü şenliği sırasında Hirodiya'nın kızı dans eder. Bu, Hirodes'in öyle hoşuna gider ki, ant içerek kıza ne dilerse vereceğini söyler. Kız da "*bana şimdi, bir tepsi üzerinde Vaftizci Yahya'nın başını ver*" der.

Kral, konuklarının önünde ant içtiği için adam gönderip zindandaki Yahya'nın başını kestirir. Kesik baş, tepsiyle getirilip kıza verilir, kız da annesine götürür. Daha sonra Yahya'nın öğrencileri gelir ve cesedi gömerler (Mat.14:1-12). İsa Peygamber, Yahya Peygamber'i öldürenlerin Tanrı'nın Egemenliğinden mahrum kalacağını, taşın üzerine düşüp paramparça olacaklarını söylemektedir. Ayrıca ölümüne sebep olan İsrailllilerin Tanrı'dan uzaklaştırıldığını, Tanrı'nın başka ulusları seçtiğini haber vermektedir (Mat.21:32-46).

**b- Kur'an-ı Kerim'de Peygamberlere Yönelik İşlenen Suç ve Ceza Tipleri**

Kur'an-ı Kerim'de, Allah'ı ve elçilerini inkâr edenlerin, elçilerden bazısına inanıp bazısına inanmayanların dinden çıktığı ve onlar için aşağılatıcı bir azabın hazırlandığı ifade edilmektedir (Nisa Suresi 4/150-151). Peygamberlere başkaldıran, emrine karşı gelenler için çetin bir hesap ve benzeri görülmedik bir azap olduğu (Talak Suresi 65/8), elçiye isyan eden ve sınırları aşanlara, içinde ebedi kalacakları bir ateşin hazırlandığı haber verilmektedir (Nisa Suresi 4/14; Al-i İmran 3/21).

**b.1- İbrahim Peygamberi Ateşe Atmak**

Kur'an-ı Kerim'e göre; İbrahim peygamber babasına ve kavmine Allah'ı bırakıp tapmakta oldukları putlardan vazgeçmelerini söyler. Kavmi, onu dinlemez. Sonunda İbrahim peygamber putları kırar. Halk, İbrahim peygamberi yakarak cezalandırmaya karar verir ve ateşe atar ancak Allah, "*ey ateş! İbrahim için serin ve selim ol!*' diyerek ateşten korur ve ateşe atmak isteyenleri hüsrana uğratır (Enbiya 21/51-70).

**b.2- Peygamber'in Yanında Bağırmak**

Kur'an-ı Kerim, inananların seslerini Peygamberin sesini

bastıracak şekilde yükseltmeleri halinde farkına varmadan, kazandıkları bütün sevabın boşa gitmesiyle cezalandırılabileceklerini bildirmekte ve Peygambere karşı, inananların birbirlerine bağırdıkları gibi yüksek sesle konuşmalarını yasaklamaktadır (Hucurat 49/1-5).

**b.3- Peygamber Öldürmek**

Kur'an-ı Kerim, İsraillilerin, sözlerinden dönmeleri, Allah'ın ayetlerini inkâr etmeleri, haksız yere peygamberlerini öldürmeleri, 'kalplerimiz kılıflanmıştır' demeleri, Meryem'e iftira atmaları ve "*biz, Allah'ın Resulü Meryem oğlu Mesih İsa'yı gerçekten öldürdük*" demeleri sebebiyle lanetlendiklerini, Allah tarafından kalplerinin mühürlendiğini ve pek azı müstesna artık iman etmeyeceklerini haber vermektedir (Nisa 4/155-159).

**3- Kutsal Mekanlar Konusunda İşlenen Suç ve Ceza Tipleri**

Kutsal mekanlar, insanlar tarafından seçilmez, keşfedilirler. Sunak ve tapınaklar ise geleneksel kanunlara göre inşa edilirler (Eliade, 2005, ss. 436-439). Her iki kitaba göre de kutsal mekânlar, mescitler veya sunaklar gibi umumi ibadet yerleridir. Ancak Süleyman Mabedi ve Mescid-i Haram gibi özel önemi olan ibadet yerleri veya ibadet yeri olmadığı halde Sina Dağı, Tuva Vadisi gibi kutsallığı kendiliğinden olan özel mekanlar kutsal kabul edilmiştir. Kutsal mekanlarda Tanrı, ayakkabının çıkarılması, temizken girilmesi veya özel yerlere özel zamanlarda özel kişilerin dışında hiç kimsenin girmemesi gibi değişik emirlerle o mekânın kutsiyetine işaret etmek suretiyle, inananlarının bu mekanlarda nasıl davranacaklarını belirlemiştir.

**a. Kitab-ı Mukaddes'te Kutsal Mekanlara Karşı İşlenen Suç ve Ceza Tipleri**

Kitab-ı Mukaddes'e göre Tapınağa kutsal oldukları için gi-

rebilen Kâhinlerle görevli Levililer'in dışında kimse giremez. Levililer yalın kılıç kralın çevresini sararak, Tapınağa yaklaşan olursa öldürecek ve Kral nereye giderse, ona eşlik edecektir (2.Ta.23:6,7). Kitab-ı Mukaddes'te, kadınların toplantılara katılmasına izin verilmekte ancak "*kadınlar toplantılarınızda sessiz kalsın. Konuşmalarına izin yoktur. Kutsal Yasa'nın da belirttiği gibi, uysal olsunlar. Öğrenmek istedikleri bir şey varsa, evde kocalarına sorsunlar. Çünkü kadının toplantı sırasında konuşması ayıptır*" (1.Ko.14:34,35) denilerek, kadınların toplantıya sadece dinleyici olarak katılabilecekleri ama toplantı esnasında asla konuşamayacakları belirtilmektedir.

**a.1- Kutsal Mabed Yasakları**

Tanah'ta, Kâhinlik görevi için Harun'la oğullarının görevlendirildiği, Kutsal Yer'e onlardan başka her kim yaklaşırsa öldürüleceği (Say.3:10), Kutsal Mabed'e girmek içinse özel kıyafetler giyilmesi gerektiği (Çık.28:42,43) ifade edilmektedir. Mabed kurallarına uymamanın cezasının ölüm olduğu belirtilmekte ve "*Buluşma Çadırı'na girmeden ya da Rab için yakılan sunuyu sunarak hizmet etmek üzere sunağa yaklaşmadan önce, ölmemek için ellerini, ayaklarını yıkamalılar. Harun'la soyunun bütün kuşakları boyunca sürekli bir kural olacak bu*" (Çık.30:20,21) denilerek, Kutsal Mabed'e girmeden önce temizlik yapılması emredilmektedir. Ayrıca diğer İsrailllilerin, Buluşma Çadırı'na yaklaşması yasaklanmakta, aksini yapanların bedelini canıyla ödeyeceği bildirilmektedir (Say.18:22).

**Mabede Girmesi Yasaklananlar**

Cünüp olanlar ordugahın dışına çıkmalıdır. Tanah'ta, "*gece menisi boşaldığı için dinsel açıdan kirli biri varsa, ordugahın dışına çıkıp orada kalsın. Akşama doğru yıkansın, gün batımında ordugaha dönsün*" (Yas.23:10-12) denilerek cenabet olanların ordugahta

bulunmaları yasaklanmıştır. Mabed'e, cinsel uzvu kesik olanlar da giremez. Tanah, fiziksel kusurları kişi için bir manevi eksiklik ve değersizlik nedeni saymaktadır (Alpsoy, 2005, s. 71). Kitab-ı Mukaddes'e göre, testisleri ezilmiş veya cinsel uzvu kesilmiş olan birinin cemaate katılması yasaktır (Yas.23:1). Ayrıca Tanah'a göre gayri meşru doğan kişi ve onun onuncu kuşağa dek nesli ile Ammoni ve Moabi kabilesi üyeleri ile onuncu kuşağa dek soyları da Mabed'e giremez (Yas.23:2-3). Ayrıca fuhuş kazancı Mabede sokulamaz (Yas.23:18).

**a.2- Deri Hastalığı veya Akıntısı Olanlar**

Kitab-ı Mukaddes'te İsrail halkından, deri hastalığı veya akıntısı olan ya da ölüye dokunduğu için kirli sayılan herkesin ordugahın dışına çıkarılması istenmekte ve "*aralarında yaşadığım ordugahlarını kirletmemeleri için onları ordugahın dışına çıkaracaksınız*" (Say.5:2,3) denilerek, ordugahın kutsal bir yer olmasının sebebi olarak, Tanrı'nın orada bulunması zikredilmektedir.

**a.3- Süleyman Mabedi**

Süleyman Mabedi bir ibadet mekânı olmakla kalmayıp aynı zamanda anlaşmazlık halinde tarafların yemin edecekleri yerdir. Biri komşusuna karşı suç işleyip ant içmek zorunda kaldığında Tapınağa gelip ant içtiği takdirde Tanrı'nın, suçluya karşılığını vereceği, suçsuzu haklı çıkaracağı bildirmektedir. Burada yapılan yargılamanın Tanrı olması sebebiyle, burada mutlak adaletin olduğu ve suçlu ile suçsuzun burada kesin olarak ayırt edildiği ifade edilmektedir (2.Ta.6:22-42). Süleyman Mabedi, İsraililer için sadece dinsel değil siyasal ve sosyal öneme de sahiptir. Mabet, anlaşmazlıkların çözüldüğü bir yer olmanın ötesinde, İsraillilerin 'dini birlik' oluşturmalarını sağlamış; dini, siyasi ve askeri bir otorite merkezi halini almıştır (M. Ünal, 1990, s. 103,142).

**a.4- Sina Dağına Dokunmak**

Tanrı'nın, On Emir'i Musa'ya bildirmek için Sina Dağı'na ineceği esnada, Yahudilerin Sina Dağı'na çıkmalarının, dağa dokunmalarının yasak olduğu, bu suçu işleyenlerin; insan olsun hayvan olsun ayırt edilmeksizin her canlının taşlanarak veya oklanarak öldürülmek suretiyle cezalandırılacağı bildirir. Ayrıca "*bana yaklaşan kâhinler (Koenler) de kendilerini kutsasınlar, yoksa onları şiddetle cezalandırırım*" (Çık.19:11-22) denilerek, kurban ayinlerini yapan kâhinler uyarılmaktadır. Bu ikaz ile ilgili Yahudi yorumcular iki yorum yapmaktadırlar. İlki, kâhinler de kendilerini özel addedip dağa çıkmaya kalkmasınlar şeklindedir. İkincisi ise burada uyarılan kâhinler, Harun'un iki oğlu olan Nadav ve Aviu'dur. İki kardeş gelecekte yapacakları görevler için kendilerini şimdiden hazırlasınlar ki Tanrı'nın gazabına uğramasınlar şeklinde yorumlanmaktadır (Y. Haleva vd., 2002b, s. 219)

**a.5- Musa'ya Ayakkabısını Çıkarmasının Emredilmesi**

İsraillilerden birinin bir Mısırlıyla kavga ettiğini gören Musa, İsrailliyi savunurken Mısırlı'yı öldürür ve 'kardeşlerim Tanrı'nın benim aracılığımla kendilerini kurtaracağını anlarlar' diye düşünür ama İsrailliler, bunu anlamazlar. Ertesi gün Musa, kavga eden iki İsrailliyle karşılaşınca onları barıştırmak ister, 'efendiler siz kardeşsiniz. Niye birbirinize haksızlık ediyorsunuz?' der. Ne var ki, soydaşına haksızlık eden kişi Musa'yı yana iterek, 'kim seni başımıza yönetici ve yargıç atadı? Yoksa dün Mısırlı'yı öldürdüğün gibi beni de mi öldürmek istiyorsun?' der. Bu söz üzerine Musa, Midyan ülkesine kaçar. Orada kırk yıl geçtikten sonra Musa'ya, Sina Dağı'nın yakınlarındaki çölde, alevler içinde yanan bir çalı görünür. Musa yakından bakmak için yaklaştığında, "*senin atalarının Tanrı'sı, İbrahim'in, İshak'ın ve Yakup'un Tanrı'sı*

*benim*" der. Korkan Musa, bakmaya cesaret edemez. Sonra Tanrı, "*çarıklarını çıkar! çünkü bastığın yer kutsal topraktır*" der (Çık.3:1-5); (Elç.7:24-33).

**a.6- Yeşu'ya Ayakkabısını Çıkarmasının Emredilmesi**

Peygamber Yeşu, Eriha'nın yakınındayken başını kaldırınca önünde, kılıcını çekmiş bir adam görür. Ona yaklaşarak, "*sen bizden misin, karşı taraftan mısın?*" diye sorar. Adam, "*hiçbiri, ben Rabbin ordusunun komutanıyım*" der. Yeşu, yüzüstü yere kapanıp ona tapınır, "*efendimin kuluna buyruğu nedir?*" diye sorduğunda da meleklerin komutanı, "*çarığını çıkar çünkü bastığın yer kutsaldır*" der (Yeş.5:13-15).

**b- Kur'an-ı Kerim'de Kutsal Mekanlara Karşı İşlenen Suç ve Ceza Tipleri**

Kur'an-ı Kerim de Kitab-ı Mukaddes gibi toprağının kutsal olduğu bir vadiden bahsetmektedir. Kur'an-ı Kerim, mabet yasakları ile ilgili kuralların büyük bölümünü Mescid-i Haram için koymuş olmakla birlikte, mescitlere girme kurallarında Kitab-ı Mukaddes kadar katı değildir.

**b.1- Musa'ya Ayakkabısını Çıkarmasının Emredilmesi**

Kitab-ı Mukaddes'te Musa'ya ve Yeşu'ya ayakkabılarını çıkartmalarının emredildiği gibi Kur'an-ı Kerim'de de Musa peygambere böyle bir emrin verildiği bildirilmektedir. Kur'an-ı Kerim'e göre; Musa, ailesiyle beraber yolculukta iken bir ateş görür ve ailesine "*bekleyin! bir ateş gördüm. Belki ondan size bir meşale getiririm veya ateşin yanında bir rehber bulurum*" diyerek ateşe doğru yürür. Oraya vardığında kendisine, "*ey Musa! Ben senin Rabbinim. Ayakkabılarını çıkar; çünkü sen, kutsal vadi olan Tuva'dasın*' denilir (Taha 20/10-12; Naziat 79/16).

**b.2- Mescitler ve Mescid-i Haram Yasakları**

Kur'an-ı Kerim'de, mescitlerde Allah'ın adının anılmasına engel olan ve mescitleri harap edenlerin zalim oldukları, bu kimseler için dünyada rezillik, ahirette ise büyük bir azabın hazırlandığı (Bakara 2/114), mescitlerde itikafa girenlerin eşlerinden uzaklaşmaları gerektiği (Bakara 2/187) ve mescitleri yalnızca Allah'a ve ahiret gününe inanan, namazı dosdoğru kılan, zekâtı veren ve Allah'tan başkasından korkmayanların imar edebileceği (Tövbe 9/18) haber verilmektedir.

Düşman, Mescid-i Haram'da savaşmadıkça, Mescid-i Haram'da savaşılmaması istenmekte (Bakara 2/191), Mescid-i Haram'a gelenlere saygısızlık edilmesi ve Mescid-i Haram'da avlanmak yasaklanmakta, aksini yapanlar için Allah'ın cezasının çetin olacağı hatırlatılmaktadır (Maide 5/2). Kirli oldukları için şirk koşanların Mescid-i Haram'a sokulmaması istenmekte (Tövbe 9/28) ve Mescid-i Haram'da zulüm yapanlara acı bir azabın tattırılacağı haber verilmektedir (Hac 22/25).

**b.3- Mescid-i Dırar**

Kur'an-ı Kerim'de, inanmadığı halde inanıyor gözüken insanların müminlere zarar vermek, müminlerin arasına ayrılık sokmak, Allah ve Peygamberine karşı düşmanlık edenlere yardımcı olmak maksadıyla bir mescit kurdukları ve 'iyilikten başka bir şey istemiyoruz' diyerek yalan uydurdukları belirterek, Peygamber'den, orada namaz kılmaması istenmektedir. Orayı yapanların cehenneme gideceği ve yaptıkları binanın, kendileri için kalpleri parçalanıncaya kadar yüreklerinde bir kuşku sebebi olacağı bildirilmektedir (Tövbe 9/107-110).

**4- Kutsal Zamanlar Konusunda İşlenen Suç ve Ceza Tipleri**

Kur'an-ı Kerim'de, Kitab-ı Mukaddes'teki kadar çok kutsal gün ve bayram yoktur. Kur'an-ı Kerim'de Cuma günü için

kutsal gün yasağı olarak belirtilen çalışma yasağı ve ibadetle meşgul olma emri vardır. Kitab-ı Mukaddes'te, kutsal gün yasağının cezası ölüm iken, Kur'an-ı Kerim'de sadece o vakti ibadet ile geçirmenin uhrevi kazancının, o vakitte çalışarak elde edilecek olan dünyevi kazançtan çok daha hayırlı olacağı belirtilmekle yetinilmektedir. Ayrıca Kur'an-ı Kerim'e göre, İsraillilere Cumartesi yasağı, ihtilafa düştükleri için farz kılınmıştır (Nahl 16/124).

**a- Kitab-ı Mukaddes'te Kutsal Olan Günlere Karşı İşlenen Suç ve Ceza Tipleri**

Kitab-ı Mukaddes'te, Kutsal toplantılar olarak ilan edilen bayramlar; Şabat Günü, Fısıh ve Mayasız Ekmek bayramı, İlk Ürünler Bayramı, Hasat Bayramı, Anma Günü, Günahları Bağışlatma Günü ve Çardak Bayramıdır. Bu bayramların ortak özelliği, bayram günlerinde çalışmanın yasaklanmış olmasıdır. Dolayısıyla bu günlerde çalışmak, suç sayılmakta ve çalışanlar cezalandırılmaktadır.

**a.1- Şabat Günü**

Kitab-ı Mukaddes'te Tanrı, "*Altı gün çalışacaksınız. Ama yedinci gün olan Şabat, dinlenme ve kutsal toplantı günüdür. Hiçbir iş yapmayacaksınız. Yaşadığınız her yerde Şabat'ı Rabbe ayıracaksınız*" (Lev.23:3) diyerek, İsraillilerin cumartesi günü çalışmalarını yasaklamıştır. Kitab-ı Mukaddes'e göre, Şabat Günü'nü tutmayıp, onun kutsallığını bozan, öldürülerek cezalandırılır. Ayrıca Şabat Günü, evde ateş yakmak da yasaktır (Çık.35:2,3). Bir İsraillinin Şabat Günü iş yapması yasak olduğu gibi, bir İsraillinin, İsrailli olmayan birine iş yaptırması da yasaktır ancak büyük bir tehlike veya hastalık durumunda İsrailli olmayan birine Şabat Günü olsa bile iş verilebilir. Mesela, kışın çok soğuk olan yerlerde, İsrailli olmayanlara soba ve ateş yaktırı-

labilir. (Behar, 2004, s. 138) İsrailliler çöldeyken, Şabat Günü odun toplayan birini bulurlar ve onu Musa'yla Harun'un ve bütün topluluğun önüne getirirler. Adama ne yapılacağı belirlenmediğinden gözaltında tutarlar. Tanrı, Musa'ya, "*o adam öldürülmeli. Bütün topluluk ordugahın dışında onu taşa tutsun*" der. Böylece topluluk adamı ordugahın dışına çıkarıp taşlayarak öldürür (Say.15:32-36). Ayrıca Şabat Günü'nde yük taşımak da suçtur. Tanah'ta, "*Şabat Günü, Yeruşalim kapılarından yük taşıyarak girer, o günü kutsal saymazsanız, kentin kapılarını ateşe vereceğim. Ateş, Yeruşalim saraylarını yakıp yok edecek ve hiç sönmeyecek*" (Yer.17:21-27) denilerek, Cumartesi günü yük taşınması halinde bütün şehrin cezalandırılacağı bildirilmektedir.

**a.2- Fısıh ve Mayasız Ekmek Bayramı**

Yahudi takvimine göre, birinci ayın on dördüncü günü, akşamüstü Fısıh Bayramı başlar. On beşinci gün, Mayasız Ekmek Bayramı'dır. Bu süre boyunca İsraillilerin mayasız ekmek yemesi ve gündelik işlerini terk etmesi gerekmektedir (Çık.12:14-20; Lev.23:4-8; Say.28:16-25; Yas.16:1-8).

**a.3- İlk Ürünler**

İsraillilerin, ürünlerini biçtikten sonra ilk yetişen üründen bir demet kâhine götürmeleri, kâhinin demeti Şabat'tan sonraki gün Rabbin huzurunda sallaması, demetin sallandığı gün, yakmalık sunu olarak Rabbe bir yaşında kusursuz bir erkek kuzu sunulması, kuzuyla birlikte tahıl sunusu olarak yağla yoğrulmuş ince unun ve şarabın sunulması ve bu sunuya kadar İsraillilerin ekmek, kavrulmuş buğday ve taze başak yememeleri gerekmektedir (Lev.23:9-14).

**a.4- Hasat Bayramı**

Şabat'tan sonraki gün, sallamalık demetin götürüldüğü

günden başlayarak tam yedi hafta sürer. Yedinci Şabat'tan sonraki güne kadar elli gün sayılır. O gün Rabbe yeni tahıl sunusu sunulur. Sunu olarak iki ekmek, bir yaşında kusursuz yedi kuzu, bir boğa ve iki koç sunulur. Günah sunusu olarak bir teke, esenlik sunusu olarak bir yaşında iki kuzu sunulur. O gün, kutsal toplantı ilan edilir. O gün İsrailliler, gündelik işlerini terk etmek zorundadır (Lev.23:15-22; Say.28:26-31; Yas.16:9-12).

**a.5- Anma Günü**

Yedinci ayın birinci günüdür. Dinlenme günüdür. Boru çalınarak anma ve kutsal toplantı yapılır ve o gün, gündelik iş yapmak suçtur. O gün, Tanrı için yakılan sunu sunulur (Lev.23:23-25; Say.29:1-6).

**a.6- Günahların Bağışlanma Günü**

Yedinci ayın onuncu günü, günahların bağışlanma günüdür. Kutsal bir toplantı düzenlenir. Tanrı için yakılan sunu sunulur. O gün israillilerin iş yapması yasaktır. Tanrı, "*o gün herhangi bir iş yapanı halkının arasından yok edeceğim. Hiç iş yapmayacaksınız. Yaşadığınız her yerde kuşaklar boyunca sürekli yasa olacak bu. O gün sizin için Şabat, dinlenme günü olacak. Benliğinizi yeneceksiniz. Ayın dokuzuncu günü, akşamdan ertesi akşama kadar Şabat'ı kutlayacaksınız*" diyerek o gün çalışanları cezalandıracağını bildirmektedir (Lev.23:26-32; 16:2-34; Say.29:7-11).

**a.7- Çardak Bayramı**

Yedinci ayın on beşinci günü, Çardak Bayramı başlar. Yedi gün kutlanır. İlk gün kutsal bir toplantı düzenlenir, gündelik işler terk edilir. Yedi gün Tanrı için yakılan sunu sunulur. Sekizinci gün kutsal bir toplantı düzenlenip sunu sunulur. Bu

günlerde İsrailliler çardaklarda yaşar (Lev.23:33-44; Say.29:12-39; Yas.16:13-17).

**b- Kur'an-ı Kerim'de Kutsal Olan Günlere Karşı İşlenen Suç ve Ceza Tipleri**

Kur'an-ı Kerim, Cumartesi günü yasağına uymayan İsrailllilere verilen cezaları örnek göstererek, Müslümanlardan, Cuma vaktinde alışverişi terk edip ibadet ile meşgul olmalarını istemekte, aksi davranmaları halinde uhrevi kazançtan mahrum bırakılarak cezalandırılacaklarını haber vermektedir (Cuma 62/9-11).

**b.1- İsrailliler için Cumartesi Günü Yasağı**

Kur'an-ı Kerim, deniz kıyısında balıkçılıkla uğraşan bir şehrin, cumartesi yasağını çiğneyerek haddi aştığını, Cumartesi günü iş yapma yasağına uyduklarında, balıkların onlara açıktan akın akın geldiğini, Cumartesi günü iş yapma yasağına uymadıklarında ise balıkların gelmediğini ve şehirde yaşayanların kötülüğe sapmaları sebebiyle bu şekilde imtihan edildiklerini (Araf 7/163), Cumartesi yasağının ancak onda ihtilafa düşenlere farz kılındığını, Allah'ın, onların ihtilaf ettikleri şeyler hakkında kıyamet günü aralarında hükmedeceğini (Nahl 16/124) ve Cumartesi günü yasağını çiğneyenlerin lanetlendiğini bildirmektedir (Nisa 4/47).

**b.2-Müslümanlar için Cuma Günü Yasağı**

Kur'an-ı Kerim, Cuma günü namaz için ezan okunduğu vakit; inananların Allah'ı anmaya koşmalarını, alım satımı bırakmalarını, namaz bitince yeryüzüne dağılarak Allah'ın lütfundan rızık istemelerini, nafakalarını temin etmek için çalışmalarını istemektedir. Kur'an-ı Kerim, Cuma vakti, ilk Müslümanlardan bazılarının bir kazanç veya bir eğlence gördüklerinde,

Peygamberi ayakta bırakarak oraya yöneldiklerini belirterek, Peygamberden, Cuma vakti ticarete yönelenlere, 'Allah katında kazanacakları şeyin, eğlenceden ve ticarî kazançtan daha hayırlı olduğunu' hatırlatmasını istemektedir (Cuma 62/9-11). Kur'an-ı Kerim'e göre, Cuma vakti ibadetle meşgul olmak için ticareti terk etmeyenler, sevaptan mahrum bırakılmakla bir nevi psikolojik bir ceza tipi ile cezalandırılmaktadır.

**5- Kutsal Objelere Karşı İşlenen Suç ve Ceza Tipleri**

Kitab-ı Mukaddes'te Tanrı'ya sunulan kutsal yiyeceklere veya Ahit Sandığı'na bilmeden dokunmak bile suç sayılmıştır. Kutsal nesnelere el uzatmak kefaret ödemekle, Ahit Sandığı'na dokunmak ise ölümle cezalandırılmıştır. Kur'an-ı Kerim'de ise sadece Semud kavminin mucize isteğine karşılık olarak, kayadan ortaya çıkarılan deveyi öldürmek suç sayılmış ve cezalandırılmıştır.

**a. Kitab-ı Mukaddes'te Kutsal Objelere Karşı İşlenen Suç ve Ceza Tipleri**

Kitab-ı Mukaddes'te, "*kimse ilk oğulluk hakkını bir yemeğe karşılık satan Esav gibi kutsal değerlere saygısızlık etmesin*" denilerek, kutsal değerlere saygısızlıktan sakındırılmakta ve Esav'ın, daha sonra kutsanma hakkını miras almak istediği ancak geri çevrildiği, kutsanmak için gözyaşı döküp yalvarmasına karşın, sonucun değişmediği hatırlatılarak kutsal değerlere saygısızlığın tövbesinin mümkün olmayacağı belirtilmektedir (İbr.12:16,17).

**a.1- Kutsal yiyecek**

Kitab-ı Mukaddes'e göre kutsal yiyeceği ancak atananlar yiyebilir. Yabancı biri yiyemez, çünkü bu sunular kutsaldır. Kesilen kurbanın etinden ya da ekmekten sabaha artan olursa ya-

kılır ama başkasının yemesine müsaade edilmez (Çık.29:33,34). Eğer biri Rabbe adanmış kutsal nesnelere el uzatır, bilmeden günah işlerse, suç sunusu olarak Rabbe küçükbaş hayvanlardan kusursuz bir koç getirmekle cezasını öder (Lev.5:13-16). Yeni Ahit'te, Şabat günü ekinler arasından geçerken İsa'nın öğrencilerinin, acıkınca başakları koparıp yemeye başladıkları, bunu gören Ferisilerin İsa'ya, "*öğrencilerin Şabat günü yasak olanı yapıyor*" dedikleri, İsa'nın onlara, "*Davut'la yanındakiler acıkınca Davut'un ne yaptığını okumadınız mı? Tanrı'nın evine girdi, kendisinin ve yanındakilerin yemesi yasak olan, ancak kâhinlerin yiyebileceği adak ekmeklerini yedi. Ayrıca kâhinlerin her hafta tapınakta Şabat Günü'yle ilgili buyruğu çiğnedikleri halde suçlu sayılmadıklarını Kutsal Yasa'da okumadınız mı?*" (Mat.12:1-8) diyerek, sadece kâhinlerin yemesine izin verilen kutsal yiyecekten Davut ve adamlarının yemiş olmalasına rağmen suçlu sayılmadıklarını ve ayrıca kâhinlerin de Şabat yasağını çiğnemelerine karşın suçlu sayılmadıklarını belirtmektedir.

**a.2- Kutsal Sunuya Saygısızlık**

Kitab-ı Mukaddes'te, Samuel'in zamanındaki gençlerin Rabbe sunulan sunuları küçümsedikleri, bu dönemde Kâhin Eli'nin çok yaşlanmış olduğu, Oğullarının, Buluşma Çadırı'nın girişinde görevli kadınlarla düşüp kalktıkları, ayrıca kurbanı ve sunuyu küçümsedikleri belirtilerek, ceza olarak Tanrı'nın, Kâhin Eli'ye, "*ailen ve atanın soyu sonsuza dek bana hizmet edecekler demiştim. Ama şimdi bu benden uzak olsun! Beni onurlandıranı ben de onurlandırırım, beni saymayanı küçük düşürürüm. Soyundan hiç kimse yaşlanacak kadar yaşamayacak. İsteklerimi ve amaçlarımı yerine getirecek güvenilir bir kâhin çıkaracağım kendime*" (1.Sa.2:17-36) dediği ve kutsal sunuya saygısızlık eden Kâhin Eli'nin ailesinin, Tanrı'dan uzaklaştırılarak ve genç yaşta canları alınarak cezalandırıldığı bildirilmektedir.

**a.3- Tanrı'nın Sandığına Saygısızlık Yapan Filistinliler**

Tanah'a göre, Filistinliler, savaşta İsraillilere karşı galip gelip, Tanrı'nın Sandığı'nı ele geçirirler. Ertesi gün erkenden kalktıklarında Dagon heykelini Rabbin Sandığı'nın önünde yüzüstü yere düşmüş bulurlar. Dagon'u alıp yerine koyarlar. Ama ertesi sabah erkenden kalktıklarında, Dagon'u yine Rabbin Sandığı'nın önünde yüzüstü yere düşmüş bulurlar. Bu kez Dagon'un başıyla iki eli kırılmış, yalnızca gövdesi kalmıştır. Ardından halk urlarla cezalandırılır ve ülkede fareler görünür. Fareler, kentin her yanına ölüm saçmaya başlar. Halk, "*İsrail Tanrısının Sandığı yanımızda kalmamalı; çünkü O bizi de ilahımız Dagon'u da ağır bir biçimde cezalandırıyor*" derler. Bunun üzerine Filistin beylerini çağırtıp, 'Sandığa ne yapalım?' diye sorarlar. Filistin beyleri, İsrail Tanrısının Sandığının Gat'a götürülmesine karar verirler. Böylece Sandık Gat'a götürülür. Ama Gat kenti de cezalandırır. Büyük bir korku yayılır çünkü halk urlarla cezalandırılmaktadır. Sonunda Filistinliler Sandığın geri gönderilmesine karar verir (1.Sa.5:1-12; 6:1-19).

**a.4- Ahit Sandığına Dokunan Uzza**

Filistinliler iade ettikten sonra Sandığı teslim alanlar, Nakon'un harman yerine vardığında öküzler tökezler. Bu nedenle Uzza, elini uzatıp Sandığı tutar. Tanrı, saygısızca davranan Uzza'ya öfkelenerek onu orada yere çalar. Uzza, Tanrı'nın Sandığı'nın yanında ölerek saygısızlığı sebebiyle cezalandırılır (2.Sa.6:6,7).

**b- Kur'an-ı Kerim'de Kutsal Objelere Karşı İşlenen Suç ve Ceza Tipleri**

Kur'an-ı Kerim'de kutsal yiyecek veya kutsal obje yasakları olmayıp sadece Semud kavminin mucize talebi üzerine kayadan çıkarılan Salih peygamberin devesinin öldürmesi sebebiy-

le Semud kavminin cezalandırılması söz konusudur. Devenin, kutsal olmasa bile sıradan bir deve olmadığı, ona zarar vermenin suç sayılarak cezalandırılmasından anlaşılmaktadır.

**b.1- Salih'in Devesi**

Kur'an-ı Kerim, Semud toplumuna kardeşleri olan Salih'in peygamber olarak gönderildiğini, Semud halkının talebi ile Salih'in peygamberliğinin ispatı olmak üzere, bir mucize olarak kayanın yarılmasıyla ortaya çıkarılan deve için Salih'in "*ey kavmim Allah'a kulluk edin sizin O'ndan başka ilahınız yoktur. Size Rabbinizden apaçık bir mucize gelmiştir. Allah'ın bu dişi devesi size bir belgedir. onu salıverin de Allah'ın arzında otlasın, ona bir kötülükle dokunmayın sonra sizi acı bir azap yakalar*" (Hud 11/64; Araf 7/73) dediğini, ancak Semud halkının dişi deveyi öldürdüğünü (Araf 7/77) ve işlemiş oldukları suçtan dolayı şiddetli bir azap ile cezalarını çektiklerini haber vermektedir (Şuara 26/155-157).

**6- İbadetle İlgili Konularda İşlenen Suç ve Ceza Tipleri**

İbadetler konusunda Kitab-ı Mukaddes, hataları olanları dünyevi bir ceza tipi olan ölümle veya sosyal bir ceza tipi olan toplumdan atılıp dışlanmakla veya psikolojik bir ceza tipi olan lanetlenmekle cezalandırırken, Kur'an-ı Kerim, ibadetlerde hataları olanları, uhrevi bir ceza tipi olan sevaptan ve Cennet'ten mahrum bırakılıp ateşe atılmakla cezalandırmaktadır.

**a- Kitab-ı Mukaddes'te İbadetle İlgili Konularda İşlenen Suç ve Ceza Tipleri**

Kitab-ı Mukaddes, Harun'un oğulları Nadav'la Avihu'nun buhurdanlarını alıp içlerine ateş, ateşin üstüne de buhur koyduklarını ancak Rabbin buyruklarına aykırı bir ateş sunduklarını, bu sebeple de Tanrı tarafından gönderilen ateşin onları

öldürdüğünü bildirmektedir (Lev.10:1,2; Say.3:4). Kitab-ı Mukaddes, "*en iyisini sunarsanız, bu konuda günah işlememiş olursunuz. Ölmemek için İsrailliler'in sunduğu kutsal sunuları kirletmeyeceksiniz*" (Say.18:32) diyerek sununun en iyisi olmaması suçunun ölümle cezalandırılacağını belirtmektedir. Ayrıca İsraillilerin, sunularını takdim ederken 'ne yorucu!' diyerek burun kıvırdıklarını, üşenerek takdim ettiklerini, çalıntıyı, topalı, hastayı kurban ettiklerini ve sebeple de lanetlendiklerini bildirmektedir (Mal.1:7-14).

Kitab-ı Mukaddes, İsraillilerden Fısıh kurbanını bütün kuralları uyarınca kesmelerini istemekte, temiz sayılan ve yolculukta olmayan birinin Fısıh kurbanını kesmeyi savsaklaması halinde, halkının arasından atılarak cezalandırılacağını haber vermektedir (Say.9:10-14). İbadetlerde gösteriş yapanların ödül alamayacakları belirtilerek, "*siz sadaka verirken, sol eliniz sağ elinizin ne yaptığını bilmesin. Dua ettiğiniz zaman ikiyüzlüler gibi olmayın. Onlar, herkes kendilerini görsün diye havralarda ve caddelerin köşe başlarında dikilip dua etmekten zevk alırlar. Ama siz dua edeceğiniz zaman iç odanıza çekilip kapıyı örtün. Oruç tuttuğunuz zaman, ikiyüzlüler gibi surat asmayın. Onlar oruç tuttuklarını insanlara belli etmek için kendilerine perişan bir görünüm verirler. Aranızda en üstün olan, ötekilerin hizmetkârı olsun. Kendini yücelten alçaltılacak, kendini alçaltan yüceltilecektir*" (Mat.6:1-8; 6:16-18; 23:1-18) denilerek ibadetlerde ikiyüzlülük yapanların ödüllendirilmeyeceğini, gösterişten hoşlananların terk edilmesini ve gösteriş yaparak insanların malını mülkünü sömüren, gösteriş için uzun uzun dua edenlerin cezasının diğer insanlardan çok daha ağır olacağını belirtmektedir (Luk.20:45-47).

**b- Kur'an-ı Kerim'de İbadetle İlgili Konularda İşlenen Suç ve Ceza Tipleri**

Kur'an-ı Kerim, Allah'ın kendilerine nimetler verdiği pey-

gamberlerden, Âdem'in soyundan, Nuh ile birlikte gemide bulunanlardan, İbrahim ve Yakub'un soyundan, doğruya ulaştırılmış ve seçkin kılınmış kimselerin olduğunu, bu kimselerin, Allah'ın ayetlerini duydukları zaman ağlayarak secdeye kapandıklarını ancak onların arkasından gelen nesillerin ise namazı terk ettiklerini ve şehvetlerine kapıldıklarını bu sebeple de ileride cezalarını çekeceklerini haber vererek, uhrevi bir ceza tipiyle cezalandırılacaklarını bildirmektedir (Meryem 19/58-60).

Kur'an-ı Kerim, inananların, dini yalnız Allah'a has kılarak ve hanifler olarak Allah'a kulluk etmelerini istemekte (Beyyine 98/5), sadece Allah rızası için fakirlere yardım eden ve arkasından yaptığı yardımı başa kakmayan, fakirlerin gönlünü kırmayan kimselerin yaptıklarının Allah katında bir kıymetinin olduğunu, ancak bu kişilerin mükâfatlandırılacaklarını, bu kimseler için korku olmadığını ve üzüntü de çekmeyeceklerini belirterek, Allah'a ve ahiret gününe inanmayıp insanlara karşı gösteriş yapmak için fakirlere yardım eden ve ardından fakirleri borçlu çıkararak minnet ve eziyet edenlerin hiçbir şey kazanamayacaklarını ve Allah'ın böylesi insanlara hidayet vermeyeceğini bildirmektedir (Bakara 2/262-264). Kur'an-ı Kerim'e göre mallarını gösteriş olsun diye infak edenler Allah'a ve ahiret gününe de inanmazlar. Böylesi insanların arkadaşı da şeytandır (Nisa 4/38,39). Ayrıca Kur'an-ı Kerim, münafıkların namaza kalktıkları zaman üşenerek kalktıklarını, insanlara gösteriş yaptıklarını ve Allah'ı çok az andıklarını anlatmaktadır (Nisa 4/142). Kur'an-ı Kerim, İbadetlerin eksik yapılması konusunda müsamahakâr davranmakta, savaş ve yolculuk hallerinde Müslümanların ibadetlerde bir kısaltma yapmalarına izin vermektedir (Bakara 2/239; Nisa 4/101,102).

**7- Adak**

Her iki kitap da adağın yerine getirilmesini isteyerek

aksi davrananların cezalandırılacağını haber vermektedir. İnsan kurban etme adağını, kızını kurban ederek yerine getiren Yiftah'ın kıssasını (Hakimler 11:27-40) anlatan Kitab-ı Mukaddes'e göre Tanrı'ya adanan şey kutsal olmaktadır. Kur'an-ı Kerim ise İbrahim peygamber'in oğlunu kurban edeceği esnada Allah'ın, İbrahim peygamberin oğluna bedel bir kurban göndererek oğlunu kurban etmesine müsaade etmediğini haber vermektedir (Saffat 37/100-107). Ayrıca Kur'an-ı Kerim, Meryem'in de ailesi tarafından Allah'a adandığını haber vermektedir (Al-i İmran 3/35,36).

**a- Kitab-ı Mukaddes'te Adak**

Kitab-ı Mukaddes, bir dilek adağı adandığında mutlaka yerine getirilmesini istemekte, yerine getirilmemesini suç saymakta ancak adak adamaktan çekinenler için bir yaptırım olmadığını bildirmektedir (Yas.23:21-23). Fuhuş yapanın kazancının adak olarak Tapınağa götürülemeyeceği belirtilmektedir (Yas.23:18). Eriha Kenti ele geçirildiğinde, Kentin içindeki her şeyin Tanrı'ya adanmış olduğu, adanmış olan herhangi bir şeye el sürülmesi halinde İsrail'in ordugahının felakete ve yıkıma sürükleneceği, kadın erkek, genç yaşlı ve hayvanlara varıncaya dek kentte ne kadar canlı varsa, hepsinin kılıçtan geçirilip yok edileceği, Eriha'yı yeniden kurmaya kalkışanın lanetleneceği bildirilmektedir (Yeşu 6:16-26).

Kitab-ı Mukaddes, Tanrı'ya insan adanması konusunda da bilgi vermektedir; Kral Yiftah, Gilat ve Manaşşe'den geçerek Ammonlular'a doğru ilerlediğinde Rabbin önünde ant içerek, "*gerçekten Ammonlular'ı elime teslim edersen, onları yenip sağ salim döndüğümde beni karşılamak için evimin kapısından ilk çıkan, Rabbe adanacaktır. Onu yakmalık sunu olarak sunacağım*" der. Yiftah, bu adaktan sonra savaşı kazanır ve eve döndüğünde, kızı tef çalıp dans ederek onu karşılar. Yiftah'ın

tek çocuğu olan kızı adak olarak Tanrı'ya sunulur (Hakimler 11:27-40).

**b- Kur'an-ı Kerim'de Adak**

Kur'an-ı Kerim'de, Müminlerin adaklarını yerine getirdikleri ve ahiret gününden korktukları belirtilerek (İnsan 76/7), "*her neyi adak olarak adarsanız, muhakkak Allah onu bilir*" denilmekte ve adağını yerine getirmeyenin zalim olduğu, Allah'ın da zulmedenlere yardım etmeyeceği haber verilerek (Bakara 2/270) adağı yerine getirmemek suçuna psikolojik bir ceza verilmektedir. Adak adayan kişi, bunu söylemediği takdirde adağından toplum haberdar olmamakta ve kişi toplum tarafından suçlu sayılmamakta dolayısıyla toplum tarafından adağını yerine getirmediği cezalandırılması da söz konusu olmamaktadır. Adağın yerine getirilmesi tamamen adayan kişiye bağlıdır, adağın yerine getirilmemesi durumunda uygulanacak ceza da sadece ferdin Tanrı'dan korkması ve başına bir musibet geleceğinden endişe etmesi şeklinde uygulanan psikolojik ceza tipidir.

Kur'an-ı Kerim, İmran'ın karısının "*Rabbim, karnımda olanı Sana adadım, benden kabul et*" diyerek, çocuğunu adadığını, çocuk doğduğunda kız olduğu için hayal kırıklığı yaşadığını, çocuğun adını Meryem koyduğunu, Allah'ın Meryem'e hüsnü kabul gösterdiğini ve Zekeriyya peygamberi de Onun bakımı ile görevlendirdiğini bildirmektedir (Al-i İmran 3/35-37).

**8- Kurban**

Kurban konusu, Kitab-ı Mukaddes'te müstakil bir ibadet olarak zikredilirken Kur'an-ı Kerim'de kurban, hac ibadetinin bir parçası olarak ve kefaret kapsamında geçmektedir. Ayrıca her iki kitap da kurbanın ancak Tanrı adına kesilebileceğini belirtmektedir. Aksinin yapılması halinde Kitab-ı Mukaddes'e

göre ölüm cezası uygulanırken Kur'an-ı Kerim'e göre kişi günahkâr sayılmaktadır.

**a- Kitab-ı Mukaddes'te Kurban**

Kitab-ı Mukaddes'e göre Tanrı'dan başkası için kurban kesmek suçtur, karşılığı da ölüm cezasıdır (Çık.22:20). Tanrı için kesilen kurban etinin Tapınağa götürülmesi şarttır. İsrailliler'den ordugahın içinde ya da dışında bir sığır, bir kuzu ya da keçi kurban eden ve onu Buluşma Çadırı'nın giriş bölümüne, Rabbe sunmak üzere getirmeyen kimse, kan dökmüş sayılmakta, suçunun karşılığı olarak da halkın arasından atılmak suretiyle cezalandırılmaktadır (Lev.17:1-4).

**b- Kur'an-ı Kerim'de Kurban**

Kur'an-ı Kerim'de, kurban ibadeti hac ibadetinin bir parçası olarak zikredilmektedir. Ailesi Mescid-i Haram'da olmayanlar için, Haccı veya umreyi savaş, hastalık veya buna benzer nedenlerle tamamlayamayanların, kendilerine kolay gelen kurbanı göndermeleri gerektiği bildirilmekte ve Müslümanların, bu kurala uyma konusunda Allah'tan korkmaları gerektiği söylenerek Allah'ın cezalandırmasının pek çetin olacağı hatırlatılmaktadır (Bakara 2/196).

Kur'an-ı Kerim'de, inananlardan kurbanlık hayvanlara saygısızlık etmemeleri istenmekte bu konuda aksi davrananlara Allah'tan korkmaları tavsiye edilerek Allah'ın cezalandırmasının pek şiddetli olacağı hatırlatılmaktadır (Maide 5/2). Kur'an-ı Kerim'de, kurban kesilirken Allah'ın adının anılması istenerek müminlerin Allah'ın adı anılmadan kesilen hayvanların etlerinden yememeleri gerektiği belirtilmekte ve Allah'ın adı anılmadan kesilen hayvanların etlerinden yemenin büyük bir günah olduğu bildirilmektedir (Enam 6/118-121).

**9- Yemin**

Yemin konusunda Kitab-ı Mukaddes'te, kişi ister bilinçli olsun ister olmasın yemin ettiği andan itibaren sorumlu tutulmakta iken Kur'an-ı Kerim'de sadece bilinçli olarak yapılan yeminler geçerli sayılmaktadır. Ayrıca her iki kitaba göre de yemin konusunda verilen ceza, kefaret cezasıdır.

**a- Kitab-ı Mukaddes'te Yemin**

Kitab-ı Mukaddes'e göre, bir kimse, hangi konuda olursa olsun, kötülük ya da iyilik yapmak için, düşünmeden ve ne yaptığını bilmeden ant içerse, suçlu sayılmaktadır. Kişi bu suçu işlediği zaman, günahını itiraf ederek, günahının bedeli olmak üzere Rabbe bir suç sunusu getirmek suretiyle cezalandırılmaktadır. Bu sunu küçükbaş hayvanlardan dişi bir kuzu ya da keçidir (Lev.5:4-6). Ayrıca gök üzerine, yer üzerine veya daha başka herhangi bir şey üzerine yemin edilmesi yasaklanmakta ve kurala uymayanların yargılanacağı bildirilmektedir (Yak.5:12).

**b- Kur'an-ı Kerim'de Yemin**

Kur'an-ı Kerim, inananların iyilik yapmamak için yeminlerini bahane etmelerine karşı çıkmakta, Müslümanların rasgele, boş, amaçsız sözlerinden dolayı sorumlu tutulmayacaklarını ancak gerçekten, yürekten yapmış oldukları yeminlerden dolayı sorumlu tutulacaklarını bildirmektedir (Bakara 2/224,225). Kur'an-ı Kerim'de, Allah'ın ahdini ve yeminlerini az bir değere karşılık satanların, yeminlerine sadık kalmayanların, ahiretten nasiplerinin olmadığı, kıyamet gününde Allah'ın onlarla konuşmayıp onları gözetmeyeceği ve onları arındırmayacağı, uhrevi hayatlarında da onlar için acı bir azabın olduğu haber verilmektedir (Al-i İmran 3/77).

Kur'an-ı Kerim, inananların yeminleriyle bağlamış olduk-

ları sözlerden dolayı sorumlu olduklarını, yeminlerine sadık kalamamaları halinde yeminin kefareti olarak; kendi ailelerine yedirdiklerinin ortalamasından on yoksulu doyurmaları ya da onları giydirmeleri veya bir köleyi özgürlüğüne kavuşturmaları, bunlara imkân bulamayanların ise üç gün oruç tutmaları istenmekte, bunlardan birini yapmaları halinde kefaretin yerine geleceği haber verilmektedir (Maide 5/89).

**10- Kefaret**

Her iki kitaba göre inananlar, ibadetler konusunda veya başka bir konuda bir hata işlemiş ise kefaret ödemekle ibadetteki eksiklik veya istemeden yapılmış olan hata affedilmektedir. Ancak Kitab-ı Mukaddes'e göre sadece ibadetlerdeki eksiklik veya kişinin istemeden yapmış olduğu hatalar sebebiyle değil kişinin işlediği suçların karşılığı olarak da kefaret ödemesi mümkündür. Kitab-ı Mukaddes'te kefaret, sadece hayvan kurbanı ile mümkün olurken Kur'an-ı Kerim'de hayvan kurban etmekle birlikte, köle azat etmek, fakirleri doyurmak veya onlara elbise giydirmek gibi toplum hizmetinde bulunmakla veya oruç tutmakla da kefaret ödemek mümkündür. Oruç tutmak Kur'an-ı Kerim'e göre bir ibadet tipidir ancak işlenen hataya karşılık tutulan oruç kişinin kendi kendine tatbik ettiği bir ceza tipidir.

**a- Kitab-ı Mukaddes'te Kefaret**

Kitab-ı Mukaddes'e göre kâhin günah işleyerek halkını da suçlu kılarsa, işlediği günahtan ötürü Günah Sunusu olarak kusursuz bir boğa sunmalıdır. Kâhin, boğayı Buluşma Çadırı'nın giriş bölümüne, Rabbin önüne getirip, elini onun başına koymalı ve Rabbin huzurunda onu kesmeli, boğa kanının birazını Buluşma Çadırı'na götürerek, parmağını kana batırıp En Kutsal Yer'in perdesi önünde, Rabbin huzurunda

yedi kez serpmeli, çadırda, Rabbin huzurunda, buhur sunağının boynuzlarına sürmeli, boğanın artakalan kanını çadırın giriş bölümündeki Yakmalık Sunu Sunağı'nın dibine dökmeli, boğanın bütün yağını, bağırsak ve işkembe yağlarını, böbreklerini, böbrek üstü yağlarını, karaciğerden böbreklere uzanan perdeyi, Esenlik Kurbanı olarak sunulan sığırda olduğu gibi ayırmalı ve bunları Yakmalık Sunu sunağı üzerinde yakmalıdır. Boğanın artakalan parçalarını ordugahın dışında, küllerin döküldüğü temiz bir yere götürerek küllerin üzerinde odun ateşiyle yakmalıdır. Böylece hem suçlu olan kâhin affedilmiş olacak hem de suç işleyen kâhin yüzünden suçlu durumuna düşen halk affedilmiş olacaktır. Eğer suçu kâhin değil de bütün İsrail topluluğu işlemişse, işlediği günah açığa çıkınca topluluk günah sunusu olarak bir boğa sunmalı, onu Buluşma Çadırı'nın önüne getirmeli, Rabbin huzurunda, topluluğun ileri gelenleri ellerini boğanın başına koyarak boğayı kesmeli, kâhin, boğanın kanını Buluşma Çadırı'na götürerek parmağını kana batırıp Rabbin huzurunda, perdenin önünde yedi kez serpmeli, çadırda Rabbin huzurunda bulunan sunağın boynuzlarına sürmeli, boğanın artakalan kanını çadırın giriş bölümündeki Yakmalık Sunu Sunağı'nın dibine dökmeli, boğanın bütün yağını alıp sunağın üzerinde yakmalı ve Günah Sunusu olarak sunulan boğaya yaptığının aynısını yapmalıdır. Böylece kâhin halkın suçlarını bağışlatacaktır (Lev.4:3-20).

Kitab-ı Mukaddes, yanlışlıkla ya da bilgisizlikten dolayı günah işleyen biri için de ayın yedinci günü kefaret olarak boğa sunulmasını istemekte ve böylece tapınağın arındırılacağını bildirmektedir (Hez.45:18-20). Kitab-ı Mukaddes'e göre eğer biri Rabbe adanmış nesnelere el uzatır, bilmeden günah işlerse, suç sunusu olarak Rabbe küçükbaş hayvanlardan kusursuz bir koç getirmelidir. Böylesi bir şahıs, 'adanmış nesneler' konusunda işlediği suçun karşılığını ödemeli ve beşte

birini üzerine ekleyerek kâhine vermelidir. Böylece kâhin suç sunusu olan koçla, kişinin günahını bağışlatacak ve kişi bağışlanacaktır (Lev.5:14-16).

Kitab-ı Mukaddes'e göre biri suç işlerse suçunu itiraf etmeli ve karşılığını, beşte birini üzerine ekleyerek suç işlediği kişiye ödemelidir. Eğer kişinin işlenen suçun karşılığını alacak bir yakını yoksa, suçun karşılığı Rabbe ait olacaktır. Günahın bağışlanması için sunulan Bağışlamalık Koç'la birlikte suçun karşılığı da kâhine verilecektir. İsrail halkının kâhine sunduğu kutsal armağanların bağış kısımları da kâhinin olacaktır (Say.5:5-10).

İnananlardan biri, hangi konuda olursa olsun, kötülük ya da iyilik yapmak için, düşünmeden ve ne yaptığını bilmeden ant içerse, bunu anladığı an suçlu sayılacaktır. Kişi bu suçlardan birini işlediği zaman, günahını itiraf etmeli, günahının bedeli olarak Rabbe bir Suç Sunusu getirmelidir. (Lev.5:4-6).

Kitab-ı Mukaddes'in bildirdiğine göre Davut'un krallığı döneminde, üç yıl art arda kıtlık olur. Davut kıtlığın sebebini Rabbe danışır. Rab, "*buna kan döken Saul ile ailesi neden oldu çünkü Saul Givonlular'ı öldürdü*" der. Givonlular, İsrail soyundan olmayan, Amorlular'dan sağ kalan bir halktır. İsrailliler, onları sağ bırakacaklarına ant içmiş olmalarına rağmen Saul, onları yok etmeye çalışmıştır. Kral Davut, Givonlular'ı çağırtıp onlarla konuşur. Davut, Givonlular'a, "*sizin için ne yapabilirim, Rabbin halkını kutsamanız için bu suçu nasıl bağışlatabilirim?*" diye sorar. Givonlular, "*bizi yok etmeye çalışan adamın oğullarından yedisi bize verilsin, onları asalım*" derler. Kral, yedi kişiyi seçer ve Givonlular'ın eline teslim eder. Givonlular onları dağda asar (2.Sa.21:1-9). Böylece suçlunun suçsuz akrabaları öldürülmek suretiyle, bir nevi insan kurban edilerek, kıtlık ortadan kaldırılmış olur.

**b- Kur'an-ı Kerim'de Kefaret**

Kur'an-ı Kerim'e göre; yanlışlıkla bir Mümini öldüren kimsenin, kefaret olarak Mümin bir köle azat etmesi ve ölenin ailesine teslim edilecek bir diyet vermesi gereklidir. Eğer, ölünün ailesi diyeti bağışlamışsa bu takdirde diyet vermesi gerekmez. Eğer öldürülen Mümin olduğu halde, düşman olan bir toplumdan ise Mümin bir köle azat etmek lazımdır. Eğer kendileriyle antlaşma bulunan bir toplumdan ise ailesine teslim edilecek bir diyet ve bir Mümin kölenin azat edilmesi gerekir. Kur'an-ı Kerim'e göre, bunları bulamayan kimse, Allah tarafından tövbesinin kabulü için iki ay boyunca oruç tutmak zorundadır (Nisa 4/92). Kur'an-ı Kerim'e göre yaralamalarda; cana can, göze göz, buruna burun, kulağa kulak, dişe diş ve bütün yaralara karşılık kısas vardır. Ancak yaralanan kimse bunu sadaka olarak bağışlarsa o kendisi için bir kefarettir (Maide 5/45).

Kur'an-ı Kerim, tutulmayan yeminin kefareti olarak kendi ailelerine yedirdikleri yemeğin benzeri bir yemekle on yoksulu doyurmalarını ya da onları giydirmelerini veya bir köleyi özgürlüğüne kavuşturmalarını, bunlara imkân bulamayanların ise üç gün oruç tutmalarını istemekte, bunlardan birini yapmaları halinde, bozdukları yeminlerine kefaret olacağını bildirmektedir (Maide 5/89). Kur'an-ı Kerim'e göre ihramlıyken avlanma yasağını kasıtlı olarak çiğneyen kişi ceza olarak, adalet sahibi iki kişinin hükmedeceği, öldürülen hayvanın benzeri bir hayvanı kurban ederek veya yoksulları doyurarak veya oruç tutarak kefaretini öder (Maide 5/95). Ayrıca ihramlı, saç ve sakal tıraşı olamaz, güzel koku sürünemez, dikişli elbise giyemez, canlı öldüremez. Bunlardan birini yaparsa ya bir kurban keser ya birkaç fakiri doyurur ya da üç gün Mekke'de, yedi gün de memleketine döndükten sonra olmak üzere toplam on gün oruç tutar (Bakara 2/196).

Bir kimsenin karısına 'sen bana anamın sırtı gibisin' diye-

rek, onu kendisine haram kılması anlamına gelen 'zıhâr' ile ayrılmak isteyip de sonra söylediklerinden vaz geçilmesi halinde kefaret olarak; bir köleyi hürriyete kavuşturmak gerekir. Buna imkân bulamayan kimse, hanımıyla temas etmeden önce ara vermeden iki ay oruç tutar. Buna da gücü yetmeyen, altmış fakiri doyurur (Mücadele 58/3,4).

Kur'an-ı Kerim, inananların Ramazan ayında oruç tutmalarının farz olduğunu belirterek, hasta yahut yolcu olanların diğer günlerde kaza edebileceklerini ancak ihtiyarlık veya şifa umudu kalmamış hastalık gibi, devamlı mazereti olup da oruç tutmaya güçleri yetmeyenlerin, kefaret olarak bir fakir doyumu kadar fidye vermeleri gerektiğini bildirmektedir (Bakara 2/184,185).

## 2- İNSANA KARŞI İŞLENEN SUÇ CEZA TİPOLOJİSİ

İnsan aleyhine işlenen suçlar ve cezaları, insanların birbirleriyle olan münasebetlerinden kaynaklanacak olan zararları ve bu zararların karşılığında uygulanan ceza tiplerini içermektedir. Bu zararlar; öldürme, yaralama veya adam kaçırma suç tiplerinde olduğu gibi, kişinin 'bedenine' zarar vermeye yönelik, alay etme, insanı küçük düşürme suç tiplerinde olduğu gibi, kişinin 'psikolojisine' zarar vermeye yönelik, zina iftirası suç tipinde olduğu gibi, kişinin 'toplumdaki sosyal konumuna' zarar vermeye yönelik, hırsızlık gibi suç tiplerinde olduğu gibi, kişinin 'malına mülküne' zarar vermeye yönelik olmak üzere işlenen suçlar, insana karşı işlenen suçlar kapsamında değerlendirilmektedir (Işık ve Karaman, 2020, s. 14-15). İki ana başlık altında ele alınan konu; kişinin öldürülmesi, yaralanması, sürülmesi, iffet ve namusuna saldırılması, kendisiyle alay edilmesi veya ihanete uğraması gibi suç ve ceza tiplerini içeren 'şahıs aleyhine işlenen suç ve ceza tipleri' ile kişinin sahip olduğu mal varlığına karşı işlenebilecek olan suç ve ceza tiplerini içeren 'mal aleyhine işlenen suç ve ceza tiple-

ri' başlıkları altında incelenmiştir. Tanrı'nın insanlar arası ilişkileri tanzim etmiş olmasından dolayı, insana karşı suç işlenmesi halinde aynı zamanda Tanrı'nın kuralları da çiğnenmiş olmaktadır. Bu sebeple, insana karşı işlenen bir suçun cezası; öldürenin öldürülmesi veya yaralayanın yaralanması gibi bedensel bir ceza olabileceği gibi cehenneme atılmak gibi uhrevi bir ceza tipi de olabilmektedir.

## 1- KİŞİNİN BEDENİNE YÖNELİK İŞLENEN SUÇ VE CEZA TİPLERİ

Bu bölümde, Kitab-ı Mukaddes ve Kur'an-ı Kerim'de şahıs aleyhine işlenebilecek; öldürme, yaralama, adam kaçırma gibi bedensel suçların yanı sıra alay, tahkir gibi kişinin psikolojisine zarar veren suç ve ceza tipleri de incelenmiştir.

### 1- Öldürmek veya Ölüme Sebebiyet Vermek

Hem Kitab-ı Mukaddes hem de Kur'an-ı Kerim, kasten adam öldürmek suçu ve cezası ile kazaen ölüme sebebiyet vermek suçu ve cezasını birbirinden ayırmış, her iki durumu da suç saymış ancak farklı ceza tipleriyle cezalandırmıştır.

#### Kasten Öldürmek

Kasten adam öldürme suçu, her iki kitapta da kısas cezası ile cezalandırılmakta ve katilin hiçbir şekilde affedilmeyeceği bildirilmektedir. Kısas cezası, Hammurabi kanunlarında da aynı üslupla geçmekte, "*hür adamın gözünü çıkaranın gözü çıkarılmalı, kemiğini kıranın kemiği kırılmalıdır*" denilmektedir (Örs, 1966, s. 168) Ayrıca Kur'an-ı Kerim, kasten adam öldürenin uhrevi olarak da en ağır cezayı çekeceğini haber vermektedir. Kur'an-ı Kerim, kasten bir insanı öldürmeyi bütün insanlığın öldürülmesi kadar büyük bir suç olarak gördüğünü ve bu kuralın Kitab-ı Mukaddes'te de yazılı olduğunu haber vermektedir.

**a- Kitab-ı Mukaddes'te Kasten Öldürmek**

Kitab-ı Mukaddes'e göre insanların birbirlerine yapmakta oldukları kötülüklere ve yeryüzündeki adaletsizliğe rağmen Tanrı daima kullarının yanındadır. Ancak insanlar birbirlerine kötülük yapmaya devam etmektedirler (İpek, 2021a, s. 631). Kitab-ı Mukaddes'te kasten adam öldürme suçunun cezası öldürülmek, yani kısas uygulamasıdır. Bu ceza, Kitab-ı Mukaddes'te, "*kim birini vurup öldürürse, kendisi de kesinlikle öldürülecektir. Ama olayda kasıt yoksa, ona ben izin vermişsem, size adamın kaçacağı yeri bildireceğim. Eğer bir adam komşusuna düzen kurar, kasıtlı olarak saldırıp onu öldürürse, sunağıma bile kaçmış olsa, onu çıkarıp öldüreceksiniz*" (Çık.21:12-14) denilmek suretiyle, katil'in Kutsal Mabed'e sığınması halinde bile affedilmeyeceği ve cezasının mutlaka uygulanacağı belirtilmektedir.

Kitab-ı Mukaddes'te, katilin mutlaka insan tarafından katledileceği belirtilir. Yer yüzünde işlenen ilk cinayet olan Habil'in katlinde; "*kim insan kanı dökerse, kendi kanı da insan tarafından dökülecektir. Çünkü Tanrı, insanı kendi suretinde yaratmıştır*" denilerek, insanın Tanrı suretinde yaratılmış olmasından dolayı insan öldürmenin cezasının insanlarca öldürülmek olduğu belirtilmektedir (Yar.9:6)

Öldürülen kişinin hırsız olması durumunda; eğer hırsız, bir eve gece girerken yakalanıp öldürülmüşse, öldüren kişi suçlu sayılmamaktadır. Ancak olay gündüz olmuşsa, öldüren kimse kan dökmekten sorumlu tutulmaktadır (Çık.22:2,3).

Katil, şahitlerin tanıklığıyla öldürülür, bir tek kişinin tanıklığıyla öldürülmez. Ölümü hak etmiş katilin canı için bedel alınmaz, katil kesinlikle öldürülür. Cinayetin işlendiği ülke kirlenmiş olmaktadır. Kan dökmek ülkeyi kirlettiği için kan dökülen ülke ancak kan dökenin kanıyla temizlenir. Eğer biri demir bir aletle başka birine vurur, o kişi de ölürse, adam katildir ve kesinlikle öldürülür. Birinin elinde adam öldüre-

bilecek bir taş varsa, bu taşla başka birine vururşa, o kişi de ölürse, adam katildir ve öldürülür. Elinde adam öldürebilecek tahtadan bir alet varsa, bununla birine vururşa, o kişi de ölürse, adam katildir ve öldürülür. Eğer biri başka birine beslediği kinden ötürü onu iter ya da bile bile ona bir nesne fırlatırsa veya onu yumruklar, o kişi de ölürse vuran kişi kesinlikle öldürülecektir çünkü katildir. Ölenin öcünü alacak kişi, katili öldürür. Eğer biri bir başkasına kin beslemediği halde ansızın onu iter ya da istemeyerek ona bir nesne fırlatırsa, ya da onu görmeden üzerine öldürebilecek bir taş düşürür de o kişi ölürse, öldüren kin beslemediğinden ve ona zarar vermek istemediği için kazayla adam öldürmüştür. Topluluk tarafından, kan öcünü alacak kişiden korunur. İsraillilerden sığınak kentler olarak bazı kentler seçmeleri ve kazaen ölüme sebebiyet verenlerin topluluğun önünde yargılanmadan öldürülmemesi için o şehirlere sığınması istenmektedir. Kazaen öldüren sığınak kente kaçar. Başkâhinin ölümüne dek orada kalır. Ama kazaen adamı öldüren kişi, kaçmış olduğu sığınak kentin sınırını geçer, kan öcü alacak kişi de onu sığınak kentin sınırı dışında görür ve öldürürse suçlu sayılmaz. Çünkü kazaen katil olan şahıs Başkâhinin ölümüne dek sığınak kentte kalmamıştır. (Say.35: 6-34; Yas.19:11-13).

Faili meçhul cinayetlerde; ülkede, kırda yere düşmüş, kimin öldürdüğü bilinmeyen birinin cesedinin görülmesi halinde, kentin ileri gelenleri ve yargıçların olay mahalline gidip ölünün çevredeki kentlere olan uzaklığını ölçmeleri istenmektedir. Ölüye en yakın kentin ileri gelenlerinin işe koşulmamış, boyunduruk takılmamış bir düve alarak düveyi toprağı sürülmemiş, ekilmemiş ve içinde sürekli akan bir dere olan bir vadiye getirmeleri, derede düvenin boynunu kırmaları, boynu kırılan düvenin üzerinde ellerini yıkamaları, sonra da "*bu kanı ellerimiz dökmedi, kimin yaptığını gözlerimiz de görmedi. Ya Rab,*

*kurtardığın halkın İsraillileri bağışla. Halkını dökülen suçsuz kanından sorumlu tutma*" demeleri, böylelikle kan dökme günahından bağışlanıp arınacakları bildirilmektedir (Yas.21:1-9). Ayrıca komşusunu gizlice öldürenin lanetleneceği söylenmektedir (Yas.27:24).

**b- Kur'an-ı Kerim'de Kasten Öldürmek**

Kur'an-ı Kerim, öldürülenler hakkında kısas hükmünün geçerli olduğunu belirtir. Fakat katilin lehine, maktulün kardeşi varisi veya velisi tarafından bağışlanma olursa, yapılması gereken katilin, örfe uygun olarak maktulün varis veya velisine diyet ödemesidir (Bakara 2/178). Kur'an-ı Kerim'e göre bir Müslümanı kasıtlı olarak öldürenin cezası, içinde ebedi kalmak üzere cehennemdir. Allah ona gazaplanmış, onu lanetlemiş ve ona büyük bir azap hazırlamıştır (Nisa 4/93). Kıyamet günü katillerin azaplarının kat kat arttırılacağı ve o azapta, alçaltılmış olarak devamlı kalacakları haber verilmektedir (Furkan 25/68,69).

Kur'an-ı Kerim, Müşriklerden çoğuna çocuklarını öldürmenin süslü gösterildiğini, çocuklarını hiçbir bilgiye dayanmaksızın akılsızca öldürenlerin doğru yolu bulamadıklarını belirterek (Enam 6/140), onlardan birine kız çocuğu olduğu müjdelendiği zaman öfkelenmiş olarak yüzünün kapkara kesildiğini, kavminden gizlenerek kız çocuğunu, 'utanarak yanımda tutayım mı, yoksa toprağa mı gömeyim' diyerek düşündüğünü bildirmektedir (Nahl 16/58,59).

Kur'an-ı Kerim, Kabil'in, Habil'i haksız yere öldürmesi olayıyla ilgili olarak İsraillilere, "*bir nefsi, bir başka nefse ya da yeryüzündeki bir fesada karşılık olmaksızın haksız yere öldüren, sanki bütün insanları öldürmüş gibi olur. Kim de onun öldürülmesine engel olarak diriltirse, bütün insanları diriltmiş gibi olur*" hükmünün yazıldığını bildirmektedir (Maide 5/31-33). Ayrıca Kur'an-ı Kerim, İsra-

illilerden; birbirlerinin kanını dökmeyeceklerine ve birbirlerini yurtlarından çıkarmayacaklarına dair söz alındığını ancak yine de birbirlerini öldürdüklerini ve yurtlarından çıkardıklarını haber vererek Müslümanların da aynı suçu işlemeleri halinde cezalandırılacağını haber vermektedir (Bakara 2/84,85).

**Kazayla Öldürmek**

Kitab-ı Mukaddes, kazaen katil olanlar için sığınak şehirler yapılmasını isteyerek intikamın önüne geçmek istemektedir. Ayrıca Kitab-ı Mukaddes'e göre kazaen katil olan kimse, Başkâhin ölene kadar o şehirden ayrılmamakla cezalandırılır. Kur'an-ı Kerim'de ise kazaen katil olan kişi hem maktulün akrabalarına diyet vererek hem de köle azat ederek veya iki ay oruç tutarak cezalandırılır.

**a- Kitab-ı Mukaddes'te Kazaen Öldürmek**

Kitab-ı Mukaddes, Musa'nın, Şeria Irmağı'nın doğusunda üç kenti komşusunu istemeyerek öldürenlerin kaçıp canını kurtarmaları için ayırdığını bildirmektedir (Yas.4:41,42). Daha sonra Yeşu'nun da Tanrı'nın emriyle şehirler ayırdığını, bu şehirlere kazayla birini öldürenlerin kaçtıklarını haber vermektedir. Bu kentlerden birine kaçan kişinin, kentin kapısına gidip durumunu kent ileri gelenlerine anlattığı takdirde kent ileri gelenlerinin onu teslim etmemesi gerektiği, bu kişinin topluluğun önüne çıkıp yargılanıncaya ve o dönemde görevli Başkâhin ölünceye dek o kentte kalmak zorunda olduğu bildirilmektedir. Kitab-ı Mukaddes'e göre, birini kazayla öldürüp kaçan bir İsraillinin ya da İsrailliler arasında yaşayan bir yabancının, topluluğun önünde yargılanmadan öç almak isteyenlerce öldürülmesini önlemek için bu kentler Tanrı tarafından belirlenmektedir (Yeş.20:1-9). Ayrıca Kitab-ı Mukaddes, "*yeni bir ev yaparken, dama korkuluk yap ki, biri damdan düşüp*

*ölürse ailen sorumlu sayılmasın*" (Tesniye 22:8) diyerek ihmalin olması halinde kişinin sorumlu tutulacağını bildirmektedir.

**b- Kur'an-ı Kerim'de Kazaen Öldürmek**

Kur'an-ı Kerim, hata sonucu olması dışında bir Müminin, bir başka Mümini öldürmesinin söz konusu olamayacağını belirtmektedir. Bir Mümini hata sonucu öldüren kişinin Mümin bir köle azat etmesi ve maktulün ailesine teslim edilecek bir diyet ödemesi gerektiği bildirilmektedir. Maktulün akrabalarının bu diyeti sadaka olarak bağışlamaları halinde ise kazaen katil olanın, diyet ödemesine gerek kalmamaktadır. Eğer maktul, Mümin olduğu halde düşman olan bir topluluktan ise, bu durumda katilin Mümin bir köleyi özgürlüğe kavuşturması gerekmektedir. Şayet maktul, Müslümanlarla antlaşmalı olan bir topluluktan ise, bu durumda katilin, maktulün ailesine bir diyet ödemesi ve bir Mümin köleyi özgürlüğe kavuşturması gerekmektedir. Diyet ve köle özgürlüğü için gereken imkânı bulamayan ise kefaret olarak kesintisiz iki ay oruç tutup suçunun bağışlanmasını dilemelidir (Nisa 4/92).

**2- Yaralamak**

Kitab-ı Mukaddes, yaralama olaylarında failin ve yaralının konumuna göre uygulanacak cezaları belirlemiştir. Kur'an-ı Kerim ise, cezanın suçla orantılı olması gerektiğini belirterek suçluya, mağdura yapmış olduğu yaralamanın aynısının yapılmasını istemektedir.

**a- Kitab-ı Mukaddes'te Yaralamak**

Kitab-ı Mukaddes'te adam yaralama suçunda uygulanacak olan ceza tipi yaralananın erkek, kadın (hamile), köle olmasına veya yaralayan kimsenin insan veya hayvan olmasına ve kasıt olup olmamasına göre değişiklik arz etmektedir. Eğer bir adam

komşusuna taşla ya da yumrukla vurup, vurulan adam ölmeyip yatağa düşerse, sonra da kalkıp değnekle dışarıda gezebilirse, vuran adam suçsuz sayılmakta ancak yaralının tümüyle iyileşmesine kadar kaybettiği zamanın karşılığını ödemekle cezalandırılmaktadır (Çık.21:18,19). Eğer bir adam erkek ya da kadın kölesini değnekle döverken öldürürse, kesinlikle cezalandırılacaktır ancak köle hemen ölmez, bir iki gün sonra ölürse, köle sahibi ceza görmeyecektir. Çünkü köle onun malı sayılmaktadır. Bir adam erkek ya da kadın kölesinin gözüne vurarak kör ederse veya dişini kırarsa onu özgür bırakacaktır (Çık.21:20,21; 21:26,27). Eğer iki kişi kavga ederken gebe bir kadına çarpar, kadın erken doğum yapar ama başka bir zarar görmezse saldırgan, kadının kocasının istediği ve yargıçların onayladığı miktarda para cezasına çarptırılacaktır ama başka bir zarar varsa, cana karşılık can, göze karşılık göz, dişe karşılık diş, ele karşılık el, ayağa karşılık ayak, yanığa karşılık yanık, yaraya karşılık yara, bereye karşılık bere ödenecektir (Çık.21:22-25).

Yaralayanın bir hayvan olması durumunda, örneğin bir boğa bir erkeği ya da kadını boynuzuyla vurup öldürürse, kesinlikle taşlanacak ve eti yenmeyecektir. Boğanın sahibi ise suçsuz sayılacaktır ama saldırganlığı bilinen bir boğanın sahibi, uyarılmasına karşın boğasına sahip çıkmazsa ve boğası bir erkeği ya da kadını öldürürse hem boğa taşlanacak hem de sahibi öldürülecektir. Ancak, boğanın sahibinden para cezası istenirse, istenen miktarı ödeyerek canını kurtarabilecektir. Boğa ister erkek ister kız çocuğunu öldürsün, aynı kural uygulanacaktır. Eğer boğa, bir erkek ya da kadın köleyi öldürürse, kölenin efendisine otuz şekel (Yaklaşık 345 gr.) gümüş verilecek ve boğa taşlanacaktır (Çık.21:28-32).

Bir hayvana zarar verilmesi durumunda, örneğin bir adam çukur açar kazdığı çukurun üzerini örtmezse ve çukura bir boğa ya da bir eşek düşerse, çukuru kazan şahıs hayvanın bedelini

ödeyecektir. Parayı hayvanın sahibine verecek, ölü hayvan da kendisinin olacaktır. Bir adamın boğası komşusunun boğasını yaralar, yaralı boğa ölürse, sağ boğayı satıp parasını paylaşacak, ölü hayvanı da bölüşeceklerdir. Eğer boğanın saldırgan olduğu ve sahibinin ona sahip çıkmadığı biliniyorsa, boğaya karşılık boğa verecek ve ölü hayvan kendisine kalacaktır (Çık.21:33-36).

Kitab-ı Mukaddes'e göre; kim komşusunu yaralarsa, kendisine de aynı şey yapılacaktır. Kırığa karşılık kırık, göze göz, dişe diş olmak üzere, ona ne yaptıysa kendisine de aynı şey yapılacaktır. Hayvan öldüren, yerine bir hayvan verecek, adam öldüren öldürülecektir. Bu yasanın uygulanmasında yerli yabancı herkes için tek bir yasa geçerlidir (Levilililer 24:19-22).

**b- Kur'an-ı Kerim'de Yaralamak**

Kur'an-ı Kerim'e göre bir kötülüğün cezası, ona denk bir kötülüktür ancak, kendisine yapılan kötülüğü bağışlayan ve barışı sağlayan kimselerin, Allah tarafından ödüllendirileceği belirtilmektedir. Mağdurun suçluyu, suça denk bir cezayla cezalandırma hakkının olduğu belirtilmekle birlikte, mağdurun suçluyu bağışlaması halinde Allah tarafından ödüllendirileceği bildirilerek bağışlamayı seçmesi tavsiye edilmektedir (Şura 42/40). Kur'an-ı Kerim, "*eğer ceza verecekseniz size verilen cezanın misliyle ceza verin*" (Nahl 16/126) diyerek, cezalandırmalarda aşırıya gitmeyi yasaklamakta ve yaralama suçlarında; cana can, göze göz, buruna burun, kulağa kulak, dişe diş ve bütün yaralara karşılık kısas olduğunu belirtmektedir. Bununla birlikte mağdurun sadaka olarak suçluyu bağışlaması halinde kendisi için bir kefaret olacağı belirtilmektedir (Maide 5/45).

**3- Adam Kaçırmak veya Sürgün Etmek**

Her iki kitap da insanları yurtlarından çıkartmayı ağır bir suç saymakta ve cezalandırmaktadır. Ayrıca bazı suçlarda

suçlunun yurdundan çıkarılıp, toplumdan dışlanarak sürgüne gönderilmesini bir ceza tipi olarak uygulamaktadır.

**a- Kitab-ı Mukaddes'te Adam Kaçırmak veya Sürgün Etmek**

Kitab-ı Mukaddes'e göre adam kaçırma suçunun cezası idamdır. Kitab-ı Mukaddes'te, "*kim adam kaçırırsa, onu ister satmış olsun ister elinde tutsun, kesinlikle öldürülecektir*" (Çık.21:16) denilmektedir. Ayrıca Kitab-ı Mukaddes'te, Tanrı'nın Âdem'i Aden bahçesinden çıkarması (Yar.3:23), Edomluları (Yer.49:19) veya Kildaniler'i (Yer.50:44) yurtlarından çıkarması veya Tanrı'nın yasasına ve kralın buyruklarına uymayanların toplumdan dışlanarak sürgünle cezalandırılması (Ez.7:26) örnekleri, Kitab-ı Mukaddes'te, suçlunun sürgüne gönderilmesinin bir cezalandırma şekli olduğunu göstermektedir.

**b- Kur'an-ı Kerim'de Adam Kaçırmak veya Sürgün Etmek**

Kur'an-ı Kerim, insanları yurtlarından çıkarmanın, adam öldürmekten daha kötü olduğunu belirtmekte (Bakara 2/191), Peygamber'i yurdundan çıkarmaya kalkışan ve savaşı başlatmış olanlara karşı, Müminlerin savaşmaları gerektiğini bildirerek (Tövbe 9/13), Müslümanları yurtlarından çıkaranların ve çıkarılmalarına yardımcı olanların dost edinilmesini yasaklamaktadır (Mümtehine 60/9). Ayrıca Kur'an-ı Kerim de Kitab-ı Mukaddes'te olduğu gibi suçluların cezalandırılmasında, suçlunun yurdundan sürülmesini bir ceza tipi olarak uygulamaktadır. Allah ve Peygamber'e karşı savaşanlara ve yeryüzünde düzeni bozmaya çalışanlara uygulanacak ceza tiplerinin; öldürülmek, asılmak, el ve ayaklarının çaprazlama kesilmesi veya bulundukları yerden sürülmek olduğu belirtilmektedir (Maide 5/33).

**4- İffet ve Namusa Karşı İşlenen Suç ve Ceza Tipleri**

İffet ve namusa fiili saldırı; tecavüz suçu, iffet ve namusa

sözlü saldırı ise; zina iftirasında bulunma suçudur. Her iki kitap da zina iftirasını suç saymış, cezasını belirtmiştir. Tecavüz suçunun cezası ise sadece Kitab-ı Mukaddes'te belirtilmiş olup Kur'an-ı Kerim'de, tecavüz suçunun cezası belirtilmemiştir.

**Tecavüz**

Kitab-ı Mukaddes'te suçun işlendiği yerin, şehir veya kır olması, mağdurun bakire veya nişanlı olması gibi durumlar, uygulanacak cezayı değiştirmektedir. Kur'an-ı Kerim'de ise tecavüz suçunun cezası müstakil olarak zikredilmemiştir.

**a- Kitab-ı Mukaddes'te Tecavüz**

Kitab-ı Mukaddes'e göre eğer biri nişanlı olmayan bir kızı aldatıp onunla yatarsa, başlık parasını ödeyerek onunla evlenmelidir. Eğer kızın babası, kızını suçlu olan şahsa vermeyi reddederse, adam normal başlık parası neyse onu ödemekle cezalandırılır ancak kızla evlendirilmez. Eğer bir adam, kentte nişanlı bir kızla karşılaşır ve onunla yatarsa, ikisi de kentin kapısına götürülerek, taşlanmak suretiyle öldürülür. Çünkü kız, kentte olduğu halde yardım istemek için bağırmamıştır. Eğer bir adam, kırda nişanlı bir kızla karşılaşır, onu yakalayıp tecavüz ederse, yalnız tecavüz eden adam öldürülür kıza ceza verilmez. Çünkü kızın ölümü hak edecek bir suçu yoktur. (Yas.22:23-29).

**b- Kur'an-ı Kerim'de Tecavüz**

Kur'an-ı Kerim'de inananlardan dünyalık kazanma hırsıyla, câriyeleri fuhşa zorlamamaları istenerek, fuhşa zorlanmaları halinde câriyelere bir cezanın olmadığı hatta Allah'ın onlara karşı çok bağışlayıcı ve çok merhametli olduğu bildirilerek, fuhşa zorlanan cariyelerin suçsuz oldukları belirtilmektedir (Nur 24/33).

**Zina İftirası**

Kitab-ı Mukaddes'te yeni evlenmiş bir erkeğin karısına zina iftirasında bulunması halinde uygulanacak ceza hakkında bilgi verilmekte ancak diğer kadın veya erkeklere zina iftirasında bulunulması durumunda uygulanacak ceza hakkında bilgi verilmemektedir. Kitab-ı Mukaddes'e göre evlendiği kadından hoşlanmayan bir adamın kızın bakire olmadığını iddia etmesi yani zina iftirasında bulunması halinde, kızın ailesi bunun aksini ispat etmek durumundadır. Bunun aksinin ispat edilmesi halinde adam, kadınla ömür boyu yaşamakla cezalandırılır. Kur'an-ı Kerim'de, zina iftirasında bulunan kişi, zina suçunda uygulandığı gibi seksen değnek vurulmak suretiyle bedensel olarak cezalandırılır. İftiracının bir daha şahitlik yapması yasaklanarak toplumsal olarak cezalandırılır. Ahirette ateşe atılacağı söylenerek de psikolojik olarak cezalandırılır.

**a- Kitab-ı Mukaddes'te Zina İftirası**

Kitab-ı Mukaddes'e göre bir adam bir kadın alır, yattıktan sonra ondan hoşlanmaz, ona suç yükler, adını kötüler ve "*bu kadınla evlendim ama onunla yatınca bakire olmadığını gördüm*" derse, kadının annesiyle babası, kızlarının bakire olduğuna ilişkin kanıtı alıp kapıda görevli kent ileri gelenlerine götürürler. Kadının babası ileri gelenlere, "*kızımı bu adamla evlendirdim ama o kızımdan hoşlanmıyor. Şimdi kızımı suçluyor, onun kız olmadığını söylüyor. İşte kızımın bakire olduğunun kanıtı*" der ve kızın bakire olduğunu kanıtlayan yatak çarşafını ileri gelenlerin önüne serip gösterir. Kent ileri gelenleri de adamı cezalandırırlar. Ceza olarak adamdan yüz gümüş alıp kadının babasına verilir. Kadın adamın karısı olarak kalır ve yaşamı boyunca adam karısını boşayamaz. Ancak adamın iddiası doğruysa, kızın bakire olduğuna ilişkin bir kanıt bulunamazsa, kadın baba

evinin kapısına çıkarılır. Kent halkı tarafından taşlanarak öldürülür (Yas.22:13-21).

**b- Kur'an-ı Kerim'de Zina İftirası**

Kur'an-ı Kerim, boşananlardan, eşlerine daha önce mal veya para vermiş olup da verdiklerini geri alabilmek için eşlerine iftira edenlerin büyük bir suç işlemiş olduklarını belirterek (Nisa 4/20), işlemedikleri bir suç sebebiyle insanlara eziyet edenlerin, açık bir günah yüklendiklerini bildirmektedir (Ahzab 33/58). Kur'an-ı Kerim, iffetli kadınlara zina suçu atan sonra da dört şahit getirmeyenlere seksen değnek vurulmasını ve onların şahitliklerinin ebediyen kabul edilmemesini istemekte ve bu kimselerin Allah katında fasık sayılacaklarını haber vermektedir (Nur 24/4-5). Kur'an-ı Kerim, Müslümanlardan, böyle bir söz işittikleri zaman, hüsnü zanda bulunmalarını, iddia sahibinin dört şahitle iddiasını ispat etmesini istemelerini ve mevzuyu yaymamalarını istemektedir. Kur'an-ı Kerim, zina iftirasında bulunmanın Allah katında çok büyük bir suç olduğunu belirtmekte, inananlar arasında çirkin şeylerin yayılmasını arzulayan kimselere dünyada da ahirette de çetin bir cezalandırmanın olduğunu haber vermektedir (Nur 24/11-26).

**5- Kişilik Haklarına Karşı İşlenen Suç ve Ceza Tipleri**

Kişilik haklarına saldırı suçu, insana fiziksel bir zarar vermek suçundan ziyade insanın üzülmesine, toplum nazarında küçük düşmesine veya alay konusu olmasına sebebiyet verecek tipteki suçlardır. Örneğin Kitab-ı Mukaddes, "*eğer biri, bir başkasını kederlendirdiyse, böyle birine çoğunluğun verdiği ceza yeterlidir*" (2.Ko.2:5,6) diyerek insanları üzmenin suç olduğunu ve cezasının da toplum tarafından verilmesi gerektiğini bildirmektedir. Ayrıca Kitab-ı Mukaddes, insanın, Tanrı'nın

tapınağı olduğunu, Tanrı'nın tapınağını yıkan kimsenin, Tanrı tarafından cezalandırılacağını bildirmektedir (1.Ko.3:16,17).

**Yalan veya Yalancı Şahitlik**

Kitab-ı Mukaddes, yalancıdan Tanrı'nın nefret ettiğini, yalancının lanetlendiğini ve yalancı şahidin, aleyhine şehadette bulunduğu kimsenin uğrayacağı cezayı çekeceğini bildirmektedir. Kur'an-ı Kerim ise sözün ve şehadetin dosdoğru olmasını istemekte, aksi halde Allah'ın bundan haberi olacağını belirtmekle yetinmektedir.

**a- Kitab-ı Mukaddes'te Yalan veya Yalancı Şahitlik**

Kitab-ı Mukaddes'te, Tanrı'nın yalancılardan tiksindiği ve onları yok edeceği bildirilmektedir (Zeb. 5:6; Özd.; Zek.8:17). Ayrıca Kitab-ı Mukaddes'te, yalan haber taşımak, yalancı tanıklık ve duruşmada adaleti yanıltmak yasaklanmakta, cezai müeyyide olarak; Tanrı'nın bu davranışları sergileyenleri aklamayacağı (Çık.23:1-7) ve lanetleyeceği (Lev.5:1; Zek.5:4) bildirilerek, bir kişinin yalancı tanıklık yaptığının ortaya çıkması halinde, aleyhine yalan şehadette bulunulan şahsın başına gelmesi muhtemel cezanın, yalancı şahide tatbik edileceği bildirilmektedir (Yas.19:15-21). Ayrıca Kitab-ı Mukaddes'te insanların yalan söylemeleri sebebiyle kibir tuzağına düştükleri, söyledikleri yalan yüzünden Tanrı'nın onları gazapla yok edeceği, doğru sözlü insanların Tanrı'nın yanında oturacakları ancak yalan söyleyenlerin Tanrı'dan uzaklaştırılacağı bildirilmektedir (Zeb.59:12,13; 101:6-8). Yalancı tanıklık yapanların cezasız kalmayacakları ve yalan soluyanların kurtulamayacakları belirtilerek, çok konuşanın günahının eksik olmayacağı, sağduyulu kişinin dilini tutması gerektiği bildirilmektedir (Özd.19:5; 19:9; 10:19).

**b- Kur'an-ı Kerim'de Yalan veya Yalancı Şahitlik**

Kur'an-ı Kerim, bilerek gerçeği yalanla karıştırmayı veya gerçeği gizlemeyi yasaklamakta (Bakara 2/42), inananlardan şahitlik yapmaları halinde, kendileri, anne-babaları veya yakınları aleyhine bile olsa, doğruyu söylemelerini isteyerek, doğruyu yalanla değiştirmeleri veya doğruyu gizlemeleri halinde Allah'ın, bundan haberdar olacağını hatırlatarak (Nisa 4/135), Müslümanların şahitlik yapmaları halinde doğruyu söylemelerini sağlamak amacıyla, psikolojik bir ceza tipini öngörmektedir. Kur'an-ı Kerim, ölüm döşeğindeki Müslümanların vasiyet hazırlamalarını isteyerek; vasiyetlerine, yolcu olmayanların, adaletli iki kişiyi şahit tutmalarını, yolcu olanların ise şahitlere, "*yeminimizi asla bozmayacağız ve Allah'ın şahitliğini gizlemeyeceğiz. Aksi takdirde biz elbette günahkarlardan oluruz*" dedirterek yemin ettirmelerini istemektedir (Maide 5/106). Kur'an-ı Kerim'de, şahitliğin dosdoğru olarak yapılması, cennetliklerin özelliklerinden sayılmakta (Mearic 70/33), şahitlik konusunda Allah'tan korkup sakınılması istenerek aksi halde Allah'ın, fasıklar topluluğunu hidayete erdirmeyeceği belirtilerek (Maide 5/108) yalancı şahitlik suçunda, psikolojik bir ceza tipini öngörmektedir.

**Gıybet, Dedi Kodu**

İnsanları çekiştirmeyi, dedi kodu yaparak insanların arkasından konuşmayı yasaklayan ve suç sayan kitapların her ikisi de bu suça bedensel bir ceza vermemektedir. Kitab-ı Mukaddes, böylesi insanların terk edilmesini isteyerek sosyal ceza tipi, Kur'an-ı Kerim ise böylesi insanların arkalarından konuştukları insanın leşini yemiş gibi olacaklarını belirterek psikolojik ceza tipi uygulamaktadır.

**a- Kitab-ı Mukaddes'te Gıybet, Dedi Kodu**

Kitab-ı Mukaddes'te Tanrı, insanları çekiştirerek onlara za-

rar vermeyi yasaklamakta (Lev.19:15,16), ve başkasını yargılayanların yargılanacaklarını bildirmektedir (Matta 7:1-5). Dedi kodu yapan insanların yararsız düşüncelere, yakışıksız davranışlara terk edildiği bildirilmekte (Rom.1:28-32), dedikoducu insanların sır saklamayacak olmaları nedeniyle, onlarla arkadaşlık edilmesi yasaklanmaktadır (Özd.11:13; 20:19; 26:20-22). Laf taşıyan insanlarla arkadaşlık edilmemesinin istenmesi toplumsal bir ceza tipi, Tanrı'nın onları terk edeceğinin söylenmesi psikolojik bir ceza tipidir.

**b- Kur'an-ı Kerim'de Gıybet, Dedi Kodu**

Kur'an-ı Kerim, kötülüğün anlatılmasını yasaklamakta ancak haksızlığa uğrayan kimseye, mağduriyetini anlatması için müsaade etmektedir (Nisa 4/148). İnananların zanla hareket etmeleri ve birbirlerinin kusurlarını araştırıp bunu anlatmalarını, arkasından konuşulan kişinin cesedini yemeye benzeterek yasaklamakta (Hucurat 49/12), konuşulan her şeyin insanın yanında hazır bulunan bir melek tarafından kaydedildiğini hatırlatarak (Kaf 50/18), insanları arkadan çekiştirip, yüze karşı eğlenmeyi âdet edinenlerin sonlarının kötü olacağını haber vermektedir (Hümeze 104/1). Böylece Kur'an-ı Kerim, gıybet ve dedi kodu suçunun işlenmesini önlemek amacıyla psikolojik bir yaptırım uygulamaktadır.

**Alay, Tahkir**

Kitab-ı Mukaddes, alay etme suçunun cezasız kalmayacağını belirtmektedir. Kur'an-ı Kerim ise alay suçunda; inanmayanların inananlar ile alay etmeleri konusu üzerinde durarak, ahirette de inananların inanmayanlarla alay edeceklerini haber vermektedir. Her iki kitap da alaycılarla alay edileceğini belirtirken, Kitab-ı Mukaddes, bu cezalandırmanın dünyada, Kur'an-ı Kerim ise ahirette gerçekleşeceğini bildirmektedir.

**a- Kitab-ı Mukaddes'te Alay, Tahkir**

Kitab-ı Mukaddes, Alaycıların mutlaka cezalandırılacaklarını, alaycı kişiden herkesin iğrendiğini (Özd.19:29; 24:9) alay edenlerin alay konusu olacaklarını (Hab.2:6-20), alaycı insanlar için bütün peygamberler tarafından "*şaşkına dönüp yok olun*" denildiğini bildirerek (Elç.13:40,41), alay suçunun cezalandırılmasında, psikolojik cezalandırmayı öngörmektedir.

**b- Kur'an-ı Kerim'de Alay, Tahkir**

Kur'an-ı Kerim, inanmayanların Müslümanlarla karşılaştıkları zaman, 'İman ettik' diyerek alay ettiklerini belirterek bu kimseler için belli bir süre tanındığını haber vermekte (Bakara 2/14,215), Allah'la, Peygamber'le ve ayetlerle alay edenlerin kafir oldukları belirtilmektedir (Tövbe 9/65,66,79; Mutaffifin 83/29-36). Kur'an-ı Kerim, iman edenlerin birbirleriyle alay etmelerini yasaklayarak, alay edilenlerin, alay edenlerden daha hayırlı olabileceğini hatırlatmakta ve alay etmekten vazgeçmeyenlerin, Allah katında zalim olacağını bildirmektedir (Hucurat 49/11; Hümeze 104/1).

**İhanet, Hainlik**

Kitab-ı Mukaddes, insanlara ihanet edenlerin uhrevi cezalarından bahsetmektedir. Kur'an-ı Kerim ise ihanet konusunu, dini inançlar veya toplumsal antlaşmalardaki ihanet kapsamında ele alarak değerlendirmektedir.

**a- Kitab-ı Mukaddes'te İhanet, Hainlik**

Kitab-ı Mukaddes, hainin yalancılığının kendisini yıkıma götüreceğini, hainlerin sökülüp atılacağını (Özd.11:3; 2:22), hainlik edenlerin utanacaklarını belirterek (Zeb.25:3), ihanet edenler için hayvan benzetmesi yapmakta ve hilelerden zevk alan bu insanları yıkımın beklediğini haber vermektedir (2.Pe.2:12-17).

**b- Kur'an-ı Kerim İhanet, Hainlik**

Kur'an-ı Kerim, antlaşmalarına ihanet edenlerin lanetlenerek ve kalpleri katılaştırılarak cezalandırıldığını haber vererek (Maide 5/13), iman edenlerden Allah'a, Peygamber'e veya kendilerine emanet edilenlere ihanet etmemelerini istemektedir (Enfal 8/27). Kendileriyle antlaşma yapılan bir topluluğun, ihanet edeceğinden kesin olarak emin olunması halinde, onlarla olan anlaşma metninin ve ilişkinin kesilip atılması gerektiği belirtilerek, Allah'ın, ihanet edenlerden nefret ettiği hatırlatılmaktadır (Enfal 8/58). Ayrıca Kur'an-ı Kerim'de, inkâr edenlere, Nuh'un eşi ve Lut'un eşi örnek gösterilerek; ikisinin de peygamber eşi olmasına rağmen, ihanet ettikleri ve bundan dolayı da cezalandırıldıkları belirtilerek, kocalarının kendilerine hiçbir yarar sağlamadığı, ikisinin de ateşe atıldığı anlatılmaktadır (Tahrim 66/10).

**2. MAL ALEYHİNE İŞLENEN SUÇ VE CEZA TİPLERİ**

Mal aleyhine işlenen suçlar; başkasının malına hırsızlık yoluyla sahip olmak ve ticaret esnasında tartının ölçüsüyle oynamak, borcunu ödememek veya işçinin hakkını vermemek gibi suç tiplerini içeren ticari suç tipleri olmak üzere iki kategoride ele alınmıştır.

**1- Hırsızlık Yapmak**

Kitab-ı Mukaddes, hırsızdan zararı ziyadesiyle tazmin etmesini isteyerek hırsızı cezalandırmakta, zararı tazmin edememesi halinde köle olarak satılacağını ve toplumdan dışlanacağını bildirerek hırsızı ekonomik ve sosyal ceza tipleriyle cezalandırmaktadır. Kur'an-ı Kerim ise hırsızın elinin kesilmesini isteyerek, bedensel bir ceza öngörmekte, tövbe etmesi halinde bağışlanabileceğini haber vermektedir.

**a- Kitab-ı Mukaddes'te Hırsızlık**

Kitab-ı Mukaddes'e göre bir adam, öküz ya da koyun çalıp boğazlar veya satarsa, bir öküze karşılık beş öküz, bir koyuna karşılık dört koyun ödemekle cezalandırılır. Bir hırsız, geceleyin bir eve girerken yakalanıp öldürülürse, öldüren kişi suçlu sayılmaz. Ancak olay güneş doğduktan sonra olmuşsa, ev sahibi kan dökmekten sorumlu sayılır. Kitab-ı Mukaddes'e göre hırsız, çaldığının karşılığını kesinlikle ödemelidir. Hiçbir şeyi yoksa, zararı tazmin için köle olarak satılır. Çaldığı hayvan, sağ olarak elinde yakalanırsa, iki katını ödemekle cezalandırılır (Çık.22:1-5). Tarlada veya bağda hayvanlarını otlatan bir adam, hayvanlarının başkasının tarlasında otlamasına izin verirse, zararı kendi tarlasının veya bağının en iyi ürünleriyle ödemekle cezalandırılır (Çık.22:1-5).

Komşusunun bağına giren biri doyuncaya dek üzüm yiyebilir ama torbasını dolduramaz. Komşusunun ekin tarlasına giren eliyle başak koparabilir ama ekinlere orak sallayamaz (Yas.23:24,25). Aç hırsız, karnını doyurmak için çalıyorsa, hor görülmez. Ama yakalanırsa, çaldığının yedi katını ödemek zorundadır (Özd.6:30,31). Ayrıca, farklı ceza tipleri olarak; hırsızlık eden herkesin sökülüp atılacağı, hırsızın evi üzerine lanet yağacağı ve lanetin o evin üzerinde kalarak kerestesiyle, taşlarıyla birlikte evin tümünü yok edeceği (Zek.5:3-4) bildirilerek hırsıza psikolojik bir yaptırım uygulanmaktadır. Hırsızlarla arkadaşlık etmek, böyle insanlarla birlikte oturup kalkmak yasaklanmakta ve hırsızın toplumdan dışlanması sağlanmaktadır (1.Ko.5:9-13). Hırsızlık yapan ama imanlı olduğunu söyleyen soyguncular için, Kutsal Kitap yorumcuları, "*ahlaksız, açgözlü, putperest, sövücü, ayyaş ya da soyguncu olan ve imanlı olduğunu söyleyen biri ile yemek bile yememelisiniz*" (MacDonald, 2002, ss. 281-282) yorumunu yapmaktadırlar.

**b- Kur'an-ı Kerim'de Hırsızlık**

Kur'an-ı Kerim, Müslümanların haksız kazanç elde etmelerini yasaklamakta (Bakara 2/188), karşılıklı rızaya dayanan ticaret dışında haksız kazanç peşinde koşanların ateşe atılacağını bildirmektedir (Nisa 4/29,30). Kur'an-ı Kerim, hırsız erkek veya hırsız kadının, çalıp kazandıklarına karşılık, ceza olarak ve hırsızlığın tekrarını önleyici bir tedbir olmak üzere ellerinin kesilmesini istemektedir. Hırsızın, bu haksız davranışından sonra tövbe edip, durumunu düzeltmesi halinde ise Allah'ın onun tövbesini kabul edeceğini haber vermektedir (Maide 5/38-40).

**2- Ticari Suçlar ve Cezaları**

Her iki kitap da ticari suçların cezalarında uhrevi ceza tiplerini ve suçlunun servetini yitireceği tehdidini yaparak psikolojik müeyyide uygulamaktadır.

**Kitab-ı Mukaddes'te Ticari Suçlar ve Cezaları**

Kitab-ı Mukaddes, eksik ölçek ve hileli terazi kullananların evlerini, haksız kazanılmış servetlerini, lanetlemekle psikolojik bir ceza vermekte ve bu tür insanların suçları sebebiyle, Tanrı'nın onları mahvedeceği, bu insanların aç kalacakları, kılıçla yok edilecekleri, tarlalarından, bağlarından mahsul alamayacakları, utanca ve yıkıma uğratılacakları ve aşağılanacaklarını haber vermektedir (Mik.6:9-16), kendisine ait olmayanı ele geçirenin, haksız kazançla zenginleşenin sonunun kötü olacağı, Tanrı'nın bu insanlara ceza dolu kâseden içireceği, onurlarının kırılarak, rezil olacakları bildirilmektedir (Hab.2:5-20).

**İşçinin Hakkını Zamanında Vermemek:**

Kitab-ı Mukaddes'te, İsraillilerden ücretle çalışan, gereksini-

mi olan, yoksul soydaşlarını veya aralarında yaşayan bir yabancıyı sömürmemeleri, işçilerin ücretini her gün, güneş batmadan önce ödemeleri istenmekte aksi halde, işçilerin Rabbe haykıracağı ve işçinin hakkını tam olarak ve zamanında ödemeyenin, suçlu sayılacağı bildirilmektedir (Yas.24:14,15). İşçi hakkı yiyen zenginlerin, başlarına gelecek felaketlerden ötürü feryat edip ağlayacakları, ekinlerini biçen işçilerin, haksızca alıkonulan ücretleri sebebiyle yakarışlarını Tanrı'nın duyacağı ve Tanrı tarafından bu suçların cezalandırılacağı anlatılmaktadır (Yak.5:1-6).

**Ölçüye, Tartıya Uymamak:**

Tüccarların torbasında biri ağır, diğeri hafif iki tartı olmaması istenerek; tartının, ölçünün eksiksiz ve güvenilir olması halinde tüccarların ömürlerinin uzun olacağı bildirilmektedir. Tanrı'nın hile yapıp haksızlık edenlerden tiksindiği (Yas.25: 13-16; Özd.11:1; 20:10), yalan dolanla yapılan servetin sis gibi geçici ve ölüm tuzağı olduğu, yoksulu, yoksul olduğu için soymaya kalkan ve yolsuzluk yapanların ansızın yıkıma uğrayacakları belirtilmektedir (Özd.21:6; 22:22-23; 28:18). Evini haksızlıkla yapan, komşusunu parasız çalıştıran, ücretini ödemeyen haksız servet edinen kişinin bütün servetinin elinden alınacağı söylenmektedir (Yer.17:11; 22:13).

**Borcunu Ödememek:**

Kitab-ı Mukaddes'e göre borcunu ödemeyen alacaklının kölesi olur (2.Kr.4:1-7; Özd.22:7). Kitab-ı Mukaddes, borcun ödenmesi konusunda hassasiyet göstermekte ve sunakta adak sunan kişinin, kendisi hakkında bir şikâyet olduğunu anımsaması halinde, adağını orada bırakıp, önce borcunu ödemesini, sonra gelip adağını sunmasını istemektedir. Kitab-ı Mukaddes'te, davacı olanla daha yoldayken çabucak anlaşmaya varılması, aksi halde olayın yargıca intikal edebileceği

ve yargıcın da borçluyu gardiyana teslim edebileceği ve sonunda da kişinin, hapse atılacağı belirtilerek, borçlunun son kuruşuna kadar borcunu ödemeden hapisten asla çıkamayacağı haber verilmektedir (Mat.5:21-26).

**Başkasının Malına Kasıtlı Olarak Zarar Vermek:**

Kitab-ı Mukaddes'e göre başkasının hayvanını öldüren, yerine bir hayvan vererek aldığı canın karşılığını canla ödeyecektir (Lev.24:18). Komşusunun sınırını değiştirene lanet edilecek bütün halk 'âmin' diyerek komşusunun sınırını değiştireni lanetleyecektir (Yas.27:17).

**Kusur Sebebiyle Başkasının Malına Zarar Vermek:**

Birinin yaktığı ateş dikenlere sıçrar, ekin demetleri, tarladaki ekin veya tarla yanarsa yangın çıkaran kişi zararı ödeyerek cezalandırılır. Biri komşusuna saklasın diye parasını veya eşyasını emanet eder ve bunlar komşusunun evinden çalınırsa, hırsız yakalandığında, çaldığının iki katını öder. Ancak, hırsız yakalanmazsa, komşusunun eşyasına el uzatıp uzatmadığının anlaşılması için ev sahibi yargıç huzuruna çıkarılır. Emanete ihanet edilen konularda, öküz, eşek, koyun, giysi, herhangi bir kayıp eşya için 'bu benimdir' diyen her iki taraf sorunu yargıcın huzuruna getirir. Yargıcın suçlu bulduğu kişi, komşusuna iki kat öder. Bir adam komşusuna korusun diye eşek, öküz, koyun veya herhangi bir hayvan emanet ettiğinde, hayvan ölür, sakatlanır ya da çalınırsa, komşusu adamın malına el uzatmadığına dair ant içer. Mal sahibi bunu kabul etmek zorundadır ve komşu bir şey ödemez. Emanet hayvan parçalanmışsa, adam parçalarını kanıt olarak gösterir. Parçalanan hayvan için bir şey ödemez. Biri komşusundan bir hayvan ödünç alır, sahibi yokken hayvan sakatlanır ya da ölürse, ödünç alan karşılığını öder. Ama sahibi hayvanla birlikteyse, ödünç alan

karşılığını ödemez. Hayvan kiralanmışsa ve kaybolmuşsa ödenen kira, hayvana karşılık sayılır (Çık.22:6-15).

**b- Kur'an-ı Kerim'de Ticari Suçlar ve Cezaları**

Kur'an-ı Kerim, karşılıklı rızaya dayanan ticareti tavsiye etmekte (Nisa 4/29,30), inananların, ölçüyü ve tartıyı doğru olarak yapmalarını emretmekte (Enam 6/152) ve Medyen halkını örnek göstererek, Peygamber Şuayb'ın onları ölçüyü ve tartıyı tam tutmaları konusunda uyardığını ancak öğüt almadıkları için cezalandırıldıklarını (Araf 7/85; Hud 11/84,85) haber vererek Müslümanları uyarmaktadır. Kur'an-ı Kerim, ölçüyü tam tutmanın ve dosdoğru bir tartıyla tartmanın sonuç bakımından daha hayırlı olacağını belirterek (İsra 17/35; Şuara 26/181,182; Rahman 55/7-9), eksik ölçüp tartanların, tekrar diriltileceklerini ve ceza olarak ateşe atılacaklarını haber vermektedir (Mutaffifin 83/1-7). Ayıca Kur'an-ı Kerim, Müslümanların ticari ilişkilerinde anlayışlı olmalarını istemekte ve eğer borçlu zor durumdaysa, ona elverişli bir zamana kadar süre verilmesinin hatta sadaka olarak bağışlanmasının daha hayırlı olacağını belirtmektedir (Bakara 2/281-283).

**3- TOPLUMA KARŞI İŞLENEN SUÇ CEZA TİPOLOJİSİ**

Toplumsal konularda işlenen suçlar; insanları dinlerinden uzaklaştırmak, ana-babaya kötü davranmak, savaştan kaçmak, zina, büyü, rüşvet, zorbalık veya insanları birbirlerine düşürüp fitne çıkartmak gibi topluma zarar veren suçlardır.

**A- KİTAB-I MUKADDES'TE VE KUR'AN-I KERİM'DE TOPLUMA KARŞI İŞLENEN SUÇLAR**

**1- Büyü ile Uğraşmak**

Kitab-ı Mukaddes, büyü ile uğraşanların öldürülerek cezalandırılmasını istemektedir. Kur'an-ı Kerim, büyü konusunda

uhrevi bir ceza tipini öngörmekte ve büyü ile uğraşanların ahiretten nasibinin olmadığını bildirmektedir.

**a- Kitab-ı Mukaddes'te Büyü ile Uğraşmak**

Hristiyanlığı da etkilemiş olan Yahudi geleneğindeki büyücülükle ilgili olarak diğer toplumlarla etkileşim düzeyinin tespitini yapmanın zor olduğu belirtilmekle birlikte Yahudi toplumunun dünya tarihinde iz bırakacak ölçütte büyüsel uygulamalarla içli dışlı olduğu ifade edilmektedir (Akkaya, 2020, s. 55). Hristiyanlıkta ise büyü, şeytanla irtibat kurmanın en yaygın yöntemidir (İpek, 2021c, s. 144). Tanah, "*büyücü kadını yaşatmayacaksınız*" (Çık.22:18) diyerek büyücülük yapan kadının cezasının ölüm olduğunu belirtmekte, cincilik yapan ve ruh çağıran kimselerin ise ister erkek olsun ister kadın olsun taşlanarak öldürülmek suretiyle cezalandırılacağını haber vermektedir (Lev.20:27). Ayrıca cincilere, ruh çağıranlara danışan kimsenin de Tanrı'ya ihanet ettiği, Tanrı'nın bu kimselere öfkeyle bakacağı ve onları halkının arasından atacağı bildirilmektedir (Lev.20:6). Büyücülük yapanların Tanrı Egemenliğinden mahrum bırakılmak suretiyle uhrevi bir cezayla da karşılaşacaklarını bildirilmektedir (Gal.5:19-21).

**b- Kur'an-ı Kerim'de Büyü ile Uğraşmak**

Kur'an-ı Kerim, Süleyman peygamberin mülkü hakkında İsraillilerin, şeytanların anlattıklarına uyduklarını, Süleyman peygamberin inkâr etmediğini ancak şeytanların inkâr ettiğini haber vererek, onların, insanlara sihri ve Babil'de Harut'a ve Marut'a indirileni öğrettiklerini belirterek, Allah'ın izni olmadıkça büyücülerin, hiç kimseye zarar veremeyeceklerini ve bunu satın alanın, ahiretten payının olmadığını haber vererek (Bakara 2/102,103), sihir ile uğraşmanın cezasının uhrevi bir ceza olduğunu bildirmektedir. Ayrıca Kur'an-ı Kerim, Müslü-

manların "*düğümlere üfürüp büyü yapan üfürükçülerin şerrinden, sabahın Rabbine sığınırım*" (Felak 113/1-5) diyerek Allah'a sığınmalarını istemektedir.

**2- Rüşvet**

Her iki kitap da rüşveti yasaklamaktadır. Kitab-ı Mukaddes, rüşvet suçunu lanetleyerek, Kur'an-ı Kerim ise Allah'ın yardımından mahrum bırakılmak suretiyle cezalandırmaktadır.

**a- Kitab-ı Mukaddes'te Rüşvet**

Kitab-ı Mukaddes, hakimlerden yargılarken haksızlık yapmamalarını, kimseyi kayırmayıp rüşvet almamalarını istemekte ve rüşvetin bilge kişinin gözlerini kör edip haklıyı haksız çıkarttığını hatırlatmaktadır. Yaşamak ve Tanrı'nın İsraillilere vereceği ülkeyi miras alabilmek için İsrailliler arasında rüşvetin alınıp verilmemesi gerektiği bildirilmektedir (Yas.16:19,20; Çık.23:8). Eğer İsrailli hakimler rüşvet alacak olurlarsa, İsrailliler, vaat edilen topraklarda yaşamaktan mahrum bırakılacaklardır. Tanah'a göre kötü insanlar adaleti saptırmak için gizlice rüşvet alırlar (Özd.17:23). Tanrı, rüşvet alıp veren bir toplumu, düşmanı olarak görür ve onları cezalandırarak düşmanlarından öç alır (Yşy.1:23,24). Suçsuz birini öldürmek için rüşvet alan kimse lanetlenerek cezalandırılır (Yas.27:25).

**b- Kur'an-ı Kerim'de Rüşvet**

Kur'an-ı Kerim, insanların mallarını haram yollardan yemek maksadıyla hakimlere rüşvet vermeyi yasaklamakta (Bakara 2/188) ve Müslümanların ancak haksızlıktan vazgeçmeleri halinde Allah tarafından esirgenip korunacaklarını haber vermektedir (Nisa 4/29).

**3- Haksızlık, Zorbalık**

Kitab-ı Mukaddes, Tanrı'nın zalimlerden nefret ettiğini belirtmekte ve ülkede zorbalığın yaygınlaşması halinde ülkenin ıssız bir çöle döneceğini söylemektedir. Kur'an-ı Kerim ise, zorbalık yapanların kalplerinin mühürlendiğini, artık iman etmeyeceklerini ve her zorbanın akıbetinin aynı olacağını haber vermektedir.

**a- Kitab-ı Mukaddes'te Haksızlık, Zorbalık**

Kitab-ı Mukaddes, yabancıya haksızlık ve baskı yapmayı yasaklamakta ve İsraillilerin de Mısır'da yabancı olduklarını hatırlatmaktadır (Çık.22:21; 23:9). Yabancıya, öksüze, dul kadına haksızlık edeni, lanetlemektedir (Yas.27:19) Kitab-ı Mukaddes'e göre Tanrı, adil bir yargıçtır. Öyle bir Tanrı'dır ki, her gün öfke saçar. Kötüler yola gelmezse, Tanrı kılıcını biler. Yayını gerip hedefine kurar ve hazır bekler. Tanrı, ölümcül silahları, alevli okları ile zorbalığı cezalandırır. Tanrı, doğru insanı sınar. Kötüden, zorbadan tiksinir. Kötülük yapanlara karşıdır, onları yeryüzünden siler. Kötü insanın sonu kötülükle biter (Zeb.7:11-16; 11:5,6; 34:16-22). Ülkede yaşayanların yaptığı zorbalık yüzünden ülke ıssız bırakılır. Halkın, içinde yaşadığı kentler yakılır. Ülke zorbalık sebebiyle çöle döner (Hez.12:18-20). Kitab-ı Mukaddes'e göre İsraillilerden, diğer ulusları soyup, kan döken ve zorbalık edenler, evini haksız kazançla dolduranlar, kendi soylarını utanca boğarak, kendi yıkımlarını hazırlamışlardır. Kan dökerek kentler kuranlar, zorbalıkla beldeler yapanlar ceza dolu kâseden içmek suretiyle cezalandırılacaklardır (Hab.2:8-20).

Kitab-ı Mukaddes'e göre Tanrı, kötülük eden herkese, önce Yahudi, sonra Yahudi olmayanlar olmak üzere sıkıntı ve elem verecek, iyilik eden herkese de yine önce Yahudi sonra da Yahudi olmayana olmak üzere yücelik, saygınlık ve esen-

lik verecektir. Çünkü Tanrı, insanlar arasında ayrım yapmaz. Yine Kitab-ı Mukaddes'e göre Kutsal Yasa'yı bilmeden suç işleyenler, Yasa olmadan da mahvolacaklar. Yasa'yı bilerek suç işleyenlerse Yasa'yla yargılanacaklardır. Kutsal Yasa'dan yoksun uluslar Yasa'nın gereklerini kendiliklerinden yaptıkça, Yasa'dan habersiz olsalar bile kendi yasalarını koymuş olmaktadırlar. Kutsal Yasa, insanların yüreklerinde yazılıdır ve Tanrı'nın insanları gizlice yaptıkları şeylerden ötürü yargılayacağı gün, insanların yargılanması, Kitab-ı Mukaddes'e göre böyle olacaktır (Rom.2:7-16).

**b- Kur'an-ı Kerim'de Haksızlık, Zorbalık**

Kur'an-ı Kerim, önceki kavimlerin ayetleri reddettiklerini ve zorbaların emri ardınca yürüdüklerini haber vererek (Hud 11/59), sonunda her zorbanın bozguna uğrayıp yok olduğunu bildirmektedir (İbrahim 14/15). Kur'an-ı Kerim, zorbaların, Allah'ın ayetleri konusunda kendilerine gelmiş bir delil bulunmaksızın mücadele edip durduklarını haber vererek bu suçun, Allah katında da iman edenler katında da büyük bir öfkeye sebep olduğunu ve Allah'ın her kibirli, zalim, zorbanın kalbini mühürlediğini bildirmektedir (Mümin 40/35). Ayrıca Kur'an-ı Kerim, haksızlık yapan insanlara, kendilerinden daha üstün nice zorbaların gelip geçtiğini haber vererek, hepsinin akıbetinin aynı olduğunu belirtmektedir (Kaf 50/36).

**4- Yetim, Dul ve Fakirlere Kötü Davranmak**

Her iki kitapta da yetimlere, fakirlere ve çaresiz insanlara kötü davrananların bizzat Tanrı tarafından cezalandırılacağı bildirilmekte olup bu kimselerin uhrevi cezalarından evvel, dünyada aşağıladıkları fakirler gibi yaşamakla ve servetlerini yitirmekle cezalandırılacaklarını haber vermektedir.

**a- Kitab-ı Mukaddes'te Yetim, Dul ve Fakirlere Kötü Davranmak**

Kitab-ı Mukaddes'te dul ve yetim hakkı yemek suç olarak zikredilmekte ve ceza olarak da Tanrı'nın öfkesinin alevlenerek yetim, öksüz ve dulun hakkını yiyenlerin Tanrı tarafından kılıçtan geçirtilerek cezalandırılacağı ve bu kimselerin de kadınlarının dul, çocuklarının öksüz kalacağı bildirilmektedir (Çık.22:22-24). Kitab-ı Mukaddes, suç işleyen İsraillilerin övündüğünü, dulu, garibi boğazladıklarını, öksüzleri öldürdüklerini ve "*Rab görmez, Yakup'un Tanrısı dikkat etmez*" (Zeb.94:2-7) dediklerini belirterek, bu suçların cezasız kalmayacağını, servetini büyütmek için yoksulu ezenin, soymaya kalkanın ve yoksulu görmezden gelenin lanete uğrayacağını bildirmektedir (Özd.14:31; 17:5; 22:16-23; 28:27). Yoksulu ezenin, güzel taş evlerde oturamayacağı, diktiği güzel bağların şarabından içemeyeceği bildirilmektedir (As.5:11-15). Dul kadına, öksüze, yabancıya, yoksula baskı yapanlara Tanrı'nın çok öfkelendiği ve böylesi insanları tanımadıkları ulusların arasına fırtına gibi dağıttığı bildirilmektedir (Zek.7:8-14).

**b- Kur'an-ı Kerim'de Yetim, Dul ve Fakirlere Kötü Davranmak**

Kur'an-ı Kerim, yetimlere, yoksullara ve yolda kalmışlara yardım etmeyi emretmekte (Bakara 2/215), yetimlerin mallarını haksızca almayı, temiz olanı murdar olanla değiştirmek olarak görmekte ve yetimlerin mallarını yemenin büyük bir suç olduğunu belirtmektedir. Ayrıca mirasın bölüşülmesi esnasında yakınlar, yetimler ve yoksulların da hazır bulunmaları halinde, onların da miras olarak kalan şeylerden faydalandırılmasını ve onlara güzel söz söylenmesini emretmekte ve yetimlerin mallarını zulmederek yiyenlerin, karınlarına ancak ateş doldurmuş olacaklarını ve bu kimselerin, çılgınca

yanan bir ateşe gireceklerini haber vermektedir (Nisa 4/2-10). Kur'an-ı Kerim, yetimlere ve muhtaçlara kötü davrananların Allah tarafından sevilmeyeceğini belirterek (Nisa 4/36), varlık sahibi olanların mallarında dilenip isteyen veya iffetinden dolayı isteyemeyen yoksullar için bir hak olduğunu bildirmektedir (Zariyat 51/19; Mearic 70/24,25).

Kur'an-ı Kerim, fakirlere yardım etmek istemeyenler için bir misal anlatarak; zenginlerin, fakirler gelmeden önce mahsullerini toplamak istediklerini ancak onlar uykudayken Allah tarafından gönderilen bir afet ile bahçenin kapkara kesildiğini, sabah olunca zenginlerin birbirlerine "*sakın bugün hiçbir yoksul, bahçeye girip yanınıza yaklaşmasın*" diyerek yardıma güçleri yettiği halde yoksulları mahrum etmek için erkenden yola düştüklerini, bahçeyi gördüklerinde, hatalarını anlayarak tövbe ettiklerini bildirerek dünyevi cezalandırmaya örnek vermekte ve uhrevi cezalandırmanın çok daha ağır olacağını bildirmektedir (Kalem 68/17-39).

**5- Faiz almak**

Her iki kitap da faizi yasaklamaktadır. Kitab-ı Mukaddes faizcilik, tefecilik yapana Tanrı'nın ceza vereceğini haber vermektedir. Kur'an-ı Kerim ise, Allah'ın faiz yiyenlerden nefret ettiğini, onların kazançlarında bereket olmayacağını ve sonlarının ateş olacağını haber vermektedir.

**a- Kitab-ı Mukaddes'te faiz almak**

Kitab-ı Mukaddes'te, bir yoksula ödünç para verildiği zaman ona tefeci gibi davranılmaması ve ödünç paranın üzerine faiz eklenmemesi istenerek, komşuya ödünç para verildiği takdirde, komşunun abasının rehin alınması halinde, gün batmadan abanın geri verilmesi istenmektedir. Aksi halde kom-

şunun Tanrı'ya feryat edeceği ve Tanrı'nın bu feryadı işiteceği bildirilmektedir (Çık.22:25-27).

**b- Kur'an-ı Kerim'de faiz almak**

Kur'an-ı Kerim faizi yasaklamakta (Al-i İmran 3/130), faiz yiyenlerin, "*alım-satım da ancak faiz gibidir*" demelerinden dolayı, insanların yeniden dirilecekleri gün, şeytan çarpmış birinin kalkışı gibi kalkacaklarını belirterek, Allah'ın alışverişe izin verdiğini ancak faizi yasakladığını bildirmekte ve faizde ısrar edenlerin ateşin halkı olup orada sürekli kalacaklarını (Bakara 2/275), faiz kazancında hayır ve bereket olmayacağını (Rum 30/39) ve faiz yiyenlerin Allah tarafından sevilmeyeceklerini haber vermektedir (Bakara 2/276-279).

**6- Din Adamlarına Saygısızlık**

Kitab-ı Mukaddes, din adamlarına (*Tapınakta görevli kâhinlere*) saygısızlığı ölümle cezalandırırken, Kur'an-ı Kerim de Müslümanlardan idarecilerine karşı itaatkâr olmalarını istemektedir.

**a- Kitab-ı Mukaddes'te Din Adamlarına Saygısızlık**

Kitab-ı Mukaddes'e göre Tanrı'nın önünde görev yapan kâhini ya da yargıcı kim dinlemeyip saygısızlık ederse suç işlemiştir ve öldürülmek suretiyle cezalandırılmalıdır ki bu şekilde İsrail'den kötülük atılabilsin (Yas.17:12). Kitab-ı Mukaddes, Kral Yarovam'ın bir din adamına doğru elini uzatarak, "*yakalayın onu!*" diye buyruk verdiğini ancak Tanrı tarafından cezalandırılarak uzattığı elin felç olduğunu bildirmektedir (1.Kr.13:3-6). Yine bir din adamı olan Elişa'nın Beytel'e giderken kentin küçük çocuklarının, "*defol, kel kafalı!*" diyerek alay ettiklerini ve Elişa'nın Tanrı'nın adıyla onları lanetlediğini, bunun üzerine ormandan çıkan iki dişi ayının çocuklardan kırk

ikisini parçaladığını anlatmaktadır (2.Kr.2:23,24). Ayrıca Kral Yoaş'ın bir din adamı olan Yehoda oğlu Zekeriya'yı öldürdüğünü, Zekeriya'nın ölürken, "*Rab bu yaptığınızı görüp hesabını sorsun*" dediğini ve Aram ordusu'nun Yoaş'a saldırıp Yahuda ve Yeruşalim'e girerek, halkın bütün önderlerini öldürdüğünü bildirmektedir (2.Ta.24:18-24).

**b- Kur'an-ı Kerim'de Din Adamlarına Saygısızlık**

Kur'an-ı Kerim, Allah'tan ancak din bilginlerinin içleri titreyerek sakınacaklarını haber vererek (Fatır 35/28), inananlardan Allah'a, Peygamber'e ve aralarından çıkmış olan idarecilere itaat etmelerini emretmektedir (Nisa 4/59).

**7- Fesatçılık, Bölücülük**

Kitab-ı Mukaddes, bölücülük yapanların toplumdan dışlanarak cezalandırılmasını istemekte ve uhrevi cezalarının olduğunu haber vermektedir. Bozguncuları Allah'ın sevmediğini belirten Kur'an-ı Kerim ise bozgunculuk çıkartmak için çalışanların cezalarının öldürülmek, asılmak, elleriyle ayaklarının çaprazca kesilmesi veya bulundukları yerden sürülmek olduğunu bildirmektedir.

**a- Kitab-ı Mukaddes'te Fesatçılık, Bölücülük**

Kitab-ı Mukaddes, bölücülük yapanın iki defa uyarılmasını, uyarıları dikkate almaması halinde, birinci ve ikinci uyarıdan sonra bölücü kişiyle ilişkinin kesilmesini emretmektedir (Tit.3:10). Yüreğinde eğrilik olandan iyilik beklemenin nafile olduğunu söyleyen Kitab-ı Mukaddes, diliyle aldatan kimsenin kendini belaya düşüreceğini, fesat ekenin dert biçerek dehşete düşeceğini haber vermektedir (Özd.17:20; 21:15; 22:8). Ayrıca Kitab-ı Mukaddes, ayrılık çıkaran ve insanları bölenlerin Tanrı Egemenliğini miras alamayacaklarını bildirmektedir (Gal.5:19-21).

**b- Kur'an-ı Kerim'de Fesatçılık, Bölücülük**

Kur'an-ı Kerim, bozguncuların, "*biz barışı sağlıyoruz*" iddiasıyla iş yaptıklarını haber vererek (Bakara 2/11,12), fesatçıların Allah'ın birleştirilmesini emrettiği şeyi kopardıklarını ve yeryüzünde bozgunculuk çıkardıklarını bu yüzden zarara uğrayacaklarını (Bakara 2/27-30), ellerine fırsat geçtiği zaman, yeryüzünde bozgunculuk çıkarmaya, ekinleri tahrip edip, nesilleri bozmaya çalıştıklarını belirterek Allah'ın bozgunculuğu sevmediğini haber vermektedir (Bakara 2/205). Kur'an-ı Kerim, Allah'a ve Resûlü'ne karşı savaş açanların ve yeryüzünde bozgunculuk çıkaranların cezalarının öldürülmek, asılmak, elleriyle ayaklarının çaprazca kesilmesi veya bulundukları yerden sürülmek olduğunu belirterek ahirette de onlar için bir cezalandırmanın bulunduğunu haber vermektedir (Maide 5/32,33).

**8- Gösteriş**

Kitab-ı Mukaddes'e göre insan samimi davrandığı sürece Tanrı tarafından terk edilmez. Aksi halde Tanrı tarafından terk edilir. Aynı şekilde Kur'an-ı Kerim'de de Allah'ın samimiyetsiz insanları doğru yola ulaştırmayacağı haber verilmektedir.

**a- Kitab-ı Mukaddes'te Gösteriş**

Kitab-ı Mukaddes'e göre insan samimi bir şekilde Tanrı'ya bağlandığı zaman Tanrı tarafından terk edilmez. Ancak insan, samimi bir şekilde Tanrı'ya bağlanmaktan vazgeçerse ceza olarak Tanrı da insanı terk eder (1.Ta28:9-12; 2.Ta.15:2). Tanrı, kendisinden korkanları başarıya ulaştırır. Adil olanı korur. Sadık olanı gözetir. (Özd.2:5-20).

**b- Kur'an-ı Kerim'de Gösteriş**

Kur'an-ı Kerim, insanlara karşı gösteriş olsun diye fakirlere

yardım edenlerin Allah katında hiçbir şey kazanamayacaklarını ve Allah'ın bu kimseleri doğru yola ulaştırmayacağını belirterek (Bakara 2/261-274), gösteriş meraklılarının Allah'a ve ahiret gününe gerçekten inanmadıklarını haber vermektedir (Nisa 4/38,39). Bu kimselerin, namazı isteksizce kıldıkları asıl amaçlarının insanlara gösteriş yapmak olduğu ve bu kimselerin Allah'ı çok az andıkları bildirilmektedir (Nisa 4/142).

**9- Öfkelenmek**

Kitab-ı Mukaddes, öfkelenmeyi müstakil bir suç olarak görür ve öfkelenmeyi, adam öldürmek kadar ağır bir suç kabul eder. Kur'an-ı Kerim ise öfkeyi, inkârcıların Müslümanlara karşı hissettikleri bir duygu olarak ele alır ama bunun dışında öfkelenmeyi, başlı başına bir suç tipi olarak görmez.

**a- Kitab-ı Mukaddes'te Öfkelenmek**

Kitab-ı Mukaddes, kinini gizleyen kişinin dudaklarının yalan söylediğini bildirmekte (Özd.10:12,18), ışıkta olduğunu söylediği halde kardeşinden nefret eden kimsenin gerçekte karanlıkta olduğunu, karanlıkta yürüyerek nereye gittiğini bilmez bir halde olduğunu haber vermektedir (1.Yu.2:9-11). Kitab-ı Mukaddes'e göre, kardeşini sevmeyen kişi Tanrı'dan değildir. Tanrı'nın çocuklarıyla İblis'in çocukları bu şekilde ayırt edilir. Kardeşinden nefret eden katildir ve sonsuz yaşamdan mahrum bırakılır (1.Yu.3:10-18). Kitab-ı Mukaddes'e göre geç öfkelenen akıllıdır, hemen sinirlenen ahmaktır. Huysuz ve öfkeli çekişme çıkarır. Sabırlı kavgayı yatıştırır. Kitab-ı Mukaddes, huysuz, tez öfkelenenle arkadaşlık etmeyi veya onunla yola çıkmayı yasaklamakta, böylesi bir insanla yola çıkan veya arkadaşlık edenin kendini tuzağa düşmüş olarak bulacağını ve sonunda huysuz olacağını belirtmektedir (Özd.14:29; 15:18; 19:19; 22:24,25). Kitab-ı Mukaddes'te İsa Mesih, "*atalarımıza, 'adam öldürmeyecek-*

*sin, öldüren yargılanacak' dendiğini duydunuz. Ama ben size diyorum ki, kardeşine öfkelenen herkes yargılanacaktır. Kim kardeşine aşağılayıcı bir söz söylerse, Yüksek Kurul'da yargılanacaktır. Kim kardeşine ahmak derse, cehennem ateşini hak edecektir*" (Mat.5:21-26) diyerek öfkelenmeyi ve öfkeyle hareket etmeyi, adam öldürmek kadar ağır bir suç olarak tanımlamakta ve uhrevi cezasının cehennem olduğunu bildirmektedir. Ayrıca kin ve öfkeyle hareket edenlerin ölümü hak ettiği (Rom.1:28-32), Tanrı Egemenliğinden mahrum kalacakları bildirilmektedir (Gal.5:19-21). Kitab-ı Mukaddes, "*öfkelenin, ama günah işlemeyin, öfkenizin üzerine güneş batmasın ki İblis'e fırsat vermeyin*" (Ef.4:26-31) diyerek öfkenin başka suçlara kapı aralayacağını belirtmekte, dinlemekte çabuk, konuşmakta ve öfkelenmekte yavaş olmayı emretmekte ve öfkelenen insanın Tanrı'nın istediği doğruluğa ulaşamayacağını bildirmektedir (Yak.1:19,20).

**b- Kur'an-ı Kerim'de Öfkelenmek**

Kur'an-ı Kerim, insanlardan bazılarının gerçekten inanmadıkları halde Müslümanlarla karşılaştıkları zaman 'inandık' dediklerini, kendi başlarına kaldıklarında ise, kin ve öfkelerinden dolayı parmak uçlarını ısırdıklarını haber vererek onlara lanet etmektedir (Al-i İmran 3/119). Yunus peygamberin öfkesine yenik düştüğünü ve çekip gittiğini haber veren Kur'an-ı Kerim, bundan dolayı kendisinin sıkıntıya düşürüldüğünü bildirmektedir (Enbiya 21/87). Kur'an-ı Kerim, ahirete inanmayanların; Allah'ın ismi anıldığı zaman öfkeyle kalplerinin kabardığını (Zümer 39/45), Müslümanların ise öfkelendikleri zaman bile kusurları bağışladıklarını bildirmektedir (Şura 42/37).

**10- Sabırsızlanmak**

Sabırsızlık konusunda Kitab-ı Mukaddes, İsrail toplumunun, halk olarak sabırsızlık gösterdiği durumları ve karşılığın-

da aldıkları cezaları anlatmaktadır. Kur'an-ı Kerim ise sabırsızlıktan sakınılmasını istemektedir.

**a- Kitab-ı Mukaddes'te Sabırsızlanmak**

Kitab-ı Mukaddes, halkın çektiği sıkıntılardan ötürü yakınmaya başladığını, bunu duyan Tanrı'nın öfkelendiğini, aralarına ateşini göndererek ordugahın kenarlarını yakıp yok ettiğini bildirmektedir. Ardından, halkın ağlayarak, "*keşke yiyecek biraz et olsaydı, Mısır'da parasız yediğimiz balıkları, salatalıkları, karpuzları, pırasaları, soğanları, sarımsakları anımsıyoruz*" dediklerini ve Man'dan usandıklarını belirtir. Man'dan usandıklarını duyan Rab buna çok öfkelenir ve Musa'ya, "*halk arasında önder ve yönetici bildiğin İsrail ileri gelenlerinden yetmiş kişi topla. Onları Buluşma Çadırı'na getir, yanında dursunlar. Ben inip seninle orada konuşacağım. Senin üzerindeki Ruh'tan alıp onlara vereceğim. Halkın yükünü tek başına taşımaman için sana yardım edecekler. Halka da 'Yarın için kendinizi kutsayın, tiksinene dek et yiyeceksiniz' de*" diyerek halkı toplamasını emreder. Henüz Tanrı'nın İsraillilere, yemeleri için verdiği 'et', daha halkın dişleri arasındayken, çiğnemeye vakit kalmadan onları büyük bir yıkımla cezalandırır (Yas.11:1-20). Tanrı'nın, sabırsızlıkları sebebiyle cezalandırdığı bir diğer İsrail nesli de Edom ülkesinin çevresinden geçmek için Kızıldeniz yoluyla Hor Dağı'ndan ayrılan İsraillilerdir. Yolda sabırsızlanan İsrailliler, Tanrı'dan ve Musa'dan yakınarak, "*çölde ölelim diye mi bizi Mısır'dan çıkardınız?*" derler. Bunun üzerine Tanrı, halkın arasına zehirli yılanlar gönderir ve yılanlar tarafından ısırılan İsraillilerden birçoğu ölür (Yas.21:4-6).

**b- Kur'an-ı Kerim'de Sabırsızlanmak**

Kur'an-ı Kerim, insanların güzel şeyleri aceleci bir şekilde istediklerini (Yunus 10/11) hatta insanların iyi şeyleri istedikleri kadar kötü şeyleri de istediklerini zira insanların çok ace-

leci olduklarını bildirmekte (İsra 17/11) ve insanlardan acelecilikten sakınmalarını istemektedir (Enbiya 21/37).

**11- Hasetlik Çekemezlik**

Kitab-ı Mukaddes, hasetliği fertlerin birbirlerini çekemeyip kıskanmaları olarak ele almakta ve bu duygunun pek çok kötülüğün başlangıcı olduğunu belirtmektedir. Kur'an-ı Kerim ise hasetliği, inkârcıların Müslümanlara karşı hissettikleri bir duygu olarak ele almaktadır.

**a- Kitab-ı Mukaddes'te Hasetlik**

Kitab-ı Mukaddes, kıskançlık ve çekemezlik gibi duyguların, nefsin işleri olduğunu belirtmekte ve böyle davrananların ceza olarak, Tanrı Egemenliğini miras alamayacaklarını bildirmektedir (Gal.5:19,20). Ayrıca "*nerede kıskançlık ve bencillik varsa, orada karışıklık ve her tür kötülük vardır*" (Yak.3:16) diyerek kıskançlık ve bencillik duygularının insanları kötülük yapmaya sevk edeceğini bildirmektedir.

**b- Kur'an-ı Kerim'de Hasetlik**

Kur'an-ı Kerim'de, Allah'ın dilediğine peygamberlik vermesini Ehl-i Kitab'ın kıskandığını ve baş kaldırdığını belirterek, böylelikle gazap üstüne gazaba uğradıklarını haber vermektedir (Bakara 2/90-95). Ayrıca, Kitap Ehlinden çoğunun kendilerine gerçek apaçık belli olduktan sonra bile nefislerini kuşatan kıskançlık duygusundan dolayı Müslümanları inançlarından döndürmek arzusunu taşıdıklarını haber vererek, Müslümanlardan Allah'ın emri gelinceye kadar onlara ilişmemelerini istemektedir (Bakara 2/109; Al-i İmran 3/19).

**12- Kibirlenmek**

Her iki kitapta da kibirlenmek ciddi bir suç olarak görül-

müştür. Kitab-ı Mukaddes, büyüklük taslayanların alçaltılacağını haber vermekte Kur'an-ı Kerim ise, şeytanın büyüklendiği için kafir olduğunu haber vererek, onun kovulmasına sebep olan şeyin kibri olduğunu bildirmektedir.

**a- Kitab-ı Mukaddes'te Kibir**

Kitab-ı Mukaddes'e göre Kral Hizkiya ölümcül bir hastalığa yakalanınca, Rabbe yalvarır. Rab, yakarışını duyarak ona bir belirti verir. Ancak Hizkiya, kendisine yapılan bu iyiliğe yaraşır biçimde davranmayıp büyüklenir. Bu yüzden Tanrı hem ona hem Yahuda'ya hem de Yeruşalim'e öfkelenir. Daha sonra Hizkiya ile Yeruşalim'de yaşayanlar, kibirlenmekten vazgeçip, alçakgönüllü davranmaya başlarlar ve bu sayede Hizkiya'nın krallığı boyunca Rabbin öfkesine uğramazlar (2.Ta.32:24-26). Eyüp Peygamber, "*ey Tanrım, gururluya bakıp onu alçalt*" (Ep.40:11,12) diyerek kibirlenenlere beddua etmektedir. Kibirlenerek küstahlık eden ve işlediği suçlar sebebiyle övünenlerin cezalandırılacağı bildirilmekte (Zeb.94:1-4), küstahlığın ardından utancın geleceği, kibirden kavga çıkacağı, komşuyu hor görmenin suç olduğu, böylelerinin cezasız kalmayacağı, kibrin insanı küçük düşüreceği anlatılmaktadır (Özd.29:23; 16:5; 14:21). İsa Peygamber, "*kendini yücelten alçaltılacak, kendini alçaltan yüceltilecektir*" demektedir (Mat.23:12). Kitab-ı Mukaddes'te Tanrı, kötülüğünden ötürü dünyayı, suçlarından ötürü kötüleri cezalandıracağını böylece kibirlilerin küstahlığının sona erdirileceğini ve zalimlerin gururunun kırılacağını belirtmekte (Yşy.13:11), bilge kişinin bilgisiyle, güçlü kişinin gücüyle, zenginin de zenginliğiyle övünmemesini, insanların ancak Tanrı'yı tanımakla övünmeleri gerektiğini belirterek Tanrı'nın bundan hoşlandığını bildirmektedir (Yer.9:23,24).

Kral Nebukadnessar'ın, "*işte onurum ve yüceliğim için üs-*

*tün gücümle krallığımın başkenti olarak kurduğum büyük Babil*" diyerek kibirlendiği ve daha sözünü bitirmeden gökten bir ses duyulduğu "*ey Kral Nebukadnessar, krallık senden alındı. İnsanlar arasından kovulacak, yabanıl hayvanlarla yaşayacaksın. Öküz gibi otla besleneceksin. Tanrı'nın, insan krallıkları üzerinde egemenlik sürdüğünü ve krallığı dilediği kişiye verdiğini anlayıncaya dek yedi vakit geçecek*" denildiği ve Nebukadnessar'a ilişkin bu sözün hemen yerine geldiği, insanlar arasından kovulan Nebukadnessar'ın öküz gibi otla beslendiği, saçının kartal tüyü, tırnaklarının da kuş pençesi gibi uzadığı bildirilmektedir (Dan.4:30-33).

**b- Kur'an-ı Kerim'de Kibir**

Kur'an-ı Kerim, İblis'in kibirlendiğini ve böylece kafirlerden olduğunu (Bakara 2/34), kafirlerin de kendilerine 'Allah'tan kork!' denilince kibirlenerek daha da azdıklarını belirtmekte ve onların cehenneme atılacağını haber vermektedir (Bakara 2/206). Büyüklenerek Allah'tan yüz çevirenler için alçaltıcı bir azabın hazırlandığı (Enam 6/93), Ayetleri yalanlayanlar ve büyüklenenlerin ateşin arkadaşları olarak sonsuza kadar kalacakları (Araf 7/36) ve bu kibirli kimselerin Allah tarafından asla sevilmeyeceği bildirilmektedir (Nisa 4/36).

**13- Açgözlülük**

Kitab-ı Mukaddes ve Kur'an-ı Kerim'e göre inanalar yeryüzünde hazineler biriktirip, servet peşinde koşmamalıdır. Açgözlülük pek çok kötülüğe kapı aralayacağı için sakınılması gereken bir şeydir.

**a- Kitab-ı Mukaddes'te Açgözlülük**

Kitab-ı Mukaddes, havadan kazanılan paranın yok olacağını, kazanca düşkün kişinin kendi evine sıkıntı vereceğini

belirterek, açgözlü insanların kavgacı olduğunu, Rabbe güvenenlerin ise bolluk içinde yaşayacaklarını bildirmektedir (Özd.13:11; 15:27; 28:25; 30:15,16). Ayrıca yeryüzünde hazineler biriktirmemek gerektiği, güve ve pasın onları yiyip bitireceği, hırsızlar tarafından çalınacağı belirtilerek, bunun yerine gökte hazineler biriktirilmesi tavsiye edilmekte (Mat.6:19-23), açgözlülerle arkadaşlık edilmemesi istenmektedir (1.Ko.5:9-13). Zengin olmak arzusunun insanı tuzağa düşürdüğü, birçok saçma ve zararlı arzuların temelinde para sevgisinin yattığı, bazı insanların zengin olmak hevesiyle imandan saptıkları (1.Ti.6:9,10) anlatılarak, bu yüzden insanların sahip olduklarıyla yetinip para sevgisinden uzak bir hayat yaşamaları gerektiği bildirilmektedir (İbr.13:5).

**b- Kur'an-ı Kerim'de Açgözlülük**

Kur'an-ı Kerim, Yahudi ve Hıristiyan din adamlarını Müslümanlara örnek göstererek hahamlardan ve râhiplerden birçoğunun insanların mallarını haksız yollardan yediklerini ve insanları Allah yolundan engellediklerini belirterek, Müslümanların da aynı hatayı yapmaması hususunda dikkatli olmasını istemektedir. Altın ve gümüşü yığıp da onları Allah yolunda harcamayanları elem verici bir azabın beklediğini haber veren Kur'an-ı Kerim, açgözlülere uhrevi cezanın verileceğini, tamah ettikleri paraların, cehennem ateşinde kızdırılıp açgözlü insanların alınları ve sırtlarının dağlanacağını haber vermektedir (Tövbe 9/34,35). Kur'an-ı Kerim, Müslümanların açgözlülük etmemelerini, dünya malı toplama hususunda haris olmamalarını, Allah'ın lütfu ve rahmetini kazanmak için uğraşmalarını tavsiye ederek, bunun inananlar için, dünya malı olarak topladıklarından daha hayırlı olduğunu belirtir (Yunus 10/58; Zuhruf 43/32).

**14- Cimrilik**

Kitab-ı Mukaddes, cimrilik yapıp insanlardan esirgeyenlerin fakirleşeceklerini haber verirken, Kur'an-ı Kerim, cimrilik yaparak mallarını saklayanların ahiret günü mallarının boyunlarına dolanmasıyla cezalandırılacaklarını haber vermektedir.

**a- Kitab-ı Mukaddes'te cimrilik**

Kitab-ı Mukaddes, eli açık olanın daha çok kazanacağını, hak yiyenin sonunun yoksulluk olacağını, cömert olanın bolluğa ereceğini, başkasına su verene su verileceğini, buğday istifleyenin lanetleneceğini, cimrilerin servet peşinde koşarken yoksulluğa uğrayacaklarını belirterek, cimrinin verdiği yemeğin yenmemesini istemektedir. Zira cimrinin, ikram ettiği her şeyin hesabını tuttuğu ve 'ye, iç' derken aslında bunu gerçekten istemediği için cimrinin ikramının kabul edilmemesi gerektiğini bildirmektedir (Özd.11:24-28; 23:7; 28:22).

**b- Kur'an-ı Kerim'de Cimrilik**

Kur'an-ı Kerim, şeytanın inananları fakirlikle korkutarak cimriliği telkin ettiğini (Bakara 2/268), Allah'ın bol ihsanından kendilerine verdiği şeylerde cimrilik edenlerin de bunu kendileri için hayırlı zannettiklerini belirterek, cimrilik yapanların kıyamet günü cimrilikleri sebebiyle, vermekten imtina ettikleri şeylerin boyunlarına tasma olarak takılacağını haber vermektedir (Al-i İmran 3/180). Cimrilerin, cimrilik yapmakla kalmayıp aynı zamanda insanlara da cimriliği tavsiye ettiklerini belirten Kur'an-ı Kerim, cimrilerin Allah'ın fazlından kendilerine verdiği şeyleri gizli tuttuklarını ve onlar için aşağılatıcı bir azabın hazırlandığını bildirmektedir (Nisa 4/37). Ayrıca Kur'an-ı Kerim, cimriliği yasaklamakla birlikte, tamamen saçıp savurmaktan da Müslümanları alıkoymaktadır (İsra 17/29).

**15- Tembellik**

Kitab-ı Mukaddes, tembelliği sakınılması gereken kötü bir ahlak olarak görmektedir. Kur'an-ı Kerim ise Müslümanları, ahiret kazancını elde etme yönünde gayretlendirmektedir.

**a- Kitab-ı Mukaddes'te Tembellik**

Kitab-ı Mukaddes'e göre tembel kişi işini bitiremez, canının çektiğini elde edemez. Tembelin yolu dikenli çit gibidir. Zevkine, şaraba ve zeytinyağına düşkün kişi zengin olamaz. Uykuyu seven yoksullaşır. Tembellik insanı uyuşukluğa ve açlığa götürür (Özd.12:27; 13:4; 15:19; 21:17-25; 22:13; 23:21; 24:9,31-34). Hristiyanlar, tembelliği yedi ölümcül günahtan biri olarak görmekte, bu konuyu filmlerde işleyerek sıkça gündeme getirmektedirler (Köker, 2016, s. 257).

**b- Kur'an-ı Kerim Tembellik**

Kur'an-ı Kerim, bazı insanların dünyayı, bazılarının da ahireti istediklerini belirterek, ahireti isteyenlerin, ona yaraşır bir çaba ile çalışmaları gerektiğini belirtmekte (İsra 17/19), ahiret kazancını isteyen kimsenin kazancının arttırılacağını dünya kârını isteyene de dünyadan bir şeyler verileceğini fakat ahiretten bir nasibinin olmayacağını haber vermektedir (Şura 42/20). Ayrıca Kur'an-ı Kerim, insan için kendi çalışmasından başka bir şey olmadığını ve çalışmasının karşılığını ileride mutlaka göreceğini haber vermektedir (Necm 53/39-42).

**16- Boş Konuşmak**

Her iki kitaba göre de boş işlerle uğraşmak ve boş konuşmak kötü bir ahlaktır ve insanın başını belaya sokar. Kitab-ı Mukaddes'e göre boş sözlerle uğraşmak kişinin dinine zarar verir ve dilini tutamayan dindar olamaz.

**a- Kitab-ı Mukaddes'te Boş Konuşmak**

Kitab-ı Mukaddes, "*ey insanlar, ne zamana dek boş şeylere gönül verecek, yalan peşinde koşacaksınız?*" (Zeb.4:2) diyerek insanlara sitem etmekte, dilini tutanların canlarını koruyacaklarını, boşboğazların sonunun yıkım olacağını, boş lakırdının insanı yoksulluğa götüreceğini, ağzını ve dilini tutanın, başını beladan koruyacağını haber vermekte (Özd.13:3; 14:23; 21:23; 24:9), insanların az konuşmaları gerektiğini (Vz.5:2), açık saçık, boş konuşmalar ve bayağı şakalardan sakınmaları gerektiğini bildirerek (Ef.5:4), bayağı, boş sözlere dalanların inançsızlıktan da öte gideceklerini (2.Ti.2:16), dindar olduğunu sanıp da dilini dizginlemeyen kişinin dindarlığının boş olduğunu bildirmektedir (Yak.1:26). Ayrıca İsraillilerin sözlü geleneğinde de çok konuşmanın hataya ve günaha sürükleyeceği ifade edilmektedir (R. N. Haleva, 2004, ss. 22-23).

**b- Kur'an-ı Kerim'de Boş Konuşmak**

Kur'an-ı Kerim'e göre Müslümanlar boş ve yararsız şeylerden yüz çevirirler (Mü'minun 23/3), boş ve yararsız sözle karşılaştıkları zaman onurlu bir şekilde geçip giderler (Furkan 25/72) ve "*bizim işlerimiz bize, sizin işleriniz sizedir. Size selam olsun, biz cahilleri benimsemeyiz*" derler (Kasas 28/55). Ayrıca Kur'an-ı Kerim'e göre insanlardan bazıları, herhangi bir ilmî delile dayanmadığı halde, inananları Allah yolundan saptırmak ve sonra da alay etmek için boş laf satın almaktadır ki böylesi insanlar için küçük düşürücü bir azap hazırlanmıştır (Lokman 31/6).

**17- Öğüt Dinlememek**

İki kitaba göre de öğüt almayan bedelini öder. Kitab-ı Mukaddes, öğüt almadığı takdirde çocukların dövülmesinin sonlarının kötü olmasından daha iyi olacağını belirtirken, Kur'an-ı Kerim de Müslümanların öğüt almaları için yılda bir veya iki defa başlarına musibet geldiğini haber vermektedir.

**a- Kitab-ı Mukaddes'te Öğüt Dinlememek**

Kitab-ı Mukaddes'e göre uyarılara kulak asmayan bedelini öder, buyruklara saygılı olansa ödülünü alır. Terbiye edilmeye yanaşmayanı yokluk ve utanç beklemektedir. Öğüde kulak verip, terbiyeyi kabul edenin ömrü bilgelikle geçer. Uyarılara kulak tıkayan, bilgi kaynağından sapar. Çocuğu terbiye etmekten geri kalınmaması gerekir. Çocuğu terbiye etmek için gerekirse dövülmesi tavsiye edilir böylece çocuğun canının ölüler diyarından kurtarılacağı söylenir (Özd.13:13-18; 19:20-27; 23:13,14).

**b- Kur'an-ı Kerim'de Öğüt Dinlememek**

Kur'an-ı Kerim'e göre, dileyen kimseye hikmet verilir ki böylece büyük bir hayır da verilmiş olur ancak, Kur'an-ı Kerim'e göre sadece temiz akıl sahipleri öğüt alır (Bakara 2/269).Kur'an-ı Kerim, kulların öğüt almalarını sağlamak için başlarına bela getirildiğini haber vererek, Firavun ailesine de, belki öğüt alıp düşünürler diye yıllar yılı kuraklık ve ürün kıtlığı verildiğini (Araf 7/130), insanların her yıl, bir veya iki defa belaya çarptırıldığını, ancak yine de tövbe etmediklerini ve öğüt almadıklarını haber vermektedir (Tövbe 9/126). Kur'an-ı Kerim, öğüt almaktan yüz çeviren ve yaptıklarını unutanların zalim olduğunu bu sebeple onların kalpleri üzerine, kavrayıp anlamalarını engelleyen bir perde gerildiğini, kulaklarına bir ağırlık konulduğunu ve doğru yolu bulamayacaklarını haber vermektedir (Kehf 18/57).

**18- İsraf**

Kitab-ı Mukaddes, işini savsaklayanların, müsriflerin kardeşleri olduğunu, Kur'an-ı Kerim de müsriflerin, şeytanın kardeşleri olduğunu haber vermektedir.

**a- Kitab-ı Mukaddes'te İsraf**

Kitab-ı Mukaddes'e göre işini savsaklayan, işini doğru dü-

rüst yapmayanlar müsriflerin kardeşleridir (18:9). Müsriflerin bol keseden harcadıkları altın ve gümüşle, ücret karşılığında kuyumcuya ilah yaptırarak önünde yere kapanıp tapınmaktadırlar (Yşy.46:6). Kitab-ı Mukaddes, israfla ilgili bir hikâyede bir adamın oğlunun kendi payına düşen mirası istediğini, uzak bir ülkede varını yoğunu israf edip her şeyini harcadığını sonra da birinin hizmetine girip hayvanlarını gütmek zorunda kaldığını anlatmakta (Luk.15:11-32) ve ders çıkarılmasını istemektedir.

**b- Kur'an-ı Kerim'de İsraf**

Kur'an-ı Kerim, Allah'ın asmalı ve asmasız bahçeleri, hurmaları, tatları farklı ekinleri, zeytinleri ve narları yarattığını belirterek, insanlara ürün verildiğinde, üründen yemelerini, hasat günü fakirlerin hakkını vermelerini ve israf etmemelerini isteyerek Allah'ın israf edenleri sevmediğini bildirmektedir (Enam 6/141; Araf 7/31). Ayrıca Kur'an-ı Kerim, akrabaya, yoksula ve yolda kalmışa hakkını vermeyi emrederek, israftan kaçınılmasını istemektedir. Kur'an-ı Kerim'e göre israf ederek saçıp savuranlar, şeytanın kardeşleri olmuşlardır (İsra 17/26,27).

**19- İnsanları Dinden Uzaklaştırmaya Çalışmak**

Kitab-ı Mukaddes, insanları dinlerinden uzaklaştırabilecek sahte peygamberlerin öldürülmesini istemekte, kişinin ailesi dahi olsa, eğer başka ilahlara çağırıyorsa, o kimsenin taşlanarak öldürülmesini istemektedir. Kur'an-ı Kerim, insanları dinlerinden uzaklaştırmak isteyenlerin başında şeytanın geldiğini belirterek Müslümanları uyarmaktadır. Ayrıca Kur'an-ı Kerim, inanmayanların cehennemdeki hallerini anlatırken; cehennemdeki insanların, kendilerini kötü yola sevk edenlerin daha fazla ceza alması için Allah'a yalvardıklarını haber vermektedir.

**a- Kitab-ı Mukaddes'te İnsanları Dinden Uzaklaştırmaya Çalışmak**

Kitab-ı Mukaddes, insanları dinden uzaklaştırmak isteyen sahte peygamberler konusunda inananlarını uyarmakta, toplumda bir peygamber veya düş gören birinin çıkması ve bir mucize göstermesi veya şaşılası bir olayı önceden bildirmesine rağmen, 'Tanrı'dan başka ilahlara yönelip tapınalım' demesi halinde, o peygamberi veya düş göreni dinlememek gerektiğini, Tanrı'nın bu şekilde; inananların kendisini bütün yüreğiyle, bütün canıyla sevip sevmediğini anlamak için kullarını sınadığını belirtmekte, sahte peygamber ya da düş görenin öldürülerek cezalandırılmasını istemektedir. Ayrıca kardeş, oğul, kız, eş veya en yakın dostun ayartmaya çalışabileceği, uzakta, yakında veya çevrede yaşayan halkların ilahları için, 'haydi gidelim, bu ilahlara tapalım' diyebileceği belirtilerek, böyle bir durumda ayartmaya çalışanın taşlanarak öldürülmek suretiyle cezalandırılacağını belirtmektedir (Yas.13:1-11). Ayrıca Kitab-ı Mukaddes'te, Kâhinlerinden bazılarının, yoldan saptıkları ve öğrettikleriyle birçoklarını suça sürüklediklerı bu yüzden bütün halkın önünde Tanrı'nın onları aşağılayıp gülünç duruma düşürdüğü bildirilmektedir (Mal.2:7-9). İnananlar topluluğunun, kentlerin birinde, kötü kişiler çıktığı haberini alıp bu insanların, 'haydi, bilmediğiniz başka ilahlara tapalım' diyerek kentlerinde yaşayan halkı saptırdıklarını duymaları halinde iyice soruşturduktan sonra söylenenlerin gerçek olduğunun anlaşılmasından sonra, o kentte yaşayanların kılıçtan geçirileceğini, kentin yok edilip orada yaşayan bütün halkın ve hayvanların öldürüleceğini, yağmalanan malların meydanın ortasına yığılacağını, kentin ve malların yakmalık sunu olarak yakılacağını, kentin sonsuza dek yıkıntı halinde bırakılacağını, yok edilecek mallardan hiçbir şey alınmaya-

cağını belirterek, ancak bu şekilde Rabbin kızgın öfkesinin yatışacağı ifade edilmektedir (Yas.13:12-18).

Kitab-ı Mukaddes, bazı peygamber ve kâhinlerin inançsız olduğunu, Tapınakta bile kötülük yaptığını, bu yüzden karanlığa sürülerek tökezleyip düşeceklerini, cezalandırılacakları zaman, başlarına felaket getirileceğini bildirerek, Samiriye peygamberlerinin, Baal putu adına peygamberlik ederek halkı baştan çıkardıklarını, Yeruşalim peygamberlerinin ise zina ettiklerini, yalan söylediklerini ve kötülük edenlerden taraf olduklarını belirtmektedir. Bu sahte peygamberlerin sözlerine kulak asılmamasını isteyen Kitab-ı Mukaddes, Rabbin fırtınasının öfkeyle kopacağını ve kasırganın kötülerin başına patlayacağını belirtilerek, sahte peygamberlerin ardınca gidenlere hiç unutulmayacak bir cezanın verileceğini ve bu insanların sürekli alay konusu olacağını bildirmektedir (Yer.23:11-40).

**b- Kur'an-ı Kerim'de İnsanları Dinden Uzaklaştırmaya Çalışmak**

Kur'an-ı Kerim'e göre inananları dinlerinden uzaklaştırmak isteyenlerin başında şeytan gelir (Nisa 4/60). İnanmayanların, Müslümanların da kendileri gibi inkâr etmelerini istedikleri belirtilerek, onlardan hiçbirinin dost edinilmemesi istenmekte (Nisa 4/89), onların inananlara hiçbir zarar veremeyecekleri belirtilerek (Maide 5/105), Peygamber'e karşı çıkan ve Müminlerin yolundan başka bir yola gidenlerin cehenneme sokulacağı bildirilmektedir (Nisa 4/113-115). Kur'an-ı Kerim, suçluların uhrevi cezalarının tatbikinde yaşanacak olan manzarayı anlatırken; cin ve insan topluluklarının ateşe girerken birbirlerini lanetleyeceklerini ve "*ey Rabbimiz! bizi işte bunlar saptırdılar! onun için onlara ateşten bir kat daha fazla azap ver!*" (Araf 7/38-39; İbrahim 14/21,30) diyecek-

lerini haber vermektedir. Ayrıca Kur'an-ı Kerim, inananların arasında çirkin şeylerin yayılmasını arzulayan kimseler için dünyada da ahirette de çetin bir cezanın olduğunu haber vermektedir (Nur 24/19).

**20- Anne Babaya Kötü Davranmak**

Kitab-ı Mukaddes'te anne babaya kötü davranmak suçunun cezası taşlanarak öldürülmek iken Kur'an-ı Kerim'de bu suçun fiziki bir cezası bulunmamaktadır. Ancak Kur'an-ı Kerim, anne babaya kötü davranmak bir yana, kişinin anne ve babasına sıkıntısını ifade edecek 'of' sözünü kullanmasını dahi yasaklamaktadır.

**a- Kitab-ı Mukaddes'te Anne Babaya Kötü Davranmak**

Kitab-ı Mukaddes; Âdem yaratıldıktan sonra, Hava'nın Âdem'in kaburga kemiğinden yaratıldığını, bu nedenle de Âdem'in (*neslinin*) annesini babasını bırakıp karısına bağlanacağını (Yar.2:23,24), belirttikten sonra Levililer kitabında Tanrı'nın, "*herkes annesine babasına saygı göstersin*" (Lev.19:3) sözleriyle İsraillilerden anne babalarına saygı göstermelerini istemekte, "*annene babana saygı göster ki, ömrün uzun olsun ve üzerine iyilik gelsin*" (Yas.5:16) sözleriyle anne babaya iyi davrananların mükafatlandırılacağını bildirmekte, Çıkış kitabında ise "*kim annesini ya da babasını döverse, kesinlikle öldürülecektir*" (Çık.21:15) sözleriyle anne babaya kötü davranmak, onları dövmek suçunun cezasının ölüm olduğunu bildirmektedir. Kitab-ı Mukaddes'e göre, eğer bir adamın dik başlı, annesinin ve babasının sözünü dinlemeyen bir oğlu varsa, annesiyle babası onu tutup kent kapısında görev yapan ileri gelenlere götürecekler ve onlara, "*oğlumuz dik başlı bir çocuktur, sözümüzü dinlemiyor, savurgan ve içkicidir*' diyecekler ve bunun üzerine kentin bütün erkekleri o evladı taşlaya-

rak öldürmek suretiyle cezalandıracaklardır (Yas.21:18-21). Ayrıca annesine ya da babasına lanet edenlerin (Lev.20:9) veya sövenlerin de cezasının ölüm olduğu belirtilmektedir (Özd.30:17; Mat.15:4). Kitab-ı Mukaddes, ülkede Tanrı'ya sadık tek bir kul kalmadığını, dürüst kimsenin bulunmadığını, kardeşin kardeşe tuzak kurduğunu, yargıçların rüşvet aldığını, güçlü olanların zorbalık yaptığını ve ceza gününün geldiğini belirterek, "*çünkü oğul babasına saygısızlık ediyor, kız annesine, gelin kaynanasına karşı geliyor*" (Mik.7:1-7) diyerek suçların artmasının nedeni olarak, aile kurumunun bozulmuş olmasını sebep göstermektedir

**b- Kur'an-ı Kerim'de Anne Babaya Kötü Davranmak**

Kur'an-ı Kerim'de, Anne babaya, iyi davranılması emredilmekte (Nisa 4/36), İbrahim'in babası için af dilemesi ve ardından babasının Allah'ın düşmanı olduğunu anlayınca ondan uzaklaşması anlatılarak (Tövbe 9/114), anne baba ilişkilerinin inanç konusundan sonra geldiği belirtilmekte ve anne babadan biri veya her ikisi, çocuklarının yanında yaşlanması halinde, kendilerine 'of!' bile denmemesi istenerek, onların azarlanması yasaklanmaktadır (İsra 17/23,24). Ayrıca Kur'an-ı Kerim'de, İsraillilerden anne babaya, yakın akrabaya, yetimlere ve yoksullara iyi davranacaklarına dair söz alınmış olduğu ancak birazı müstesna, yüz çevirerek dönüp gittikleri haber verilerek Müslümanların da aynı hataya düşmemeleri istenmektedir (Bakara 2/83).

**21- Savaştan Kaçmak**

Kitab-ı Mukaddes, savaşa katılmamak için mazeretlerinin olduğunu beyan edenlerin savaştan muaf tutulmasını normal karşılamakta hatta korktuğunu ifade edenleri bile savaşa dahil etmemektedir (Yas.20:5-9). Kur'an-ı Kerim ise, "*doğru söyleyenler sana iyice belli olup, sen yalancıları bilinceye kadar onlara niçin*

*izin verdin?*" diyerek Peygamber'i uyarmaktadır (Tövbe, 9/43). Ayrıca Kur'an-ı Kerim'e göre savaşta düşmana sırtını dönmek bile suç sayılmakta ve uhrevi olarak cezalandırılmaktadır.

**a- Kitab-ı Mukaddes'te Savaştan Kaçmak**

Kitab-ı Mukaddes, savaşa çıkılacağı zaman görevlilerin askerlere, "*yeni ev yapıp da içinde oturmayan, bağ dikip de üzümünü toplamayan, bir kızla nişanlanıp da evlenmeyen veya aranızda korkan, cesaretini yitiren var mı? varsa böyleleri evine dönsün. Öyle ki, kardeşlerinin yürekleri onunki gibi ürpermesin*" diyerek seslenmelerini ardından orduya komutanlar atamalarını emretmektedir (Yas.20:5-9). Musa Peygamber, İsraillilere; Rabbin önünde savaşa gitmek üzere silahlanıp, Şeria Irmağı'nın karşı yakasına silahlı olarak geçmeleri halinde bu topraklara sahip olabileceklerini ama söylenenleri yapmamaları halinde, Rabbe karşı günah işleyip suçlu olacaklarını ve cezalarını çekeceklerini bildirmektedir (Say.32:19-23). İsa Peygamber de havarilerine ardından gelmek isteyenin çarmıhını yüklenip kendini izlemesini, canını kurtarmak isteyenin canını yitireceğini, canını İsa uğruna yitirenin ise canını kurtaracağını bildirmektedir (Mat.16:25-28).

**b- Kur'an-ı Kerim'de Savaştan Kaçmak**

Kur'an-ı Kerim'de, inananların, savaşmak için ilerlerken, inkâr edenlerle toplu halde karşılaştıkları zaman; tekrar savaşmak için bir tarafa çekilmek veya bir başka birliğe katılmak maksatları dışında, düşmana arkalarını dönüp, savaş meydanından çekilmeleri yasaklanmakta ve savaş esnasında arkasını düşmana dönen kimsenin Allah tarafından bir gazaba uğrayacağı, varacağı yerin cehennem olacağı haber verilmekte (Enfal 8/15,16) ve savaşın kızıştığı zamanlarda

sabredenlerin doğru ve muttaki kullar olduğu bildirilmektedir (Bakara 2/177).

Kur'an-ı Kerim'de, daha önce yaşamış olan inanan insanların, inançları sebebiyle başlarına gelen yoksulluk ve sıkıntı halleri anlatılarak, Müminlerin de deneneceği (Al-i İmran 3/140-142) ve Müminlerin de hoşlarına gitmediği halde savaşmak zorunda kalacakları, hoşlarına gitmese bile savaşa katılmalarının, kendileri için hayırlı olabileceği anlatılmakta ve düşmanlarının, inananları dinlerinden geri çevirinceye kadar savaşmayı sürdürecekleri haber verilerek, inananlardan dininden geri dönenlerin ve kafir olarak ölenlerin, ateşe atılacakları (Bakara 2/114-117) haber verilmekte ve Müslümanların sağlam durmaları halinde düşmanlarının arkalarını dönüp kaçacakları bildirilmektedir (Al-i İmran 3/111).

Kur'an-ı Kerim'de, ilk Müslüman olan topluluktan bazılarının Peygamber, arkalarından çağırdığı halde durmadan savaş alanından uzaklaştıkları, bu sebeple de kendilerine keder üstüne keder verildiği bildirilerek, inananları bırakıp gidenlerin, işledikleri bazı hatalar yüzünden şeytan tarafından ayaklarının kaydırıldığı ancak yine de Allah'ın onları affettiği belirtilmekte, Müslümanların, Allah yolunda şehit olmalarının topladıkları bütün şeylerden daha hayırlı olacağı ve Allah'ın kendilerine yardım etmesi halinde mutlaka galip gelecekleri haber verilmektedir (Al-i İmran 3/152-168). Ayrıca Kur'an-ı Kerim'de, İsrailli liderlerin, peygamberlerinden birine, "*bize bir kral gönder de Allah yolunda savaşalım*" dedikleri, kendilerine bir kral verildiği fakat onların, savaş vakti geldiği zaman, az bir kısmı hariç yüz çevirdikleri anlatılarak bu kimselerin Allah katında zalim olduğu bildirilmektedir (Bakara 2/246); (bkz.1.Sa.8:1-22; 9:1-17; 12:13-25).

**22- Cinsel Suçlar**

**A- Kitab-ı Mukaddes'te Cinsel Konularda İşlenen Suç ve Ceza Tipleri**

Kitab-ı Mukaddes'te cinsel konularda işlenmesi muhtemel suçlar ve cezaları teferruatlı bir şekilde verilmiş olup, genel olarak bu suç tipinde, ölüm cezalarının uygulandığı, en hafif cezanın toplumdan kovulmak olduğu görülmektedir.

**a.1- Zina**

Kitab-ı Mukaddes'e göre eğer bir adam başka birinin karısıyla yatarken yakalanırsa her ikisi de öldürülerek cezalandırılır (Tes.22:22 Lev.20:10). Bu cezanın uygulanması için hem erkek hem de kadının İsrailli olması gerekmektedir. Eğer bir İsrailli erkek, İsrailli olmayan bir kadınla evlilik dışı ilişkiye girerse bu zina sayılmamakta dolayısıyla bu durumda zina cezası da uygulanmamaktadır (Shahak, 2016, ss. 155-156). Evliliğe saygı gösterilmesini isteyen Kitab-ı Mukaddes, Tanrı'nın fuhuş yapanları, zina edenleri yargılayacağını, zina edenlerin, Tanrı Egemenliğinden mahrum bırakılacağını ve Tanrı'nın gazabına uğrayacaklarını bildirerek (İbr.13:4; Gal.5:19-21; Kol.3:5-6), psikolojik bir ceza tipiyle, fuhuş yapanlarla arkadaşlık etmeyi yasaklayarak da (1.Ko.5:9-13) toplumsal bir ceza tipiyle zina suçunu cezalandırmaktadır. Bu cezalar, zina edilen kişiye ve yere göre değişmektedir. Zina edenin 'taşlanarak veya yakılarak öldürülmesi', 'para cezasına çarptırılması', 'zina ettiği kızla evlenmesi', 'lanetlenmesi' 'çocuksuz ölmesi' ve 'günahlarını taşıması' gibi ceza tipleri ile cezalandırılmaktadır (A. Ünal, 1998, ss. 64-65). Ayrıca Kitab-ı Mukaddes, bir kadına şehvetle bakan her adamın, yüreğinde o kadınla zina etmiş olduğunu belirterek, "*eğer sağ gözün günah işlemene neden olursa, onu çıkar at çünkü vücudunun bir üyesinin yok olması, bütün vücudunun cehenneme atılmasından iyidir*" (Mat.5:27-30)

diyerek zina suçu kapsamında ele aldığı yabancı kadına şehvetle bakmak suçundan sakınılmasını istemektedir.

**a.2- Akrabayla Evlenmek**

Kitab-ı Mukaddes, babasının karısıyla yatan kimsenin babasının namusuna leke sürmüş olduğunu ve ikisinin de öldürülerek cezalandırılacağını bildirmektedir. Aynı şekilde bir adam geliniyle yatarsa, ikisi de öldürülür. Bir adam hem bir kızla hem de kızın annesiyle evlenirse, üçü de yakılarak cezalandırılır. Bir adam anne veya baba tarafından üvey olan kız kardeşiyle evlenir, cinsel ilişki kurarsa, açıkça aşağılanıp halkın arasından atılarak cezalandırılır. Teyze, hala, amcanın karısı veya kardeşin karısıyla evlenen kimsenin suç işlemiş olduğu ve çocuk sahibi olamayacakları belirtilmektedir (Lev.20:10-21). Ayrıca babasının karısıyla, annesinden ya da babasından olan kız kardeşiyle veya kaynanasıyla yatan kimsenin lanetleneceği ve bu lanetlemeye bütün halkın katılacağı bildirilmektedir (Say.27:20-22).

**a.3- Kafirlerle Evlenmek**

Kitab-ı Mukaddes, Tanrı'nın İsraillileri sınamak için Musa aracılığıyla atalarına verdiği buyrukları yerine getirip getirmeyeceklerini görmek için yabancı ulusları, İsraillilerin ülkelerine kattığını böylece İsraillilerin Kenan, Hitit, Amor, Periz, Hiv ve Yevus halklarıyla birlikte yaşadıklarını ancak İsraillilerin, Tanrı'nın buyruğunu çiğneyerek onlardan kız aldıklarını ve kızlarını onların oğullarına verdiklerini belirterek, bu sebeple Tanrı'nın İsrail'e öfkelendiğini ve İsrail halkını Aram Kralı Rişatayim'in eline teslim ettiğini ve İsraillilerin sekiz yıl onun boyunduruğunda kaldıklarını bildirmektedir (Hak.3:4-8). Kitab-ı Mukaddes'e göre Tanrı, yabancı ulusları İsraillilere teslim ettiğinde, onları bozguna uğrattıklarında, tümünü yok

etmeleri gerekmektedir. Bu uluslarla antlaşma yapmak, onlara acımak, kız alıp vermek suçtur zira bu durum İsraillilerin başka ilahlara tapmalarına neden olacaktır. O zaman Rab, öfkelenecek ve halkı çabucak yok edecektir (Yas.7:2-4). Ayrıca Kitab-ı Mukaddes, "*kızlarınızı onların oğullarına vermeyin. Onların kızlarını da oğullarınıza almayın. Hiçbir zaman onların esenliği ve iyiliği için çalışmayın. Öyle ki, güç bulasınız, ülkenin iyi ürünlerini yiyesiniz ve ülkeyi sonsuza dek oğullarınıza miras bırakasınız*" (Ez.9:12) diyerek, toplumsal üstünlüğün sağlanmasının ve korunmasının ancak iç evlilikle mümkün olacağını bildirmektedir. Peygamber Nehemya, dış evlilik yapanları azarladığını, lanet okuduğunu, bazılarını dövüp saçlarını yolduğunu, Tanrı'nın adıyla onlara, yabancılara kız verip kız almayacaklarına dair ant içirdiğini belirttikten sonra, Başkâhin Elyaşiv oğullarından bir kişiyi, İsrailli olmayan Horonlu Sanballat'ın kızıyla evli olması sebebiyle yanından kovduğunu anlatmaktadır (Neh.13:25-28). Ayrıca Kitab-ı Mukaddes'e göre İsrail'de ve Yeruşalim'de yabancı ilaha tapınan kızla evlenmekle İsrail halkı, Rabbin sevdiği kutsal şehri kirletmiştir. Bunu yapan kişi, kim olursa olsun, Tanrı'ya sunular getirse bile topluluktan atılarak cezalandırılmalıdır (Mal.2:10-12).

**a.4- Boşanmak**

Kitab-ı Mukaddes'te, Tanrı'nın "*ben boşanmadan nefret ederim, bunun için kendinize dikkat edin ve ihanet etmeyin*" (Mal.2:16) diyerek inananlarını uyardığı haber verilmekte, Kutsal Yasa'nın 'kim karısını boşarsa ona boşanma belgesi versin' hükmü hatırlatılarak, 'karısını fuhuş dışında bir nedenle boşayan onu zinaya itmiş olur. Boşanmış bir kadınla evlenen de zina etmiş olur' denilerek, boşanmak ve boşanmış olanla evlenmek yasaklanmaktadır (Mat.5:31,32). Boşanma ile ilgili olarak İsa Mesih'in öğrencilerine, "*İnatçı olduğunuz için Musa karılarınızı*

*boşamanıza izin verdi. Ancak başlangıçta bu böyle değildi. Ben size şunu söyleyeyim, karısını fuhuştan başka bir nedenle boşayıp başkasıyla evlenen, zina etmiş olur. Boşanan kadınla evlenen de zina etmiş olur*" dediğini, öğrencilerinin de "*eğer erkekle karısı arasındaki ilişki buysa, hiç evlenmemek daha iyi*" dediklerini bildirmektedir (Matta 19:8-12). Boşanma ile ilgili İsa Mesih'in öğretisine öğrencilerinin cevabı hakkında Kutsal Kitap yorumcuları; öğrenciler, Rabbin boşanmayla ilgili öğretisini duydukları zaman, eğer boşanma bir tek nedene bağlıysa, o zaman evlilik yaşamında günah işlemekten sakınmak için hiç evlenmemenin daha iyi olacağı türünde saçma bir fikri benimseyerek, kendilerinin aşırı uçlara yönelmeye eğilimli olduklarını kanıtladıkları yorumunu yapmaktadırlar (McDonald, 2000, ss. 127-128).

Kitab-ı Mukaddes'in Yeni Ahit kitaplarını, kutsal metin olarak kabul eden hıristiyanlık, erkeklerin kadınları boşamalarına müsaade etmemekte, boşanma olmaksızın birbirinden ayrılan eşlerin, ayrıldıkları eşleri sağ olduğu sürece başkaları ile evlenmelerine izin vermemektedir (Kuzgun, 1996, s. 293). Kitab-ı Mukaddes'e göre kadın, kocası yaşarken başka bir erkekle ilişki kurarsa zina etmiş sayılır. Ama kocası ölürse, kadın yasadan özgür olur. Başka bir erkeğe varırsa, zina etmiş olmaz (Rom.7:3). Ayrıca Kitab-ı Mukaddes'e göre, kişi ailesine bakmak zorundadır. Kendi yakınlarına, özellikle de ev halkına bakmayan kişi inkâra düşmüştür hatta imansızdan bile beter olmuştur (1.Ti.5:8).

**a.5- Boşanmışla Evlenmek**

Kitab-ı Mukaddes'e göre, eğer bir adam evlendiği kadında yakışıksız bir şey bulur, bundan ötürü ondan hoşlanmaz, boşanma belgesi yazıp ona verir ve onu evinden kovarsa ve kadın, adamın evinden ayrıldıktan sonra başka biriyle evlenirse, ikinci kocası da ondan hoşlanmaz, boşanma belgesi yazıp

verir, onu evinden kovarsa ya da ikinci adam ölürse, kadını boşayan ilk kocası onunla yeniden evlenemez. Çünkü Kitab-ı Mukaddes'e göre kadın kirlenmiştir. Bu, Tanrı'nın nazarında iğrençtir. Bu suç, ülkeyi günaha sürükler (Yas.24:1-4).

**a.6- Yanlışlıkla Başka Bir Erkeğin Organına Dokunan Kadın**

Kitab-ı Mukaddes'e göre; eğer iki adam kavgaya tutuşur da birinin karısı, kocasını dövenin elinden kocasını kurtarmak için gelip elini uzatır ve kadının eli, öbür adamın erkeklik organını tutarsa, kadının eli kesilerek cezalandırılır (Yas.25:11,12).

**a.7- Lanetleşme/Kıskançlık Yasası**

Kitab-ı Mukaddes'e göre eğer bir adamın karısı başka bir adamla yatar, bu olayı kocasından gizlerse ve tanık olmadığı için kadının yaptığı ortaya çıkmazsa koca, karısını kıskanır, ona karşı yüreğinde kuşku uyanırsa, kadın suçluysa ya da suçlu olmadığı halde kocası onu kıskanır ona karşı yüreğinde kuşku duyarsa, adam karısını kâhine götürür. Kâhin kadını öne çağırıp Rabbin önünde durmasını sağlar. Sonra, toprak bir kabın içine kutsal su koyar. Konutun kurulu olduğu yerden biraz toprak alıp suya katar. Kadını Rabbin önünde durdurduktan sonra onun saçını açarak, kıskançlık sunusunu eline verir. Kendisi de lanet getiren acı suyu elinde tutar. Kadına ant içiren kâhin, "*eğer başka bir adam seninle yatmadıysa, kocanla evliyken yoldan çıkıp günah işlemediysen, lanet getiren bu acı su sana zarar vermesin. Ama kocanla evliyken yoldan çıkıp başka biriyle yatarak günah işlediysen, Rab sana eriyen kalça, şişen karın versin. Rab halkın arasında seni lanetli ve iğrenç duruma düşürsün. Lanet getiren bu su karnına girince karnını şişirsin, kalçanı eritsin*" der. Kadın da 'âmin' der. Kâhin bu lanetleri bir kitaba yazıp acı suda yıkar. Lanet getiren acı suyu kadına içirir. Kitab-ı Mukaddes'e göre, eğer kadın kocasına ihanet etmiş, kendini

kirletmişse, lanet getiren suyu içince acı duyacak, karnı şişip kalçası eriyecek ve halkı arasında lanetli olacaktır. Eğer kendini kirletmemişse, temizse, zarar görmeyecek, çocuk doğurabilecektir. Kitab-ı Mukaddes'e göre şüphelendiği için bu yasaya başvuran koca herhangi bir suçtan suçsuz sayılacak, kadın ise eğer suçluysa suçunun cezasını çekecektir (Yas.5:13-31).

**a.8- Hayız, Nifas Hükmü**

Kitab-ı Mukaddes'e göre kadın âdet gördüğü için kirli sayılmakta ve hayızlı kadınla cinsel ilişki kurmak yasaklanmaktadır (Lev.18:19). Bir kadın hamile kalıp çocuk doğurursa, âdet gördüğü günlerde olduğu gibi yedi gün kirli sayılır. Kadın kanamasından temizlenmek için otuz üç gün bekler. Kadının temiz sayılması için geçmesi gereken bu günler doluncaya dek kadın, kutsal bir şeye dokunamaz, tapınağa giremez (Lev.12:2-4). Kitab-ı Mukaddes'e göre âdet gören bir kadınla yatıp cinsel ilişki kuran adam kadının akıntılı yerini açığa çıkarmış, kadın da buna katılmış olmakla suça iştirak etmiş olur. İkisi de halkın arasından atılarak cezalandırılır (Lev.20:18). Erkek bu durumda olan karısının bıraktığı suyu içemez, yemekten yiyemez. Ayrıca ayrı yataklarda yatıyor olsalar bile yatakların birbirine değmemesi gerekmektedir (Besalel, 2001, c. 3, s. 587).

**a.9- Eşcinsellik**

Kitab-ı Mukaddes'e göre eğer bir erkek başka bir erkekle cinsel ilişki kurarsa, ikisi de iğrençlik etmiştir ve ölümü hak etmişlerdir (Lev.20:13). Önceki kavimlerin bu suçu işlemeleri sebebiyle ülkelerinin kirlendiği, bu suçtan ötürü Tanrı'nın ülkeyi cezalandırdığı, bu suçu işleyen kimsenin halkın arasından atılması gerektiği bildirilmektedir (Lev.18:24-29). Ayrıca Kitab-ı Mukaddes'e göre eşcinseller, Tanrı Egemenliğinin mi-

rasından mahrum bırakılmak suretiyle uhrevi olarak da cezalandırılacaklardır (1.Ko.6:9,10).

**a.10- Hayvanlarla İlişki Kurmak**

Kitab-ı Mukaddes'e göre eğer bir adam, hayvanla cinsel ilişki kurarsa, adam öldürülerek cezalandırılır, hayvan da kesilir. Aynı şekilde eğer bir kadın cinsel ilişki kurmak amacıyla bir hayvana yaklaşırsa, kadın da hayvan da öldürülür (Lev.20:15,16). Ayrıca Kitab-ı Mukaddes'e göre, herhangi bir hayvanla cinsel ilişki kuran kimse, lanetlenerek cezalandırılır. Lanetlenme cezasına toplum da 'âmin' diyerek iştirak eder (Yas.27:21).

**a.11- Kadın ve Erkek Giysileri**

Kitab-ı Mukaddes, kadınların erkek giysisi, erkeklerin de kadın giysisi giymesini suç saymakta ve Tanrı'nın bu gibi şeyleri yapanlardan tiksindiğini bildirmekte (Yas.22:5), dolayısıyla Tanrı'nın sevgisinden mahrum bırakılmak veya öfkesine maruz kalmakla psikolojik bir ceza öngörmektedir. Ayrıca Kitab-ı Mukaddes, giyim kuşam konusunda her erkeğin başının Mesih, kadının başının erkek, Mesih'in başının da Tanrı olduğunu hatırlatarak, başına bir şey takıp dua ya da peygamberlik eden her erkeğin başını küçük düşürdüğünü, başı açık dua ya da peygamberlik eden her kadının da başını küçük düşürdüğünü belirtmekte, böylesi bir kadının, başı tıraş edilmiş bir kadından farkı olmadığını, başını açacaksa eğer saçını kestirmesini, kadının saçını kestirmesi ya da tıraş etmesinin ayıplanma sebebi sayılmasından dolayı da kadının başını örtmesi gerektiğini söylemektedir. Ayrıca Kitab-ı Mukaddes'e göre, erkek de başını örtmemelidir. Zira erkek, Tanrı'nın benzeri ve yüceliği, kadın ise erkeğin yüceliğidir. Çünkü erkek kadından değil, kadın erkekten yaratılmıştır. Erkek kadın için değil, kadın erkek için yaratılmıştır. Ancak ne kadın erkekten ne de erkek kadından

bağımsızdır. Çünkü kadın erkekten yaratıldığı gibi, erkek de kadından doğmaktadır. Kitab-ı Mukaddes, bu bilgileri verdikten sonra "*siz kendiniz karar verin. Kadının açık başla Tanrı'ya dua etmesi uygun mu?*" diyerek sormakta ve tabiatın, insana erkeğin uzun saçlı olmasının kendisini küçük düşürdüğünü, kadının da uzun saçlı olmasının kendisini yücelttiğini öğrettiğini zira saçın kadına örtü olarak verildiğini bildirmektedir (1.Ko.11:1-16).

**B- Kur'an-ı Kerim'de Cinsel Konularda İşlenen Suç ve Ceza Tipleri**

Kur'an-ı Kerim'de, cinsel konularda işlenen suçların cezalarında öldürülme cezası geçmemektedir. Kur'an-ı Kerim, zina suçunun cezasını taraflara yüz değnek vurulması ile bedensel bir ceza tipi ile, zina edenle evlenilmemesi ile toplumsal bir ceza tipi ile, cehennem ateşine atılmak suretiyle de uhrevi bir ceza tipi ile cezalandırmaktadır. Eşcinsellik suçunun cezası müstakil olarak Kur'an-ı Kerim'de belirtilmemekte ancak önceki kavimlerin başlarına gelenler anlatılarak Müslümanlar sakındırılmaktadır. Hayvanlarla ilişki konusunda da bilgi vermeyen Kur'an-ı Kerim, birbirinden şüphelenen eşlerin lanetleşmesi konusunda Kitab-ı Mukaddes'te uygulanan kıskançlık yasasına benzer bir uygulamayı öngörmektedir. Ayrıca Kur'an-ı Kerim de Kitab-ı Mukaddes gibi kendisiyle evlenilmesi yasak olanları teferruatlı bir şekilde açıklamaktadır.

**b.1- Zina**

Kur'an-ı Kerim, zina eden kadın ve zina eden erkeğin her birine yüzer değnek vurulmasını ve uygulanan cezaya Müminlerden bir grubun da şahit olmasını emretmektedir. Kur'an-ı Kerim'de, zina eden Müslüman bir erkeğin, sadece zina eden Müslüman bir kadınla veya Müşrik bir kadınla evlenebileceği zina eden Müslüman kadının da sadece zina eden

bir Müslüman erkekle veya Müşrik bir erkekle evlenebileceği belirtilerek, zina edenlerle evlenilmesi Müslümanlara yasaklanmış (Nur 24/2,3). Böylece zina suçunun cezası sadece yüz değnek vurulması gibi bedensel bir ceza olmakla kalmayıp, toplumdan dışlanmak suretiyle toplumsal bir cezalandırmaya da tabi tutulmuş olmaktadır. Ayrıca Kur'an-ı Kerim'de samimi şekilde tövbe edilmemesi halinde ceza olarak acı bir azabın hazırlanmış olduğu bilgisiyle, uhrevi bir cezalandırmadan da bahsedilmektedir (Nisa 17,18; Furkan 25/69). Kur'an-ı Kerim, özgür Mümin kadınları nikahlamaya güç yetiremeyenlerin, fuhuşta bulunmamış, dost edinmemiş, iffetli, Mümin cariyelerle velilerinin iznini alarak evlenmelerini, onlara ücretlerini güzellikle ve örfe uygun bir şekilde vermelerini emrederek bu cariyelerin evlendikten sonra fuhuş yapmaları halinde kendilerine özgür kadınlara uygulanan cezanın yarısının uygulanacağını bildirmektedir (Nisa 4/25).

**b.2- Eşcinsellik**

Kur'an-ı Kerim, eşcinsellik suçunu işlediği için cezalandırılan Lut kavmini Müslümanlara anlatarak eşcinselliğin bir suç olduğunu ve ağır bir şekilde cezalandırılacağını bildirmektedir (Araf 7/80-84; Şuara 26/165-174; Neml 27/54-59; Ankebut 29/28-35). Kur'an-ı Kerim, kadınlardan fuhuş yapanların aleyhlerinde şahitlik yapan dört şahidin olması halinde ölene veya Allah'ın onlara bir yol göstermesine kadar evde hapsedilerek cezalandırılmasını, her iki tarafa da eziyet edilerek ceza verilmesini, tövbe ederek, uslanmaları halinde, artık onlara eziyet ederek ceza vermekten vazgeçilmesini istemektedir (Nisa 4/15,16).

**b.3- Hayız, Nifas Hükmü**

Kur'an-ı Kerim'de, kadınların hayız halinin kadınlar için bir rahatsızlık olduğu belirtilmekte ve bu sebeple ay halinde

olan kadınlardan uzak durulması, temizleninceye kadar onlara yaklaşılmaması emredilmekte aksi davrananların Allah'ın sevgisinden mahrum bırakılacağı bildirilmektedir (Bakara 2/222).

**b.4- Evlenme Yasakları**

Kur'an-ı Kerim'de iman etmemeleri halinde Müşriklerle (Bakara 2/221) veya Müslüman da olsa zina etmiş olanlarla evlenmek yasaklanmaktadır (Nur 24/3). Müslümanların, kendilerine kitap verilmiş olan kadınlarla (Yahudi, Hıristiyan) iffetli olmaları şartıyla ve mehirlerini vererek, namuslu olmak, zina etmemek ve gizli dost tutmamak kaydıyla evlenebilecekleri belirtilmektedir (Maide 5/3-5). Boşanmış olan kadınların, üç ay hali bekledikleri takdirde evlenebilecekleri, bir adamın, boşadığı karısıyla iki defa daha evlenebileceği ancak üçüncü kez boşaması halinde o kadınla bir daha evlenemeyeceği, ancak o kadının bir başka adam ile evlenip boşanması durumunda tekrar evlenebileceği belirtilmektedir. Kocası ölen kadınların ise dört ay on gün bekledikleri takdirde evlenebileceği belirtilmektedir (Bakara 2/228-237). Müslüman erkeklerin en fazla dört kadınla evlenebilecekleri belirtilerek, eşler arasında adaleti sağlamaktan endişe edenlerin ise bir eş veya cariye ile yetinmeleri gerektiği bildirilmektedir (Nisa 4/3-6).

Kur'an-ı Kerim'de Müslümanlara, babalarının nikahladıkları kadınları nikahlamaları yasaklanmakta, ancak bu hüküm bildirilmeden öncekilere bir yaptırım olmadığı haber verilmektedir. Ayrıca Müslümanların anneleri, kızları, kız kardeşleri, halaları, teyzeleri, erkek kardeşlerinin kızları, kız kardeşlerinin kızları, süt anneleri, süt kız kardeşleri, karılarının anneleri, kendileriyle zifafa girdikleri eşlerinden olup evlerinde bulunan üvey kızları, öz oğullarının karıları ile evlenmeleri, iki kız kardeşle birden evlenmeleri ve evli kadınlarla evlenme-

leri yasaklanmış olup (Nisa 4/22-25) bunun ötesine gitmek isteyenlerin, haddi aşan kimseler olduğu belirtilmektedir (Müminun 23/5-7).

**b.5- Lanetleşme/Lian**

Eşlerine zina isnadında bulunup da kendilerinden başka şahitleri olmayanlar, eşleriyle lanetleşirler. İsnatta bulunanlar kendilerinin doğru söyleyenlerden olduğuna dair dört defa Allah adına yemin eder, beşinci defa da "*eğer yalan söyleyenlerdensem Allah'ın laneti üzerime olsun*" derler. Diğeri de eşinin yalan söylediğine dair dört defa Allah adına yemin ve şahitlik eder ve kendisinden ceza kaldırılır. Beşinci defa da "*eğer eşim doğru söyleyenlerden ise Allah'ın gazabı üzerime olsun*" der (Nur 24/6-10). Kur'an-ı Kerim'e göre lanetleşmede itham edilen yeminden vazgeçerse zina cezası uygulanır, itham eden vazgeçerse zina iftirası cezası uygulanır ancak iki tarafta yemin ederek lanetleşirse psikolojik bir ceza tipi uygulanmakla beraber bedensel bir ceza tipi uygulanmaz.

**İKİNCİ BÖLÜMÜN DEĞERLENDİRİLMESİ**

Kutsala karşı işlenen suç tipleri içerisinde, her iki kitabın da affedilmez olarak nitelediği en ağır suç 'şirk' suçudur. Tanrı'ya karşı işlenen diğer suçlar; Tanrı'nın adını boş yere anmak, Tanrı'ya güvenmemek, Tanrı'yı kıskandırmak, öfkelendirmek, Tanrı'yı sınamak, Tanrı'ya sövmek, Tanrı'yı her şeyden çok sevmemek, Tanrı düşmanlarını sevmek, Tanrı'dan ümit kesmek, Tanrı'ya inandıktan sonra tekrar inkâr etmek ve Tanrı'ya inanmadığı halde inanıyor gözükmektir. Bu suçları işleyenler, Kitab-ı Mukaddes'te; taşlanarak öldürülür. Ayrıca Tanrı'nın öfkesine, nefretine ve lanetine maruz kalmaktadır.

Kur'an-ı Kerim'de şirk tipindeki suçları işleyenler; cehenneme atılmakla, uhrevi ve psikolojik ceza tipiyle cezalandı-

rılır. Allah'a ortak koşanların, müminlerin babaları veya kardeşleri bile olsa dost edinilmeyeceği belirtilerek, dünyevi ve toplumsal ceza tipiyle ve Allah'a ortak koşanlara ne malları ne de evlatlarının bir fayda sağlayamayacağı vurgulanarak dünyevi ve psikolojik bir ceza tipiyle cezalandırılacakları haber verilmektedir.

Kitab-ı Mukaddes'te peygambere karşı işlenen suç tipleri genelde peygambere isyan, itaatsizlik ve peygamberin şahsına karşı husumet şeklinde olup uygulanan ceza tipleri de Tanrı tarafından öldürülmekle dünyevi ve bedensel ceza tipi, lanetlenmekle psikolojik, çocuk sahibi olmamakla lanetlenmek suretiyle de psikolojik ve dünyevi ceza tipleri ile cezalandırılmaktadır. Kur'an-ı Kerim'de ise peygambere itaatsizlik Allah'a itaatsizlikle eş tutulmakta ve cehenneme atılmak suretiyle uhrevi olarak cezalandırılmaktadır. Peygamberin yanında bağırıp çağırarak konuşmak suretiyle peygambere saygısızlık suçunu işleyenler, yaptıkları sevapların karşılığından mahrum bırakılmak suretiyle uhrevi ceza tipi ile cezalandırılmaktadır. Ayrıca Kur'an-ı Kerim, önceki kavimlerin, peygamberlerine karşı işlemiş oldukları suç ve ceza tipleri hakkında da bilgi vermektedir. Kur'an-ı Kerim, önceki kavimlere lanetlenme cezasının verildiğini bildirmektedir.

Kutsal mekanlara karşı işlenen suç tipleri Kitab-ı Mukaddes'te, mabetlere kadınların, deri hastalığı veya akıntısı olan ya da ölüye dokunanların, gayri meşru çocuk ve onun çocuklarından on kuşağın, testisleri ezilmiş veya cinsel uzvu kesilmiş olanların ve cenabet olanların giremeyecekleri ve fuhuş kazancının mabede sokulamayacağı bildirilmektedir. Ayrıca mabedin en kutsal yerinde, kâhinlik görevini sürdürmek üzere Harun'la oğullarının görevlendirildiği, Kutsal Yer'e, onlardan başka her kim yaklaşırsa öldürüleceği belirtilmektedir. Kur'an-ı Kerim'de kadın erkek herkesin, mescidin her yerine

temiz olmak kaydıyla girebilecekleri belirtilmekte inananların, mescitlerde itikafta oldukları zamanlarda eşlerinden uzaklaşmaları istenmekte ve İhramdan çıkıncaya kadar Mescid-i Haram'da avlanmaları yasaklanmaktadır. Ayrıca her iki kitap da mabed olmayan fakat kutsal olan bir yerde, Tanrı'nın, Musa'ya ayakkabısını çıkartmasını emrettiği bildirilmekte, Kitab-ı Mukaddes'te, Yeşu'ya da aynı emrin söylendiği haber verilmektedir.

Kutsal gün ve bayramlar, Kitab-ı Mukaddes'te, üzerinde hassasiyetle durulan bir konudur. Bütün kutsal gün ve bayramlarda işlenen suç tipi aynıdır. O gün çalışan kişi suçlu sayılmakta ve halkın arasından atılmak suretiyle veya taşlanarak öldürülmek suretiyle cezalandırılmaktadır. Kur'an-ı Kerim, cuma günü namaz için ezan okunduğu vakit inananların Allah'ı anmaya koşmalarını, alım satımı bırakmalarını emretmekte ve kutsal günde çalışmak suçunu işleyenlerin uhrevi kazançtan mahrum bırakılacağını belirtmektedir.

Kutsal nesnelere karşı işlenen suç ve ceza tiplerinde Kitab-ı Mukaddes, oldukça hassastır. Kitab-ı Mukaddes'e göre kutsal yiyeceği ancak atananlar yiyebilir. Yabancı biri yiyemez, çünkü bu sunular kutsaldır. Kesilen kurbanın etinden ya da ekmekten sabaha artan olursa, yakılır ama başkasının yemesine müsaade edilmez. Hatta başkası dokunamaz bile. Eğer biri Rabbe adanmış kutsal nesnelere el uzatır, bilmeden suç işlerse, suçlunun kefaretle cezalandırıldığı bir ceza tipi olarak kurban takdimi cezasıyla cezalandırılır. Kur'an-ı Kerim'de ise sadece Semud kavminin, peygamberlerinden mucize talep etmeleri üzerine kayadan çıkarılan devenin, Semud kavmi tarafından öldürmesi sebebiyle kavmin cezalandırılması söz konusudur. Devenin, kutsal olmasa bile sıradan bir deve olmadığı, ona zarar vermenin suç sayılmasından ve öldürülmesinden anlaşılmaktadır.

İbadetler konusundaki suçlarda Kitab-ı Mukaddes, hataları olanları dünyevi bir ceza tipi olan ölümle veya sosyal bir ceza tipi olan toplumdan atılıp dışlanmakla veya psikolojik bir ceza tipi olan lanetlenmekle cezalandırırken, Kur'an-ı Kerim, ibadetlerde hataları olanları, uhrevi bir ceza tipi olan sevaptan ve Cennet'ten mahrum bırakılıp ateşe atılmak ceza tipleriyle cezalandırmaktadır.

Her iki kitap da adağın yerine getirilmesini isteyerek, aksi davrananların cezalandırılacağını haber vermektedir. Kitab-ı Mukaddes't İnsan kurban etme adağının olduğu ve Tanrı'ya adanan her şeyin kutsallaştığı görülmektedir. Kur'an-ı Kerim ise İbrahim peygamberin oğlunu kurban edeceği esnada Allah'ın, bedel olarak bir kurban gönderip oğlunu kurban etmesine müsaade etmediğini, ayrıca Meryem'in de ailesi tarafından Allah'a adandığını haber vermektedir.

Kurban, Kitab-ı Mukaddes'te müstakil bir ibadet şeklidir. Kur'an-ı Kerim'de ise kurban, hac ibadetinin bir parçasıdır. Her iki kitaba göre de kurban, işlenen suçların cezalandırılmasında veya ibadetlerdeki hataların veya eksikliklerin telafisinde uygulanan bir ceza tipi olarak, kefarettir. Her iki kitap da kurbanın ancak Tanrı adına kesilebileceği belirtilmektedir.

Her iki kitap da yemin konusunda kefaret tipi cezalar öngörülmektedir. Kitab-ı Mukaddes'e göre, yemin eden kişi ister bilinçli olsun ister olmasın yemin ettiği andan itibaren sorumlu tutulmaktadır. Kur'an-ı Kerim, sadece bilinçli olarak yapılan yemini esas almaktadır. İnananların yeminlerine sadık kalamamaları halinde kefaret tipi bir ceza ile cezalandırılacaklarını bildirmektedir.

Kasten adam öldürme suçu her iki kitapta da kısas ile cezalandırılmakta, katilin hiçbir şekilde affedilmeyeceği bildirilmektedir. Kur'an-ı Kerim, kasten adam öldürenin uhrevî olarak da ceza çekeceğini haber vermektedir. Kur'an-ı Kerim

kasten bir insanı öldürmeyi bütün insanlığın öldürülmesi kadar büyük bir suç olarak gördüğünü ve bu kuralın Kitab-ı Mukaddes'te de geçtiğini haber vermektedir.

Kitab-ı Mukaddes, kazaen katil olan kimseler için kaçacakları şehirler yapılmasını isteyerek intikamın önüne geçmek istemektedir. Ayrıca kazaen katil olan kimse Başkâhin ölene kadar o şehirden ayrılmamakla cezalandırılır. Kur'an-ı Kerim'de ise kazaen katil olan kişi hem maktulün akrabalarına diyet vererek hem de köle azat ederek veya iki ay oruç tutarak cezalandırılır.

Her iki kitap da insanları yurtlarından çıkartmayı ağır bir suç saymakta ve cezalandırmaktadır. Ayrıca her iki kitap da bazı suçlara ceza olarak suçlunun yurdundan çıkarılıp, toplumdan dışlanarak sürgüne gönderilmesi bir ceza tipi olarak uygulanmaktadır.

İffet ve namusa saldırı, tecavüz, zina iftirasında bulunma suçtur. Her iki kitap da zina iftirasını suç saymış olup cezasını belirtmiştir. Tecavüz suçunun cezası ise sadece Kitab-ı Mukaddes'te belirtilmiş olup Kur'an-ı Kerim'de, tecavüz suçunun cezası belirtilmemiştir.

Kitab-ı Mukaddes, Tanrı'nın yalancıdan nefret ettiğini, yalancının lanetlendiğini ve yalancı şahitlik yapanın aleyhine şehadette bulunduğu kimsenin uğrayacağı cezayı çekeceğini bildirmektedir. Kur'an-ı Kerim ise sözü ve şehadeti dosdoğru olmayanlara yaptığı şeyden Allah'ın haberdar olduğunu belirtmekle yetinmektedir.

İnsanları çekiştirmeyi, dedi kodu yaparak insanların arkasından konuşmayı suç sayan her iki kitap da bu suça fiziki bir ceza vermemektedir. Kitab-ı Mukaddes, böylesi insanların terk edilmesini isteyerek sosyal olarak cezalandırmakta, Kur'an-ı Kerim ise böylesi insanların arkalarından konuştukları insanın leşini yemiş gibi olacaklarını haber vererek psikolojik olarak cezalandırmaktadır.

Kitab-ı Mukaddes, hırsızın zararı ziyadesiyle tazmin etmesini isteyerek hırsızı cezalandırmakta, zararı tazmin edememesi halinde köle olarak satılmasını istemektedir. Ayrıca hırsızın toplumdan dışlanmasını istemektedir. Kur'an-ı Kerim ise hırsızın elinin kesilmesini isteyerek bedensel bir ceza öngörmekte ayrıca tövbe etmesi halinde hırsızın affedileceğini ve ahiretteki cezalandırmadan kurtulacağını haber vermektedir. Her iki kitap da ticari suçların cezalarında uhrevi ceza tiplerini ve suçlunun servetini yitireceği tehdidi gibi psikolojik ceza tiplerini uygulamaktadır.

Kitab-ı Mukaddes'e göre, toplumu dinden uzaklaştırmak isteyen sahte peygamberler, dünyevi ve bedensel bir ceza tipi olan, taşlanarak öldürülme cezasıyla cezalandırılmalıdır. Kur'an-ı Kerim, insanları dinlerinden uzaklaştırmak isteyenlerin başında şeytanın geldiğini belirterek, Müslümanları uyarmaktadır. Kitab-ı Mukaddes'te anne babaya kötü davranmak suçunun cezası, taşlanarak öldürülmek iken Kur'an-ı Kerim'de bu suçun bedensel ve dünyevi bir cezası bulunmamaktadır. Ancak Kur'an-ı Kerim, anne babaya kötü davranmak bir yana, kişinin sıkıntısını ifade edecek 'of' sözünü kullanmasını dahi yasaklamaktadır.

Kitab-ı Mukaddes, savaşa katılmamak için mazeret öne sürenleri, hatta korktuğunu ifade edenleri bile savaşa katılmaktan muaf tutmaktadır. Kur'an-ı Kerim ise, savaşa katılmamak için mazeret öne sürenlere izin verdiği için Hz. Peygamber'i uyarmaktadır.

Kitab-ı Mukaddes'e göre eğer bir adam başka birinin karısıyla yatarken yakalanırsa her ikisi de öldürülerek bedensel bir ceza tipi ile cezalandırılır. Ayrıca Kitab-ı Mukaddes'te zina edenlerin Tanrı Egemenliğinden mahrum bırakılacakları ve Tanrı'nın gazabına uğrayacakları bildirilerek zina suçunu işleyenler, psikolojik ve uhrevi bir ceza tipi ile, fuhuş yapanlarla

arkadaşlık etmek yasaklanarak da toplumsal ve dünyevi bir ceza tipiyle cezalandırılır. Kitab-ı Mukaddes'e göre eğer bir erkek başka bir erkekle cinsel ilişki kurarsa, ikisi de öldürülerek cezalandırılır. Ayrıca Tanrı Egemenliğinin mirasından mahrum bırakılmak suretiyle uhrevi olarak da cezalandırılacaklardır. Kitab-ı Mukaddes'e göre eğer bir adam, hayvanla cinsel ilişki kurarsa, adam öldürülerek cezalandırılır, hayvansa kesilir.

Kur'an-ı Kerim'de, cinsel konularda cezası belirtilen suç tipleri, Kitab-ı Mukaddes'teki kadar fazla değildir. Ayrıca Kur'an-ı Kerim'de, cinsel konularda işlenen suçların cezalarında öldürülme cezası geçmemektedir. Kur'an-ı Kerim, zina suçunun cezasını, zina eden erkek ve kadına yüz değnek vurularak bedensel olarak, zina edenle evlenilmemesini emrederek, toplumsal olarak ve cehenneme atılacağı söylenmek suretiyle psikolojik olarak cezalandırmaktadır. Kur'an-ı Kerim'de Hayvanlarla ilişki konusunda bilgi verilmemekte ve birbirinden şüphelenen eşlerin lanetleşmesi uygulamasını öngörmektedir.

Kitab-ı Mukaddes, büyü ile uğraşanların öldürülerek cezalandırılmasını istemektedir. Kur'an-ı Kerim, büyü konusunda uhrevi bir ceza tipini öngörmekte ve büyü ile uğraşanların ahiretten nasibinin olmadığını bildirmektedir. Her iki kitap da rüşveti yasaklamaktadır. Kitab-ı Mukaddes, rüşvet suçunu lanetleyerek, Kur'an-ı Kerim ise Allah'ın yardımından mahrum bırakılmakla tehdit etmek suretiyle psikolojik olarak cezalandırmaktadır.

Kitab-ı Mukaddes, Tanrı'nın zalimlerden nefret ettiğini belirtmekte ve ülkede zulmün yaygınlaşması halinde, ülkenin ıssız bir çöle döneceğini haber vermektedir. Kur'an-ı Kerim ise, zorbalık yapanların kalplerinin mühürlendiğini, artık iman etmeyeceklerini belirterek, psikolojik bir ceza tipini öngörmektedir.

Her iki kitap da faizi yasaklamaktadır. Kitab-ı Mukaddes faizcilik, tefecilik yapana Tanrı'nın ceza vereceğini haber vermektedir. Kur'an-ı Kerim ise Allah'ın faiz yiyenlerden nefret ettiğini, onların kazançlarında bereket olmayacağını ve sonlarının ateş olacağını haber vermektedir.

Kitab-ı Mukaddes, din adamlarına, tapınakta görevli kâhinlere saygısızlığı ölümle cezalandırırken, Kur'an-ı Kerim sadece Müslümanların idarecilerine karşı itaatkâr olmasını istemekte, din adamlarına karşı saygısızlık yapılması konusuna değinmemektedir.

Kitab-ı Mukaddes, bölücülük yapanın iki defa uyarılmasını, uyarıları dikkate almaması halinde ilişkinin kesilmesini isteyerek, bölücülük yapanın toplumdan dışlanarak cezalandırılmasını emretmektedir. Ayrıca Kitab-ı Mukaddes, bölücülük yapanların uhrevi cezalarının da olduğunu haber vermektedir. Bozguncuları Allah'ın sevmediğini belirten Kur'an-ı Kerim ise, bozgunculuk çıkartmak için çalışanların cezalarının; öldürülmek, asılmak, elleriyle ayaklarının çaprazca kesilmesi veya bulundukları yerden sürülmek ceza tiplerinden biri olduğunu bildirmektedir.

Kitab-ı Mukaddes, öfkeyi müstakil bir suç olarak görür ve öfkelenmeyi, adam öldürmek kadar ağır bir suç olarak kabul eder. Kur'an-ı Kerim ise öfkeyi, inanmayanların Müslümanlara karşı hissettikleri bir duygu olarak ele alır ama bunun dışında öfkelenmeyi, bir suç olarak görmez.

Sabırsızlık konusunda Kitab-ı Mukaddes, İsrail toplumunun, sabırsız olduğunu ve karşılığında aldıkları cezaları anlatmaktadır. Kur'an-ı Kerim ise, inananların sabırsızlıktan sakınmasını istemektedir. Kitab-ı Mukaddes, Haset konusunu insanların birbirlerini çekemeyip kıskanmaları olarak ele almakta ve bu duyguyu kötülüğün başlangıcı olarak görmekte-

dir. Kur'an-ı Kerim ise Haset konusunu inanmayanların Müslümanlara karşı hissettikleri bir duygu olarak ele almaktadır.

Her iki kitapta da kibirlenmek, ciddi bir suç olarak görülmüş ve cezasının Tanrı tarafından verileceği bildirilmiştir. Kitab-ı Mukaddes, büyüklük taslayanların alçaltılacağını haber vermektedir. Kur'an-ı Kerim ise, şeytanın büyüklendiği için kafir olduğunu haber vererek Müslümanları uyarmaktadır.

Kitab-ı Mukaddes, cimrilik yapıp insanlardan esirgeyenlerin fakirleşeceklerini haber vererek dünyevi bir cezalandırmadan bahseder. Kur'an-ı Kerim ise, cimrilik yaparak mallarını saklayanların ahiret gününde, dünyadayken biriktirdikleri malların boyunlarına dolanmasıyla cezalandırılacaklarını haber vererek, uhrevi bir cezalandırmadan bahsetmektedir.

# SONUÇ

Kitab-ı Mukaddes'e göre İlk Suç sebebiyle herkes günahkardır. Hatta Kitab-ı Mukaddes'e göre birisi günahsız, suçsuz olduğunu iddia ederse Tanrı'yı yalancı durumuna düşürmüş olur. Kitab-ı Mukaddes'e göre İlk Suç sebebiyle herkes suç işlemiş ve İsa'nın kurban olarak sunulmasıyla kurtulmuştur. Ayrıca suç bir insan aracılığıyla, ölüm de suç aracılığıyla dünyaya girmiş, böylece ölüm bütün insanlar arasında yayılmıştır çünkü insanların hepsi suç işlemiştir.

Kur'an-ı Kerim, İlk Suç'la ilgili olarak şeytanın, Âdem ve Havva'nın ayağını kaydırdığını ve böylece onları içinde bulundukları durumdan çıkardığını söyler. İlk Suç sebebiyle bütün insanların suçlu olup olmadığı hakkında bilgi vermeyen Kur'an-ı Kerim, İlk Suç'tan dolayı bütün insanların birbirlerine düşman olarak Cennet'ten çıkarıldığını ve belli bir süre yaşamaları için yeryüzüne gönderildiğini, insanların yeryüzünde kendilerine verilen şeylerle denendiklerini, yeryüzünde yaşayıp, yeryüzünde öleceklerini ve orada dirileceklerini haber vermektedir.

Kitab-ı Mukaddes'e göre insanların işlediği her suç, bağışlanacak ama Tanrı'yı inkâr suçu bağışlanmayacaktır. Peygamber'i inkâr noktasında Kitab-ı Mukaddes, İsa Mesih'e karşı söylenen sözün bağışlanacağını ama Kutsal Ruh'a yani

Tanrı'ya karşı söylenen sözün hem bu çağda hem de gelecek çağda bağışlanmayacağını belirtmektedir. Kur'an-ı Kerim, şirk suçunun haber vermektedir. Kur'an-ı Kerim, Peygamberi inkârı da affetmemekte hatta Peygambere imanı, Allah'a iman ile birlikte şart koşmaktadır.

Kitab-ı Mukaddes'te suçlar, 'ölümcül suçlar' ve 'ölümcül olmayan suçlar' diyerek ikiye ayırılmaktadır. Kitab-ı Mukaddes'e göre kişi, din kardeşinin ölümcül olmayan bir suç işlediğini gördüğü zaman, ölümcül olmayan suçu işleyen kardeşi için dua etmelidir. Kitab-ı Mukaddes'e göre, yapılan dua, ölümcül olmayan suçu işleyen kişiye hayat verecektir. Ölümcül suç işleyen kişi içinse dua edilmeyecektir.

Kur'an-ı Kerim de suçları büyük (kebâir) ve küçük (seğâir) suçlar olarak ikiye ayırır. Kur'an-ı Kerim'e göre eğer Müslümanlar, yasaklandıkları büyük günahlardan kaçınırlarsa, Allah da Müslümanların küçük suçlarını örter ve Cennet'e sokar. Ufak tefek kusurları olan ama büyük suçlardan ve edepsizliklerden kaçınanları affeder zira Allah, kötülükten sakınanı en iyi bilendir.

Her iki kitap da şirk suçunun asla affedilmeyeceği bilgisi dışında suçların ayrımı noktasında detaylı bilgi vermez. Kitab-ı Mukaddes, hangi suçların 'ölümcül suç', hangi suçların 'ölümcül olmayan suç' olduğuna dair bir bilgi vermez. Aynı şekilde Kur'an-ı Kerim de hangi suçların 'büyük günah', hangi suçların 'küçük günah' olduğuna dair bir bilgi vermez.

Kur'an-ı Kerim, cehennemden bir sahneyi anlatırken cehennemliklerin, insanın içine işleyen bir sıcaklık ve kaynar su içinde, serinliği ve hoşluğu olmayan kara bir dumanın gölgesinde bulunduğunu belirtmekte ve bu cezalandırmaya sebep olarak bu insanların nimet içinde yüzerken, 'büyük suç' işlemekte ısrar etmiş olmaları zikredilmektedir.

Kitab-ı Mukaddes'e göre, inandıktan sonra dinden dönen-

ler ve günahta ısrar edenlere af yoktur. Ayrıca dinden çıkanları, yeniden tövbe edecek duruma getirmeye de olanak yoktur. Gerçeği öğrenip benimsedikten sonra, bile bile suç işlemeye devam edenler için artık kurban geçerli olmaz. Böylesi suçlular için yargı gününün dehşeti ve kızgın ateş vardır.

Kur'an-ı Kerim, dinden dönme suçunun, tövbe edilmemesi halinde asla affedilmeyeceğini belirtmektedir. Kur'an-ı Kerim'e göre, iman edip, Peygamber'in hak olduğuna şehadet getirip, apaçık delilleri gördükten sonra inkârcılığa sapan kişiye, Allah doğru yolu göstermez. Böylesi kişilerin cezası Allah'ın, meleklerin ve bütün insanlığın lanetine uğramaktır. Kur'an-ı Kerim, bu kimselerin lanetinin ebedi olacağını, azaplarının hafifletilmeyeceğini bildirmektedir.

Kitab-ı Mukaddes'e göre eğer biri bilmeden suç işler, Tanrı'nın buyruklarından suç olanı yaparsa, bilmeden yapsa bile suçludur, mutlaka cezasını çekecektir. Kitab-ı Mukaddes'e göre bilmeden suç işleyen kişi eğer kâhinse suçu sebebiyle halk da suçlu olur. Bu durumda kâhin, işlediği suçtan ötürü Tanrı'ya 'Suç Sunusu' olarak kusursuz bir boğa sunar.

Kitab-ı Mukaddes'te bilmeden yemin etmek de suçtur. Biri hangi konuda olursa olsun, kötülük ya da iyilik yapmak için düşünmeden ve ne yaptığını bilmeden yemin ederse, bunu anladığı an suçlu sayılmaktadır. Bu suçu bilmeden işlemiş olan kişi suçunu itiraf etmeli ve günahının bedeli olarak bir 'Suç Sunusu' sunmalıdır. Bu sunu, küçükbaş hayvanlardan olmalıdır.

Kur'an-ı Kerim, Müslümanların hakkında bilgi sahibi olmadıkları bir şeyin ardına düşmelerini yasaklamaktadır. Bilmeden yemin edenler hakkında Kur'an-ı Kerim, inananların, rasgele, boş, amaçsız bir şekilde yapmış oldukları yemin sözlerinden dolayı sorumlu tutulmayacaklarını ancak gerçekten, yürekten yapmış oldukları yeminlerden dolayı sorumlu tutulacaklarını bildirmektedir.

Kur'an-ı Kerim ölmüş hayvan etinin, kanın, domuz etinin ve Allah'tan başkası adına kesilmiş olan hayvanın etinin Müslümanlara yasak olduğunu belirttikten sonra bir kişi, kaçınılmaz olarak bunlardan birini yemek zorunda kalırsa, o kişinin suçlu sayılmayacağını bildirmektedir. İbadetlerin eksik yapılması konusunda da Kur'an-ı Kerim, savaş ve yolculuk durumlarında ibadetlerde bir kısaltmanın yapılmasına müsaade etmektedir.

Kitab-ı Mukaddes Tanrı'nın tez öfkelenmediğini, sevgisinin engin olduğunu, suçu ve isyanı bağışladığını ama suçluyu asla cezasız bırakmadığını, babaların işlediği suçun hesabını üçüncü, dördüncü kuşak çocuklarından sorduğunu bildirir. Benzer bir ayette de Tanrı'nın insanlara sevgi gösterip suçlarını, isyanlarını, günahlarını bağışladığı ama hiçbir suçu cezasız bırakmadığı, babaların işlediği suçun hesabını oğullarından, torunlarından, üçüncü, dördüncü kuşaklardan sorduğu ifade edilmektedir. İki ayet arasındaki fark, Tanrı tarafından asla affedilmeyecek şey, ilkinde 'suçlu', ikincisinde ise 'suç'tur. Bunu daha iyi anlayabilmek için Kitab-ı Mukaddes'te Tanrı'nın affettiği suçlara bakmak gerekir. Kitab-ı Mukaddes'te, Davut'un, ilişkiye girdiği ve kendisine eş yapmak istediği, Hititli Uriya'nın karısının dul kalması için Uriya'yı savaşta en ön safta çarpıştırmasının karşılığı olarak Davut cezalandırılmayıp, "*bundan böyle, kılıç senin soyundan sonsuza dek eksik olmayacak*" denilerek, Davut'un neslinin cezalandırılması ve Uriya'nın karısının Davut'tan doğan çocuğunun hastalanarak, yedi gün sonra ölmesi ile Kitab-ı Mukaddes'e göre, Davut'un işlemiş olduğu suçun cezasının ilk kısmı gerçekleşir. Ardından Davut'un oğlu Amnon, baba bir anne ayrı kız kardeşi olan Tamar'a tecavüz edip onu evinden atar. Tamar'ın öz erkek kardeşi Avşalom ise baba bir anne ayrı erkek kardeşi olan Amnon'u, Tamar'ın intikamını almak için öldürür ve krallığı ele geçirip hakimiyetini

pekiştirmek için babasının cariyeleriyle ilişkiye girer. Böylece Kitab-ı Mukaddes'te, Peygamber Natan'ın Davut'a bildirdiği cezaların hepsi gerçekleşmiş olur. Böylece suçlu affedilmiş ama suç affedilmeyerek cezalandırılmış olmakta ve cezayı da suçlunun suçsuz çocukları çekmektedir. Çıkış 34:7' de suçun affedilmeyeceği, Sayılar 14:18'de ise suçlunun affedilmeyeceği bildirildiğine göre Kitab-ı Mukaddes'te Tanrı, asıl suçlu olan Davut'u affetmiş ama suçu affetmeyerek Davut'un neslini cezalandırmıştır. Bu durumda affedilmeyen suçtur.

Kitab-ı Mukaddes'e göre Tanrı, Davut'un suçsuz neslini cezalandırarak aynı zamanda asıl suçlu olan Davut'un üzülmesini sağlayarak, Davut'a psikolojik bir ceza vermektedir. Ancak benzer bir cezalandırmada işlediği suç sebebiyle kendisi cezalandırılmayıp, nesli cezalandırılan Hizkiya'nın üzülmediği hatta sevindiği belirtilmekte, dolayısıyla da psikolojik bir cezalandırmadan söz edilemeyeceği anlaşılmaktadır. Bu durumda, Çölde Sayım 14:18'i esas alarak; 'suçlunun affedilmeyeceği' hükmünü, Kitab-ı Mukaddes'te hem Davut'un hem de neslinin suçlu sayıldığı, dolayısıyla Davut affedilse bile diğer suçluların affedilmediği şeklinde yorumlamak veya Çıkış 34:7' de, Nahum 1:3'de ve Zebur 130:3'teki 'suçun affedilmeyeceği' hükmünü esas alarak suçlu olan Davut'un affedildiği ama Davut'un suçunun affedilmediği ve suçlunun değil ama suçun cezasız kalmaması için Davut'un neslinin cezalandırıldığı şeklinde yorumlamak gerekecektir.

Kitab-ı Mukaddes'te, geçen, "*ne babalar çocuklarının günahından ötürü öldürülecek, ne de çocuklar babalarının. Herkes kendi günahı için öldürülecek*" (Yas.24:16; 2.Ta.25:4) ayetine göre bu yorumu yapmak da güç olmaktadır. Ayrıca Tanrı, "*babalar koruk yedi, çocukların dişleri kamaştı diyorsunuz*" (Yer.31:29; Hez.18:2) diyerek İsraillileri azarlamakta, bu deyişin söylenmesini yasaklamakta ve herkesin kendi suçunun cezasını çekeceğini ifade

etmektedir. Ancak, İsrail krallarından Hizkiya'nın cezalandırılmasında bu durumun değiştiğini görmekteyiz. Hizkiya'nın hastalandığını duyan Babil Kralı Merodak-Baladan, Hizkiya'ya mektuplarla birlikte bir armağan gönderir. Hizkiya, elçileri kabul ettikten sonra elçilere, deposundaki bütün değerli eşyaları gösterir. Bunun üzerine Peygamber Yeşaya'yı gönderen Tanrı, 'gün gelecek, sarayındaki her şey, atalarının bugüne kadar bütün biriktirdikleri Babil'e taşınacak. Hiçbir şey kalmayacak. Soyundan gelen bazı çocuklar alınıp götürülecek, Babil Kralı'nın sarayında hadım edilecek' der. Kitab-ı Mukaddes; Hizkiya'nın sarayını Babil Elçilerine açmış olması suçundan dolayı tövbe edip etmediğini bildirmemekte ancak cezayı Hizkiya'nın değil de neslinin çekmesine Hizkiya'nın, 'Rab'den ilettiğin bu söz iyi. Nasıl olsa yaşadığım sürece barış ve güvenlik olacak' diyerek sevindiğini haber vermektedir.

Benzer bir durumu, Kral Ahav'ın cezalandırılışında da görmekteyiz. Kral Ahav'ın, Yizreelli Navot'un bağını istemesi ve karısının teklifiyle bir düzen kurarak öldürtmesi suçunun cezası olarak ilk önce Tanrı, Peygamber Tişbeli İlyas'a 'kalk, Samiriyeli İsrail Kralı Ahav'ı karşılamaya git. Ona 'Hem adamı öldürdün hem de bağını aldın, değil mi? Navot'un kanını köpekler nerede yaladıysa, senin kanını da orada yalayacaklar' diyerek Ona suçunun cezasını haber ver' der. İlyas, Ahav'a suçunu ve cezasını haber verir ki suçları arasında, Kitab-ı Mukaddes'in belirttiğine göre Amorlular'ın putları ardınca yürümek, yani şirk suçu da vardır. Ahav bu sözleri dinledikten sonra, üstünü başını yırtıp, çula sarınıp oruç tutmaya başlar. Çul içinde yatıp kalkarak, alçakgönüllü bir yol tutar. Ahav'ın bu halini gören Rab, Tişbeli İlyas'a, 'Ahav'ın önümde ne denli alçakgönüllü davrandığını gördün mü? Bu alçakgönüllülüğünden ötürü yaşamı boyunca ben de onu sıkıntıya sokmayacağım. Ama oğlunun zamanında ailesine sıkıntı vereceğim'

der. Yine suçlu affedilmiş ama suç affedilmeyerek, suçlunun suçsuz akrabaları cezalandırılmıştır.

Kitab-ı Mukaddes'te, İsraillilerin düşmanı olan Amalekler'in hayvanlarını öldürmeyerek suç işlemiş olan, ancak pişman olup tövbe etmek isteyen Saul'e, Peygamber Samuel'in, 'İsrail'in yüce Tanrı'sı yalan söylemez, düşüncesini de değiştirmez. Çünkü O insan değil ki, düşüncesini değiştirsin' sözleriyle karşılık vermesi ve Samuel'in Saul'ün tövbesini ve Tanrı'ya tapınmak için kendisiyle birlikte dönmesi teklifini reddetmiş olması, her tövbenin kabul edilmediğini göstermektedir.

Kitab-ı Mukaddes'te suçlunun çabuk yargılanmaması halinde, insanların kötülük etmek için cesaret bulacakları bildirilerek, yargılamada acele edilmesinin önemi üzerinde durulmaktadır. Ayrıca Kitab-ı Mukaddes'te, kötülüğe kötülükle karşılık verilmesi yasaklanarak, her zaman iyiliğin amaç edinilmesi istenilmektedir.

Kur'an-ı Kerim, iyiliğin gerçekleşmesine aracılık edenin sevaptan bir nasibi olduğunu, kötülüğün gerçekleşmesine aracılık edenin de aynı şekilde suçtan ve cezadan bir payı olduğunu haber vermektedir. Kötülüğe sebebiyeti suç sayan Kur'an-ı Kerim, suçun şahsiliğini de belirtmektedir. Kur'an-ı Kerim'e göre, hiç kimse bir başkasının suç yükünü yüklenmez. Herkesin kazanacağı yalnız kendisine aittir. Ancak Kur'an-ı Kerim, bazı suçların cezasının umumi olduğunu, cezanın sadece suçlulara erişmekle kalmayıp umuma sirayet ederek halkın tamamını perişan edeceğini haber vermektedir. Kur'an-ı Kerim'e göre bir suçlunun cezası ne ise o verilir. Kim bir kötülük işlerse, işlediği kötülüğün karşılığı kadar ceza görür. Bir kişi suçlu olduğu için ona farklı muamelede bulunulması yasaktır. Bir suçluya karşı hissedilen kin sebebiyle hakkettiği cezadan fazlasıyla karşılık verilmesi halinde Allah'ın şiddetle karşılık vereceği bildirilerek, suçlunun hakkı da gözetilmektedir.

Kur'an-ı Kerim'e göre iyilik yapanların karşılığını Allah, on kat fazlasıyla verir. Kötülük yapanlara ise sadece karşılığını vererek cezalandırır ve onları haksızlığa uğratmaz. Kur'an-ı Kerim, kötülük yapanlara karşı, yapmış oldukları kötülüğün karşılığı olarak, mağdurun kötülüğün misli bir kötülükle karşılık verebileceğini belirtir ancak mağdurun suçluyu affetmesi halinde affeden kişinin özel bir şekilde ödüllendirileceğini belirtir. Müslümanlardan kötülüğü en güzel şekilde önlemelerini isteyen Kur'an-ı Kerim, Kötülüğe iyilikle karşılık verildiği takdirde, düşmanlık yapan kişinin, kendisini affeden ile candan bir dost olacağını haber vermekte ve suçluya bile iyi davranabilme erdemini ancak sabredenlerin gerçekleştirebileceğini ve buna ancak nasibi olan kimselerin kavuşturulacağını bildirmektedir.

Kitab-ı Mukaddes'te, Tanrı'nın kıskanç ve öç alıcı bir Tanrı olduğu belirtilerek, Tanrı'nın gazap dolu olduğu ve hasımlarından öç aldığı, vurgulanır. Özellikle Tanah'ta Tanrı'nın intikamını mutlaka aldığı vurgulanmaktadır. Kur'an-ı Kerim'de de Allah, intikam sahibi olarak tanıtılır. Allah'ın ayetlerini inkâr edenler için şiddetli bir azap olduğu ve Allah'ın güçlü ve intikam alıcı olduğu vurgulanır.

Kitab-ı Mukaddes'te kral Davut'un, Tanrı katında özel bir yeri olduğu anlaşılmaktadır zira pek çok defa suçlu İsrail halkı Davut hürmetine affedilmektedir. Hatta Kitab-ı Mukaddes'e göre Davut'un oğlu Süleyman, şirk suçunu işlemiş olmasına rağmen babası Davut'un hürmetine cezalandırılmamıştır ancak Süleyman'ın yerine Süleyman'ın neslinin cezalandırılacağı haber verilmiştir. Benzer bir durumu kral Yehoram'da görmekteyiz. Tanrı'nın gözünde kötü olanı yaptığı ifade edilen kral Yehoram ve halkı, Davut'un hatırı için yok edilmemiştir zira Kitab-ı Mukaddes'in ifadesiyle Davut'a ve soyuna sönmeyen bir ışık verileceğine dair Tanrı tarafından verilmiş bir söz bulunmaktadır.

Kitab-ı Mukaddes'te, Davut'tan sonraki dönemlerde, affedici bir tanrı görünümü vardır. Önceleri en ufak suçlarda hatta bilmeden işlenen suçlarda bile mutlaka bir ceza uygulanırken, Davut sonrası dönemde şirk suçunun bile affedilerek cezalandırılmadığı görülmektedir.

Kur'an-ı Kerim'de, uhrevi hayata dair bilgi veren ayetlerde, hiç kimsenin hiç kimse adına bir şey ödeyemeyeceği, hiç kimsenin şefaatinin kabul edilmeyeceği, hiç kimseden fidye alınmayacağı, hiçbir dostluğun suçluyu cehennemde cezalandırılmaktan kurtaramayacağı, suçlulara malları veya evlatlarının hiçbir fayda sağlamayacağı bildirilmektedir.

Kitab-ı Mukaddes'te Tanrı, suçlunun cezalandırılmasından sevinç duymadığını, kötü kişinin kötülüğünden vazgeçip yaşamasından sevinç duyduğunu, yapmış oldukları kötülükleri terk etmeleri için onlara belalar verdiğini bildirmektedir. Kitab-ı Mukaddes'te başa gelen belalar, Tanrı'nın terbiye edişi olarak takdim edilmekte, Tanrı'nın azarlaması, 'oğlundan hoşnut bir babanın çocuğunu terbiye etmesine' benzetilerek, 'Tanrı, sevdiğini azarlar' denilmektedir. Kitab-ı Mukaddes'te, kötülerin yapmakta oldukları kötülükten vazgeçmeleri için başlarına bela gelmesi, Yeni Ahit kısmında sistemleşmekte ve hatta başa bela gelmesi sevinilecek bir durum olarak gösterilmektedir. Tanrı'nın kullarını terbiye edişinden dolayı üzülmemek gerektiği vurgulanarak Tanrı'nın sevdiklerini terbiye ettiği bildirilmek suretiyle, başa bela gelmesinin sevinilmesi gereken bir durum olduğu haber verilmektedir.

Kur'an-ı Kerim'e göre, başa gelen belalar iki sebebe dayanmaktadır. İlki, kulların imtihan edilmesidir. İkincisi ise kulların yaptığı kötülüklerden dolayıdır. Mısır'da İsraillilerin başlarına gelenlerin bir imtihan olduğu, Müslümanlardan önce yaşamış olanların başlarına gelen belaların, Müslümanların da başına geleceği ve bu şekilde sınanarak Cennet'e girebile-

cekleri bildirilmekte hatta kendilerine kitap verilenler ve şirk koşanlar tarafından Müslümanların eziyet verici sözler işitecekleri ve buna sabretmeleri gerektiği bildirilmektedir. Müslümanların da kendinden öncekiler gibi korku, açlık, mal, can ve ürünlerin eksiltilmesiyle imtihan edileceği haber verilmekte ve sabır gösterenler müjdelenmektedir. Kur'an-ı Kerim'de, her ümmete bir din ve bir yol verildiği, Allah'ın dilemiş olması halinde bütün insanların bir tek ümmet olacakları, fakat insanların kendilerine verilen yol ve dinlerle denenmesi için böyle yapıldığı haber verilerek, iyi işlerde insanların birbirleriyle yarışmaları istenmektedir. İnsanın, yeryüzünün halifesi kılındığı ve kendilerine verilen nimetler hususunda insanların denendiği bildirilmektedir. İnsanların denenmesi için her yıl bir veya iki kez çeşitli belalarla imtihan edildikleri ancak insanların tövbe etmedikleri ve ibret almadıkları bildirilmektedir. Ayrıca Kur'an-ı Kerim, insanları denemek için yeryüzündeki her şeyin bir süs olarak imtihan konusu yapıldığını haber vermektedir. Kur'an-ı Kerim'e göre başa gelen belaların ikinci sebebi insanların yapmakta oldukları kötülüklerdir. Ancak Kur'an-ı Kerim'e göre yapılan her kötülüğün karşılığında insanın başına bela gelmemekte, Allah pek çoğunu affetmektedir.

# KAYNAKÇA


Adam, B. (1997). *Yahudi Kaynaklarına Göre Tevrat*. Seba Yayınları.

Akkaya, Ü. H. (2018). Kültür Endüstrisi, Popüler Kültür ve Yabancılaşma Bağlamında Medya Din İlişkisi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *11*(59), 590-606.

Akkaya, Ü. H. (2020). *Büyü Din ve Toplum*. Kimlik Yayınları.

Albayrak, K. (2004). İsrailoğullar'nın 'Altın Buzağı'sı ve 'Kızıl İnek'i. *Bilimname*, *5*(2), 91-103.

Allison, D. C. (2005). Biblical Literature: New Testament. İçinde *Encyclopedia of Religion* (2. bs, C. 2, ss. 905-923). Thomson & Gale.

Alpsoy, S. (2005). *Kuran&İncil*. Miraç Yayınları.

Behar, R. N. (2004). *Dini Uygulama Rehber* (M. Yanar, Çev.). Gözlem Yayınları.

Besalel, Y. (2001). *Yahudilik Ansiklopedisi*. Gözlem Gazetecilik Basın ve Yayın A.Ş.

Bıyıklı, M. (2022). Fatih Bir Sahâbî: Abdurrahmân b. Semüre. *Siyer Araştırmaları Dergisi*, *13*, 177-196.

Bucaille, M. (1984). *Müsbet İlim Yönünden Tevrat İnciller ve Kur'an* (M. A. Sönmez, Çev.). Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.

Bucaille, M., Fatoohi, L., & Al Dargazelli, S. (2002). *Çıkış Kitabı* (A. Meral & İ. Kapaklıkaya, Çev.). Gelenek Yayıncılık.

Charlesworth, J. H. (1987). Biblical Literature Apocrypha and Pseudepigrapha. İçinde *Encyclopedia of Religion* (2. bs, C. 2, ss. 896-905). Thomson & Gale.

Çelebi, A. (1978). *Mukayeseli Dinler Açısından Yahudilik* (Ö. F. Harman & A. Büyükçınar, Çev.). Kalem Yayınları.

Dalby, A. (2006). *Dictionary of Languages* (2. bs). A & C Black.

Dosick, W. (2007). *Living Judaism: The Complete Guide to Jewish Belief, Tradition, and Practice*. HarperCollins Publishers.

Eliade, M. (2005). *Dinler Tarihi İnançlar ve İbadetler Morfolojisi* (M. Ünal, Çev.). Serhat.

Firestone, R. (2004). *Yahudiliği Anlamak—İbrahim'in/Avraam'ın Çocukları* (Ç. Erendağ & L. Kartal, Çev.). Gözlem Gazetecilik.

Günaltay, M. Ş. (1987). *Türk Tarihinin İlk Devirlerinden Yakın Şark Elâm ve Mezopotamya* (2.). Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Haleva, R. N. (2004). *Pirke Avot Bilgelerimizin Öğretileri* (E. Asa, Ed.). Gözlem Yayınları.

Haleva, Y., Benveniste, M., Adoni, Y., & Haleva, N. (Ed.). (2010). *Türkçe Çeviri ve Açıklamalarıyla Tora ve Aftara 4. Kitap: Bamidbar* (M. Farsi, Çev.; 2. bs). Gözlem Gazetecilik Basın ve Yayın A.Ş.

Haleva, Y., Benveniste, M., Adoni, Y., & Haleva, N. (Ed.). (2002a). *Türkçe Çeviri ve Açıklamalarıyla Tora ve Aftara 1. Kitap: Bereşit* (M. Farsi, Çev.). Gözlem Yayınları.

Haleva, Y., Benveniste, M., Adoni, Y., & Haleva, N. (Ed.). (2002b). *Türkçe Çeviri ve Açıklamalarıyla Tora ve Aftara 2. Kitap: Şemot* (M. Farsi, Çev.). Gözlem Yayınları.

Işık H. ve Karaman K. (2020). Ceza İnfaz Kurumlarında Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Hizmetleri. Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.

İbn Hişam, E. M. C. A. (2006). *İslam Tarihi Sîret-i İbn-i Hişam Tercemesi* (H. Ege, Çev.; C. 1-4). Kahraman Yayınları.

İbn Kesîr, E.-F. İ.-D. (1993). *Hadislerle Kur'an-ı Kerim Tefsiri* (B. Karlığa & B. Çetiner, Çev.; C. 1-15). Çağrı Yayınları.

İbn Kesîr, E.-F. İ.-D. (1995). *Büyük İslam Tarihi El Bidaye ve'n-Nihaye* (M. Keskin, Çev.; C. 1-14). Çağrı Yayınları.

İbnü'l Esir, İ. (1991). *El Kâmil Fi't-Tarih Tercümesi* (M. Tulum, Ed.; A. Köşehazırlayan, Çev.; C. 1-12). Bahar Yayınevi.

İpek, Y. (2021a). Kitab-I Mukkaddes'te Merhamet Algısı. *Erciyes Akademi*, *35*, 628-640.

İpek, Y. (2021b). Yahudi ve Hristiyan Kutsal Metinlerinde Çocuk Algısı. *Bozok Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, *19*(19), 255-278.

İpek, Y. (2021c). *Yeni Bir Dini Hareket Olarak Satanizm ve Türkiye'de Satanistler*. Kimlik Yayınları.

Jacops, L. (1968). *Jewish Law*. Behrman Hause Publishing.

Johnson, P. (2001). *Yahudi Tarihi* (F. Orman, Çev.). Pozitif Yayınları.

Köker, S. (2016). Köfte Yağmuru Adlı Animasyon Filmde Yedi Büyük/Ölümcül Günah. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *17*, 256-271.

*Kuran Sureleri*. (2020, Kasım 30). https://www.diyadinnet.com/kuran-sureleri-b88

Kuzgun, Ş. (1996). *Dört İncil Farklılıkları ve Çelişkileri*. Ertem Matbaa Ltd. Şti.

MacDonald, W. (2002). *Kutsal Kitap Yorumu: Yeni Antlaşma Serisi: C. 2 Elçilerin İşleri-Filipililer*. Yeni Yaşam Yayınları.

McDonald, W. (2000). *Kutsal Kitap Yorumu: Matta—Markos—Luka—Yuhanna* (C. 1). Yeni Yaşam Yayınları.

Milne, B. (1995). *Tanrı Öğretisi Hristiyan İnancının El Kitabı* (L. Kınran, Çev.). Yeni Yaşam Yayınları.

Nahum, M. S. (1987). Encyclopedia of Religion. İçinde *Biblical Literature: Hebrew Scriptures* (2. bs, C. 2, ss. 878-896). Thomson & Gale.

Örs, H. (1966). *Musa ve Yahudilik*. Yükselen Matbaası.

Pytches, D. (1996). *Kutsal Ruh'un Armağanları*. Yeni Yaşam Yayınları.

Râzi, F. M. İ. Ö. (1988). *Tefsir-i Kebir Mefâtihu'l-Gayb* (L. Cebeci, S. Kılıç, & C. S. Doğru, Çev.; C. 1-23). Akçağ Yayınları.

Sayı, A. (1992). *Firavun, Haman ve Karun Karşısında Hz. Musa*. İz Yayıncılık.

Sayım, H. (1993). *Muhtelif Dinlerde Yaratılış Olayı* [Doktora Tezi]. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Schultz, S., J. (2002). *Eski Antlaşmaya Giriş Yasa ve Tarih*. Yeni Yaşam Yayınları.

Shahak, İ. (2016). *Yahudi Tarihi Yahudi Dini*. Düşün Yayıncılık.

Serdar, M. ve Işık, H. (2018). Sistematik Kelam II. Kimlik Yayınları.

Serdar, M. ve ışık, H. (2018). Sistematik Kelam I. 2. Basım. Kimlik Yayınları.

Taberi, E. C. M. İ. C. (2013). *Taberi Tefsiri* (K. Aytekin & H. Karakoyun, Çev.; C. 1-9). Hisar Yayınları.

Ünal, A. (1998). *Yahudilik'te Hıristiyanlık'ta ve İslam'da Evlilik*. Kültür Bakanlığı Yayınları.

Ünal, M. (1990). *Süleyman Mabedinin Tahribi ve Yahudiler Üzerindeki Etkisi* [Doktora Tezi]. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ünal, M. (2004). *Müslümanlar ve Diğer Din Mensupları*. Dinler Tarihi Araştırmaları IV, Ankara.

Yasdıman, H. Ş. (2002). *Yahudilik Üzerine Yazılar Tarihçe, Mezhep, İnanç, İbadet ve Törenler*. İlkem Ofset.

Zebîdî, A. b. A. (1975). *Sahih-i Buhari Muhtasarı Tecrid-i Sarih Tercemesi ve Şehri* (A. Naim & K. Miras, Çev.). Diyanet İşleri Başkanlığı.